

ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล

Potential of Voluntourism of Satun Province

สุภัทรา สังข์ทอง

Suphattra Sangthong

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of

Master of Business Administration (Tourism Management)

Prince of Songkla University

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์   ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล
ผู้เขียน   นางสาวสุภัทรา สังข์ทอง
สาขาวิชา   การจัดการการท่องเที่ยว

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.ธีรศักดิ์ จินดาบถ)

..... ประธานกรรมการ
(ผศ.รท.(หญิง) ดร.เกศศิริ เจริญวิศาล)

..... กรรมการ
(ดร.ธีรศักดิ์ จินดาบถ)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้เป็นผลมาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และขอแสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ลงชื่อ.....

(ดร.ธีรศักดิ์ จินดาบถ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ.....

(นางสาวสุภัทรา สังข์ทอง)

นักศึกษา

(4)

ข้าพเจ้ารับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวสุภัทรา สัจจ์ทอง)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล
 ผู้เขียน นางสาวสุภัทรา สังข์ทอง
 สาขาวิชา การจัดการการท่องเที่ยว
 ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล 2) เพื่อศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับจังหวัดสตูล และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล เช่นบุคลากรด้านการท่องเที่ยวภาครัฐ เอกชน และประชาชน จำนวน 400 คน จาก 3 คลัสเตอร์ท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล และนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ทำกิจกรรมอยู่ในพื้นที่ จำนวน 7 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาและประเมิน และแบบสัมภาษณ์สำหรับนักท่องเที่ยว สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาจะพบว่า 1) ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้พบว่าทรัพยากรบุคคลในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ระดับสูงและระดับปานกลางที่ไม่แตกต่างกันมากนัก 2) รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมมากที่สุดคือกิจกรรมด้านการสอน สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประชาสงเคราะห์ การวิจัยและศึกษา การก่อสร้างการพัฒนาชุมชน การท่องเที่ยวในชุมชน การพัฒนาธุรกิจ และการแพทย์ ตามลำดับ 3) แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ควรมุ่งเน้นให้ความรู้กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนรู้และเข้าใจในกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยดึงเอาจุดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่มาเสนอและจัดรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมและรูปแบบเฉพาะ ทั้งนี้จำเป็นต้องมีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครหรือภาครัฐให้การสนับสนุนและแนะนำอย่างจริงจัง

คำสำคัญ: กิจกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร

Thesis Title	Potential of Voluntourism of Satun Province
Author	Miss Suphattra Sangthong
Major Program	Tourism Management
Academic year	2014

ABSTRACT

The objectives of this study are 1) to evaluate the tourism resources and facilities in Satun province 2) to study the pattern and activities in appropriate with the voluntourism in Satun province, and 3) to study the guideline to develop patterns and activities of voluntourism in Satun province. Group of samples are 400 people from stakeholders such as the public sector, private sector and local communities in 3 Satun Province's tourist clusters and 7 voluntourists and representative of volunteer organization in Satun province. This study conducted by using the questionnaire with the stakeholders and the interview with voluntourists in order to analyze statistical data, frequency value, percent average, standard deviation, to find out the relationship of variables and descriptive analysis data. The finding indicated that 1) potential of tourism resources and the facilities in Satun province is in a good average, as local people has the knowledge and the understanding of voluntourism are average as the moderate level 2) pattern and activities of voluntourism which are the most appropriate are teaching, environment, culture, research, construction, social activities, community base tourism, business development, and medical respectively. 3) the guidelines to develop the pattern and activities of voluntourism is to provide appropriate knowledge of voluntourism and its benefit to the local community and promote the volunteer activities. This practice will benefit tourists both pleasure from tourism resources and helping communities. However, this requires the seriously support and advice from voluntary organizations and public sector.

KEYWORD : Activity, Voluntourism, Volunteer Tourist

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ดร.ธีรศักดิ์ จินดาบถ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผศ.รท.(หญิง)ดร.เกิดศิริ เจริญวิศาล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธีสมภาร ผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการสอบ ซึ่งสละเวลาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องวิทยานิพนธ์ให้ออกมาสมบูรณ์ที่สุด ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะทำงานอาสาสมัครและนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครมูลนิธิเครือข่ายเพื่อชีวิต จังหวัดสตูล สมาคมอาสาสมัครนานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม(ดาหลา) และนักท่องเที่ยวอาสาสมัครขององค์กร ผู้ที่เกี่ยวข้องจากอุทยานธรณีสตูล และโฮมสเตย์ทุ่งหว้าที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์กับวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสำหรับกำลังใจยิ่งใหญ่จาก บิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวของผู้เขียน ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจกันเสมอมา

ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ สมัยก่อนเรียนปริญญาโททุกคน สำหรับคำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ดีชม รวมถึงกำลังใจและการช่วยเหลือรวบรวมข้อมูลต่างๆ

ขอขอบพระคุณสำหรับคณาจารย์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อนร่วมรุ่น รุ่นน้อง และโดยเฉพาะอดีตอาจารย์ในหลักสูตร MBA-TM ดร.พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ ที่เป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือ และคำแนะนำในทุกๆด้าน

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ให้ออกาสในการศึกษาแก่ผู้เขียน นำมาซึ่งความรู้และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์มากมาย รวมถึงปรัชญาที่ทรงคุณค่าของสถาบัน “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติตนให้กับผู้เขียน และเป็นความภาคภูมิใจในการเป็นลูกพระบิดาเสมอมา

ท้ายที่สุดนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยของวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐ องค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจทั่วไป หากมีข้อบกพร่องหรือสิ่งผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับ และขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สุภัทรา สังข์ทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
ABSTRACT	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญรูปภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
การจัดการการท่องเที่ยว	9
ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	16
รูปแบบของการท่องเที่ยว	19
การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	25
บริบทพื้นที่การศึกษา	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	75
กรอบแนวคิดในการศึกษา	89
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	90
แหล่งข้อมูล	90
ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง	90
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	92
วิธีการเก็บข้อมูล	96
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	96

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	198
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	199
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	209
ภาคผนวก ค ภาพประกอบการสัมภาษณ์	212
ประวัติผู้เขียน	214

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1-1	สรุปจำนวน และรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในช่วง พ.ศ. 2550 - 2556 (ม.ค.-ธ.ค.)	2
1-2	สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จังหวัดสตูล ปี พ.ศ. 2549 – 2554	5
2-1	องค์กร NGOs ที่กิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย	33
2-2	รูปแบบกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลักษณะต่างๆ	37
2-3	คุณลักษณะของกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลักษณะต่างๆ	39
2-5	ผลงานเทศกาลและงานประเพณีประจำปีของจังหวัดสตูล	58
2-6	สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศ ของจังหวัดสตูล พ.ศ. 2556 – 2557	59
2-7	ประเภทของกิจกรรมที่เป็นที่นิยมในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล	62
3-1	สถิติเชิงอนุमानที่ใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างตัวแปร	97
4-1	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแสดงความถี่และร้อยละ	101
4-2	ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	116
4-3	ระดับความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง	124
4-4	ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่	131
4-5	ผลการศึกษาวิเคราะห์ ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในแต่ละคลัสเตอร์	145
4-6	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ จากกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมทั้งจังหวัด	164
4-7	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ ในแต่ละคลัสเตอร์	165

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-8	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งรองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศาสนา จากกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมทั้งจังหวัด	166
4-9	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศาสนา ในแต่ละคลัสเตอร์	167
4-10	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตาม รับทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในภาพรวมทั้งจังหวัด	168
4-11	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามการรับทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในแต่ละคลัสเตอร์	169
4-12	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามความสนใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในภาพรวมทั้งจังหวัด	170
4-13	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามความสนใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในแต่ละคลัสเตอร์	171
4-14	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ในแต่ละคลัสเตอร์	172

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
2-1 5 A's องค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 ประการ	16
2-2 รูปแบบการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	25
2-3 คำนิยามของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Voluntary Tourism)	26
2-4 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ	35
2-5 กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน	41
2-6 เว็บไซต์ที่รวบรวมฐานข้อมูลและเว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ของประเทศไทย	42
2-7 กรอบแนวคิดในการศึกษา	89

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้หลักที่มีบทบาทสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจของประเทศไทยมาเป็นระยะเวลานาน และในปัจจุบันจะพบว่าบทบาทของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงสร้างรายได้ให้ประเทศเท่านั้น แต่มีบทบาทในการกระจายรายได้ไปยังท้องถิ่น ชุมชนต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนให้มีศักยภาพ จำเป็นต้องอาศัยการจัดการ พัฒนา ส่งเสริม และจัดการ โครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ทั้งในด้านของแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก เส้นทาง กิจกรรม ภัตตาคาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในพื้นที่ให้เหมาะสม และมีความยั่งยืนของทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่กันไป เพราะเมื่อมีการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น การพัฒนา เปลี่ยนแปลงหรือสร้างสรรค์การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ จะทำให้การท่องเที่ยวมีทางเลือกเพิ่มมากขึ้นด้วย เช่นกัน

ข้อมูลทางสถิติด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ดังตาราง ตารางที่ 1-1 โดยสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2556) แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวนับตั้งแต่ พ.ศ. 2553 การมุ่งเน้นไปที่ตัวเลขของจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลักเช่นนี้ ทำให้ตลาดด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องปรับตัวด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความความหลากหลาย หรือสร้างความแตกต่างให้มีความโดดเด่นจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค เพราะการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจของภูมิภาคในอนาคต การพัฒนาเส้นทางเพื่อเชื่อมโยงการเดินทางให้สะดวก และรวดเร็วขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวได้ง่ายและบ่อยครั้งขึ้น สอดคล้องกับที่นายมาริโอ ฮาร์ดี ประธานเจ้าหน้าที่บริหารสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกหรือพาด้า ได้คาดการณ์การเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกระหว่างปี 2557-2562 อยู่ที่ 8% และภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มีการเติบโตที่ 7-8% ซึ่งประเทศไทย ควรต้องสร้างความหลากหลายของตลาดนักท่องเที่ยวขาเข้าให้มากขึ้น เพราะด้วยแนวโน้มการเติบโตนี้อาจทำให้ขาดความสมดุลในแหล่งท่องเที่ยวหลัก จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการกับการเติบโตที่ไม่สมดุล และกระจายนักท่องเที่ยวจากที่ที่มีการกระจุกตัวไปยังจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศรวมทั้งควรใช้วิธีการวัดความสำเร็จของการท่องเที่ยวแนวใหม่ คือ การมองผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดกับชุมชนในภาพรวมแบบแนวคิด complete visitor economy (ฐานเศรษฐกิจ, 2558)

ทั้งนี้ควรมีแนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวรองที่เหมาะสม เพื่อให้ชุมชนในได้ตื่นตัวเพื่อรองรับกับการท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลาย มีรูปแบบเฉพาะทาง (Niche Tourism) และในอนาคตการตลาดของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีศักยภาพ และมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ หรือนักท่องเที่ยวกลุ่มเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

ตารางที่ 1- 1 สรุปจำนวน และรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในช่วง พ.ศ. 2550 - 2556 (ม.ค.-ธ.ค.)

ปี (พ.ศ.)	จำนวนนักท่องเที่ยว		รายได้จากการท่องเที่ยว	
	จำนวน(คน)	Δ %	จำนวน(คน)	Δ %
2550	14,464,228	+4.65	547,781.81	+13.57
2551	14,584,220	+0.83	547,520.52	+4.88
2552	14,149,841	-2.98	510,255.05	-11.19
2553	15,936,400	+12.63	592,794.09	+16.18
2554	19,230,470	+20.67	776,217.20	+30.94
2555	22,353,903	+16.24	983,928.36	+26.76
2556*(ม.ค.-ธ.ค.)	26,735,583	+19.60	1,171,651.42	+19.08

หมายเหตุ : * ข้อมูลเบื้องต้น เนื่องจากข้อมูลดังกล่าว จะต้องผ่านการตรวจสอบโดยละเอียดอีกครั้ง ซึ่งข้อมูลอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย

** อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ที่มา: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2556

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในภาคเหนือตอนบนพบว่ามีกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 2-3 เท่าตัว และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (กาญจนา สมมิตร และคณะ, 2557) เนื่องจากการท่องเที่ยวเฉพาะทางที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ แฝงไว้ด้วยคุณค่าของการใช้เวลาพักผ่อนให้เป็นประโยชน์ และแตกต่างจากการท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายและพักผ่อน ทั่วไป

การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หรือการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเฉพาะทาง ที่สร้างความยั่งยืนให้กับแหล่งท่องเที่ยว ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่น ผ่านกิจกรรมอาสาสมัครหรือบำเพ็ญประโยชน์ ที่เน้นประสบการณ์ในการทำคุณประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นในสังคมที่ไปท่องเที่ยว และการพัฒนาตนเองไปพร้อมกับการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว ได้รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเองมากขึ้นจากการเข้าไปช่วยเหลือชุมชนที่ไม่ได้รับการพัฒนาอย่าง

ที่ควรจะเป็นเพราะนักท่องเที่ยวมีความพร้อมและเต็มใจที่จะเสียสละทรัพย์สินส่วนตัวเพื่อกิจกรรมที่สร้างประโยชน์กับสังคม (ราณี อธิชัยกุล, 2557)

การส่งเสริมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้เคยมีการวางยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ไว้ในแผนการท่องเที่ยว 5 ปี ระหว่าง พ.ศ.2550-2554 เพื่อส่งเสริมตลาดด้านนี้ (ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์, 2555) โดยผลักดันการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ไว้ในกลยุทธ์ทางการตลาดในประเทศยุโรป 2011 และเน้นการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในตลาดกลุ่มเฉพาะ (niche-market) จากการที่การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา และกลุ่มผู้สูงอายุในยุโรป แต่การท่องเที่ยวรูปแบบนี้ยังมีขีดจำกัดอยู่ในวงแคบ ทั้งที่สามารถจัดการให้เป็นที่รู้จักได้แพร่หลายในชุมชนได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ผลงานการศึกษา และวิจัยด้านนี้ระบุเพิ่มเติมว่ายังมีพื้นที่อีกหลายส่วนที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ แต่ยังคงต้องการความช่วยเหลือ เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก ที่ต้องการครูอาสาไปสอนภาษาอังกฤษ และความต้องการบุคลากรที่ขาดแคลนเช่น แพทย์ นักจิตวิทยา เป็นต้น อีกทั้งในบางส่วนเช่นกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โฮมสเตย์ต่างๆ ที่มีความพร้อมด้านการบริการนักท่องเที่ยวอยู่แล้วยังต้องการการพัฒนาด้านภาษา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และการแพทย์อยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นควรมีการวิจัยถึงแหล่งจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์มากขึ้นเพื่อเพิ่มจำนวนสินค้า และหลีกเลี่ยงการพัฒนาซ้ำซ้อนในพื้นที่เดิม (ชวลิต เตรียาภิรมย์ และคณะ, 2556) และสำหรับประเทศไทย ยังไม่มีหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนใดเข้ามาจัดระบบข้อมูลการท่องเที่ยวอย่างเป็น รูปธรรมมากนัก เช่น การแนะนำแหล่งท่องเที่ยว และรูปแบบการท่องเที่ยว เป็นต้น แม้ว่ากรท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หรือการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครนี้จะเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ (นันทน์ภัส สุจิมา และคณะ, 2556) :ซึ่งสอดคล้องกับกาญจนา สมมิตร และคณะ (2557) ที่เห็นว่าควรพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง ควรพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูล ส่งเสริมกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ และการสร้าง และสื่อสารตราสินค้าด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพิ่มมากขึ้น

จังหวัดสตูล เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ประเภทเกาะในทะเลอันดามันใต้ที่มีชื่อเสียงระดับโลก มีแนวพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซีย ทั้งทางบกและทางน้ำ มีการเติบโตด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ดังตารางที่ 1-2 ด้านองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลก็มีแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2557 – 2559 และวิสัยทัศน์ที่เน้น

ข้าและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่จริงจัง กล่าวคือ “เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตรเพิ่มมูลค่า สังคมพัฒนา ก้าวหน้าสู่สากล” และ 3 พันธกิจด้านการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในจังหวัดสตูล เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในจังหวัด มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทุกระดับ ส่งเสริมคุณภาพการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และสุดท้าย คือ การมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานการท่องเที่ยวไทยเป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น (บรรยายสรุปจังหวัดสตูล, 2556)

การจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลให้มีศักยภาพนั้น จึงอาจสามารถประยุกต์ ใช้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนควบคู่กันไปได้ ทั้งยังสร้างความหลากหลายด้านสินค้าทางการท่องเที่ยว เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะ และในขณะเดียวกันคนในชุมชนก็จะได้รู้จักกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่สามารถช่วยเหลือชุมชนได้ ทั้งในรูปธรรมและนามธรรม ก่อเกิดการพัฒนาในชุมชนได้อีกแนวทางหนึ่ง เพราะเมื่อมีนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามา โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็นต่างชาติ ก็จะนำไปสู่การเรียนรู้ แลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมกับชุมชนนั้นๆ ไปโดยปริยาย ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้านบุคลากรในหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การส่งเสริม และพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่มีอยู่แล้วในจังหวัดสตูล จะเป็นแนวทางที่สามารถต่อยอดให้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดมีศักยภาพและสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนได้อีกแนวทางหนึ่ง กลุ่มองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่สามารถขยายฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ ได้แก่ กลุ่ม TRASH HERO (<http://trashhero.org/>) ซึ่งได้ร่วมกันเก็บขยะบนเกาะต่างๆ ในหมู่เกาะอาดัง-เกาะราวี เขตอุทยานแห่งชาติเกาะตะรุเตา ด้วยการเชิญชวนประชาชน ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวที่สนใจ ร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ดังกล่าวทุกวันจันทร์ กิจกรรมดังกล่าวนี้ จะช่วยกระตุ้นจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชน ประชาชน ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้เป็นอย่างดีในแง่ของการอนุรักษ์ธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มองค์กรที่เรียกว่ากลุ่มคาหลา หรือสมาคมอาสาสมัครนานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม <http://www.dalaa-thailand.com> และกลุ่มมูลนิธิเครือข่ายเพื่อชีวิต <https://www.facebook.com/pages/LiFENET-FOUNDATION-OF-THAILAND-mulnithi-เครือข่ายเพื่อชีวิต> ซึ่งได้จัดกิจกรรมให้กับชุมชนในจังหวัดสตูล เช่น ค่ายสร้างห้องน้ำ สอนภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ทำกิจกรรมสันทนาการกับเด็ก เป็นต้น

ตารางที่ 1-2 สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จังหวัดสตูล ปี พ.ศ. 2549 – 2554

ปี	นักท่องเที่ยว ชาวไทย	นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ	รวม นักท่องเที่ยว	รายได้
2549	357,529	64,713	422,242	836.74
2550	698,521	44,712	743,233	1,798.20
2551	99,156	33,763	1,032,919	n/a (1,949.24)
2552	627,584	28,626	656,210	1,710.20
2553	659,459	33,511	692,970	2,008.02
2554	676,644	18,053	694,697	2,644.67

หมายเหตุ สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของปี 2555

ที่มา: บรรยายสรุป จังหวัดสตูล, 2556

จากความสำคัญและที่มาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นของการศึกษาเรื่อง “ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล” ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กลไกในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนและกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชนคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้ชุมชนตื่นตัวและตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่มีต่อคนชุมชน ที่จะนำมาซึ่งการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนและเรียนรู้วัฒนธรรม ภาษา เทคโนโลยีต่างๆ จากนักท่องเที่ยวที่เข้าไปทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในชุมชนในอนาคตมีความยั่งยืน และไม่เกิดการพัฒนาที่ซ้ำซ้อนเฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งของจังหวัดสตูลเท่านั้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อประเมินทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล

2.2 เพื่อศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับจังหวัดสตูล

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ได้สารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล

3.2 ได้รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับพื้นที่คลัสเตอร์ต่างๆ ในจังหวัดสตูล

3.3 ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล

3.4 ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิเช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน ชุมชนท่องเที่ยว เป็นต้น สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

4. ขอบเขตของการศึกษา

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และศักยภาพด้านต่างๆ ในพื้นที่เพื่อจัดการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะองค์กรที่จัดกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่มีอยู่ในจังหวัดสตูล รวมทั้งข้อคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดสตูล

4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล ได้แก่ ประชากรใน 3 กลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยวหลักของจังหวัดสตูล

4.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ครอบคลุมพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ แยกเป็น 3 กลุ่มคลัสเตอร์ตามโครงข่ายการท่องเที่ยวที่มีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆใกล้เคียงที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

4.3.1 กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (เขตพื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง)

4.3.2 กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (เขตพื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)

4.3.3 กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (เขตพื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)

4.4 ขอบเขตด้านเวลา

เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถ หรือความพร้อมในตัวเองของการท่องเที่ยวด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ปรับปรุง จัดการ หรือเข้าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ขึ้น เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งจะปรากฏเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ ทั้งนี้ศักยภาพดังกล่าวอาจมีระดับสูง ต่ำ แตกต่างกันไป โดยพิจารณาจากปัจจัยหลักด้านการท่องเที่ยวใน 5 ส่วน คือ แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) การมีที่พักแรมของนักท่องเที่ยว (Accommodation) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และบริการเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ที่มีให้นักท่องเที่ยว (Amenity)

5.2 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวที่เกิดจากความสนใจพิเศษของผู้เดินทาง เพื่อเข้าร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ในพื้นที่ท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมชมด้วยความสมัครใจ โดยพึงพอใจในการใช้จ่ายเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำงานเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

5.3 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวความสนใจพิเศษทั้งด้านวัฒนธรรมและด้านธรรมชาติ กับการบำเพ็ญประโยชน์ ในแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมชม เช่น การปลูกป่า การทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ การสอนภาษา การร่วมกิจกรรมสันตนาการร่วมกับเด็กในโรงเรียนหรือชุมชน เป็นต้น

5.4 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ท่องเที่ยว เพื่อร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ณ ช่วงระยะเวลาหนึ่งด้วย

ความสมัครใจ ทั้งนี้เขาเหล่านั้นมักต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ น้อยกว่านักท่องเที่ยวโดยทั่วไป โดยพึงพอใจในการใช้จ่ายเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม หรือทำงานเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างน้อย 1 กิจกรรม

5.5 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถผลักดันให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ทั้งในส่วนของ การจัดที่พัก การอำนวยความสะดวกพื้นฐาน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง “ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล” ในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาและทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจถึงหลักการและได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งอ้างอิงต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดการการท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
3. รูปแบบการท่องเที่ยว
4. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
5. บริบทพื้นที่ในการศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการศึกษา

1. การจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นสินค้าบริการที่ไม่อาจจับต้องได้ ผู้ซื้อหรือนักท่องเที่ยวต้องเดินทางมาหาสินค้าด้วยตนเอง นักท่องเที่ยวไม่สามารถเก็บสินค้าไว้เป็นสมบัติของตนเองได้ คุณภาพการบริการมักมีความไม่แน่นอน เนื่องจากต้องขึ้นอยู่กับพนักงานผู้ให้บริการ หรือผู้ส่งมอบบริการ ดังนั้นสิ่งที่ผู้ซื้อหรือนักท่องเที่ยวจะได้รับ คือ ความรื่นรมย์ ความพึงพอใจ ความแปลกใหม่ การประเทืองปัญญา การพักผ่อน ความสนุกสนาน หากสิ่งที่ผู้ซื้อได้รับมีความคุ้มค่า ผู้ซื้อจะรู้สึกพอใจ ประทับใจและมีการบอกเล่าถึงความประทับใจแก่ผู้อื่น เพื่อชักจูงให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวและกลับมาใช้บริการซ้ำ แตกต่างจากสินค้าอื่นๆ (ธีรคติ นวรัตน์ ณ อยุธยา, 2552)

1.1 ความหมายการท่องเที่ยว

ผู้เชี่ยวชาญนักวิชาการโดยส่วนใหญ่ได้ให้นิยามที่คล้ายคลึงกัน คือ การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางออกจากที่หนึ่งไปสู่สถานที่อื่นๆ และเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: UNWTO) สรุปคำนิยามของการท่องเที่ยว ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี ในปี พ.ศ.2506 ว่าหมายถึง การเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการคือ 1) มีการเดินทางที่ไม่ได้ถูกบังคับหรือมิใช่เพื่อสินค้า 2) มีจุดหมายปลายทาง ที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราวและจะต้องเดินทางกลับที่อยู่หรือภูมิลำเนาเดิม 3) มีความมุ่งหมาย ในการเดินทางที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือไปอยู่ประจำ

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545) และในช่วงปี พ.ศ.2548-2550 องค์การการท่องเที่ยวโลกได้สรุปกรอบแนวคิดการท่องเที่ยวขึ้นใหม่ กล่าวคือ ปรากฏการณ์ทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่มีเงื่อนไขของการเคลื่อนย้ายผู้คนจากแหล่งที่อยู่ประจำไปยังประเทศอื่นหรือสถานที่อื่น มีวัตถุประสงค์ส่วนตัว หรือทางธุรกิจ หรือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ผู้คนเหล่านี้ถูกเรียกว่า “ผู้มาเยือน” ซึ่งรวมถึง นักท่องเที่ยว นักทัศนจร พลเมือง และไม่ใช่พลเมืองโดยมีกิจกรรมที่ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยว (UNWTO, 2011)

การท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ นอกเหนือจากการดำเนินชีวิตประจำวัน และการกระทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานอื่นๆ เป็นกิจกรรมที่มนุษย์กระทำเมื่อมีเวลาว่าง และจัดอยู่ในประเภทกิจกรรมนันทนาการ ทั้งนี้กิจกรรมส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวมักมีการเดินทาง พร้อมกันไปด้วย โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550) การท่องเที่ยวมิได้หมายความว่า การเดินทางเพียงอย่างเดียว หากพิจารณาจากกระบวนการของการท่องเที่ยว จะพบว่า การท่องเที่ยวเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นซึ่งกันและกัน ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้จัดบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐในท้องถิ่น และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว (ชนกฤต สังข์เฉย, 2550)

ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเดินทางที่ส่งผลต่อสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์ที่นอกเหนือจากการดำเนินชีวิตประจำวัน มีการทำกิจกรรม ในช่วงที่เดินทางและมีเงื่อนไขทางเศรษฐกิจคือ ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยว

1.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวหมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็น ถึงอารยธรรมท้องถิ่น ที่มีลักษณะเด่น ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวแบ่งแยกได้ 3 ประเภท คือ

1.2.1 ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกชาติ ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด (ห้วย หนอง คลอง บึง)

1.2.2 ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนาได้แก่ วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชน โบราณ พิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ และอนุสรณ์สถาน

1.2.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอีก

รูปแบบหนึ่ง ในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต (เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิต ในชนบท) ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่/สวน พืช ผัก ผลไม้ และเหมือง

1.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

คำกล่าวในศาสนาของ Taleb Rifai เลขานุการองค์การการท่องเที่ยวโลก เนื่องในวันท่องเที่ยวโลก วันที่ 27 กันยายน ประจำปี พ.ศ.2554 (World Tourism Day, 2011) กล่าวถึงจำนวนนักท่องเที่ยวข้ามแดนทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นเป็น 940 ล้านคน ในปี พ.ศ.2553 ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นการนำเอาผู้คนและวัฒนธรรมทั้งโลกมารวมกันอย่างไม่เคยมีมาก่อน การท่องเที่ยวทำให้ผู้คนนับล้านมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นทุกวัน สามารถทำลายกำแพงด้านวัฒนธรรมและก่อให้เกิดการเปิดกว้าง การเคารพและเข้าใจกันและกัน ทำให้เกิดสันติภาพมากขึ้นในอนาคต และนำมาซึ่งการพัฒนา เศรษฐกิจ ความเข้าใจกันระหว่างเชื้อชาติ ความสงบสุข ความมั่งคั่งและการเคารพในสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพระหว่างกัน โดยเน้นถึงการพัฒนาและเติบโตของการท่องเที่ยวที่จะต้องยืนอยู่บนพื้นฐาน 3 สิ่ง คือ ความยั่งยืน จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อ (UNWTO, 2011)

การท่องเที่ยวนำมาซึ่งประโยชน์หลายทาง เนื่องจากการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ และลดปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลชำระเงินของประเทศ สนับสนุนให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยว เกิดการหมุนเวียนของเงินไปทุกระดับของสังคมอย่างทั่วถึง เป็นตัวดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เพิ่มปริมาณของกระแสเงินในระบบเศรษฐกิจ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรวมถึงปัจจัยเสริมต่างๆ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา สนามบิน ท่าเรือและโทรศัพท์ เป็นต้น ทำให้ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ได้รับความสะดวกในการดำรงชีวิต การท่องเที่ยวยังช่วยสร้างความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมภายในประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เช่น สถานที่พัก การขนส่ง การเกษตร การผลิตอาหารสำเร็จรูป ร้านค้าต่างๆ เป็นต้น อีกทั้งช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรให้สูงขึ้น เกิดการสร้างงานอาชีพที่หลากหลายและยังส่งผลต่อการพัฒนาระบบเทคโนโลยี ทำให้สะดวกรวดเร็ว เช่น การหาข้อมูลท่องเที่ยว การจองที่พัก ตั๋วเครื่องบิน จองที่นั่งชมการแสดงต่างๆ เป็นต้น ประโยชน์สำคัญของการท่องเที่ยวอีกด้าน คือ การพัฒนาด้านสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ การท่องเที่ยวได้มีส่วนช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในชุมชน กระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือในประเทศเกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือประเทศของตน (ศรีญา วรากุลวิทย์, 2546: 10-15)

1.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวประกอบด้วยหลายองค์ประกอบที่สำคัญ พิจารณาในประเด็นของความสัมพัทธ์ที่เกิดขึ้น จะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1.4.1 นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ โดยที่วัตถุประสงค์ในการเดินทางของนักท่องเที่ยว จะเป็นปัจจัยกำหนดกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางไปเยือน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยว ตามความหมายของพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 หมายถึง ผู้เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาหาความรู้ การบันเทิง หรือการอื่นใด

1.4.2 ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางของนักท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรม บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร การขนส่ง สินค้าที่ระลึก เป็นต้น

1.4.3 หน่วยงานภาครัฐบาล หมายถึง องค์กรของรัฐบาลที่มีหน้าที่ดูแลกำกับ การท่องเที่ยวให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐบาลได้วางไว้ เช่น ระบบคมนาคม การเข้าออกประเทศ การรักษาความปลอดภัย ฯลฯ

1.4.4 ประชาชนในท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับนักท่องเที่ยวในการต้อนรับและการเป็นเจ้าบ้านที่ดี อีกทั้งยังเป็นบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอีกด้วย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2553: 2; ธนกฤต สังข์เฉย 2550; กุลวดี ละม้ายจิน, ม.ป.ป.)

ทั้งนี้ หากพิจารณาองค์ประกอบการท่องเที่ยวในแง่การจัดการการท่องเที่ยวสามารถแบ่งองค์ประกอบการท่องเที่ยวได้ 3 ส่วนหลัก คือ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว และธุรกิจ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ครรชิต มาระโกชน, 2553) โดยมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1) นักท่องเที่ยว คือ ผู้เดินทางและผู้มาเยือน ที่เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาหาความรู้ การบันเทิงหรือการอื่นใด สามารถแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน เดินทางมาเยือนและพักอยู่ในประเทศตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ซึ่งแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยว ได้ 2 ลักษณะ คือ International tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืนเดินทางเข้ามาในประเทศและพำนักอยู่ครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง (1 คืน) และไม่มากกว่า 60 วัน และ Domestic tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน อาจเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทย เดินทางมาจากจังหวัดที่อยู่อาศัยปกติของตน ไปยังจังหวัดอื่นๆ ระยะเวลาที่พำนักอยู่ไม่เกิน 60 วัน และ Visitor อีกประเภทหนึ่ง คือ Excursionists หมายถึง นักทัศนาจร หรือนักท่องเที่ยวแบบไม่ค้างคืนเดินทางมาเยือนชั่วคราว อยู่ในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

และไม่ได้ใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น ผู้ที่เดินทางมากับเรือสำราญ โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวได้ในทำนองเดียวกัน นักทัศนอาภรณ์ระหว่างประเทศและนักทัศนอาภรณ์ภายในประเทศ (ฉลอมศรี พิมลสมพงศ์, 2542: III-IV) นอกจากนี้ ยังใช้เรื่องของรายได้เป็นตัวกำหนดประเภทของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทหรูหรา เป็นนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูง มักเรียกร้องการบริการชนิดหรูหรา และมีความพร้อมเรื่องค่าใช้จ่าย ประเภทระดับปานกลาง เป็นนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความสนุกสนาน บริการทางการท่องเที่ยวไม่ต้องหรูหรามากนัก แต่ไม่แยจเงินไป ประเภทระดับมวลชน เป็นนักท่องเที่ยวที่ส่วนมากมีรายได้น้อย ต้องการบริการทางการท่องเที่ยวแบบง่ายๆ ในราคาประหยัด (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 138)

2) ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรม ประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล ป่าไม้ ฯลฯ และทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ประเภทหลักๆ ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ คือ การเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิตหรือเหตุการณ์ที่สืบสานกันมาตั้งแต่อดีต เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประการต่อมา คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและสังคม แต่ละท้องถิ่นได้มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทางสังคมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ทั้งที่เป็นรูปธรรมที่แสดงออกทางด้านลักษณะความเป็นอยู่ของผู้คน ภาษา เทศกาล ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา ศิลปะหัตถกรรม การแต่งกาย การละเล่นและการบันเทิงต่างๆ สภาพบ้านเรือน ฯลฯ และที่เป็นนามธรรมที่แสดงออกทางด้านความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ฯลฯ รวมทั้งอภิปรัชญา ไมตรีและการต้อนรับของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะหากนักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับการต้อนรับจากคนในท้องถิ่นแล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกหรือทิวทัศน์ใดๆ ก็ไม่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่นั้นต่อไปหรือกลับมาเยือนซ้ำได้ และประการสุดท้าย คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบันเทิงและความเพลิดเพลิน หมายถึง สถานที่หรือกิจกรรมที่สร้างความบันเทิงและความเพลิดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยว อาทิ สวนสาธารณะ สวนสนุก แหล่งบันเทิง โรงละคร เป็นต้น (ครรชิต มาระโกชน, 2553; ศรีญา วรากุลวิทย์, 2546: 242-243) ทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็นสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยว มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Amenity) องค์ประกอบทั้งสามประการนี้เป็นตัวกำหนดความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2549: 10-11) สอดคล้องกับสำนักงานการท่องเที่ยวออสเตรเลียตะวันตก (Tourism Western Australia, 2008) และ พยอม ธรรมบุตร (2549) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภท หรือ “5A” ประกอบด้วย การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

การมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และบริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว (Ancillary) ให้ความสำคัญกับปัจจัย 5 ประการ หลักของการท่องเที่ยว เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จหรือที่รู้จักกันในนามทฤษฎี 5 A's อันประกอบด้วย

Attractions สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง สถานที่ที่นักท่องเที่ยวสนใจไปเยี่ยมชม โดยสถานที่ดังกล่าวอาจมีความสำคัญทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ มีความงดงามของธรรมชาติ หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นสถานที่ทำกิจกรรมพิเศษนอกเหนือจากงานปกติของนักท่องเที่ยวองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงสุดของการเดินทาง เพราะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น คอยอินทนนท์ ซึ่งมีความหลากหลายทางชีวภาพของเทือกเขาหิมาลัย หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทพนมรุ้ง ซึ่งแสดงถึงความรุ่งเรืองของอาณาจักรขอม ตลอดจนการท่องเที่ยวชนบทเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้ถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถานยุคเก่าแก่ก่อนประวัติศาสตร์ เช่น วัฒนธรรมบ้านเชียง เป็นต้น

Access การเข้าถึง หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะหมายถึง ถนนหนทางในการเข้าถึงสถานที่นั้นและยานพาหนะที่ใช้เดินทางไปยังสถานที่นั้น โดยการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวควรมีความสะดวก เข้าถึงอย่างไม่ยากลำบากนัก การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น สนามบิน ระบบคมนาคม ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรมขนส่ง เช่น การขนส่งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง (Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)

Accommodation ที่พักรวม หมายถึง สถานที่พักค้างคืนสำหรับนักท่องเที่ยว นับตั้งแต่แคมป์สำหรับกางเต็นท์ โฮมสเตย์ เกสเฮาส์ บังกะโล ไปจนถึงโรงแรมรีสอร์ทหรู โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีควรมีการจัดเตรียมที่พักแรมให้นักท่องเที่ยวที่เหมาะสมนับเป็นที่พักรวมประเภทต่าง ๆ จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับต่าง ๆ กันซึ่งจะทำให้มีราคาและบริการในระดับต่างกัน ได้แก่ ภัตตาคาร สระว่ายน้ำ บาร์ ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ชานูน่า ศูนย์กลางธุรกิจ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

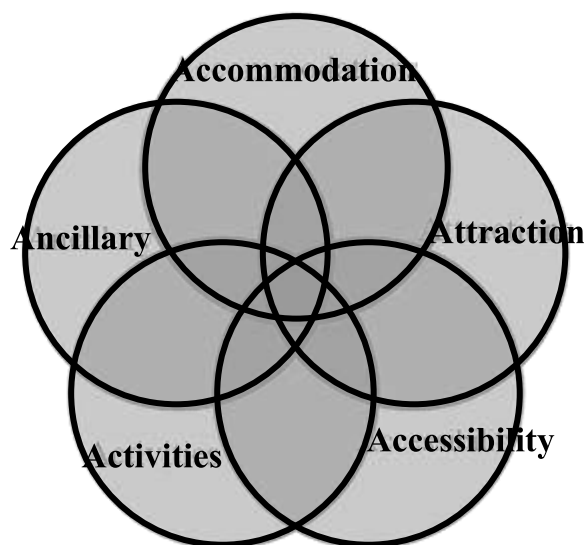
Activities หรือ Recreational Activities กิจกรรม และนันทนาการ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในยุคปัจจุบันเพราะการท่องเที่ยวมิได้หมายถึงแค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ ความงดงามของธรรมชาติเท่านั้นแต่เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเดินป่าศึกษาาระบบนิเวศเขตเส้นศูนย์สูตรในป่าดิบชื้น การล่องแก่งในแม่น้ำท้องถิ่น การปีนหน้าผา การดำน้ำ ในรูปแบบ Scuba Diving หรือ Snorkeling การพายเรือแคนูใน

บริเวณป่าชายเลน การตกปลาหมึกในทะเลลึก ตลอดจนการร่วมกิจกรรมกับชุมชนเจ้าบ้าน เช่น การดำนา การเกี่ยวข้าว การร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ รวมไปถึงการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนในสถานที่ท่องเที่ยวด้วย ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะเป็นประสบการณ์ (Experience) ที่อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยว และกิจกรรมดังกล่าวมักก่อให้เกิดการกระจายรายได้

Amenities หรือ Ancillary สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง บริการต่างๆ ที่จัดไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เช่น ห้องสุขา ร้านค้าสะดวกซื้อ ร้านอาหาร ศูนย์บริการข้อมูล บริการการสื่อสารและบริการฉุกเฉินต่างๆ บริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว บริการด้านร้านอาหาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีบริการน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา ฯลฯ

3) ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยตรงเท่านั้น โดยธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 6 ธุรกิจหลัก คือ ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก ธุรกิจคมนาคมขนส่ง และธุรกิจนันทนาการ (ปรีชา แดงโรจน์, 2544: 33; ครรชิต มาระโกชน์, 2553)

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบที่สนับสนุนการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การตลาด การท่องเที่ยว การขนส่ง ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว ความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกในการเข้าเมือง โครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน เป็นต้น (ครรชิต มาระโกชน์, 2553)

รูปภาพที่ 2-1: 5 A's องค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 ประการ
ที่มา: ดัดแปลงจาก พยอม ธรรมบุตร, 2549: 1 – 3

ในการศึกษาวิจัยนี้จะยึดแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวเป็นหลักในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ที่มีศักยภาพสามารถนำมาพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่คลัสเตอร์ต่างๆ ได้ต่อไป

2. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ให้ความหมายของคำว่า “ศักยภาพ” ไว้ ดังนี้ ศักยภาพ หมายถึง ภาวะแฝงอำนาจหรือคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจพัฒนาและปรากฏขึ้นได้

จารุจน์ กลิ่นดีปาลี (2541: 32-33) สรุปศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจากองค์ประกอบหลักเกณฑ์ การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ที่ครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านพื้นที่ คือ การดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะหรือมีความเป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์ โบราณ วัตถุสถานที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น รวมทั้งต้องมีปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ลักษณะ ภูมิทัศน์ ความยากง่ายในการเข้าถึง เช่น สภาพของเส้นทาง ฤดูกาล ระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

2. ด้านการจัดการ คือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุม

นักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับ การจัดการควบคุม กิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ คือ การพิจารณาถึงความหลากหลายของ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่โอกาสในการสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้าน สิ่งแวดล้อม

4. ด้านการมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาว่าองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ ควบคุม ดูแลแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบ ใดบ้าง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจ หรือสนใจที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ สำนักพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) จัดทำคู่มือการ ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดอันดับความเร่งด่วนใน การพัฒนาโดยใช้หลักเกณฑ์สำคัญ 2 หลักเกณฑ์ คือ

1. หลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดอันดับความสำคัญ ใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

1.1 ความมีชื่อเสียง/เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปโดยพิจารณาถึงการเป็นที่รู้จัก ของ ชุมชน/ท้องถิ่น/จังหวัด/ภูมิภาค/จังหวัด/ประเทศ

1.2 เอกลักษณ์/คุณค่าเฉพาะเชิงการท่องเที่ยวโดยพิจารณาถึงความเป็น เอกลักษณ์ ตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความสวยงามตามธรรมชาติ คุณค่าทาง โบราณคดี คุณค่า ทางศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ

1.3 สร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น/จังหวัด/ประเทศ โดย พิจารณาถึงการสร้างเสริมรายได้ให้กับ ชุมชน/อำเภอ/จังหวัด/ประเทศ

1.4 สร้างเสริมความสามัคคี/ความภาคภูมิใจให้กับ ท้องถิ่น โดยพิจารณาถึง การสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ/ความผูกพัน ต่อชุมชนท้องถิ่น และความเข้มแข็งในการดำรงรักษา เอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละประเภทแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

1.5 สร้างความเจริญให้กับชุมชน ด้านสาธารณูปโภค/สาธารณูปการโดย พิจารณาถึงการมีสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ

1.6 อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาถึงความเป็น ธรรมชาติ/การรักษา/การเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ

1.7 การอนุรักษ์สิ่งก่อสร้างทาง โบราณคดี/ประวัติศาสตร์ โดย พิจารณาถึง การดูแลรักษา ทำนุบำรุง การบูรณะเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

1.8 อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยพิจารณาถึง วัฒนธรรมของชุมชน เช่น การแต่งกาย ภาษา การเล่นการแสดง และวิถีชีวิตของท้องถิ่น ให้ได้รับการดูแลรักษา

1.9 คุณค่าทางวิชาการและการเรียนรู้ โดยพิจารณาถึงการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์/สิ่งแวดล้อม/ศิลปวัฒนธรรม/วิทยาศาสตร์

1.10 เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ/นันทนาการแก่ชุมชน โดยพิจารณาถึงระดับการให้บริการจากท้องถิ่นขึ้นไปจนถึงระดับประเทศถึงนานาชาติ

2. หลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดอันดับความเชื่อมโยง

2.1 ด้านกายภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

1) เส้นทางที่เข้าถึงจากภายนอก โดยพิจารณาถึง ความชำรุด/เหมาะสมทุกฤดูกาล

2) เส้นทางกรที่เชื่อมภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาถึงความชำรุด/ ความเพียงพอของเส้นทาง ที่เข้ามภายในแหล่งท่องเที่ยว

3) ป้ายสื่อความหมาย โดยพิจารณาถึง ความเพียงพอ/ความชัดเจนของป้ายบอกเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว

2.2 ด้านสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ

1) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

2) ห้องน้ำ /ห้องสุขา

3) ที่จอดรถ

4) ร้านอาหาร –ร้านขายของที่ระลึก

5) ที่พัก

6) ระบบไฟฟ้า

7) ระบบน้ำประปา

8) โทรคมนาคม

2.3 คุณค่าของแหล่ง/ทรัพยากรการท่องเที่ยว

1) ความเชื่อมโยงโทรมของสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

2) ความสุนทรีย์และความสวยงามของธรรมชาติ

3) สิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์และ โบราณสถาน

4) คุณค่าทางประวัติศาสตร์

5) คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6) คุณค่าทางวิชาการและการเรียนรู้

2.4 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ – สังคม

1) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอาชีพของชุมชน โดยพิจารณาถึงคนส่วนใหญ่ เปลี่ยนอาชีพหลักไปสู่อาชีพที่เกี่ยวพันกับการท่องเที่ยว

2) ผลกระทบต่อรายได้ชุมชน โดยพิจารณาถึง ความไม่แน่นอนของรายได้ของชุมชน/รายได้ลดลง

3) การก่อให้เกิดปัญหาสังคม โดยพิจารณาถึงปัญหาอาชญากรรม/ค่าครองชีพ/เพศพาณิชย์

4) ความขัดแย้งของชุมชนในสังคม โดยพิจารณาถึงการแก่งแย่ง/การทะเลาะวิวาท

5) การทำลายจิตสำนึกชุมชน โดยพิจารณาถึง ความเห็นแก่ตัว/ การขาดความร่วมมือของชุมชน

3. รูปแบบของการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Nature-Based Tourism) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural-Based Tourism) และรูปแบบการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ซึ่งแต่ละรูปแบบสามารถสรุปได้ ดังนี้

3.1 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Nature-Based Tourism) ประกอบด้วย

3.1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

3.1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

3.1.3 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo-Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหิน ดิน แร่ต่างๆ และฟอสซิล ได้ความรู้ ได้มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3.1.4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

3.1.5 การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจันทรคติที่ปรากฏใน ท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยะ มีความรู้ ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน

3.2 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural-Based Tourism)
ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว ได้ความรู้ มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และ โบราณคดีในท้องถิ่น พื้นฐานของความรับผิดชอบต่อรักษาคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3.2.1 การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้นได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์ เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพ พิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

3.2.2 ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural Tourism or Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมี

ความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ ดูแลสุขภาพการสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการ การท่องเที่ยว

3.3 รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ประกอบด้วย

3.3.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิถีการรักษาสุขภาพกายใจได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรียภาพมีความรู้ต่อการรักษาคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (Health, Beauty, and Spa Tourism)

3.3.2 การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-Meditation Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิตมีการฝึกทำสมาธิ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทย การนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

3.3.3 การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาชนกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชาวบ้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่างๆ เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไท หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกระเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ เป็นต้น เพื่อได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.3.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัดความสนใจในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ กระดานโต้คลื่น ตกปลา สกีน้ำ สนุกเกอร์ เป็นต้น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนาน ตื่นเต้น ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและ

วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.3.5 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความปลอดภัย ได้รับความทรงจำและประสบการณ์ใหม่ๆ มีหลายรูปแบบ เช่น

3.3.5.1 Atomic Tourism เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เป็นการท่องเที่ยวสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น การระเบิดนิวเคลียร์ นอกจากนี้อาจรวมไปถึงยานพาหนะหรือบริเวณที่เกิดระเบิด ตัวอย่างการท่องเที่ยวรูปแบบนี้อาจไม่พบในเมืองไทย แต่ตัวอย่างที่เห็นชัดคือ การเยี่ยมชมพื้นที่เมืองฮิโรชิมาและนางาซากิ ซึ่งเมืองทั้งสองเคยถูกทิ้งระเบิดนิวเคลียร์เมื่อสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง

3.3.5.2 Dark Tourism (black tourism or grief tourism) คือ การท่องเที่ยว ณ บริเวณที่เกี่ยวข้องกับการสังหารหรือพื้นที่เสี่ยงภัย ซึ่งรวมไปถึง ปราสาทและสนามรบ เช่น Culloden near Inverness, Scotland; บริเวณที่เกิดภัยพิบัติทั้งที่เกิดจากฝีมือคนหรือธรรมชาติ เช่น Ground Zero in New York; อดีตพื้นที่เรือนจำ ซึ่งปัจจุบันได้เปิดพื้นที่ให้คนทั่วไปได้เยี่ยมชม เช่น เรือนจำ Beaumaris ใน Anglesey, Wales.

3.3.5.3 Extreme Tourism (or shock tourism) คือ รูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวในสถานที่อันตราย เช่น ภูเขา ป่า ทะเลทราย ถ้ำ หรือเหตุการณ์ที่อันตราย

3.3.5.4 Militarism heritage Tourism คือ การท่องเที่ยวที่ให้ผู้สนใจได้มีโอกาสได้เยี่ยมชมเขตพื้นที่ทหาร ซึ่งเป็นเขตพื้นที่เฉพาะ ดังที่ทราบในอดีตว่า เขตพื้นที่ทหารห้ามเข้า มาเป็น พื้นที่ทหารยินดีต้อนรับ ซึ่งในบางพื้นที่อาจมีกีฬา Extreme sport ร่วมด้วย เช่น เขตพื้นที่กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ ที่มีบริการ กีฬา Paint Ball ให้กับผู้ที่สนใจ

3.3.5.5 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Homestay and Farmstay Tourism) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือน เพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับความประทับใจในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3.3.5.6 การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Longstay Tourism) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้านปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิต คือ การท่องเที่ยว โดยจะเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3 - 4 ครั้งต่อปี ครั้งละนานๆ อย่างน้อย 1 เดือน

3.3.5.7 การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Travel) หมายถึง การจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการขายสินค้าตามเป้าหมาย เช่น ผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องไฟฟ้า เป็นต้น โดยบริษัทผู้แทนจำหน่ายเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้แก่ผู้ร่วมเดินทาง เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อาจเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสาน หรือรายการนำเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

3.3.5.8 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (Meeting, Incentive, Convention, and Exhibition: MICE) หมายถึง การจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจัดนำเที่ยวก่อนการประชุม (Pre-Tour) และการจัดรายการนำเที่ยวหลังการประชุม (Post-Tour) โดยการจําหน่ายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุม หรือผู้ที่ร่วมเดินทางมากับผู้ประชุม อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียว หรือรายการท่องเที่ยวพักค้างแรม โดยคิดราคาเหมารวมกับการประชุมนั้นๆ

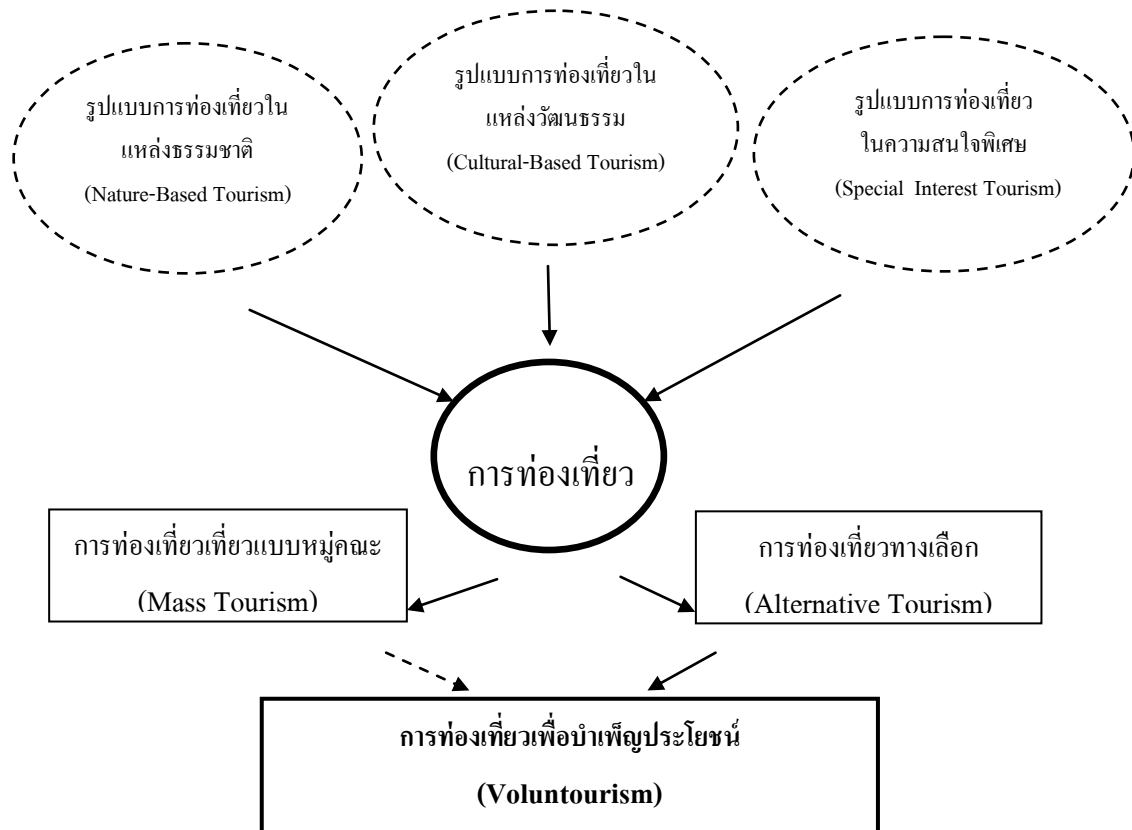
3.3.5.9 การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการท่องเที่ยวได้คัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้น นำมาจําหน่ายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวตั้งแต่ 2-7 วันหรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (Eco-Agro Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (Agro-Historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (Eco-Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (Geo-Historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (Agro-Cultural Tourism) เป็นต้น

การนำเสนอทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยว (Alternative Tourism) จากความหลากหลายของรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวรูปแบบดั้งเดิมหรือการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) ที่มีการเดินทางของนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นจำนวนมาก จึงเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถหลีกเลี่ยงเกิดความเสียหายต่อสังคมและสภาพแวดล้อมได้อย่างดี เนื่องจากกรณีดังกล่าวถูกวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมากในช่วงระยะ 15 ปีที่ผ่านมา (Pearce, 1989)

การท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative Tourism) จึงเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องสามารถเลือกได้ตามความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ประเภทของที่พัก บริษัทนำเที่ยวและการจัดการ รวมทั้งการควบคุมกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่าง การท่องเที่ยว Butler (1992) นำเสนอถึงองค์ประกอบที่กล่าวมานี้ว่าจะต้องสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกัน และเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ กิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยวที่เลือกการเดินทางแบบการท่องเที่ยวทางเลือกจะครอบคลุมลักษณะการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ (วรัชต์ มัชฌมบุญ, 2552) ทั้งนี้ สอดคล้องกับการพิจารณาความต้องการหรือพฤติกรรมนักท่องเที่ยวทำให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่

มีแนวคิดใหม่ขึ้นมาเช่น Green Tourism ที่คนมาท่องเที่ยวจะต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือช่วยลดภาวะโลกร้อน เช่น การท่องเที่ยวในบางโรงแรมหรือรีสอร์ท บนเกาะสมุย ที่มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวร่วมกันปลูกต้นไม้ หรือ War Tourism ที่นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสกับอดีตในสมัยสงคราม เช่น การท่องเที่ยวสะพานข้ามแม่น้ำแคว สุสานทหารสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ในจังหวัดกาญจนบุรี หรือ Volunteer Tourism/Voluntourism ที่นักท่องเที่ยวเป็นอาสาสมัครมาช่วยทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในสถานที่ และเดินทางท่องเที่ยวต่อ เช่น การที่มีอาสาสมัครมาช่วยงานสึนามิในประเทศไทย หลังเหตุการณ์สึนามิ เป็นต้น

จากการศึกษา “รูปแบบของการท่องเที่ยว” ที่แตกต่างกันนี้ สามารถสรุปรูปแบบหลักๆ ของการท่องเที่ยวเป็น 3 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ซึ่งในความหลากหลายแต่ละรูปแบบย่อยๆ ของการท่องเที่ยว สามารถใช้เป็นแนวทางในการค้นคว้าข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (ดังรูปภาพที่ 2-2)

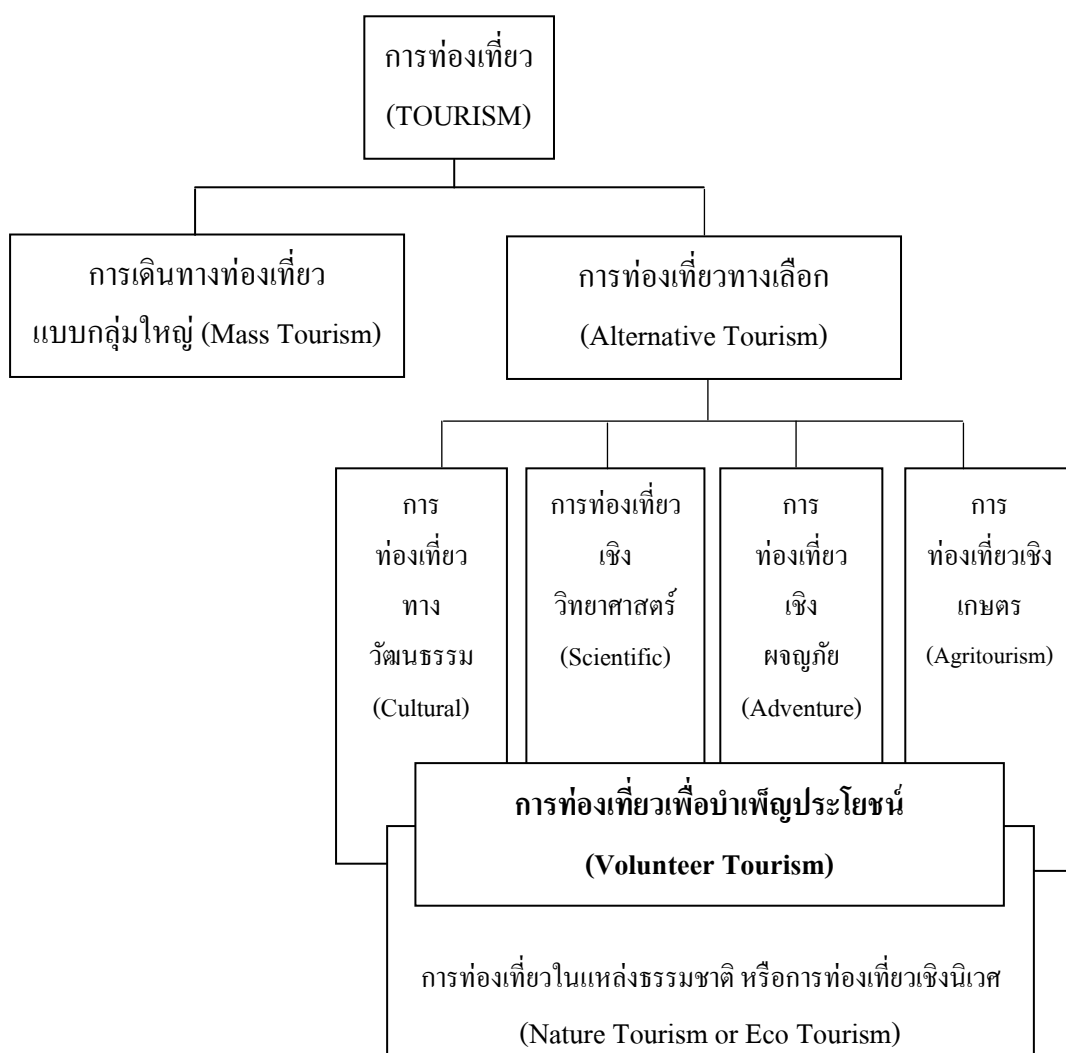
รูปภาพที่ 2-2: รูปแบบการท่องเที่ยว:การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
ที่มา: คัดแปลงจาก Alternative Tourism (Mieczkowski, 1995: 459)

4. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

4.1 นิยามการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

เนื่องจากการบทบาทและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปตามกระแส การเปลี่ยนแปลงของโลก เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายขึ้น นักท่องเที่ยวสัญชาติญี่ปุ่นเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวหนึ่งที่เข้ามาท่องเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ ในเมืองไทย ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ได้แก่ การเป็นผู้รับสู่การเป็นผู้ให้ เกิดมิติใหม่ของการท่องเที่ยวที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Voluntary Tourism) ที่มีลักษณะการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวในรูปแบบความสนใจพิเศษกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่พื้นที่ท่องเที่ยวที่ได้ไปเยี่ยมชมเยือน การท่องเที่ยว

ความสนใจพิเศษ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งการท่องเที่ยวในลักษณะเหล่านี้ต่างก็มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ (Voluntary Tourism) ได้แก่ กิจกรรมการปลูกป่า การสอนภาษาอังกฤษ การสร้างโรงเรียน การทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น ดังนั้นการท่องเที่ยวเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์จึงเป็นจุดกึ่งกลางระหว่างการท่องเที่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ เป็นการตอบสนองความต้องการที่ลงตัว ทำให้นักท่องเที่ยวเป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ให้ในเวลาเดียวกัน (ดังภาพที่ 4-3)

รูปภาพที่ 2-3: คำนิยามของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Voluntary Tourism)

ที่มา: Wearing (2001)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นไปในกลุ่มนักท่องเที่ยวเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพสูงที่สุด เพราะอยู่ในวัยที่แสวงหาประสบการณ์ กระจือร้อร้น มีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมเปิดรับสิ่งใหม่อยู่เสมอ รวมทั้งมีจิตสำนึกที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม ชุมชน มีแนวคิดที่จะจัดให้มีค่ายอาสาสมัครเดินทางเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และช่วยพัฒนาชุมชนด้านการท่องเที่ยว อาทิ การถ่ายทอดความรู้ด้านการเป็นวิทยากรนำชมพื้นที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึก เป็นต้น ขณะเดียวกัน กลุ่มอาสาสมัครดังกล่าว ก็จะได้เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่น จากการได้ใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน ได้ใกล้ชิดกับชาวบ้านที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น

พจนานุกรมภาษาอังกฤษ ของมหาวิทยาลัยออกฟอร์ด ให้ความหมายของคำว่า voluntourism หรือ ในภาษาไทยคือ คำว่า การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ว่าหมายถึง รูปแบบของการท่องเที่ยวซึ่งนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในงานอาสาสมัคร โดยหลักสำคัญของการอาสาช่วยเหลือของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือความพึงพอใจในการช่วยเหลือผู้อื่น (a form of tourism in which travellers participate in voluntary work, typically for a charity at the core of voluntourism is the desire to help others)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าการทำความเข้าใจความหมายของที่แท้จริงระหว่าง "การเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ (volunteerism)" และ "การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ (volunteer tourism/voluntourism)" อาจสร้างความสับสนในการศึกษา เพราะทั้งสองคำนี้มีความหมายที่ทับซ้อนกันอยู่ เช่น Beigbeder (1991) เห็นว่าการเป็นอาสาสมัครคือการเสียสละเวลาและใช้ทักษะที่ตนมีเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับผู้อื่น แต่ Stebbins (1992) ให้คำจำกัดความของ volunteerism ว่าเป็นกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นที่เลือกทำอย่างอิสระโดยไม่ได้รับผลตอบแทนเป็นตัวเงิน ดังนั้นข้อสรุปที่น่าจะครอบคลุมนิยามของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ คือ การเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ โดยให้ความช่วยเหลือให้แก่ชุมชนที่ต้องการ และเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง หรือการทำด้วยตัวเองอย่างอิสระ ซึ่งนอกจากนี้คำว่า การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ยังได้ถูกจำกัดความและบัญญัติไว้อย่างหลากหลาย เช่น VolunTourism International (1999) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่บูรณาการกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม กับกิจกรรมการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวเข้าไว้ด้วยกันอย่างแยกไม่ออก ส่วน Wearing (2002) ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ว่า คือ การเดินทางท่องเที่ยวผ่านการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ยากไร้ในสังคม การช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมหรือประเด็นทางสังคมอื่นๆ Brown and Morrison (2003) เสนอว่า การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ

ประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมแฟล็กเกทัวร์ที่มีภารกิจเล็กน้อย (mini-mission) หรือโอกาสการทำประโยชน์เพื่อสังคมในช่วงเวลาสั้นๆ เพื่อให้พนักงานท่องเที่ยวได้ร่วมทำอันจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนที่เข้าไปท่องเที่ยวในขณะนั้น ในขณะที่ McGehee และ Santos (2005) สรุปการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ไว้ว่า คือ การใช้เวลาและเงินเพื่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากกิจกรรมการท่องเที่ยวทั่วไป ด้วยการเข้าไปช่วยเหลือผู้คนที่ต้องการความช่วยเหลือ

จากคำจำกัดความต่างๆ ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ คือ การเดินทางท่องเที่ยวทางเลือก หรือมีลักษณะเฉพาะทางรูปแบบหนึ่งที่นักท่องเที่ยวเลือกทำกิจกรรมที่แตกต่างจากกิจกรรมการท่องเที่ยวทั่วไป โดยการเสียสละทรัพย์ และเวลาว่างระหว่างการพักผ่อนของตน เพื่อช่วยเหลือสังคมหรือชุมชนที่ต้องการ ซึ่งข้อแตกต่างระหว่างการเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์และการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นั้น ระบุได้จากแรงจูงใจในการเดินทาง โดย Lyons (2003) ได้กล่าวทำนองเดียวกันนี้ว่า การเป็นอาสาสมัครจะมีแรงจูงใจจากการอยากช่วยเหลือผู้อื่น หรืออยากจะทำสิ่งที่ดีเห็นแก่ตัวของตน แต่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะมีแรงจูงใจจากปัจจัยอื่น เช่น โอกาสในการท่องเที่ยวการสร้างเครือข่ายทางสังคม หรือการพัฒนาทักษะวิชาชีพของตน แนวคิดเรื่องการใช้แรงจูงใจในการมองความแตกต่างระหว่างการเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ และการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีปรากฏในการศึกษาของ Daldeniz and Hampton (2010) ที่พบว่า แท้จริงแล้วผู้ที่มุ่งเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างเดียวย้ายที่สุดก็ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวในประเทศที่ตนบำเพ็ญประโยชน์อยู่ด้วย ดังนั้นการวัดแรงจูงใจจึงอาจทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากผู้เดินทางอาจมีแรงจูงใจหลายอย่างในเวลาเดียวกันได้ ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของแรงจูงใจหลักของอาสาสมัคร และนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ว่าอาสาสมัครต้องการประสบการณ์ เพื่อเก็บเป็นประวัติส่วนตัว (CV) ส่วนนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นั้น ต้องการหลีกเลี่ยงจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก ดังนั้นแรงจูงใจก็ยังสามารถใช้เป็นหลักในการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างกลุ่มคนสองประเภทนี้ได้ ประเด็นที่ถกเถียงกันเรื่องความแตกต่างระหว่าง volunteerism และ voluntourism นี้มีปรากฏในเว็บไซต์ www.travelblog.com ซึ่งมีผู้เข้ามาแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่จะเสนอความแตกต่างเรื่องค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมสรุปได้ว่าการเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์นั้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์กรบำเพ็ญประโยชน์แบบใดแบบหนึ่ง ไม่มีการเสียค่าธรรมเนียมในการเข้าเป็นอาสาสมัคร แต่ต้องจ่ายค่าเดินทางและค่าที่พักเอง ส่วนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นั้นจะมีตัวแทนดำเนินการให้ โดยผู้เข้าร่วมต้องเสียค่าใช้จ่ายตามที่กำหนด และค่าใช้จ่ายจะรวมอยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อการทำกิจกรรม นอกจากนี้การเป็นอาสาสมัครอาจมีการสอบคัดเลือกผู้ที่เหมาะสม ส่วนนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถเข้าร่วมโครงการได้ในลักษณะการซื้อแฟล็กเกทัวร์

สรุปได้ว่าการเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์และการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะแตกต่างกันใน 3 ประเด็นใหญ่ๆ คือ 1) วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง โดยการเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์นั้นมีวัตถุประสงค์หลักคือต้องการเข้าไปช่วยเหลือสังคมด้วยความเสียสละอย่างแท้จริง ส่วนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การเดินทางท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ และมีโอกาสช่วยเหลือสังคมบ้าง 2) ด้านค่าใช้จ่าย การเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์จะไม่มีค่าธรรมเนียมในการเข้าร่วมโครงการ (ค่าเดินทางและค่าใช้จ่ายส่วนตัว) ทั้งนี้ ทุนในการทำกิจกรรมอาจได้รับการสนับสนุนมาจากแหล่งทุนอื่น ส่วนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะแพ็คเกจทัวร์ 3) ด้านสถานภาพของการร่วมกิจกรรม คือ อาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์จะเป็นส่วนหนึ่งของเจ้าหน้าที่โครงการหรือผู้จัดการกิจกรรม มีการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างแท้จริง ส่วนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะผู้สนใจโดยการทำงานกับชุมชน และทำงานตามระดับความสนใจ และความสามารถของตน

นอกจากนี้ค่านิยมของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ยังมีนักวิชาการอีก หลายท่านที่ได้ให้คำจำกัดความและนิยามไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ททท. (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2009) นิยามไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นไปในกลุ่มนักท่องเที่ยวเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพสูงที่สุด เพราะอยู่ในวัยที่แสวงหาประสบการณ์ กระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมเปิดรับสิ่งใหม่อยู่เสมอ รวมทั้งมีจิตสำนึกที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม ชุมชน มีแนวคิดที่จะจัดให้มีค่ายอาสาสมัครเดินทาง เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์และช่วยพัฒนาชุมชนด้านการท่องเที่ยว อาทิ การถ่ายทอดความรู้ด้านการเป็นวิทยากรนำชมพื้นที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึก เป็นต้น ขณะเดียวกันกลุ่มอาสาสมัครดังกล่าว ก็จะได้เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่น จากการได้ใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน ได้ใกล้ชิดกับชาวบ้านที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น

Stephen Wearing and Simone Grabowski (2011) การท่องเที่ยวที่อยู่ภายในกรอบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายในการทำงานควบคู่ไปกับชุมชน และสิ่งแวดล้อม

Wearing (2002) การเดินทางท่องเที่ยวผ่านการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ยากไร้ในสังคม การช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม หรือประเด็นทางสังคมอื่นๆ

กาญจนา สมมิตร และคณะ (2556) การท่องเที่ยวที่ผสมผสานระหว่างกิจกรรมอาสาสมัคร เช่น การปลูกป่า การสอนภาษาอังกฤษ การสร้างโรงเรียน การทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กับการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น การเที่ยวชมศิลปวัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ในแหล่งท่องเที่ยว มีรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวทั้งในลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวโดยมีผู้จัดการกิจกรรมเป็น

ผู้ดำเนินการให้ เช่น แพคเกจท่องเที่ยวโดยบริษัทนำเที่ยว กิจกรรมค่ายอาสาสมัครโดยสถาบัน การศึกษา กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์โดยองค์กรไม่หวังผลกำไร หรือการบำเพ็ญประโยชน์ ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นเอง

พงษ์จันทร์ คล้ายอุดม และคณะ (2554) การท่องเที่ยวที่เน้นไปในนักท่องเที่ยวที่เข้าท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และช่วยพัฒนาชุมชนในด้านการท่องเที่ยว อาทิ การถ่ายทอดความรู้ด้านการเป็นวิทยากรนำชมพื้นที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเป็นสินค้าของที่ระลึก เป็นต้น ขณะเดียวกันอาสาสมัครดังกล่าวก็จะได้เรียนรู้วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของท้องถิ่น จากการได้ใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน ได้ใกล้ชิดกับชาวบ้านที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น

ราณี อธิชัยกุล (2557) การท่องเที่ยวที่มีจุดหมาย เพื่ออาสาให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาสังคมด้านใดด้านหนึ่งในชุมชนที่ไปท่องเที่ยว ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีคุณค่าในการพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังเป็นการช่วยพัฒนาชุมชน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย

จากความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ข้างต้น ผู้วิจัยสามารถให้นิยามของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง การเดินทางจากถิ่นที่อยู่ที่พักอาศัยไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ซึ่งเกิดจากความสมัครใจของผู้เดินทาง และยินยอมเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัว เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนที่ตนเข้าไปท่องเที่ยว หรืออยู่อาศัย เช่น ปลูกป่า สอนภาษา สอนศิลปะ เป็นต้น โดยไม่ได้รับสิ่งตอบแทน แต่เป็นความรู้สึกลึกด้านจิตใจในการได้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ในสังคมหรือชุมชนที่ได้เลือกเข้าไปอยู่ร่วมกับสถานที่นั้นๆ โดยทำกิจกรรมควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หรือการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครนี้ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเฉพาะทาง ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษในงานอาสา ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร โดยมุ่งหวังจะได้สร้างคุณค่าให้กับตนเองและสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มีความยั่งยืน ต้องอาศัยการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ และชุมชนนั้นๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ความรู้ และความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นกกุศลสำคัญในกระบวนการจัดการ อาทิเช่น หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจ มูลนิธิ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ หรือที่รู้จักในนาม (NGOs) ที่เป็นประกอบของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่สำคัญ เนื่องจากจะมีบทบาทด้านการตลาดในการจัดโปรแกรมกิจกรรมอาสาสมัคร เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และจูงใจนักท่องเที่ยว เข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครในชุมชน (Lo and Lee, 2011: 327) อ้างถึงในราณี อธิชัยกุล (2557: 362)

ทั้งนี้ NGOs มักจะสามารถเข้าถึง และเข้าใจความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เพราะใกล้ชิดกับชุมชนเป็นอย่างดี มีบทบาทในการเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวและชุมชนไว้ด้วยกัน โดยมีสื่อกลางคือกิจกรรมอาสาสมัครในชุมชน ที่นอกจากชุมชนเกิดการพัฒนาแล้ว ยังสามารถทำให้ทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ นอกจากนี้ NGOs ยังมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้ประสบความสำเร็จอีกด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามหากไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวที่ดี มีรูปแบบกิจกรรมอาสาสมัครที่ไม่เหมาะสม ขาดการให้ข้อมูลที่ชัดเจนกับนักท่องเที่ยว ไม่มีการคัดสรรนักท่องเที่ยวหรืออาสาสมัครที่มีทักษะเหมาะสมกับความต้องการ หรือความจำเป็นของชุมชน อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและทำให้ทัศนคติของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไปในเชิงลบได้

องค์กรพัฒนาเอกชน หรือ อพช. หรือ NGOs (Non-Government Organization) จึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาสังคม โดยจะส่งเสริมและพัฒนาคนในสังคมให้มีส่วนร่วมกับ NGOs กิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับอาสาสมัคร หรือบำเพ็ญประโยชน์ จึงเป็นกระบวนการที่จะเชื่อมโยง NGOs เข้าถึงชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนา การท่องเที่ยวก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่แฝงอยู่ในเป้าหมายของการพัฒนาคน และชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เติบโตขึ้นพร้อมกับความนิยมของ NGOs กลุ่มอาสาสมัครที่มีแรงจูงใจต้องการเดินทางท่องเที่ยวและพัฒนาชุมชนควบคู่กันไปด้วย

4.2.1 แนวคิดและบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน หรือ อพช. หรือ NGOs ต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

Wisner et al. (2005) อ้างถึงในราณี อธิชัยสกุล (2557: 366) ระบุว่าบทบาทของ NGOs มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยมีความเกี่ยวข้องทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยว เพราะเป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอาสาสมัครในแต่ละพื้นที่ โดยอาจใช้อินเตอร์เน็ตหรือเว็บไซต์เป็นช่องทางในการติดต่อกับนักท่องเที่ยวอาสาสมัครหรือนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (Volunteer Tourism Programs: VTPs) เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของอาสาสมัครว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการอีกหลายท่าน ที่ให้ความเห็นคล้ายคลึงกันคือนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เลือกองค์กรอาสาสมัคร เพราะความมีชื่อเสียง ความหลากหลายของกิจกรรม คำแนะนำจากผู้ที่เกี่ยวข้องที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร เช่น ครอบครัวหรือเพื่อน การตลาด ความปลอดภัย ประเภทขององค์กร เช่น NGOs หรือแม้แต่โปรแกรมที่เฉพาะเจาะจง เช่น โครงการอนุรักษ์เต่าทะเล เป็นต้น (Coghlan, 2007: Soderman and Snead, 2008: Wearing 2001) ซึ่งเมื่ออาสาสมัครมีความจงรักภักดีต่อ NGOs อาสาสมัครจะเป็นกำลังสำคัญขององค์กร เหล่านี้ในการเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร บอกเล่า

ประสบการณ์ที่ดีที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม หรือบริจาคสิ่งของและทุนทรัพย์ให้องค์กรนั้นๆ ได้อย่างยั่งยืน

4.2.2 องค์กรพัฒนาเอกชน หรือ อพช. หรือ NGOs กับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ ในประเทศไทย

ปัจจุบันมีองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อการพัฒนาสังคมและชุมชนจำนวนมากเพิ่มขึ้นในประเทศไทย ทั้ง NGOs ภายในประเทศไทย และ NGOs จากต่างประเทศที่เข้ามาดำเนินงานในประเทศไทย โดยร่วมมือส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่องในการจัดหาอาสาสมัคร หรือนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาทำกิจกรรม เช่น โครงการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่เปิดการตลาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่ใช้ชื่อว่า THE LITTLE BIG PROJECT ในปี 2556 ซึ่งรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ซึ่งจะได้รับมากการท่องเที่ยวแบบธรรมดาทั่วไปได้เข้าร่วมแข่งขันและทำกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในภูมิภาคต่างๆ ในประเทศไทย โดยผ่านตัวกลางคือองค์กร NGOs ระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ เว็บไซต์ขององค์กรอาสาสมัครที่เรียกว่า VOLUNTEER WORK THAI LAND (www.volunteerworkthailand.com) ยังได้รวบรวมรายชื่อองค์กรต่างๆ ที่ดำเนินงานด้านอาสาสมัคร เพื่อการพัฒนาชุมชน เช่น บ้านทอฝัน ในกรุงเทพมหานคร การให้การศึกษาสอนภาษาสำหรับเด็กเล็ก บ้านดินไทย ช่วยเหลืองานก่อสร้างบ้านดิน มูลนิธิพอเรย์ จังหวัดชลบุรีช่วยเหลือเด็กกำพร้า มูลนิธิระจกเงา ช่วยเหลือคนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ชมรมช่วยสัตว์เกาะสมุย ชมรมเพื่อสัตว์เกาะลันตา ฯลฯ

ตัวอย่างองค์กรที่เป็นเครือข่ายในการร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแสดงได้ดังตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 องค์กร NGOs ที่กิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

องค์กร	ชื่อกิจกรรมและโครงการ	จังหวัด
<p>iCare Thailand Foundation (มูลนิธิไอแคร์ ประเทศไทย)</p> 	<p>-Preparing the Future Today (project to aid disadvantaged youth and offer opportunities for success)</p> <p>-Project Hope (assisting orphanages in working towards better social integration)</p>	<p>หลายจังหวัด</p>
<p>WFFT.ORG</p> 	<p>Marine Research & Rescue Project</p>	<p>ตรัง</p>
<p>Andaman Discoveries</p> 	<p>Ranong Special Care Center</p>	<p>ระนอง</p>
<p>Responsibletravel.com</p> 	<p>-Thailand turtle research volunteering</p> <p>-Thailand Elephant Conservation Holiday</p>	<p>ภาคใต้</p> <p>เชียงใหม่</p>
<p>volunteering solutions</p> 	<p>-Volunteer Healthcare Program</p> <p>- Thai Summer Volunteer Adventure - Discover Amazing Thailand !</p>	<p>สุรินทร์</p> <p>กรุงเทพ, เขาใหญ่ นครราชสีมา</p>
<p>Impact Your World</p> 	<p>Wildlife Conservation Children's Programs</p>	<p>ภาคใต้</p> <p>ภาคเหนือ</p>

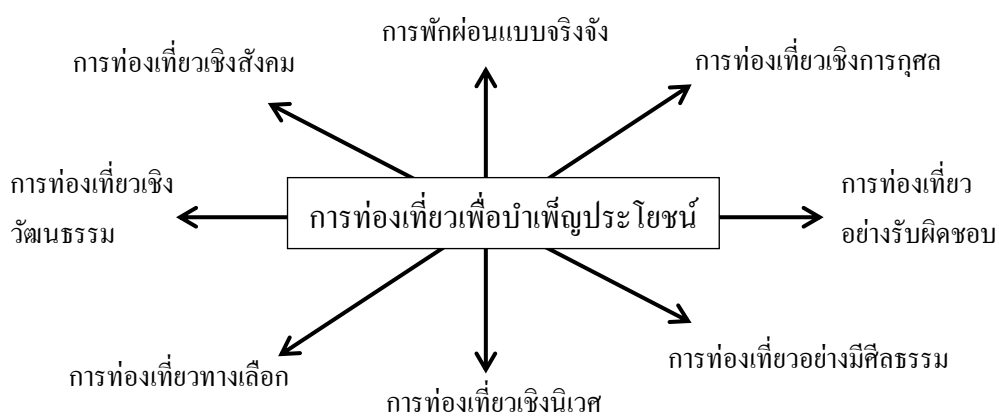
ตารางที่ 2-1 องค์กร NGOs ที่กิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย (ต่อ)

องค์กร	ชื่อกิจกรรมและโครงการ	จังหวัด
thecareerbreaksite.com 	Career break opportunities	หลายจังหวัด
openmind project 	Volunteer & Cross Cultural Training - prepare for success Volunteer in Thailand	ภาคเหนือและภาคใต้ หลายจังหวัด
Kayavolunteer 	-Community Building Projects for Rural Minority Groups - Island Marine Conservation with PADI Certification	เชียงราย เกาะเต่า, สุราษฎร์ธานี
UNIVERSAL GIVING 	-Volunteer in an animal sanctuary in Thailand with the Global Volunteer Network -Community Projects in Thailand	เพชรบุรี หลายจังหวัด
Gap Year Thailand 	Helping teach English in a Thai school	หลายจังหวัด

ที่มา: ดัดแปลงจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2013)

4.3 รูปแบบและประเภทของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกที่นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจในการช่วยเหลือผู้อื่นในชุมชนที่ไปท่องเที่ยว ซึ่งมีกิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยวนี้จะเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวรูปแบบย่อยอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสังคม (Social Tourism) การท่องเที่ยวเชิงการกุศล (Charity Tourism) การท่องเที่ยวอย่างมีศีลธรรม (Moral Tourism) การท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อมโยงของนักท่องเที่ยวกับ โครงการหรือกิจกรรมในชุมชนที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่เข้าไปท่องเที่ยว

รูปภาพที่ 2-4: รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ
ที่มา: ดัดแปลงจาก Callanan and Thomas (2005: 185)

4.3.1 การจัดรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Volunteer Tourism Programs: VTPs) เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของอาสาสมัครว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ เพราะการออกแบบรูปแบบกิจกรรมและโปรแกรม ที่มีความเหมาะสมกับชุมชนและนักท่องเที่ยว จะเป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอาสาสมัคร ในชุมชนพื้นที่นั้นๆ ได้เป็นอย่างดี Wisner et al. (2005) แนะนำการออกแบบโปรแกรมกิจกรรมที่มีความเหมาะสมต่อชุมชนและนักท่องเที่ยว ควรใช้หลักการออกแบบ 4Ds คือ 1) ค้นพบสิ่งที่ดีที่สุด Discover 2) ค้นหาสิ่งที่ชุมชนและนักท่องเที่ยวต้องการ Dream 3) ร่วมกันออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ Design และศึกษาความเป็นไปได้ 4) ส่งต่อโปรแกรมกิจกรรมให้องค์กรพัฒนาเอกชนนำไปประยุกต์ใช้ Destiny ความหลากหลายของโปรแกรมกิจกรรม และโปรแกรมกิจกรรมที่เฉพาะเจาะจง เช่น ดูแลช้าง อนุรักษ์เต่าทะเล ก็จะสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตัดสินใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

ได้ง่ายมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการเลือกจากโปรแกรมที่จัดโดยองค์กรที่มีชื่อเสียง จากคำบอกเล่า ความปลอดภัย หรือการตลาด เป็นต้น

Callanan and Thomas (2005: 188) ได้จัดกลุ่ม Cluster กิจกรรมให้เป็นหมวดหมู่ เช่น

1. สวัสดิการชุมชน (Community welfare)
2. การสอน (Teaching)
3. การพัฒนาธุรกิจ (Business developments)
4. การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม (Environmental regeneration)
5. โครงการก่อสร้าง (Building projects)
6. โครงการพัฒนาวัฒนธรรม (Cultural developments)
7. การวิจัยและการศึกษาสิ่งแวดล้อม (Environmental research and education)
8. การปกป้องสิ่งแวดล้อม (Environmental protection)
9. การแพทย์ (Medical)
10. อื่นๆ (Other/ Miscellaneous) เป็นต้น

Cheung, Michel and Miller (2010: 23-25) ได้แบ่งประเภทการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ออกเป็น 11 ประเภท ดังนี้

1. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environmental Conservation)
2. โครงการท่องเที่ยวในชุมชน (Community Tourism Projects)
3. การพัฒนาชุมชน (Community Development)
4. โครงการเกี่ยวกับสัตว์ป่า (Wildlife)
5. งานการสอน (teaching)
6. โครงการสหกรณ์ (Cooperatives)
7. โครงการก่อสร้าง (Building Projects)
8. งานอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ (Historical Conservation)
9. งานด้านการเกษตร (Agricultural/Farming)
10. งานดูแลเด็ก (Child Care)
11. งานสาธารณสุข (Health Care)

ส่วน Handups Holidays (2012, online) ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามรูปแบบกิจกรรมที่ทำ ได้แก่

1. งานสร้าง (building)
2. งานสอน (teaching)

3. งานบูรณะปฏิสังขรณ์ (repairs and renovations)
4. งานบริการทางการแพทย์ (medical services)
5. งานด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (environmental conservation)
6. งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการ
7. งานบรรเทาสาธารณภัย (disaster reliefs)
8. งานการตลาด (marketing)
9. งานการบัญชี (accounting)
10. งานบริการสังคมทั่วไป (general services)

Callanan and Thomas (2005: 196) ได้แบ่งประเภทกิจกรรมตามระดับความเข้มข้นของกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์โดยใช้กรอบแนวคิดโปรเจกการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (a conceptual framework for volunteer tourism projects) ซึ่งประกอบไปด้วย ตัวแปร 6 ด้าน ได้แก่ ความยืดหยุ่นของระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม การส่งเสริมการตลาดของกิจกรรมเทียบกับเส้นทางท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวเพื่อผู้อื่น หรือตามความสนใจของตนเอง ทักษะหรือคุณสมบัติของนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นหรือไม่กระตือรือร้น และระดับการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น ดังตารางที่ 2-2 และตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2-2 รูปแบบกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลักษณะต่างๆ

ประเภท	กิจกรรม
สังคม	พัฒนาสังคม ดูแลเด็ก ดูแลผู้สูงอายุ ดูแลผู้พิการ ส่งเสริมสันติภาพ สิทธิมนุษยชน / ความยุติธรรม

ตารางที่ 2-2 รูปแบบกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลักษณะต่างๆ (ต่อ)

ประเภท	กิจกรรม
การสอน	สอนภาษาต่างประเทศ ผู้ฝึกสอนกีฬา
ด้านสิ่งแวดล้อม	การอนุรักษ์ธรรมชาติ การปกป้องสัตว์ป่า การรณรงค์ป้องกันโลกร้อน
การแพทย์	การสนับสนุนด้านการแพทย์และการพยาบาล
ด้านวัฒนธรรม	งานด้านศิลปะ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม Empowerment of Women
การพัฒนาธุรกิจ	สนับสนุนงานพิพิธภัณฑ์ สนับสนุนด้านไอที สนับสนุนด้านการบัญชี
การก่อสร้าง	การทำฟาร์ม / เกษตรปลอดสารพิษ การก่อสร้าง การปรับปรุงสิ่งปลูกสร้าง
การวิจัย	การจัดการน้ำ ทำฝายกั้นเขื่อน การสำรวจสิ่งมีชีวิตในป่า
อื่นๆ	การทำแผนที่ภาคพื้นดิน/การจัดโซน Catastrophe Relief งานกิจกรรม เทศกาล แข่งกีฬา ประเพณี

ที่มา: ดัดแปลงจาก Callannan and Thomas (2005: 197)

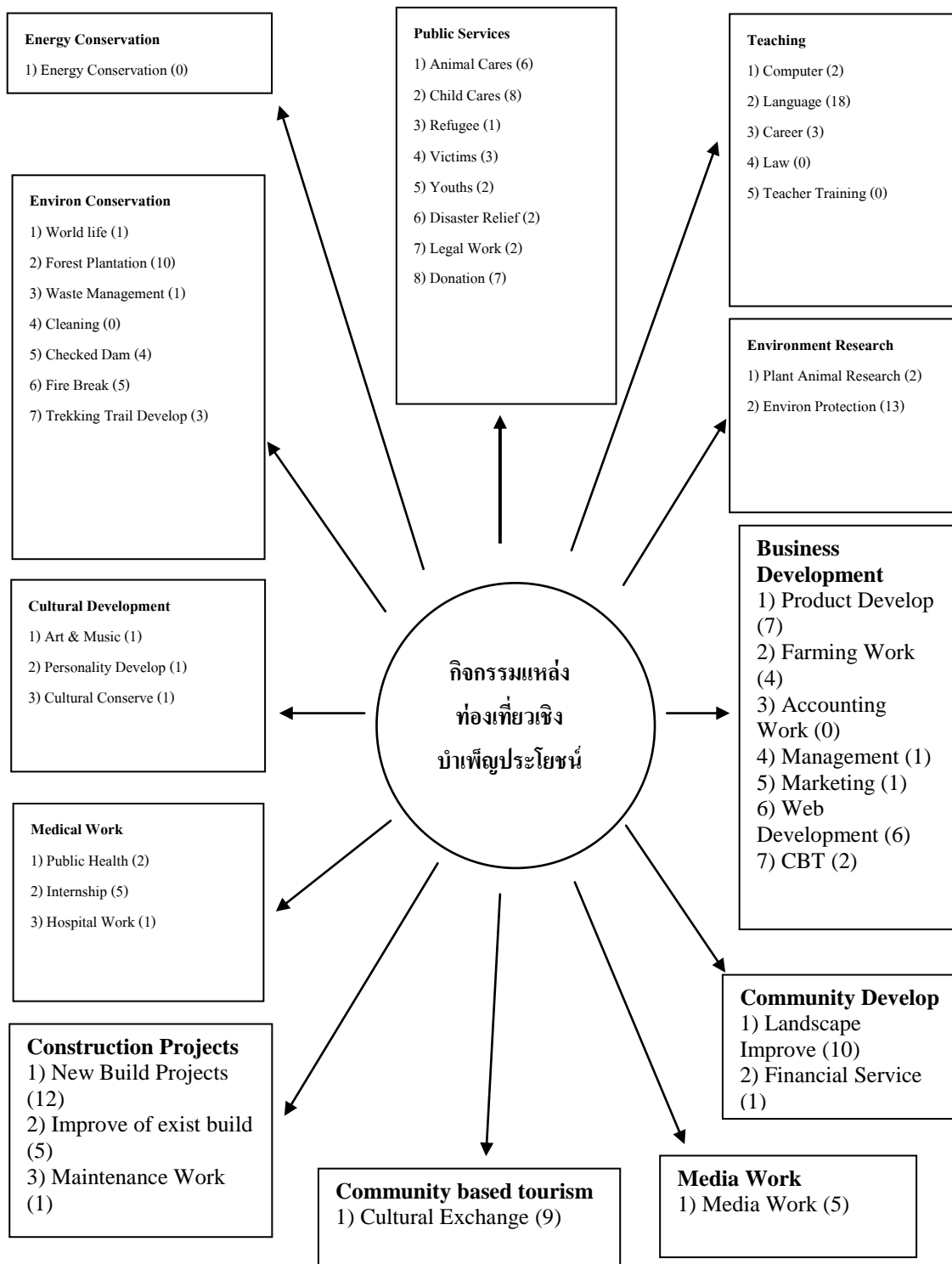
ตารางที่ 2-3 คุณลักษณะของกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลักษณะต่างๆ

	ผิวเผิน	ปานกลาง	ลึกซึ้ง
ความยืดหยุ่นของระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม	ระดับการยืดหยุ่นและทางเลือกของนักท่องเที่ยวสูง	ระดับการยืดหยุ่นและทางเลือกของนักท่องเที่ยวสูง	ระยะเวลาถูกกำหนดโดยองค์กรมากกว่านักท่องเที่ยว
การส่งเสริมการตลาดของกิจกรรมเทียบกับเส้นทางการท่องเที่ยว	มีการส่งเสริมการตลาดเส้นทางการท่องเที่ยวและโอกาสทางการเดินทางท่องเที่ยวอย่างมาก	มีการส่งเสริมกิจกรรมภายในบริบทของเส้นทางการท่องเที่ยว	มีการส่งเสริมโครงการกิจกรรมต่างๆชุมชนท้องถิ่นและคุณค่าของกิจกรรมต่อพื้นที่นั้นๆ
จุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยว เพื่อผู้อื่นหรือตามความสนใจของตนเอง	ส่งเสริมประสบการณ์และทักษะให้ได้ตามวิชาที่เรียน	ส่งเสริมประสบการณ์และทักษะให้ได้ตามวิชาที่เรียนไปพร้อมๆกับการทำงานในพื้นที่	มีการเน้นคุณค่าในชุมชนส่งเสริมการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนการเรียนรู้วัฒนธรรมรางวัลเกิดขึ้นภายในจิตใจและความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
ทักษะหรือคุณสมบัตินักท่องเที่ยว	ไม่จำกัดทักษะที่ต้องการ	จำกัดทักษะที่จำเป็นในระดับกลาง	เน้นทักษะประสบการณ์คุณสมบัติ หรือเวลา
การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและไม่กระตือรือร้น	มีส่วนร่วมแบบไม่กระตือรือร้น	มีส่วนร่วมปานกลาง	มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นฝังตัวอยู่ในพื้นที่ชุมชน
ระดับการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น	การสร้างประโยชน์ยังจำกัดอยู่กับความต้องการส่วนบุคคลแต่ก็ยังคงมีคุณค่าต่อท้องถิ่นอยู่บ้าง การมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นในการตัดสินใจมีจำกัด	ระดับการสร้างประโยชน์ปานกลาง มีความต้องการเฉพาะบุคคลเป็นพื้นฐาน สร้างคุณค่าที่ชัดเจนให้ท้องถิ่นข้อมูลการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของท้องถิ่นยังคงจำกัด	การสร้างประโยชน์ค่อนข้างโดดเด่น สร้างผลกระทบโดยตรงกับท้องถิ่น ข้อมูลในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความชัดเจน

ที่มา: Callanan and Thomas (2005)

ชวลิต เจริญภิรมย์ และคณะ (2556: 57) ผสมผสานรูปแบบจากที่กล่าวข้างต้น และ
 จำแนกการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน ดังตารางที่ 4-4 กลุ่มกิจกรรม
 โดยได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 10 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มประชาสงเคราะห์ ประกอบไปด้วย ดูแลสัตว์ ดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้อพยพ
 งานเกี่ยวกับเยาวชน บรรเทาสาธารณภัย กฎหมาย บริจาค
2. กลุ่มการสอน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ ภาษา อาชีพ กฎหมาย
3. กลุ่มการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ได้แก่ สัตว์ป่า ป่าปลูกป่า เก็บขยะ ทำความ
 สะอาด ทำฝาย แนวกันไฟ
4. กลุ่มพัฒนาธุรกิจ ได้แก่ ช่วยทำผลิตภัณฑ์ ทำไร่ ทำนา สอนทำบัญชี การ
 จัดการ การตลาด ช่วยทำรายงาน เว็บไซต์ ขอทุน
5. กลุ่มก่อสร้าง ได้แก่ ก่อสร้าง ปรับปรุง บูรณปฏิสังขรณ์
6. กลุ่มพัฒนาวัฒนธรรม ได้แก่ ศิลปะ พัฒนาบุคลิกภาพ อนุรักษ์
 ประวัติศาสตร์
7. กลุ่มการวิจัยและศึกษา สภาพแวดล้อม ได้แก่ การวิจัยพืชสัตว์ การเรียนรู้
 ดูแลสภาพแวดล้อม
8. กลุ่มทางการแพทย์ ได้แก่ งานสาธารณสุข แพทย์ฝึกหัด ทำงานใน
 โรงพยาบาล การดูแลผู้ป่วยเอดส์
9. กลุ่มการพัฒนาชุมชน ได้แก่ การปรับภูมิทัศน์ที่อยู่อาศัย
10. การท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

ภาพที่ 2-5 กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน
 ที่มา: ชวลิต เจริญภิรมย์ และคณะ (2556)

4.4 กระแสการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

งานวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน พบว่ามีผู้จัดกิจกรรมเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด และมีแนวโน้มเติบโตทางการตลาดค่อนข้างสูง

จากการเปิดเผยของผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงใหม่ นายวิสูตร บัวชุม ประธานการประชุมนำเสนอผลงานวิจัย เรื่องการวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ที่จัดขึ้น ณ โรงแรมคุ้มภูคำ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ได้มุ่งศึกษาสถานการณ์ เงื่อนไข ปัจจัยในการทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบนและเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบนเป็นรูปแบบหนึ่งสำหรับการท่องเที่ยว โดยได้ผลการวิจัยที่สามารถเป็นต้นแบบการท่องเที่ยวเฉพาะทาง เฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ซึ่งในอนาคตจะไม่ใช่นักท่องเที่ยวที่มุ่งสนุกสนานเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพราะการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์นั้นมีมานานในต่างประเทศ แต่ประเทศไทยถือเป็นเรื่องใหม่ แต่ก็ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน และมีแนวโน้มเติบโตทางการตลาดค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ซึ่งนับว่าเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก โดยงานวิจัยดังกล่าวยังได้จัดทำฐานข้อมูลและเว็บไซต์ เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจ ที่ www.volunteerworkthai.com หรือ www.volunteertourthai.com

ภาพที่ 2-6 เว็บไซต์ที่รวบรวมฐานข้อมูลและเว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ของประเทศไทย

ที่มา: ชวลิต เติรยาภิรมย์ และคณะ (2556)

5. บริบทพื้นที่การศึกษา

5.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูล มีคำขวัญประจำจังหวัดที่บ่งบอกเอกลักษณ์สำคัญ คือ “สตูล สงบ สะอาด ธรรมชาติบริสุทธิ์” แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสตูล, อำเภอกวนโดน, อำเภอกวนกาหลง, อำเภอทุ่งหว้า, อำเภอละงู, อำเภอท่าแพ และอำเภอมะนัง โดยมีจำนวนประชากร ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2556 รวมทั้งสิ้น 308,578 คน ชาย 153,651 คน หญิง 154,927 คน โดยอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองสตูล อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุด คือ อำเภอละงู 215.61 คน/ตร.กม. และหนาแน่นน้อยที่สุด คือ อำเภอทุ่งหว้า

นอกจากจังหวัดสตูล จะมีรายได้จากการท่องเที่ยวแล้ว ด้านเศรษฐกิจ การค้าและการเกษตร ก็เป็นที่มาของรายได้ของจังหวัดที่สำคัญ โดยเฉพาะการค้าชายแดนที่ยังคงต้องพัฒนาระบบโลจิสติกส์ หรือท่าเรือน้ำลึกปากบาราจังหวัดสตูล และทำเทียบเรือดำมะลังเพื่อเร่งให้เกิดการพัฒนา ระบบการค้าการลงทุนในจังหวัดให้มากยิ่งขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องคำนึงถึงกับด้านวังเกเรียนของประเทศมาเลเซียทางบก หากได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง การค้าชายแดนบริเวณนี้จะมีส่วนช่วยกระตุ้น และส่งเสริมการท่องเที่ยว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามา และสร้างการกระจายรายได้ให้กับชุมชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ส่วนภาคเกษตรซึ่งจังหวัดสตูลที่มีพื้นที่ทั้งหมด 1,754,701 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 34.40 ของพื้นที่ทั้งหมด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา คิดเป็นร้อยละ 66.94 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด โดยมีพื้นที่ปลูกกระจายอยู่ทุกอำเภอ ปาล์มน้ำมัน ข้าวนาปี ผลไม้ที่นิยมปลูกได้แก่ เงาะ ลองกอง มังคุดทุเรียน และส้มโอ เป็นต้น ผัก ได้แก่ แตงโม พริกขี้หนู แตงกวา พักทอง พักเจียว ตะไคร้ มะเขือยาว ถั่วฝักยาว ข้าวโพดหวาน ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า และผักบุ้ง และพืชอื่น ๆ ได้แก่ สะตอ ใผ่ กล้าย และปทุมชน เป็นต้น

ในจังหวัดสตูล มีสถานศึกษาในระบบโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 221 แห่ง ดังนี้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำนวน 162 แห่ง และสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 จำนวน 12 แห่ง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล จำนวน 36 แห่ง โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสตูลจำนวน 4 แห่ง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 3 แห่ง โรงเรียนในสังกัดโรงเรียนราชดำริวจรระเวนชายแดน จำนวน 2 แห่ง โรงเรียนในสังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล จำนวน 1 แห่ง และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสตูล จำนวน 1 แห่ง

5.2 ทรัพยากรด้านกายภาพและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านช่องแคบมะละกา หรือฝั่งมหาสมุทรอินเดีย บริเวณทะเลอันดามันใต้ ซึ่งเป็นชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของภาคใต้ อยู่ระหว่างละติจูด 06 องศา 04 ลิปดา และ 07 องศา 02 ลิปดาเหนือ กับลองจิจูด 99 องศา 05 ลิปดา และ 100 องศา 03 ลิปดา ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 973 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 2,478.977 ตาราง กิโลเมตรหรือประมาณ 1,549,361 ไร่ มีเกาะประมาณ 83 เกาะ และมีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 145 กิโลเมตร

อาณาเขตจังหวัดสตูลด้านทิศเหนือจรดอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง, ทิศใต้จรดรัฐเปอร์ลิส และรัฐเคดาห์ สหพันธรัฐมาเลเซีย, ทิศตะวันออกจรดอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และรัฐเปอร์ลิส สหพันธรัฐมาเลเซีย และด้านทิศตะวันตกจรดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

ลักษณะภูมิประเทศ ที่ปัจจัยส่งเสริมการท่องเที่ยวทางกายภาพของจังหวัดสตูล (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2531) ได้แก่ ที่ราบชายฝั่งทะเล โดยริมฝั่งทะเลเป็นดินแดน มีป่าชายเลนสลับกับหาดทราย ถัดชายฝั่งเข้าไปเป็นที่ลาดชันเนินเขาเตี้ย ๆ ความสูงไม่เกิน 300 เมตร เทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ เทือกเขานครศรีธรรมราช เทือกเขาบรรทัด และเทือกเขาสันกาลาคีรี ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ทางตะวันออกและทิศเหนือ เป็นภูเขาหินแกรนิตและหินปูน ทำให้มีแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทน้ำตก ได้แก่ น้ำตกที่มีกำเนิดจากเทือกเขาที่เป็นหินแกรนิต เช่น วนอุทยานน้ำตกธาราสวรรค์ น้ำตกปาหนัน น้ำตกยาโรย ส่วนบริเวณเทือกเขาหินปูนที่เป็นกำเนิดน้ำตก เช่น น้ำตกธารปลิว น้ำตกวังสายทอง จะมีลักษณะของโขดหินในแอ่งน้ำตกที่ไม่ลื่น แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทถ้ำกำเนิดจากเทือกเขาหินปูนชุดทุ่งสง ที่สามารถถูกละลายได้โดยน้ำฝน และถูกกัดกร่อนให้กลายเป็นโพรงถ้ำที่ภายในมีหินงอก และหินย้อยที่สวยงาม เช่น ถ้ำเขาโต๊ะพญาวัง ถ้ำโตนดิน ถ้ำภูผาเพชร ถ้ำสัตตคูลา เป็นต้น ส่วนโพรงหินชายฝั่ง (Grotto) หรือถ้ำทะเล (Sea Cave/Marine Cave) หมายถึง ถ้ำที่เกิดตามชายฝั่งทะเล เกิดจากการกัดเซาะของคลื่นที่หินผาชายฝั่ง ทำให้เป็นช่องโพรงลึก ช่วงแรกอาจเป็นช่องโพรงขนาดใหญ่ (Cave) ได้แก่ ถ้ำจระเข้ (เกาะตะรุเตา) นอกจากนี้ยังมี ถ้ำลอด (Sea - Arch) ที่มีลักษณะเป็นโพรง หรือถ้ำที่เปิดทะลุออกทะเลทั้งสองด้านด้วย ได้แก่ ถ้ำลอดปูยู ส่วนของโขดหิน บริเวณเนินเขาที่จรดฝั่งทะเล คลื่นสามารถเซาะภูเขาทำให้เกิดโขดหินโผล่ขึ้นมาที่ฝั่งทะเลสลับกับหาดทราย เกิดเป็นภูมิทัศน์ที่สวยงามมาก เช่น แหลมตันหยงโป หาดทรายยาว เป็นต้น แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทหนองน้ำ มีกำเนิดในบริเวณเทือกเขาหินปูนที่มีพื้นหินอยู่ใต้ผิวดิน โดยเริ่มเกิดถ้ำใต้ดินขึ้นก่อน ต่อมาเพดานถ้ำทรุดตัวลงจนเกิดเป็นหลุมหินปูน (Sinkhole) มีน้ำขังอยู่ตลอดปีและมีขนาดหลุมใหญ่ ซึ่งกลายเป็นหนองน้ำใหญ่ที่มีพืชน้ำ

และสัตว์น้ำนานาชนิดอาศัยอยู่ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทะเลบัน แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทพรุ หรือพื้นที่น้ำท่วมขัง เป็นที่ลุ่ม ที่มีระดับพื้นดินต่ำกว่าระดับน้ำใต้ดิน หรือเป็นบริเวณที่มีการระบาย น้ำนานาชนิดซุกซุม ได้แก่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยา แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภท เกาะ เป็นส่วนของแผ่นดินที่มีน้ำล้อมรอบ มีขนาดเล็กกว่าแผ่นดินที่เป็นทวีป อาจถูกตัดขาดจาก แผ่นดินใหญ่ หรือเกิดจากการดันตัวของเปลือกโลกให้สูงพื้นน้ำ หรือเกิดจากการก่อตัวของปะการัง มีทั้งภูมิประเทศที่เป็นที่ราบ ภูเขา หาดทราย และโขดหิน ซึ่งเป็นภูมิทัศน์ที่สวยงาม ส่วนใหญ่กรมป่าไม้ ได้ประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ สำหรับจังหวัดสตูลมีถึง 2 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา หมู่เกาะเกตรา และหมู่เกาะใหญ่น้อยอื่นๆ เกือบ 100 เกาะ แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภท หาดหิน หรือหาดกรวด (Shingle Beach) เป็นหาดที่ประกอบด้วย หินหรือกรวดขนาดใหญ่ เกิดจาก การทับถมของเศษหินที่ถูกคลื่นซัดซัดสีกันจนเรียบแบนและมน เช่น เกาะหินงาม หาดหินงาม (เกาะตะรุเตา) เป็นต้น แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทหาดทราย พบอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีเปลือก โลกเป็นหินทราย หรือหินแกรนิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งแกรนิตเมื่อสลายตัวทำให้เกิดทรายเม็ดกลมมน มีสีขาว หรือบ้างก็มีโคลนปะปน แต่ได้ทำให้เกิดหาดทรายที่สวยงาม เช่น หาดพันตะมะละกา ปาก บารา ราไว เป็นต้น

ลักษณะทางธรณีวิทยาในพื้นที่ของจังหวัดสตูลส่วนใหญ่รองรับด้วยหินชั้น และหิน แปร ส่วนหินอัคนีมีปรากฏเป็นบางบริเวณ ได้แก่ บริเวณเทือกเขาทางตอนเหนือ ซึ่งต่อเนื่อง มาจาก จังหวัดพัทลุง และบริเวณหมู่เกาะอาดัง เกาะราวี เป็นหินแกรนิตและแกรโนไดโอไรท์ หินแปรที่มีอายุ เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย ได้แก่ ชุดหินตะรุเตา ซึ่งมีเฉพาะบนเกาะตะรุเตาเท่านั้น ลักษณะเป็น หินดินดานสีแดงและหินทรายเนื้อปนไมก้า จัดอยู่ในยุคแคมเบรียน (Cambrian) ที่มีอายุรองลงมา คือ ชุดหินทุ่งสง มีลักษณะเป็นหินปูน พบที่อำเภอทุ่งหว้า เป็นยุคออโดวิเซียน (Ordovician)

ลักษณะภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุมเขตร้อน เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมทะเล จึงมี อากาศแบบร้อนชื้นฝนตกชุกตลอดปี ได้รับอิทธิพลจากมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียง เหนือหรือมรสุมฤดูหนาวที่พัดจากอ่าวไทย เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นฤดูหนาว ของประเทศไทยตอนบน และท้องฟ้าเริ่มปลอดโปร่งในเดือนมกราคมจึงเป็นช่วงที่เหมาะสมสำหรับ การเดินทางท่องเที่ยว เพราะมีอุณหภูมิเหมาะสม ความชื้นสัมพัทธ์ค่อนข้างต่ำมีทัศนวิสัยดี และไม่ เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางช่วงฤดูร้อนจึงมีเพียง 4 เดือน ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้หรือมรสุมฤดู ร้อนจากมหาสมุทรอินเดีย ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนธันวาคม จะเป็นฤดูฝนที่มีช่วงฤดูฝน ยาวนาน ถึง 8 เดือน

ทรัพยากรธรรมชาติประเภทป่าและสัตว์ ในจังหวัดสตูลมีเนื้อที่ทั้งหมด 2,807.522 ตาราง กิโลเมตร หรือประมาณ 1,754,701 ไร่ (นับรวมพื้นที่ที่เป็นส่วนของน้ำทะเล) มีสภาพป่าที่มีความ

หลากหลายทั้งป่าบกและป่าชายเลน แบ่งเป็น อุทยานแห่งชาติจำนวน 3 แห่ง เนื้อที่รวมกันประมาณ 1,241,406.25 ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่บก เนื้อที่ประมาณ 304,693.75 ไร่ และพื้นที่น้ำ เนื้อที่ประมาณ 936,712.50 ไร่ ได้แก่อุทยานแห่งชาติทะเลบัน อุทยานแห่งชาติตะรุเตาและอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา (พื้นที่จังหวัดตรัง-สตูล) วนอุทยาน จำนวน 1 แห่ง คือ วนอุทยานธาราสวรรค์อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอควนกาหลง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด (พื้นที่จังหวัดตรัง-พัทลุง-สงขลา-สตูล) และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง (พื้นที่จังหวัดสงขลา - สตูล) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 1 แห่ง คือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประเภทป่าชายเลน สามารถพบได้ในเขตอำเภอที่ติดชายฝั่งทะเล ได้แก่ อำเภอทุ่งหว้า อำเภอละงู อำเภอท่าแพ และอำเภอเมือง มีเนื้อที่ประมาณ 217,007 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.3 ของพื้นที่จังหวัด

ทรัพยากรน้ำธรรมชาติของจังหวัดสตูลเป็นลำน้ำสายสั้น ๆ เนื่องจากพื้นที่ราบที่ต่อจากเทือกเขาก่อนไหลลงทะเลเป็นเพียงพื้นที่แคบมีคลองสำคัญ (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2531) ได้แก่ คลองละงู คลองมำบัง คลองบาราเกด คลองลำโลนน้อย และ คลองท่าจีน

5.3 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (เขตพื้นที่อำเภอควนโดน – ควนกาหลง) มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

อุทยานแห่งชาติทะเลบัน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลควนสะอาด และ วังประจัน อำเภอควนโดน ติดกับชายแดนมาเลเซีย มีพื้นที่ 196 ตารางกิโลเมตรหรือ 122,500 ไร่ ได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานฯ เมื่อ พ.ศ. 2523 เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้ สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีภูเขาสลับซับซ้อน น้ำตก ถ้ำ และสัตว์ป่าชุกชุม มีหนองน้ำจืดขนาดใหญ่ที่มีน้ำขังตลอดปี เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ที่มาของชื่อ “ทะเลบัน” เป็นชื่อของหนองน้ำที่เพี้ยนมาจากภาษามลายูว่า “ลิดเรอบัน” ซึ่งแปลว่า ทะเลขุ่น มีเรื่องเล่าว่าเมื่อกว่า 300 ปี บริเวณนี้ถูกขนาบด้วยภูเขา 2 ด้าน คือ เขาจีนและเขาวังประ อยู่มาวันหนึ่งแผ่นดินเกิดสันสะเทือนมีเสียงดังมากติดต่อกันแรมเดือน แล้วจู่ ๆ พื้นดินก็ยุบหายไป แล้วมีน้ำทะลักจมเนื้อที่กลายเป็นหนองน้ำอย่างที่เป็นอย่างทุกวันนี้ บึงดังกล่าวมีพื้นที่ประมาณ 200 ไร่ ภายในบึงมีปลาน้ำจืดชนิดต่าง ๆ รวมทั้งเขียด วัวก (หมาน้ำ) และนกน้ำนานาชนิด รอบ ๆ บึงมีพันธุ์ไม้ในวงศ์พลับพลึงขึ้นอยู่หนาแน่น ชาวบ้านเรียกว่า ต้นบาก แหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานฯ ได้แก่ *น้ำตกยาโรย* เป็นน้ำตกขนาดกลางมี 9 ชั้น ซึ่งเกิดจากต้นน้ำในป่าห้วยกะหมิง มีระยะทางที่น้ำตกตกลงมาเป็นชั้น ๆ กว่า 10 กิโลเมตร แต่ละชั้น

มีแอ่งน้ำสามารถเล่นน้ำได้ มีพรรณไม้นานาชนิดอยู่รอบ ๆ บริเวณ และน้ำตกโตนปลิว น้ำตกเป็นชั้น ๆ สวยที่สุดที่มีอยู่ในเขตอุทยานฯ มีต้นน้ำมาจากเขาเงินมีพรรณไม้สวยงามและสัตว์ป่าชุกชุม

ฝายชลประทานคูสน อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอควนโดนเป็นสถานที่เก็บกักน้ำ อยู่ระหว่างหุบเขา บริเวณโดยรอบได้รับการตกแต่งเป็นสวนหย่อมสภาพทั่วไป ร่มรื่น เหมาะสำหรับการพักผ่อน เหนือฝายขึ้นไปประมาณ 100 เมตร มีถ้ำหินปูนขนาดใหญ่และมีหินงอกหินย้อยสวยงาม สำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบปีนป่ายเพื่อชมความงามของทัศนียภาพบนภูเขาที่ร่มรื่นและอุดมสมบูรณ์ไปด้วยไม้นานาพันธุ์

เขตชายแดนไทย – มาเลเซีย เป็นอาณาเขตติดต่อกับบ้านวังเกลียนรัฐเปอรลิส ประเทศมาเลเซีย อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ลงมาทางตะวันออกเฉียงใต้จนสุดชายแดนไทย – มาเลเซีย ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นตลาดนัดระดับชาวบ้าน ซึ่งราษฎรชาวไทยและมาเลเซียในท้องถิ่นนำสินค้ามาซื้อขายแลกเปลี่ยนกันโดยเสรี มีตั้งแต่สินค้าอุปโภคบริโภค เช่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน เสื้อผ้าสำเร็จรูปและผ้าผืนที่ยังไม่ตัดเย็บ ผลผลิตทางการเกษตร พืชผัก ผลไม้ต่าง ๆ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องประดับตกแต่งบ้าน เครื่องประดับรถยนต์ และของจิปาละอื่น ๆ ปัจจุบันตลาดนัดชายแดนมีเฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์ ตั้งแต่เช้าจนถึงบ่าย นักท่องเที่ยวสามารถจับจ่ายสินค้าได้ทั้งในฝั่งไทยและมาเลเซีย ส่วนวันอื่น ๆ จะมีการค้าขายทั้งสองฝั่งไม่มากนัก ในกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่มีรถยนต์ส่วนตัว สามารถเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วยบริการรถโดยสารประจำทางที่มีบริการทุกวันตลอดทั้งวัน

น้ำตกปหานัน อยู่หมู่ที่ 5 บ้านโตน ตำบลทุ่งนุ้ย ต้นน้ำเกิดจากเขากะหมิง มีความสูง 10 ชั้น สภาพธรรมชาติร่มรื่นมีน้ำใสไหลแรงตลอดปี เป็นน้ำตกที่ยังไม่ได้รับการตกแต่งด้วยวิทยาการสมัยใหม่ แต่มีการสร้างเขื่อนผลิตพลังงานไฟฟ้าขนาดย่อมอยู่ในบริเวณน้ำตก นอกจากนี้มีพวกชาวป่า (ซาไก) กลุ่มหนึ่งยังแวะเวียนมาพักอาศัยอยู่เป็นครั้งคราวใกล้ ๆ บริเวณนี้ ซึ่งยังชีพด้วยการรับจ้างถางไร่ ทำสวนยางพารา และหาของป่าเพื่อขาย

วนอุทยานน้ำตกธาราสวรรค์ เป็นน้ำตกที่มี 5 ชั้น ที่ยังคงความบริสุทธิ์และอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติได้เป็นอย่างดี เหมาะกับนักท่องเที่ยวผู้มีใจรักธรรมชาติอย่างแท้จริงปัจจุบันได้รับการปรับปรุงให้มีที่ทำการเป็นของวนอุทยาน และมีบ้านพักรองรับนักท่องเที่ยวแบบผสมกลมกลืนกับธรรมชาติด้วย

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (เขตพื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

อุทยานแห่งชาติตะรุเตา ในเขตตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูลได้รับประกาศเป็นอุทยาน ฯ เมื่อใน 19 เมษายน พ.ศ. 2517 ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ 51 เกาะ

กระจายอยู่บริเวณช่องแคบมะละกาตรงพรมแดนต่อเนื่องกับเกาะลังกาวิของประเทศมาเลเซีย เมื่อ พ.ศ. 2525 ได้รับยกย่องให้เป็น “มรดกอาเซียน” หรือ “ASEAN Heritage Park and Reserves” มีพื้นที่ 1,490 ตารางกิโลเมตร มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ พืชพรรณนานาชนิด สัตว์ป่า สัตว์ทะเล รวมถึงมนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันตามนิเวศน์ที่เหมาะสม แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในเขตอุทยาน ฯ เช่น *เกาะตะรุเตา* เป็นเกาะใหญ่ที่สุดในเขตอุทยานฯ มีพื้นที่ 152 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ ชายฝั่งเรียงรายด้วยหน้าผาสงูชัน มีอ่าวเล็ก ๆ กระจายอยู่รอบ ๆ บางอ่าวเป็นหาดทรายสะอาดขาวเหยียด มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ คือ เมื่อ พ.ศ. 2482 มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตหวงห้ามไว้ใช้ในราชการกรมราชทัณฑ์ เป็นที่กักกันนักโทษการเมืองและนักโทษธรรมดา จนกระทั่งถูกสั่งปิดใน พ.ศ. 2490 ในระยะดังกล่าวมีชื่อเสียงในด้านความชุกชุมและโหดร้ายของโจรสลัด ปัจจุบันกำลังทำการปรับปรุงให้เป็นอุทยานประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศไทย เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการรับนักท่องเที่ยวให้ดีขึ้น มีสถานที่ที่น่าสนใจ ดังนี้ *อ่าวพันเตมะละกา* อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะตะรุเตา เป็นที่ตั้งของที่ทำการอุทยานฯ มีหาดทรายขาวละเอียดเป็นแนวยาวเกือบ 2 กิโลเมตร เหมาะสำหรับ การเดินเล่นบริเวณชายหาดและลงเล่นน้ำบริเวณหลังที่ทำการอุทยานฯ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งจัดนิทรรศการแสดงเรื่องธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ทำให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงสภาพทั่วไปของอุทยานฯ และในตอนกลางคืนเวลา 20.00 น. มีการฉายสไลด์แนะนำอุทยานฯ ให้ชมด้วย มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ คือ ด้านที่พักมีบังกะโล เรือนแถว เต็นท์ให้เช่า ร้านอาหาร ร้านค้าสวัสดิการของอุทยานฯ ห้องพยาบาล ห้องสมุด ประชาสัมพันธ์ ห้องน้ำ บ่อน้ำจืด โทรศัพท์ โต๊ะม้านั่งบริเวณแนวชายหาด และเรือหางยาวบริการนำเที่ยวถ้าจะเช่า หรือเที่ยวรอบเกาะตะรุเตา *ผาโต๊ะบู* เป็นจุดชมทัศนียภาพที่สูงที่สุดบนเกาะตะรุเตา สูงจากระดับทะเลปานกลาง 60 เมตร สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของหาดทรายบริเวณอ่าวพันเตมะละกา ซึ่งเป็นจุดที่เหมาะสมแก่การบันทึกภาพ และชมความงดงามในยามพระอาทิตย์ตก การเดินทางสู่ผาโต๊ะบูอาศัยเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่อยู่ด้านหลังของอุทยานฯ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาที บางช่วงเป็นแนวหินที่มีการปรับให้เป็นขั้นบันไดเดินได้สะดวก ในระหว่างเดินทางสามารถศึกษาธรรมชาติของป่าดิบแล้งได้ตลอดเส้นทาง *ถ้ำจระเข้* อยู่ทางเหนือของตัวเกาะตะรุเตา บริเวณปลายคลองพันเตมะละกา ถ้ำลึกประมาณ 300 เมตร ภายในมีหินงอกหินย้อยและเสาหินที่งดงาม มีการติดตั้งระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ช่วงปลายถ้ำมีช่องทะลุออกไปอีกฝั่งหนึ่งของภูเขา การเดินทางต้องโดยสารเรือหางยาวบริการนำเที่ยว โดยวิธีเช่าเหมาลำ จากท่าเรืออ่าวพันเตมะละกาไปตามคลองพันเตมะละกา ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร ระหว่างการเดินทางสามารถชมลักษณะธรรมชาติของป่าชายเลนได้ตลอดเส้นทาง *อ่าวจาก* เป็นอ่าวเล็ก ๆ ติดกับอ่าวพันเตมะละกา เปรียบเสมือนอ่าวส่วนตัวที่สวยงามมาก นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำและเดินชมบริเวณหน้าหาด

ในช่วงน้ำลง แต่ในช่วงน้ำขึ้นอ่าวนี้จะถูกปิด ต้องเดินทางมาด้วยทางเรือเท่านั้น *อ่าวมะละ* อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะตะรุเตา เป็นอ่าวที่มีหาดทรายขาวสะอาดยาวประมาณ 1 กิโลเมตร มีต้นมะพร้าวขึ้นเรียงรายอยู่เต็มบริเวณชายหาด บรรยากาศเงียบสงบเหมาะแก่การเล่นน้ำและพักผ่อนนอนหลับ *อ่าวสน* อยู่ทางตะวันตกของเกาะตะรุเตา เป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ (หน่วยที่ ต.ต. 4 อ่าวสน) มีหาดทรายขาวยาวประมาณ 4 กิโลเมตร และหาดหินยาวประมาณ 200 เมตร ที่บางช่วงเป็นดินโคลน โดยมีคลองน้ำกร่อยแบ่งแยกหาดทั้งสองออกจากกัน บริเวณชายหาดบรรยากาศร่มรื่นและเงียบสงบ มีทิวสนขึ้นเรียงรายปะปนกับต้นมะพร้าว หากต้องการเล่นน้ำควรเล่นที่หาดทราย หาดทรายนี้ยังเป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเล และเป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกที่สวยงามอีกแห่งหนึ่งของเกาะตะรุเตา นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ น้ำตกถูดู และน้ำตกโละโป๊ะ ซึ่งอยู่ห่างจากบริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ประมาณ 3 และ 5 กิโลเมตร ตามลำดับ *อ่าวตะโละวาว* อยู่ทางตะวันออกของเกาะตะรุเตา บริเวณนี้เป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ เพราะเคยเป็นสถานที่ตั้งนิคมฝึกอาชีพของนักโทษ ระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2490 พบแต่มูลดิน ซากปรักหักพัง และสุสาน 700 ศพ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ (หน่วยที่ ต.ต.1 ตะโละวาว) มีท่าเรือยื่นออกไปจนถึงเกาะกลางน้ำ ซึ่งคูคล้ายกับเสาหินยักษ์ นักท่องเที่ยวสามารถเดินศึกษาธรรมชาติ และเส้นทางสายประวัติศาสตร์ของนักโทษ แต่ละจุดมีป้าย ซึ่งมีภาพวาด และบอกรายละเอียดความสำคัญของจุดนั้นๆ รวมทั้งป้ายบอกทิศทางแก่นักท่องเที่ยว *อ่าวตะโละอูดัง* อยู่ทางใต้ของเกาะตะรุเตา เป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ (หน่วยที่ ต.ต. 2 ตะโละอูดัง) ในอดีตใช้เป็นสถานที่กักขังนักโทษการเมืองสมัยกบฏวระเดชและกบฏนายสิบ ปัจจุบันมีเพียงป้ายบอกตำแหน่งของบ้านพักผู้คุม เรือนนักโทษ การเมือง แปลงผัก สวนส้ม สวนมะนาว โถส้วม ของใช้ในครัวและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจองจำ แต่แทบจะไม่มีร่องรอยสิ่งก่อสร้างใด ๆ เหลืออยู่เลย เป็นสถานที่ที่เหมาะสมแก่การศึกษาธรรมชาติและเส้นทางประวัติศาสตร์ *อ่าวญาติ* อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะตะรุเตา เป็นอ่าวเล็ก ๆ มีถ้ำอยู่แห่งหนึ่ง ชื่อถ้ำดง สามารถใช้หลบฝน และบริเวณอ่าวมีปะการังแข็งสามารถดำน้ำชมได้ บนอ่าวไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ ไว้บริการนักท่องเที่ยว *อ่าวมะขาม* อยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะตะรุเตา เป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ (หน่วยที่ ต.ต.3 อ่าวมะขาม) และเป็นที่จอดเรือประมงขนาดเล็ก หาดทรายที่สวยงาม น้ำทะเลใส คลื่นลมไม่แรงมาก มีแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ และมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและนกชนิดต่าง ๆ *เกาะไข่* อยู่ทางตะวันตกของเกาะตะรุเตา เป็นเกาะเล็ก ๆ ที่อยู่ตรงกลางระหว่าง เกาะตะรุเตา และเกาะอาดัง จึงเปรียบเสมือนประตูสู่หมู่เกาะอาดัง – ราวี บริเวณหัวแหลมที่ยื่นออกมามีหาดทรายขาวยาวประมาณ 100 เมตร ในอดีตบริเวณชายหาดแห่งนี้เคยเป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเล บริเวณรอบ ๆ เกาะไข่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยปะการัง และปลาทะเล ที่มีสีสันสวยงาม ส่วนทางตะวันตกเฉียงเหนือ มีสิ่งทีโดดเด่นซึ่งถือเป็น

สัญลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล คือ ประตูลิขิตหรือ หุ่นประตูลิขิต ซึ่งเป็นลักษณะของหินทรายที่ถูกกัดเซาะโดยคลื่น จนทำให้เกิดเป็นโพรงหินชายฝั่งขึ้นทั้งสองด้านของผาหินพร้อมกัน เมื่อโพรงหินชายฝั่ง 2 ด้านทะลุถึงกัน หินที่โค้งอยู่เหนือโพรงมีลักษณะคล้ายสะพาน จึงเรียกว่า สะพานหินธรรมชาติ ได้อีกอย่างหนึ่ง นักท่องเที่ยวนิยมมาค้ำน้ำชมปะการังแบบเข้าไปยืนกลับ เพราะไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยว *เกาะอาดัง* อยู่ห่างจากเกาะตะรุเตาไปทางตะวันตก ระยะทางประมาณ 40 กิโลเมตร และห่างจากเกาะราวีประมาณ 1.5 กิโลเมตร เป็นเกาะใหญ่เกาะหนึ่งในท้องทะเลสตูล เดิมชาวประมงเรียกเกาะนี้ว่า แหลมสนอาดัง เพราะบริเวณชายหาดอุดมสมบูรณ์ไปด้วยต้นสนทะเลขึ้นเรียงรายในอดีต เกาะนี้เคยเป็นที่ซ่องสุมของพวกโจรสลัดที่คอยดักปล้นสะดมเรือบรรทุกสินค้าที่เล่นผ่านน่านน้ำแถบนี้ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นโขดหินแกรนิต และหน้าผาหินสูงชัน อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้เขตร้อนและสัตว์ป่านานาชนิด ทางใต้ของเกาะเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ (หน่วยที่ ต.ต.5 แหลมสน – อาดัง) ที่มีหาดทรายยาวหลายร้อยเมตร เหนือหาดทรายขึ้นมามีทิวสนขึ้นเรียงรายอยู่ทั่วไป รอบ ๆ เกาะมีแนวปะการังกระจายอยู่ทั่วไป จึงเหมาะสำหรับการดำน้ำตื้น จากหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ มีเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ เช่น เส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเพื่อไปสู่ น้ำตกโจรสลัด ซึ่งเป็นแหล่งน้ำจืดที่สำคัญและใหญ่ที่สุดบนเกาะนี้ มีน้ำไหลแรงตลอดปี ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร และเส้นทางเดินเท้าสู่จุดชมวิวดงชะโด ซึ่งมี 2 จุด คือ จุดชมวิวที่ 1 ระยะทางประมาณ 300 เมตร และจุดชมวิวที่ 2 ระยะทางประมาณ 500 เมตร จากทั้งสองจุดนี้นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของเกาะต่าง ๆ ในท้องทะเลสตูล และเกาะลังกาวิโนน่านน้ำเขตประเทศมาเลเซียได้อย่างชัดเจน และยังสามารถชมความสวยงามของพระอาทิตย์ขึ้นและตกได้เช่นกัน *เกาะราวี* อยู่ทางตะวันตกของเกาะอาดัง เป็นเกาะขนาดใหญ่ที่เป็นฝาแฝดกับเกาะอาดัง โดยมีร่องน้ำกั้นอยู่ตรงกลาง รอบ ๆ เกาะเต็มไปด้วยโขดหินแกรนิตและหน้าผาหินสูงชัน ส่วนทิวเขาบนเกาะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้เขตร้อน สัตว์ป่า และนกนานาชนิด ด้านหน้าของเกาะมีหาดทรายขาว น้ำทะเลใส บรรยากาศเงียบสงบ เหมาะสำหรับการเล่นน้ำและกางเต็นท์พักผ่อนและเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ (หน่วยที่ ต.ต.6 หาดทรายขาว) รอบ ๆ เกาะมีแหล่งค้ำน้ำชมปะการังทั้งน้ำตื้นและน้ำลึกอยู่หลายจุด นอกจากนี้มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติที่อ่าวตะโล๊ะปะเหลียน และอ่าวลิก *เกาะหลีเป๊ะ* หรือ *เกาะนิปีส* อยู่ห่างจากเกาะอาดังลงมาทางใต้ประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นเกาะขนาดใหญ่ทอดตัวยาวคล้ายกระเช้ มีชายเลกลุ่มอนุรักษ์ไว้อยู่ตั้งถิ่นฐานอยู่ตั้งแต่ปลายสมัยรัชการที่ 5 ปัจจุบันมีการตั้งถิ่นฐานของทั้งชาวเลและชาวประมง ด้านตะวันออกของเกาะมีหาดทรายขาวสวยงาม ส่วนด้านตะวันตกเป็นเว้าอ่าวที่มีหาดทรายขาวเช่นกัน และด้านหน้าของหาดทรายมีแหล่งปะการังน้ำตื้นที่สวยงาม สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจบนเกาะหลีเป๊ะ ได้แก่ *หาดขาวเล* อยู่ทางทิศตะวันออกของเกาะหลีเป๊ะ มีหาดทรายยาวหลายร้อยเมตร และมี

ทิวสนน้อยใหญ่ขึ้นเรียงรายอยู่ทั่วไป จากบริเวณชายหาดชาวเลสามารถมองเห็นเกาะกระ หินขาว ตาลัง และอุเซ็น ซึ่งเป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวนิยมมาดำน้ำชมปะการังทั้งน้ำลึกและน้ำตื้น และเป็นจุดชมพระอาทิตย์ขึ้นได้สวยงามที่สุดบนเกาะหลีเป๊ะ จากหาดชาวเลมีเส้นทางเดินเท้า 2 เส้นทาง คือ เส้นทางเดินเท้าสู่หาดพัทยา และเส้นทางเดินเท้าเที่ยวชมวิถีชีวิต และหมู่บ้านของชาวเล ส่วนหาดพัทยา อยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะหลีเป๊ะ ชายหาดมีลักษณะโค้งเว้าเกือบเป็นรูปครึ่งวงกลม ยาวประมาณ 1 กิโลเมตร ลักษณะของหาดทรายแห่งนี้คล้ายกับหาดพัทยาในจังหวัดชลบุรี นักท่องเที่ยวจึงขนานนามให้ว่า หาดพัทยา 2 บริเวณนี้เป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกได้สวยงามที่สุดบนเกาะหลีเป๊ะ นอกจากนี้ยังมี *เกาะยาง* เป็นเกาะเล็ก ๆ ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างเกาะอาดัง – ราวี บริเวณด้านหน้าของเกาะยาง มีหาดทรายยาวประมาณ 100 เมตร เม็ดทรายละเอียดขาวนวลมาก บรรยากาศเงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อน บริเวณชายหาดมีพื้นที่อุทยานฯ ผู้กั้นบริเวณแนวปะการังไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อห้ามเรือทุกชนิดเข้าทอดสมอในบริเวณนั้น เพราะเป็นแหล่งที่มีปะการังสมบูรณ์หลายชนิดอาศัยอยู่ เช่น ปะการังเขากวาง ม้านสมอง ผักกาด และเจ็ดสี ระดับความลึกของน้ำทะเลบริเวณนี้ประมาณ 8 – 10 เมตร นักท่องเที่ยวจึงนิยมมาดำน้ำชมปะการังตื้นกันที่เกาะยาง *เกาะหินงาม* เป็นเกาะเล็ก ๆ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะอาดังระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร และอยู่ใกล้กับเกาะจาบัง เป็นเกาะที่สวยงามมาก คือ บนเกาะมีหิน ควอร์ตซ์สีทั้งสีดำและขาว ลักษณะกลมมน ผิวเรียบลื่นเป็นมัน หลายขนาดจำนวนมาก มีตั้งแต่ขนาดเล็กสุดเท่าไข่นกกระทา จนถึงขนาดใหญ่เท่าไข่นกกระทาออกเทศ ในยามที่แสงอาทิตย์ส่องและคลื่นซัดกระทบก้อนหินจะมีประกายแวววาวสวยงามมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมบนเกาะนี้บริเวณหาดมีป้ายคำสาปแข่งของเจ้าพ่อตะรุเตา จารึกคำสาปแข่งผู้ที่เก็บหินจากเกาะหินงามไปเป็นสมบัติส่วนตัว บนเกาะไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางมาเพื่อถ่ายภาพกันบนหาดหิน แล้วออกเดินทางท่องเที่ยวต่อไป *เกาะจาบัง* เป็นเกาะเล็ก ๆ อยู่ใกล้กับเกาะหินงาม มีลักษณะเป็นโขดหินแกรนิตขนาดใหญ่ ปราศจากพันธุ์ไม้ หาดทราย บ้านเรือน หรือผู้คน บริเวณรอบ ๆ เกาะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของฝูงปลาทะเลชนิดต่าง ๆ ที่มีสีสันสวยงาม เช่น ปลานกแก้ว การ์ตูน นกขุนทอง ผีเสื้อ และ โนรี ซึ่งแหวกว่ายคลอเคลียอยู่กับกอดดอกไม้ทะเลสีม่วง และกองหินรอบเกาะจาบังที่ถูกปกคลุมไปด้วยปะการังอ่อนสีชมพูและสีแดงสดใส นักท่องเที่ยวมาดำน้ำชมปะการังทั้งน้ำลึกและน้ำตื้น *หมู่เกาะดง* เป็นเกาะที่อยู่นอกสุดของหมู่เกาะอาดัง – ราวี เป็นเกาะใหญ่ที่มีเกาะบริวารใหญ่น้อยเรียงรายอยู่โดยรอบ 4 – 5 เกาะ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นโขดหินแกรนิต และหน้าผาหินสูงชัน บริเวณเทือกเขาอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้ สัตว์ป่า และนกชนิดต่าง ๆ บริเวณด้านหน้าของเกาะมีแหล่งดำน้ำชมปะการัง ทั้งน้ำลึกและน้ำตื้น ส่วนเกาะบริวารที่อยู่ใกล้กับเกาะดง คือ *เกาะหินซ้อน* เป็นเกาะเล็กอยู่ห่างจากเกาะดง ประมาณ 200 เมตร มีลักษณะโดดเด่น คือ บนเกาะมีก้อน

หินตั้งวางเรียงรายซ้อนกันเป็นชั้น ๆ เกิดขึ้นจากฝีมือของธรรมชาติ ด้านหน้าเกาะมีแหล่งค้ำน้ำชมปะการัง ทั้งน้ำลึกและน้ำตื้น นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาค้ำน้ำชมปะการัง

เขาโต๊ะหยงกงและเขาโต๊ะพญาวัง อยู่ในเขตเทศบาลเมืองสตูลเป็นเขาหินปูนไม่สูงนัก เขาทั้งสองอยู่ห่างกันประมาณครึ่งกิโลเมตร มีตำนานเล่าว่า นานมาแล้วมีหนุ่มจีนเร่รอนมาขึ้นฝั่งที่สตูล แล้วพบรักกับสาวมุสลิมชื่อ ย่าหวัง ทว่าถูกขัดขวางจากพ่อแม่ฝ่ายหญิง จึงหนีไปครองรักกัน แต่ถูกตามไปพบขณะทั้งคู่นอนหลับอยู่ริมคลองมาบัง จึงอุ้มแยกจากกันแล้วสาปให้กลายเป็นหิน คือ เขาโต๊ะหยงกงและเขาโต๊ะพญาวังอยู่เคียงคู่กัน ปัจจุบันเขาโต๊ะหยงกง ถือเป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นที่สิงสถิตของทวดโต๊ะหยงกง บริเวณเพิงหินใช้เป็นที่ทำพิธีบนบานและแก้บน เล่าลือกันว่าเมื่อบนบานอย่างใดมักจะบันดาลให้เป็นไปตามประสงค์ส่วนเขาโต๊ะพญาวัง ได้กลายเป็นสวนสาธารณะของเทศบาลเมืองสตูลที่มีทั้งถ้ำ ถ้ำธาร น้ำตก และต้นไม้ขนาดใหญ่ได้รับการตกแต่งขึ้น เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของบุคคลทั่วไป

แหลมตันหยงโปและหาดทรายยาว อยู่ที่หมู่ 1 และ 2 บ้านตันหยงโปและบ้านหาดทรายยาว ตำบลตันหยงโป บริเวณปากอ่าวสตูล ลักษณะเป็นแหลมยื่นล้ำไปในทะเล อันดามัน มีหมู่บ้านชาวประมงและมีหาดทรายขาวสะอาดยาวเหยียด ซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ มีแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ขึ้นชื่อและมีการบุกเบิกเพื่อการท่องเที่ยว เช่น สันหลังมังกร (ทะเลแหวก) ซึ่งมีแนวสันทรายให้เห็นเมื่อน้ำทะเลลดลง โดยแนวสันทรายที่คดเคี้ยวนี้เชื่อมระหว่าง เกาะหัวมัน และ เกาะสาม เป็นระยะเกือบทาง 4 กิโลเมตร กว้าง 20 เมตร

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา อยู่ที่ตำบลฉลุง อำเภอเมือง มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 12,770 ไร่ หรือ 20.43 ตารางกิโลเมตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2523 มีหนองน้ำกว้างประมาณ 1 กิโลเมตรเป็นที่อยู่อาศัยของนกน้ำนานาชนิด ซึ่งอพยพมาอยู่ชั่วคราวในฤดูหนาวทุก ๆ ปี และเป็นแหล่งเพาะและขยายพันธุ์ปลาน้ำจืดของกรมประมง ถัดขึ้นไปทางเหนือมีเขาระยาบังสาซึ่งเป็นภูเขาหินปูนสูงชันสลับซับซ้อน ที่มีสภาพป่าสมบูรณ์ ภายใต้อาณาเขตกั้นเป็นที่อาศัยของสัตว์ป่าหลายชนิดนี้ มีสายน้ำไหลผ่าน มีถ้ำพญาบังสาเป็นถ้ำที่มีหินงอก หินย้อย ที่สวยงามเป็นที่อยู่ของค้างคาวหลายชนิด จัดเป็นทัศนียภาพที่สวยงาม

ถ้ำลอดปุย อยู่ทางทิศใต้ของเขตอุทยาน ฯ แถบเทือกเขาสันกาลาคีรี ถ้ำมีลักษณะคล้ายกับถ้ำลอดอ่าวพังงา บนเพดานถ้ำมีหินงอกหินย้อยที่สวยงาม มีคลองท่าจินไหลผ่านถ้ำ สามารถนำเรือเล่นลอดเข้าไปเพื่อชมความงามภายในถ้ำได้ในช่วงน้ำลง นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพหินงอกหินย้อยได้อย่างสะดวก ในระหว่างการเดินทางนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับทัศนียภาพอันสวยงามสองฝั่ง

คลองปยุ เช่น ป่าโกงกางที่ยังคงสภาพสมบูรณ์ ภูเขา หินปูน และหมู่บ้านชาวประมงช่วงเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวถ้ำลอคปยุ คือ ช่วงเช้า

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา อยู่ในท้องที่ตำบลสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ตำบลขอนคลาน อำเภอทุ่งหว้า ตำบลแหลมสน และตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จัดเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 49 ของประเทศไทยใน พ.ศ. 2527 ประกอบด้วยเกาะน้อยใหญ่ จำนวน 2 เกาะ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งทางบกและทางทะเล มีพื้นที่ 494.38 ตารางกิโลเมตร หรือ 308,987 ไร่ เกาะที่สำคัญ คือ เกาะเภตรา เกาะเขาใหญ่ เกาะลิคิ เกาะบุโหลน เป็นต้น ที่ทำการของอุทยาน ฯ อยู่ที่หมู่ 5 บ้านท่ายาง ตำบลปากน้ำ บริเวณที่เรียกว่า อ่าวนุ่น มีพื้นที่รับผิดชอบตลอดแนวชายฝั่งอำเภอละงู และทุ่งหว้า จนถึงเขตจังหวัดตรัง แหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานฯ ประกอบด้วย *เกาะบุโหลนใหญ่ หรือบุโหลนเล* เป็นส่วนหนึ่งของหมู่เกาะบุโหลน มีพื้นที่เพียง 2 ตารางกิโลเมตร ด้านหน้าเกาะมีหาดทรายขาวยาวตลอดชายฝั่งตะวันออก น้ำทะเลใส มีทิวสนขึ้นตาริมหาดเป็นแนวยาวเสมือนเป็นแนวกำแพงป้องกันลมได้ดี บริเวณรอบเกาะมีจุดดำน้ำลึกและน้ำตื้นกระจายอยู่หลายจุด นักท่องเที่ยวนิยมเล่นน้ำเป็นประจำ เพราะชายหาดมีความลาดเอียงเพียงเล็กน้อย จึงมีความปลอดภัยสูงในขณะที่เล่นน้ำ มีรีสอร์ตเปิดให้บริการอยู่หลายระดับ และมีหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ดังนี้ *เกาะบุโหลนไม้ไผ่* อยู่ทางตะวันออกของเกาะบุโหลนเล มีขนาดไม่ใหญ่นัก ฝั่งด้านหลังเกาะเป็นหาดทรายขาวยาวไม่มากนัก บรรยากาศเงียบสงบเหมาะสำหรับการลงเล่นน้ำ ส่วนอีกฝั่งหนึ่งของเกาะเต็มไปด้วยโขดหินเกือบรอบเกาะ เกาะนี้ไม่มีชาวบ้านอาศัยอยู่ และไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ นักท่องเที่ยวจึงมาท่องเที่ยวแบบเช้าไปเย็นกลับ และต้องเตรียมเสบียงอาหารไปเอง *เกาะบุโหลนคอน* อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะบุโหลนเล มีขนาดไม่ใหญ่นักมีหาดทรายขาว และกว้างน้ำทะเลใสเหมาะแก่การลงเล่นน้ำมาก บนเกาะมีไทยมุสลิมอาศัยอยู่ โดยประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก และดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมตามบรรพบุรุษ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมายังเกาะบุโหลนคอน ต้องการมาสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงบนเกาะมากกว่าที่จะมาพักผ่อนหรือเล่นน้ำ *เกาะลิคิ* อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอ่าวนุ่น มีพื้นที่ประมาณ 10 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย เกาะลิคิใหญ่ และเกาะลิคิเล็ก มีจุดเด่น คือ โคน้ำอ่าวสองอ่าวมาบรรจบกัน โดยมีสันทรายเชื่อมเกาะทั้งสองเข้าด้วยกัน ในช่วงน้ำลงสามารถเดินข้ามสันทรายไปมาทั้งสองเกาะได้ เกาะทางทิศใต้ เรียกว่า *เกาะลิคิใหญ่* เป็นเกาะสัมปทานรังนกนางแอ่น ไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเดินทางขึ้นไปท่องเที่ยวบนเกาะ ส่วนเกาะลิคิเล็กเป็นเกาะที่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเดินทางขึ้นไปท่องเที่ยวได้ โดยต้องอนุญาตจากเจ้าหน้าที่พิทักษ์อุทยานฯ บริเวณอ่าวทางด้านตะวันตกเฉียงใต้มีแหล่งหญ้าทะเลที่อุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งอนุบาล ส่วนอ่าวทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือ เหมาะสำหรับการลงเล่นน้ำ จากบริเวณชายหาดสามารถมองเห็นฝั่งอ่าวนุ่นซึ่งเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราได้อย่างชัดเจน จุดเด่นอีก

อย่างหนึ่งของเกาะลิดีเล็ก คือ ป่าชายเลนอันอุดมสมบูรณ์มีต้นปิ๊พีที่ไม่ขนาดลำต้นใหญ่ที่สุดในประเทศ มีทิวสนใหญ่ขึ้นเรียงราย นอกจากนี้ระหว่างเกาะลิดีใหญ่และเกาะลิดีเล็ก มีแนวปะการังตื้นและน้ำลึกอยู่กระจัดกระจายในบริเวณนี้ นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล เพราะอยู่ใกล้ฝั่งเพียง 5 กิโลเมตรเท่านั้น *เกาะเขาใหญ่* อยู่ทางเหนือของเกาะลิดี บนเกาะมีอ่าวชื่อนะปูลา จุดเด่นของเกาะเขาใหญ่ คือ มีประติมากรรมธรรมชาติที่คล้ายกับปราสาทหิน มีสะพานธรรมชาติยื่นโค้งไปในทะเล ในช่วงน้ำลงสามารถพายเรือแคนูลอดได้ และมีถ้ำทะเลที่สวยงาม นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือ ชมทิวทัศน์บริเวณรอบเกาะได้ บนเกาะไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล เพราะอยู่ใกล้ฝั่งเพียง 3 กิโลเมตร และมีเรือหางยาวบริการนำเที่ยวจากท่าเรือปากบาราและที่ทำการอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาที แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในเกาะเขาใหญ่ คือ อ่าวก้ามปู เป็นอ่าวที่สงบปราศจากคลื่นลมตลอดปี ตัวอ่าวเว้งเข้าไปคล้ายรูปเกือกม้า กว้าง 700 เมตร เวลาน้ำลงลดระดับต่ำมาก มองเห็นแนวปะการังและสิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเลปรากฏอยู่ตลอดแนวฝั่ง และมีเต่าทะเลขึ้นมาวางไข่ ภายในอ่าวมีน้ำตกไหลมาเป็นลำธารเล็ก ๆ ลักษณะเป็นแหล่งน้ำซับอยู่ 4 แห่ง ทิวทัศน์บริเวณหน้าอ่าวมีความงดงามมาก ถ้ามองจากอ่าวจะเห็นตัวเกาะคล้ายเรือกลไฟ สมัยโบราณทอดสมออยู่ *อ่าวนุ่น* หรือบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ชายหาดมีลักษณะโค้งเว้าสวยงาม ยาวประมาณ 800 เมตร รมรื่นด้วยพันธุ์ไม้น้อยใหญ่ มีสะพานไม้เลียบเชิงเขาหินปูนเพื่อไปชมธรรมชาติ มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติระยะทาง 400 เมตร เป็นเส้นทางเดินง่าย ๆ ไม่ลำบาก มีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ และสามารถเข้าไปชมความงามของทะเลฝั่งตรงข้ามในยามที่พระอาทิตย์ตกดิน ในระหว่างเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีค้างแวน ซึ่งเป็นสัตว์ป่าหายาก ปรากฏให้เห็น โดยเฉพาะในช่วงเช้าและเย็น นอกจากนี้บริเวณที่ทำการอุทยานยังมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวซึ่งจัดเป็นห้องนิทรรศการแสดงเป็นประวัติความเป็นมาของอุทยานฯ ตลอดจนแสดงพืชพันธุ์และสัตว์ป่าต่าง ๆ ที่สามารถพบเห็นได้ภายในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา

หาดปากบารา อยู่ที่บ้านปากบารา หมู่ที่ 2 ตำบลปากน้ำ อำเภอลงขัน มีท่าเทียบเรือท่องเที่ยว และเป็นจุดโดยสารเรือท่องเที่ยวตามเกาะต่าง ๆ มีทิวสนเรียงรายตามแนวชายหาด และขนานไปกับถนนสายละงู – ปากบารา

น้ำตกวังสายทอง ตั้งอยู่ตำบลบ่อผุด อำเภอลงขัน ความงามอยู่ที่แอ่งน้ำแต่ละชั้นมีลักษณะคล้ายดอกบัวบานหล่นกันลงมา หินที่รองรับสายน้ำตกปราศจากตะไคร่น้ำ ช่วยให้เกิดความปลอดภัยเมื่อปีป่าย สายน้ำเกิดจากอัดและทะเลลึกของน้ำในถ้ำได้ภูเขาทะเลออกมาตามช่องคู่อ่างต่าง ๆ รอบน้ำตกเต็มไปด้วยพรรณไม้นานาชนิด มีทิวทัศน์ที่สวยงามมาก

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสตูล (อุทยานสนุ่ญเดิ้น) สร้างขึ้นโดย พระยาภูมินารท ภัคดี หรือตวนกูบาฮารุดดิน บินตำมะหงง เจ้าเมืองสตูลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่างพ.ศ. 2441-2453 เป็นลักษณะสถาปัตยกรรมยุโรปแบบโคโลเนียล รูปทรงเป็นตึกสองชั้น ลักษณะการก่อสร้างเป็นศิลปะที่ผสมผสานกันอย่างสวยงาม สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานศิลปะของตะวันตกและตะวันออกเข้าด้วยกัน สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวคราวเสด็จปักขั้ได้ แต่มิได้ประทับพักแรม ต่อมาจึงใช้เป็นบ้านพักและศาลาว่าการเมืองสตูล จนกระทั่งในสงครามโลกครั้งที่ 2 ราว พ.ศ. 2484 อาคารหลังนี้ถึงใช้เป็นกองบัญชาการทหารญี่ปุ่น ระหว่างพ.ศ. 2490 – 2506 ใช้เป็นสำนักงานเทศบาล และศาลากลางจังหวัด ในระหว่าง พ.ศ. 2508-2509 เป็นที่ว่าการอำเภอ เมืองสตูลเป็นหลังจากนั้นใช้โรงเรียนเทศบาล 1 และสำนักงานกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ตามลำดับด้วยความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่มีความสวยงามโดดเด่น กรมศิลปากรจึงได้ประกาศขึ้นทะเบียนอุทยานสนุ่ญเดิ้น เป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2532 มีพื้นที่โบราณสถานประมาณ 1 ไร่ 3 งาน 15 ตารางวา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสตูล เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2543 ได้เปิดให้ประชาชนเข้าชมและบริการด้านการศึกษา

ตึกแถวถนนบุรีวานิช ถนนบุรีวานิชเป็นถนนสายเก่ายาวประมาณ 600 เมตร ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสตูล แต่เดิมทั้งสองฝั่งของถนนสายนี้ เป็นตึกแถวลักษณะสถาปัตยกรรมแบบผสมผสานระหว่างจีนกับโปรตุเกส โดยแต่แรกเริ่ม พระยาภูมินารทภัคดีได้สร้างตึกแถวนี้ขึ้นเพียง 4 คูหาไว้ให้เช่าเพื่อค้าขาย ต่อมาบุคคลอื่นจึงได้ก่อสร้างอาคารร้านค้าเพิ่มเติมทั้งสองฟากถนน เพื่อเป็นอาคารพาณิชย์ตามรูปแบบเดียวกัน ปัจจุบันตึกแถวถนนบุรีวานิชนี้เหลือเพียงตึกแถวด้านฝั่งตะวันออกประมาณ 20 คูหาเท่านั้น ส่วนฝั่งตะวันตกถูกรื้อถอนและสร้างเป็นอาคารสมัยใหม่เกือบหมด

หมู่บ้านชาวไทยใหม่ (ชาวเล) คือ กลุ่มชนผู้เร่ร่อนแห่งท้องทะเลอันดามัน ตั้งแต่แหลมมลายูขึ้นไปจนถึงน่านน้ำเขตประเทศพม่า มีความเชี่ยวชาญในการเดินเรือ และดำรงชีวิตในท้องทะเล ไม่นิยมลงหลักปักฐานอยู่บนเกาะหรือผืนแผ่นดินไถล แต่เมืองมีการกำหนดเขตแดนทางทะเลอย่างเข้มงวด ชาวเลจึงต้องลงหลักปักฐานตามเกาะต่าง ๆ โดยบนเกาะหลีเป๊ะมีชาวเลกลุ่มอุรักลาโว้ยมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และประกอบอาชีพประมงมาจนถึงทุกวันนี้ สำหรับหมู่บ้านชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะมีลักษณะดังนี้ คือ บ้านเรือนทุกหลังปลูกอยู่ภายใต้ทิวมะพร้าวที่ให้ความร่มรื่นแก่ผู้อาศัยและผู้มาเยือน บริเวณบ้านถูกปิดกวดเช็ดถูอย่างสะอาดตา หน้าบ้านเกือบทุกหลัง

ตกแต่งด้วยไม้ดอก ไม้ประดับจำพวกเฟื่องฟ้าไว้อย่างสวยงาม นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีง่าย ๆ แบบชาวไทยใหม่สามารถเดินทางมาเยี่ยมชมได้

งานแข่งขันว่าประเพณีจังหวัดสตูล ในปี พ.ศ. 2519 หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวในนาเสร็จสิ้น ชาวบ้านตำบลคลองขุดได้คิดร่วมกับครูอาจารย์โรงเรียนสตูลวิทยาร่วมกันหาหรือในการแข่งขันว่าจังหวัดสตูล เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ หลังจากเสร็จสิ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยวแล้วโดยกำหนดเอาสนามบินจังหวัดสตูล เป็นสนามแข่งขันช่วงเดือนกุมภาพันธ์ เนื่องจากลมว่ากำลังพัดผ่านพอดีมีการจัดแข่งขัน 3 ประเภท คือว่าเสียงดัง ว่าวขึ้นสูง ว่าวสวยงาม โดยจัด การแข่งขันครั้งแรกเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2519 มีว่าวเข้าแข่งขัน ประมาณ 50 ตัวและได้มีการจัด การแข่งขันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

งานเทศกาลถือศีลกินเจ จัดในช่วงเดือนตุลาคมของทุกปี ณ ศาลเจ้าโป้เจ้กิ่งอำเภอเมืองจังหวัดสตูล เทศกาลกินเจเป็นความเชื่อของชาวจีนที่ถือเอาวันที่ 1 เดือน 9 ของทุกปีเป็นการเริ่มต้นของการไม่กินเนื้อสัตว์ ภายในช่วงเวลา 9-10 วัน ซึ่งในระหว่างนี้ก็ควรจะถือศีล ทำบุญทำทาน เพื่อเป็นการชำระร่างกายและจิตใจให้บริสุทธิ์ด้วยที่มาของประเพณีนี้มีอยู่หลายตำราด้วยกัน อย่างเช่นคนจีน เชื่อกันว่าช่วงเวลาต้นเดือน 9 ในเวลา 10 วัน เป็นช่วง “พระพุทธศักดิ์สิทธิ์ที่สุด” ซึ่งหมายถึงพระพุทธเจ้า 9 พระองค์และในช่วงเวลาเทศกาลกินเจนี้เชื่อกันว่าใครที่ถือศีลกินเจในช่วงนี้พร้อมตั้งจิตอธิษฐานขออะไรก็จะได้สมปรารถนา นอกจากนี้คนจีนยังนิยมไปไหว้เจ้าตามศาลเจ้าเพื่อขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองสำหรับคนรุ่นใหม่นิยมกินเจกันมากขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากกระแสเรื่องห่วงใยสุขภาพมากกว่าความเชื่อ โบราณ เพราะการงดเนื้อสัตว์และบริโภคแต่ผักผลไม้จะช่วยชำระล้างของเสียออกจากร่างกายช่วยให้สุขภาพดีขึ้น

ประเพณีลอยเรือ ชาวเลหรือชาวไทยใหม่ เป็นชนกลุ่มน้อยในจังหวัดสตูล ที่มีพิธีลอยเรือ เป็นประเพณีดั้งเดิมที่ปฏิบัติสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยจัดในวันขึ้น 13-15 ค่ำ และแรม 1 ค่ำของเดือน 6 และเดือน 11 ของทุกปี เพื่อขับไล่สิ่งอัปมงคลออกจากเกาะ โดยใช้เรือเป็นตัวนำสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ ออกไปทิ้งทะเล และเพื่อเสี่ยงทายอนาคตของการประกอบอาชีพการลอยเรือนี้จะเป็นเครื่องทำนายว่า การประกอบอาชีพจะเจริญก้าวหน้าหรือประสบภัยพิบัติ ถ้าเรือลอยออกไปไม่ถูกคลื่นซัดเข้าฝั่ง แสดงว่าในปีนั้นชาวเกาะจะ โชคดี และจับปลาได้มาก การทำมาหากินคล่องตัวมากขึ้น แต่ถ้าเรือถูกคลื่นซัดกลับเข้าฝั่ง แสดงว่าจะพบกับความหายนะจากภัยธรรมชาติทั้งปวง นอกจากนี้ชาวเลยังเชื่อว่าในทะเลมีเทพเจ้าหรือ ชิน ส่วนบนเกาะมีเจ้าเกาะและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่คลบนันดาลให้ได้ทั้งคุณและโทษ โดยเฉพาะในฤดูมรสุมที่เต็มไปด้วยการเสียชีวิต จึงประกอบ พิธีลอยเรือเพื่อขออำนาจเจ้าแห่งเกาะให้ช่วยปกป้องคุ้มครองพร้อมกับปล่อยเคราะห์กรรมสิ่งเลวร้ายไปจากเกาะ (ชม

ชาติ, 2529: 969 อ้างถึงใน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, 2531 : 3/57)

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (เขตพื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอ มะนัง) มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

ถ้ำภูผาเพชร อยู่ที่ตำบลปาล์มพัฒนา เป็นถ้ำขนาดใหญ่อยู่บนเนินเขาสูงขึ้นไป ประมาณ 300 เมตร ภายในถ้ำเป็น โพรงถ้ำ มีคูหากว้างขวางและโอโถง เพดานถ้ำสูงโปร่ง มีพื้นที่ ประมาณ 50 ไร่ เดิมมีชื่อเรียกว่า ถ้ำลอด หรือถ้ำเพชร หรือถ้ำยาว ต่อมาได้มีการตั้งชื่อว ถ้ำภูผาเพชร เนื่องจากภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยที่มีลักษณะแวววาว เมื่อกระทบกับแสงไฟประจุเพชร จึงเรียกว่า ถ้ำเพชร หรือ ถ้ำภูผาเพชร ค้นพบโดยพระครูคงค์ ด้านล่างเป็นที่ตั้งของศาลาปฏิบัติธรรม

หาดราไว อยู่หมู่ที่ 2 และ 4 บ้านราไวใต้ และบ้านราไวเหนือ ตำบลขนคลาน เป็นชายทะเลที่มีหาดทรายยาวประมาณ 3,500 เมตร มีทิวสนและทัศนียภาพสงบรวมรื่นสวยงามมาก เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

ถ้ำเขาทะนาน อยู่หมู่ที่ 1 บ้านมะหัง ตำบลทุ่งบุหลัง อำเภอทุ่งหว้า ลักษณะเป็น ภูเขาโดดเดี่ยวประกอบด้วย ถ้ำ 2 ถ้ำ คือ ถ้ำพระและถ้ำไต่ทะนาน นอกจากนี้ยังมีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง ถ้ำ เขาทะนานนี้เคยได้รับรางวัล กสช. ดีเด่นของจังหวัดใน พ.ศ.2525

เกาะสบันและเกาะป้อย อยู่กลางทะเลอันดามันในหมู่ที่ 6 ตำบล นาทอน อำเภอ ทุ่งหว้า ทัศนียภาพทั้งสองเกาะสวยงามมาก เป็นภูเขาสูงชัน ไม่มีหาดทราย มีต้นไม้หลากหลายพันธุ์ขึ้นหนาแน่น หินบนเกาะมีลักษณะคล้ายหินแก้ว

น้ำตกธารปลิว อยู่ที่บ้านธารปลิวหมู่ที่ 10 ตำบลทุ่งหว้า มี 2 ชั้น สวยงามมาก ชั้น ล่างเป็นอ่างน้ำขนาดกว้างประมาณ 40 เมตร ยาวประมาณ 50 เมตร และทั้ง 2 ชั้นเป็นสูง รอบ ๆ บริเวณร่มรื่นด้วยพรรณไม้หลากหลาย

ถ้ำสเตโกดอน ตั้งอยู่ตำบลทุ่งหว้า เป็นถ้ำหินปูนยุคออกัน โควีเซียน ซึ่งมีการค้นพบ ซากฟอสซิลดึกดำบรรพ์ อายุ 1.8 ล้านปี ซากดึกดำบรรพ์สโตรมาโตไลต์ เขาแดงจากโครงสร้าง ลังมีชีวิตสมัยโบราณ เป็นซากฟอสซิล

ตึกแถวตลาดทุ่งหว้า ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งหว้า รูปทรงเป็นตึกแถวสอง ชั้น ลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นแบบผสมระหว่างจีนกับโปรตุเกส (Chino-Portuguese Style) ใน ปัจจุบันตึกแถวตลาดเก่าทุ่งหว้าได้รับการบูรณะซ่อมแซม เปลี่ยนสภาพอาคารไปมากแล้ว อย่างไรก็ตาม ตลาดเก่าทุ่งหว้าจัดเป็นย่านประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งของจังหวัดสตูล ที่บ่งบอกถึงความเจริญ ของบ้านเมืองในอดีตและชี้ให้เห็นวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนยุคนี้ได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 2-5 แสดงงานเทศกาลและงานประเพณีประจำปีของจังหวัดสตูล

เดือน	งานเทศกาลและประเพณี	เจ้าภาพหลัก
พฤศจิกายน 2555	งานเปิดฟ้าอันดามัน สวรรค์สตูล Amazing Grand Sale	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
พฤศจิกายน 2555	งานรักย์เล ป่า ฟ้า สตูล ครั้งที่ 12	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
ธันวาคม 2555	งานประเพณีลอยกระทง	เทศบาลเมืองสตูล
ธันวาคม 2555	งานแข่งขันตกปลาบารา พิษชิงคัพ ครั้งที่ 12	องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
ธันวาคม 2555	งานแข่งขันวิ่งผลัด “มหาสมุทรสู่มหาสมุทร” ครั้งที่ 8 ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ	จังหวัดสตูล
ธันวาคม 2554	งาน COUNT DOWN ต้อนรับปีใหม่ 2013	เทศบาลเมืองสตูล
มกราคม 2556	การแข่งขันตกปลานานาชาติ สตูล หัวโคง พิษชิงคัพ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2556	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
กุมภาพันธ์ 2556	งานมรดกอันดามัน มหัศจรรย์อาหารอร่อย ของดีที่ละงู	เทศบาลตำบลกำแพง, องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
มีนาคม 2556	งานแข่งขันว่าวประเพณีจังหวัดสตูล 2556 และแสดงว่าวนานาชาติ ครั้งที่ 33	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
มีนาคม 2556	งานประจำปี และงานกาชาดจังหวัดสตูล	จังหวัดสตูล
มีนาคม 2556	งานแข่งขันวิ่งย้อนรอยประวัติศาสตร์เกาะตะรุเตา	จังหวัดสตูล
เมษายน 2556	งานแข่งขันจักรยานเสือภูเขา SATUN MTB THAI – MALAY 2	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
เมษายน 2556	งานแข่งขันอันดามัน วิ่งมินิมัลล์ มาราชอน	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
เมษายน 2556	งานประเพณีสงกรานต์และนมัสการหลวงพ่อกแก้ว	เทศบาลตำบลลุง
พฤษภาคม – ตุลาคม 2556 (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 และขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12)	ประเพณีลอยเรือเกาะหลีเป๊ะ	อำเภอเมืองสตูลส่วนหน้า (เกาะหลีเป๊ะ)
สิงหาคม 2556	มหกรรมอาหารงานดีของดีเมืองสตูล ครั้งที่ 11	เทศบาลเมืองสตูล
ตุลาคม 2556	งานประเพณีถือศีลกินเจจังหวัดสตูลศาลเจ้าไต่เจ๊กั้ง	เทศบาลเมืองสตูล

หมายเหตุ : วัน / เดือน ในการจัดกิจกรรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

ที่มา: แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556 – 2558) อบจ. สตูล หน้า 28

5.4 สถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูลในปัจจุบัน

5.4.1 ด้านนักท่องเที่ยว

สามารถสรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศ ของจังหวัดสตูล พ.ศ. 2556 – 2557 ได้ดังตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2-6 สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศ ของจังหวัดสตูล พ.ศ. 2556 – 2557

	ไตรมาส 1 มกราคม - มีนาคม			ไตรมาส 2 เมษายน - มิถุนายน			ไตรมาส 3 กรกฎาคม - กันยายน		
	2014	2013	Δ(%)	2014	2013	Δ(%)	2014	2013	Δ(%)
จำนวนผู้เยี่ยมชม	440,271	428,774	+ 2.68	227,364	221,095	+ 2.84	197,162	191,614	+ 2.90
ชาวไทย	407,232	397,052	+ 2.56	199,641	192,501	+ 3.71	183,531	177,849	+ 3.19
ชาวต่างประเทศ	33,039	31,722	+ 4.15	27,723	28,594	- 3.05	13,631	13,765	- 0.97
จำนวนนักท่องเที่ยว	345,158	340,400	+ 1.40	175,215	169,924	+ 3.11	122,282	119,104	+ 2.67
ชาวไทย	322,568	318,490	+ 1.28	156,958	150,989	+ 3.95	113,201	109,854	+ 3.05
ชาวต่างประเทศ	22,590	21,910	+ 3.10	18,257	18,935	- 3.58	9,081	9,250	- 1.83
จำนวนนักท่องเที่ยว	95,113	88,374	+ 7.63	52,149	51,171	+ 1.91	74,880	72,510	+ 3.27
ชาวไทย	84,664	78,562	+ 7.77	42,683	41,512	+ 2.82	70,330	67,995	+ 3.43
ชาวต่างประเทศ	10,449	9,812	+ 6.49	9,466	9,659	- 2.00	4,550	4,515	+ 0.78
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย ของนักท่องเที่ยว (วัน)	3.25	3.33	- 0.08	2.52	2.60	- 0.08	2.91	2.88	+ 0.03
ชาวไทย	3.30	3.38	- 0.08	2.53	2.61	- 0.08	2.92	2.88	+ 0.04
ชาวต่างประเทศ	2.53	2.65	- 0.12	2.45	2.48	- 0.03	2.73	2.87	- 0.14
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)									
ผู้เยี่ยมชม	2,640.16	2,568.26	+ 2.80	2,019.97	1,927.62	+ 4.79	1,583.94	1,612.54	- 1.77
ชาวไทย	2,666.59	2,591.79	+ 2.89	2,012.59	1,919.65	+ 4.84	1,582.63	1,618.50	- 2.22
ชาวต่างประเทศ	2,190.74	2,168.30	+ 1.03	2,079.75	1,989.10	+ 4.56	1,601.79	1,538.82	+ 4.09
นักท่องเที่ยว	2,723.71	2,643.49	+ 3.03	2,116.48	2,018.33	+ 4.86	1,680.27	1,710.52	- 1.77
ชาวไทย	2,744.00	2,661.48	+ 3.10	2,099.01	2,000.36	+ 4.93	1,679.82	1,719.06	- 2.28
ชาวต่างประเทศ	2,345.72	2,310.64	+ 1.52	2,271.36	2,169.60	+ 4.69	1,686.32	1,608.79	+ 4.82
นักท่องเที่ยว	1,653.92	1,602.17	+ 3.23	1,201.55	1,145.38	+ 4.90	1,127.53	1,149.48	- 1.91
ชาวไทย	1,692.46	1,636.93	+ 3.39	1,207.98	1,152.92	+ 4.78	1,126.27	1,150.67	- 2.12
ชาวต่างประเทศ	1,341.76	1,323.88	+ 1.35	1,172.62	1,112.95	+ 5.36	1,147.26	1,131.79	+ 1.37

หมายเหตุ ข้อมูลไตรมาส 1 - 3 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ยังไม่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการสนับสนุน กำกับและติดตามการจัดทำสถิตินักท่องเที่ยว และรายได้ด้านการท่องเที่ยว

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ตารางที่ 2-6 สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศ ของจังหวัดสตูล พ.ศ. 2556 – 2557 (ต่อ)

	ไตรมาส 1 มกราคม - มีนาคม			ไตรมาส 2 เมษายน - มิถุนายน			ไตรมาส 3 กรกฎาคม - กันยายน		
	2014	2013	Δ(%)	2014	2013	Δ(%)	2014	2013	Δ(%)
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)									
ผู้เยี่ยมเยือน	3,212.31	3,140.82	+ 2.28	997.79	948.81	+ 5.16	681.50	669.95	+ 1.72
ชาวไทย	3,064.21	2,993.66	+ 2.36	885.09	836.17	+ 5.85	634.47	622.13	+ 1.98
ชาวต่างประเทศ	148.10	147.16	+ 0.64	112.70	112.64	+ 0.05	47.03	47.82	- 1.65
สถานประกอบการที่พักแรม									
จำนวนห้อง	3,032	2,900	+ 4.55	3,032	2,900	+ 4.55	3,032	2,900	+ 4.55
อัตราการเข้าพัก (%)	63.24	57.61	+ 5.63	53.23	48.34	+ 4.89	36.25	34.23	+ 2.02
จำนวนผู้เข้าพักแรม	181,789	171,653	+ 5.90	160,183	148,767	+ 7.67	119,066	115,740	+ 2.87
ชาวไทย	159,199	149,743	+ 6.31	144,371	133,074	+ 8.49	110,177	106,692	+ 3.27
ชาวต่างประเทศ	22,590	21,910	+ 3.10	15,812	15,693	+ 0.76	8,889	9,048	- 1.76

หมายเหตุ ข้อมูลไตรมาส 1 - 3 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ยังไม่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการสนับสนุน กำกับและติดตามการจัดทำสถิตินักท่องเที่ยว และรายได้ด้านการท่องเที่ยว

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

อย่างไรก็ดี เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งด้านการท่องเที่ยว เช่น สำนักงาน การท่องเที่ยว ขนส่งทางน้ำ จ.สตูล รวมถึงสาธารณสุข จ.สตูล ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นองค์กรร่วม ตามนโยบายการท่องเที่ยวที่ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายการพัฒนาจังหวัดภายใต้กรอบการขับเคลื่อน 21 วาระจังหวัด ที่มีการส่งเสริมการตลาดและพัฒนากิจกรรมส่งเสริม การท่องเที่ยว โดยกำหนดให้ทั้ง 12 เดือนมีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี มีการเน้นย้ำ ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้การดูแลนักท่องเที่ยว และอำนวยความสะดวก โดยมีการสั่งกำชับจากผู้ว่าราชการจังหวัด นายเดชรัฐ สมศิริ ให้เจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว และร้านค้าต่าง ๆ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว บนเกาะหลีเป๊ะ แหล่งท่องเที่ยวทำรายได้หลักของจังหวัด ให้ดูแล และกำชับเรื่องของราคาอาหารให้มีความยุติธรรม และการบริการให้ประทับใจ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ ได้กลับมาท่องเที่ยวในพื้นที่ จ.สตูล อีก ในโอกาสต่อไป ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย-มาเลเซีย เป็นกลุ่มที่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวและพักที่เกาะหลีเป๊ะ จำนวนมาก ซึ่ง คาดกว่าในปีนี้ การท่องเที่ยวทางทะเล ในปี 2558 ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท

5.4.2 ด้านแหล่งท่องเที่ยวที่นิยม

จังหวัดสตูล มีแหล่งท่องเที่ยวหลักเป็นประเภทหมู่เกาะต่าง ๆ เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั้งในและนอกประเทศเป็นสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวที่นิยมของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่ จึงได้แก่หมู่เกาะต่างๆ ของน่านน้ำทะเลสตูล เช่น เกาะตะรุเตา บูลอน อาดัง หลีเป๊ะ เป็นต้น ส่วนประชาชนในพื้นที่นั้น มักนิยมท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก ชายหาดบนฝั่งแผ่นดินใหญ่ เช่น น้ำตกยาโรย ถ้ำภูผาเพชร น้ำตกโตนปลิว น้ำตดวงสายทอง หาดทรายขาว แหลมตันหยงโป สันหลังมังกร (ทะเลแหวก) หาดราไวย์ เป็นต้น

5.4.3 ด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นิยม

เนื่องจากจังหวัดสตูลเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ในฐานะที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรกและเป็นเกาะประวัติศาสตร์ของประเทศ อีกทั้งเป็นจังหวัดติดทะเลอันดามันที่ประกอบด้วยหมู่เกาะต่างๆ จำนวนมาก จึงเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั้งในและนอกประเทศ และแม้ว่าบนส่วนแผ่นดินใหญ่ของจังหวัดจะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าสนใจอื่น ๆ เช่น ป่าเขา น้ำตก ถ้ำ แต่ก็ยังมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่ชัดเจนเท่ากับการท่องเที่ยวทางทะเลไปตามเกาะต่าง ๆ ซึ่งมีรูปแบบการให้บริการรองรับการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ เช่น ที่พัก พาหนะและอุปกรณ์ในการเดินทาง กิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยว มักคู่เทศก์ เป็นต้น

ดังนั้นในภาพรวมของรูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมสำหรับการท่องเที่ยวทั่วไปได้แก่ การชมแหล่งธรรมชาติ ดำน้ำ ดำปะการัง ตกปลา และพักผ่อนบนเกาะใดเกาะหนึ่ง ซึ่งพอจะแยกประเภทของกิจกรรมที่เป็นที่นิยมในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวได้ ดังตัวอย่างในตารางต่อไปนี้ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย , 2540)

ตารางที่ 2-7 ประเภทของกิจกรรมที่เป็นที่นิยมในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

กิจกรรม	สถานที่
1. ดำน้ำดูปะการัง (น้ำตื้น)	อุทยานแห่งชาติตะรุเตา/เกาะไข่/ผาผาปินอง/ เกาะตะเกียง/อ่าวตะโลละรีปา/เกาะราวี
ดำน้ำดูปะการัง (น้ำลึก)	เกาะจาบัง หมู่เกาะอาดัง – ราวี / อ่าวตะโลละรีปา
2. ดูปะการัง	เกาะราวี
3. ชมหมู่บ้านชาวประมง	อ่าวกำมปู อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา
4. คุณก	เกาะบ่อเจ็ดลูก

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540)

ตารางที่ 2-7 ประเภทของกิจกรรมที่เป็นที่นิยมในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล (ต่อ)

กิจกรรม	สถานที่
5. เดินป่า	อุทยานแห่งชาติตะรุเตา/เกาะบุโหลน/เกาะคริสต์มาส อ่าวตะโลละอูด้ง/อ่าวตะโลละวาว
6. ศึกษาธรรมชาติ	อุทยานแห่งชาติตะรุเตา
7. ตั้งแคมป์	อุทยานแห่งชาติเกาะเกตรา
8. ว่ายน้ำ เล่นน้ำ เพื่อนันทนาการ	เกาะลิดี อุทยานแห่งชาติเกาะเกตรา แหลม – หาดตันหยงโป / หาดทรายยาว/อุทยาน แห่งชาติตะรุเตา (หาดอ่าวเมะ / อ่าวสน/ แหลมสน / อ่าวตะโลรีป่า) อ่าวพัทธา เกาะหลีเป๊ะ / เกาะลิดี
9. เล่นเรือยอร์ช	เกาะตะรุเตา
10. ชมทิวทัศน์	แหลมตันหยงโป/หาดทรายยาว / ผาโต๊ะบู/อ่าวพันเต มะละกา /เกาะตะรุเตา/เกาะหินงาม / เกาะไข่ / เกาะลิดี/ เกาะเขาใหญ่/เกาะบุโหลน
11. ตกปลา	หมู่เกาะเกตรา /หมู่เกาะตะรุเตา

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540)

อนึ่งรูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมดังกล่าวข้างต้นนั้น อยู่ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวของจังหวัด คือ เดือนพฤศจิกายน ถึง พฤษภาคม ซึ่งเป็นระยะเวลาประมาณ 6-7 เดือนต่อปีเท่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะลมฟ้าอากาศหรือภูมิอากาศ เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดให้รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างกันไประหว่างในฤดูกาลและนอกฤดูกาลท่องเที่ยว

5.4.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและรองรับการท่องเที่ยว

1) โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม จังหวัดสตูลมีโครงข่ายเส้นทางคมนาคมที่สามารถติดต่อกับพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ที่สะดวกได้ 2 ทางคือ ทางบก และทางน้ำ มีเส้นทางคมนาคมทั้งทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด ที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัด ระหว่างอำเภอ และระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีทางหลวงแผ่นดินที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 406 สายขนตรการกำรเป็นทางหลักที่สามารถเดินทางไปยังจังหวัดใกล้เคียงคือจังหวัดพัทลุง

จังหวัดสงขลาและจังหวัดตรัง โดยไปเชื่อมต่อกับถนนเพชรเกษมที่สี่แยกคูหา เขตอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลาแยกซ้ายไปจังหวัดพัทลุงแยกขวาไปอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา ระยะทางประมาณ 67 กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 สายฉลุง-ตรัง เป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดสตูลกับจังหวัดตรัง ระยะทางประมาณ 140 กิโลเมตร เริ่มจากสามแยกฉลุงผ่านอำเภอท่าแพ อำเภอลงอำเภอทุ่งหว้า อำเภอปะเหลียน และอำเภอย่านตาขาวจังหวัดตรัง

ทางบก มีทางหลวงแผ่นดินซึ่งเป็นถนนลาดยาง 7 สาย ดังนี้ 1 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 406 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4052 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4137 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4051 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4183 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4184

ทางน้ำ จังหวัดสตูล มีท่าเรือประมง 33 ท่า และท่าเรือโดยสาร 3 ท่า เพื่ออำนวยความสะดวก ทั้งประชาชนในท้องถิ่นที่ประกอบอาชีพประมง และนักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์จะเดินทางไปยังเกาะต่าง ๆ โดยอยู่ในการควบคุมของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ 5 มีหน้าที่ดูแล และพัฒนาด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ รวมถึงสิ่งแวดล้อมท่าเรือ สำหรับท่าเรือเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูลมี 2 ท่า คือ ท่าเรือปากบารา อยู่ที่ตำบลปากน้ำ อำเภอลง ห่างจากตัวอำเภอลงประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นท่าเรือน้ำลึกสำหรับขนส่งผลิตผลทางการประมง และนำนักท่องเที่ยวไปยังหมู่เกาะตะรุเตา หมู่เกาะอาดัง – ราวี และหมู่เกาะเกตรา โดยมีเรือแม่ที่อยู่ในสังกัดชมรมการท่องเที่ยวอำเภอลง หรือชมรมเรือทัวร์จังหวัดสตูล บริการทุกวัน วันละ 2 เที่ยว ตามตารางเวลาการเดินทาง และท่าเรือท่ามะถั่ง อยู่ที่ตำบลท่ามะถั่ง อำเภอเมืองสตูล ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 8 กิโลเมตร เป็นท่าเรือสำคัญและเป็นศูนย์กลางของเรือประมงที่ใหญ่ที่สุด สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปชมถ้ำลอดคูปู และที่ต้องการเดินทางไปยังเกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย

ส่วนการคมนาคมทางอากาศในจังหวัดสตูล ไม่มีในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจังหวัดสตูลมีสนามบิน 1 แห่ง แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ และเป็นสถานที่วิ่งออกกำลังกายหรือหัดขับรถยนต์ในยามเช้าและเย็นของคนในพื้นที่ในอดีต เนื่องจากมีบรรยากาศดี และบางครั้งใช้เป็นสถานที่จัดงานเทศกาลต่าง ๆ ของจังหวัด ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของกองทัพอากาศ ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางมาจังหวัดสตูลโดยทางอากาศ ต้องลงที่ท่าอากาศยานหาดใหญ่จังหวัดสงขลา หรือสนามบินจังหวัดตรัง แล้วต่อรถบริการของบริษัทการบินไทย หรือรถตู้ปรับอากาศ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง

การเดินทางทางรถยนต์ส่วนตัว จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 4 (เพชรเกษม) หรือทางหลวงหมายเลข 35 (ธนบุรี-ปากท่อ) ไปบรรจบกับทางหลวงหมายเลข 4 ซึ่งเป็นเส้นทางหลักของการเดินทางเข้าสู่ภาคใต้ผ่านจังหวัด เพชรบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร

จากนั้นใช้เส้นทางหมายเลข 41 ผ่านเข้าจังหวัดสุราษฎร์ธานีจังหวัด นครศรีธรรมราชและสามารถ
 เลี้ยวได้ 2 เส้นทางคือ จากอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช แยกขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 403
 จังหวัดตรัง ต่อด้วยทางหลวงหมายเลข 404 เข้าอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรังจากนั้นเลี้ยวซ้ายไป ทาง
 หลวงหมายเลข 416 ผ่าน อำเภอทุ่งหว้าและอำเภอละงูเข้าสู่จังหวัดสตูล หรือใช้เส้นทางหมายเลข 41
 เข้าสู่จังหวัดพัทลุงจากจังหวัดพัทลุงไปอำเภอรัตนภูมิจังหวัดสงขลาใช้ทางหลวงหมายเลข 4 แล้วแยก
 ขวาไปทางหลวงหมายเลข 406 ถึงจังหวัดสตูลระยะทางประมาณ 973 กิโลเมตร

การเดินทางรถโดยสารประจำทาง มีรถโดยสารปรับอากาศชั้นหนึ่ง
 และชั้นสองกรุงเทพฯ-สตูล ทุกวัน จากสถานีขนส่งสายใต้ใหม่ถนนบรมราชชนนี

การเดินทางรถไฟ ซึ่งมีทั้งรถเร็วและรถด่วน จากสถานีรถไฟหัว
 ลำโพงสามารถเดินทางไปกับขบวนรถกรุงเทพฯ-ยะลา, กรุงเทพฯ-หาดใหญ่ หรือกรุงเทพฯ- สุโขทัยโก-
 กลกลงที่สถานีรถไฟหาดใหญ่จากนั้นต่อรถตู้โดยสารหรือรถโดยสารประจำทางเข้าจังหวัดสตูล
 ระยะทาง 97 กิโลเมตร หรือเดินทางกับขบวนรถกรุงเทพฯ-ตรัง, กรุงเทพฯ-กันตังลงที่สถานีรถไฟ
 ตรัง นั่งรถประจำทางรถตู้หรือแท็กซี่ เข้าสู่จังหวัดสตูล

การเดินทางเครื่องบิน ไม่มีเที่ยวบินตรงไปยังจังหวัดสตูลโดยตรงแต่
 สามารถใช้บริการเที่ยวบินกรุงเทพฯ-หาดใหญ่แล้วต่อรถแท็กซี่หรือรถโดยสารประจำทาง จากตัว
 อำเภอหาดใหญ่เข้าจังหวัดสตูลระยะทาง 97 กิโลเมตร หรือเที่ยวบินกรุงเทพฯ-ตรังแล้วต่อรถประจำ
 ทางรถตู้หรือแท็กซี่ เข้าสู่จังหวัดสตูล

การเดินทางจากอำเภอเมืองสตูลไปยังอำเภอต่าง ๆ มีระยะทาง แตกต่างกันไป
 เช่น ระยะทางไปยังอำเภอกวน โคน 21 กิโลเมตร, อำเภอท่าแพ 28 กิโลเมตร, อำเภอกวนกาหลง 32
 กิโลเมตร, อำเภอละงู 50 กิโลเมตร, อำเภอมะนัง 50 กิโลเมตร, อำเภอทุ่งหว้า 76 กิโลเมตร

การเดินทางจากสตูลไปยังจังหวัดใกล้เคียง เช่น ตรัง มีระยะทาง 140 กิโลเมตร
 พัทลุง 134 กิโลเมตร สงขลา 125 กิโลเมตร มีเส้นทาง ดังนี้

เส้นทางที่ 1 จากตรัง-สตูล โดยรถโดยสารประจำทาง ตรัง-สตูล มีรถ
 โดยสารประจำทางจากตัวเมืองตรัง ถนนรัชฎา ตั้งแต่เวลา 06.00-17.00 น. รถออกทุก 1 ชั่วโมงใช้
 เวลาการเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง รถแท็กซี่ ตรัง-สตูลมีรถแท็กซี่บริการจากตัวเมืองตรังถนนรัชฎา
 ติดกับคิวรถโดยสารประจำทางบริการตั้งแต่เวลา 06.00-17.30 น. ใช้เวลาการเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง
 รถตู้โดยสารจอดที่สถานีขนส่งจังหวัดตรัง ให้ตั้งแต่เวลา 06.00-17.00 น รถจะออกทุก 30 นาทีใช้
 เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง 45 นาที

เส้นทางที่ 2 จากตรัง-ท่าเรือปากบารา มีรถตู้เฉพาะช่วงฤดูกาล
 ท่องเที่ยว (ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เมษายนของทุกปี) จากหน้าสถานีรถไฟตรังมีบริการรถตู้โดยสาร

วันละ 2 เที่ยวเวลา 09.30 น. และ 11.30 น. ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมงและมีรถโดยสารสาย สตูล-ปากบาราจากท่าเรือปากบาราเข้าจังหวัดสตูล

เส้นทางที่ 3 จากหาดใหญ่ – สตูล มีรถโดยสารประจำทางจากสถานีขนส่งหาดใหญ่มีบริการรถโดยสารปรับอากาศตั้งแต่เวลา 05.40-18.30 น. รถออกทุก 15 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง รถตู้โดยสารจอดที่หน้าตลาดเกษตรฯถนนเพชรเกษมตั้งแต่เวลา 06.30-19.00 น. รถจะออกทุก 30 นาทีใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง 45 นาที

เส้นทางที่ 4 จากหาดใหญ่ – ท่าเรือปากบารา มีรถตู้โดยสารจอดที่หน้าตลาดเกษตรฯถนนเพชรเกษมตั้งแต่เวลา 07.30-18.30 น. รถจะออกทุก 1 ชั่วโมง ใช้เวลาเดินทาง 2 ชั่วโมง (สามารถนั่งรถตู้ๆ จากหน้าสถานีรถไฟไปลงที่ตลาดเกษตรฯราคา 10 บาท) และมีรถโดยสารสายสตูล-ปากบาราจากท่าเรือปากบาราเข้าจังหวัดสตูล

การเดินทางไปยังประเทศมาเลเซีย สามารถเดินทางได้ ทั้งทางบกและทางน้ำ คือ

เส้นทางที่ 1 ทางบก ใช้ทางหลวงหมายเลข 4184 สายควนสะตอ-บ้านวังประจัน เป็นทางหลวงที่เชื่อมกับทางหลวงของประเทศมาเลเซียเริ่มจากสามแยกควนสะตอไปถึงหลักเขตแดนที่บ้านวังประจัน ระยะทางประมาณ 22 กม. เดินทางจากวังประจัน ถึงปาดังเบซาร์และจากปาดังเบซาร์ไป ปีนัง หรือเดินทางไปยังจังหวัดสงขลาผ่านด่านสะเดาอำเภอสะเดา-ไปอำเภอหาดใหญ่ (ปาดังเบซาร์ - หาดใหญ่) ระยะทางประมาณ 61 กม. และจากชายแดนวังประจันถึงเมืองกวางรัฐเปอร์ลิสระยะทางประมาณ 36 กม. และจากรัฐเปอร์ลิสไปปีนังระยะทาง 130 กม

เส้นทางที่ 2 ทางน้ำ จากอำเภอเมืองไปรัฐเปอร์ลิสโดยเรือโดยสารขนาดเล็กและปัจจุบันมีเรือเฟอร์รี่ของบริษัทเอกชนวิ่งระหว่างอำเภอเมือง-เกาะลังกาวิ รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซียมีบริการวันละ 4 เที่ยวโดยใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 1.15 ชม. ออกจากท่าเทียบเรือท่ามะลิบริเวณด่านศุลกากรท่ามะลิ

2) การบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

2.1) ที่ทำการไปรษณีย์ จังหวัดสตูลมี และตัวแทนจำนวน 31 แห่ง เป็นที่ทำการไปรษณีย์จังหวัด 1 แห่ง และที่ทำการไปรษณีย์อำเภอ 6 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตเอกชน 24 แห่ง ร้านจำหน่ายตราไปรษณียากร 6 แห่ง จุดรับรวบรวม 3 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์ทุกแห่งให้บริการระบบเคาน์เตอร์ไปรษณีย์อัตโนมัติ (Counter Automation) โดยให้บริการไปรษณีย์ครบวงจร (One Stop Service) และบริการรับส่งสิ่งของขนาดใหญ่ (Logispost)

2.2) บริการสาธารณะต่างๆ เช่น สุขาสาธารณะ ส่วนใหญ่พบว่า ยังขาดความพร้อมทางด้านจำนวน และคุณภาพ ดังตัวอย่าง ที่ท่าเรือปากบารา มีการให้บริการเพียง 1 ห้อง และเป็นห้องรวม เช่นเดียวกันกับที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่ามะลิ

2.3) ระบบกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของ อบต. ท้องที่ ซึ่งพบว่ายังมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร

2.4) ที่จอดรถ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวยังคงไม่สามารถรองรับจำนวนมากได้ ประกอบกับบางเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเป็นทางแคบ และไม่มีการดูแลหรืออำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่

2.5) ป้ายสื่อความหมาย/บอกเส้นทาง ปัจจุบันมีการพัฒนาให้มีเพิ่มขึ้น ด้วยความร่วมมือของภาครัฐในโครงการ IMT – GT

2.6) ศูนย์บริการข้อมูล และการประชาสัมพันธ์ ทางจังหวัดมีการประชาสัมพันธ์ และบริการข้อมูลการท่องเที่ยวในระดับประเทศ ผ่าน ททท. สำนักงานภาคใต้เขต 2 ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่จังหวัดสตูล ร่วมกับจังหวัดตรัง ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และการเดินทางแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศที่ใช้ จังหวัดตรัง เป็นโครงข่ายและเป็นศูนย์กลางการเดินทางต่อมายังจังหวัดในทะเลอันดามันได้ เชื่อมต่อไปยังเกาะลังกาวิ ของประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ในพื้นที่จังหวัดสตูล มีศูนย์บริการข่าวสารการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานจังหวัดสตูล เป็นหน่วยบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวของจังหวัด เช่น จัดทำแผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวเด่น ๆ ในจังหวัดสตูล ส่วนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ยังมีอีกหลายหน่วยงาน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด หอการค้าจังหวัด เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่ทำหน้าที่บริการข้อมูล โดยทำสื่อแผ่นพับสำหรับแจกเป็นคู่มือท่องเที่ยว

5.4.5 ธุรกิจใต้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล

1) ที่พัก บริการด้านที่พักภายในจังหวัดสตูลมีหลายประเภท นอกเหนือจากในอำเภอเมืองที่เป็นศูนย์กลางแล้ว ยังมีให้บริการอยู่ในบริเวณ หรือใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ หรือได้รับความนิยมด้วย เช่น เกาะตะรุเตา บู โหลนเล อาดัง หลีเป๊ะ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่ที่สำคัญ โดยเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล, 2556) เช่น อำเภอเมืองสตูล เช่น โรงแรมพินาเคิลวังใหม่ สุขสวัสดิ์ สตูลธานี เจริญทอง สิ้นเกียรติธานี อุดมสุข บับเบิลเกสต์เฮาส์ รอยัลเกสต์เฮาส์ บีบีการ์เดนที่อินน์ บังกะโลมายเฮ้า และบ้านพักอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ฯลฯ อำเภอควนโดน ได้แก่ บ้านพักอุทยานแห่งชาติทะเลบัน เรือนศิธร นริศกวีวิ ฯลฯ อำเภอละงู ได้แก่ สันทองเกสต์เฮาส์ เกาะกลางการ์เด็น วิวกะเสต์เฮาส์ บ้านสวนสน เกาะบ่อเจ็ดลูก รีสอร์ท บู โหลนรีสอร์ท อันดามันรีสอร์ท หลีเป๊ะรีสอร์ท โบ โหลนรีสอร์ท บังกะโลมารีนา บังกะโลกระโจมทราย บังกะโลไคมอนบีช บังกะโลสวนสน และบ้านพักอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ฯลฯ

2) ร้านอาหาร จังหวัดสตูลมีสถานบริการอาหารที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวกระจายในพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ลักษณะเดียวกันกับบริการด้านที่พัก ประเภทอาหารมีทั้งประเภทอาหารแนะนำ ตามสั่ง อาหารป่าและอาหารทะเลสด ๆ ซึ่งสถานบริการอาหารที่เป็นที่นิยม อาทิ เช่น อำเภอเมืองสตูล: ร้านอาหารน้องณี ร้านอาหาร ราม ร้านอาหารพริกไทย กะม๊ะ3สามพี่น้อง และร้านบังโสบ ฯลฯ อำเภอละงู: ร้านอาหารลานข้าว ครัวอ่าวนุ่น และฟ้าไสซีฟู้ด ฯลฯ

3) ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และบริษัทนำเที่ยว

3.1) การนำเที่ยวในรูปแบบผู้ประกอบการ บริษัททัวร์ ตัวแทนนำเที่ยวส่วนมากให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลไปตามหมู่เกาะต่าง ๆ บ้างก็รวมไปถึงเกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย และแหล่งท่องเที่ยวประเภทล่องแก่งในจังหวัดสตูล ซึ่งใน พ.ศ. 2555 จังหวัดสตูลมีบริษัททัวร์นำเที่ยวจดทะเบียนถูกต้อง กับสำนักงาน ททท. ภาคใต้เขต 1 (สงขลา สตูล) ได้แก่ หจก.สตูลแฮปปี้ทัวร์ หจก.มัสมุทรี แทรเวล แอน ทัวร์ หจก.โรสนีย์ทัวร์ หจก.อาดังซี บจก.ฟอร์รา แทรเวล แอน ไคฟ์วิ่ง บจก.อารยาแทรเวล บจก.สตูลแทรเวล แอน เฟอร์รี เซอร์วิส แอนดรูว์ทัวร์ วาสนาทัวร์ จุฑามณี แฟมิลี่ทัวร์ สมุททัวร์ จอลดีทราเวลล์ มายด์เฟรนด์ทราเวลล์ บาราทราเวลล์ บ้านปิ่นทราเวล อาดังซีทัวร์ บีแอนด์ดีทราเวลล์ มัสซุหรีทราเวล ฯลฯ

3.2) การนำเที่ยวโดยชุมชน หรือ การท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดสตูลได้เริ่มต้นแนวคิดตั้งแต่ปีพ.ศ.2537 ที่ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูลจนถึงปี 2549 ทางชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้จัดการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยชุมชนสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง ภายใต้กลุ่มจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์องค์กรชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ทำให้ชุมชนสามารถจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าวัฒนธรรม “อิสลาม” แก่คนในชุมชน และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือน รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการวิจัยของศูนย์ประสานงานการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล ประสบความสำเร็จและสร้างชื่อเสียง ส่งผลให้ “บ่อเจ็ดลูก” กลายเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวแนววิถีชีวิตมากขึ้นตามลำดับ และในปี 2550 การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ขยายผลไปสู่ชุมชนต่างๆ ในจังหวัดสตูล อีก 12 ชุมชนคือ อำเภอเมืองสตูล ได้แก่ ชุมชนบ้านบากันเคย ชุมชนบ้านเกาะปูกู ชุมชนเกาะสาหร่าย ชุมชนเกาะหลีเปะ ชุมชนบ้านหัวทาง ชุมชนบ้านเกตรี ชุมชนบ้านควนโพธิ์, อำเภอควนกาหลง ได้แก่ ชุมชนบ้านโตนป่าหน้น อำเภอมะนัง ชุมชนภูผาเพชร, อำเภอละงู ได้แก่ ชุมชนบ้านบุโบย, อำเภอทุ่งหว้า ได้แก่ ชุมชนบ้านนาทอน และชุมชนบ้านทุ่งสะโง๊ะ

การก่อเกิดการท่องเที่ยวของชุมชนต่างๆ ในจังหวัดสตูล มีการก่อเกิดที่แตกต่างกันมีทั้งก่อเกิดจากการรวมตัวของชุมชนเอง และสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ชุมชนเกตรี ชุมชนทุ่งสะโง๊ะ ชุมชนนาทอน ชุมชนเกาะสาหร่าย และเริ่มต้นจากการผ่านกระบวนการวิจัย

เพื่อท้องถิ่น เช่น ชุมชนบ่อเจ็ดลูก ชุมชนโคกพยอม ชุมชนหัวทาง ชุมชนภูผาเพชร ชุมชนนุโบย ชุมชนควนโพธิ์ ผลจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนพบว่าการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือการพัฒนาชุมชน เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิต เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือนและชุมชนเริ่มจัดการตัวเองได้ นำไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็ง จากการที่หลายชุมชนในพื้นที่จังหวัดสตูลได้จัดการท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

ระดับ 1 คือ ชุมชนที่มีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ ได้แก่ชุมชนบ่อเจ็ดลูก ชุมชนโคกพยอม ชุมชนภูผาเพชร ชุมชนทุ่งสะโบ๊ะ ชุมชนเกตรี ชุมชนบากันเคย

ระดับ 2 คือ ชุมชนที่กำลังจะเริ่มจัดการท่องเที่ยวแต่ยังไม่ได้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนโดนปานัน ชุมชนปยู และ

ระดับ 3 คือ ชุมชนที่มีแนวคิดจัดการท่องเที่ยว แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ ชุมชนควนโพธิ์ ชุมชนหัวทาง ชุมชนเกาะสาหร่าย ชุมชนนาทอน ชุมชนนุโบย ชุมชนเกาะหลีเป๊ะ

ทั้งนี้ชุมชนต่างๆ จึงมีมาตรฐานที่แตกต่างกันออกไป บางชุมชน คิดแค่เรื่อง ที่พัก ที่กิน ที่เที่ยว ซึ่งไม่ต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก และบางชุมชนไม่สามารถตอบเป้าหมายหรือแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้

ปีพ.ศ.2552 ชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดสตูล จำนวน 10 ชุมชน คือ บ้านบ่อเจ็ดลูก ม.1 ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู, บ้านนุโบย ม.3 ตำบลแหลมสน อำเภอละงู, บ้านโคกพยอม ม.18 ตำบลละงู อำเภอละงู, บ้านควนโพธิ์ ม.2 ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมือง, บ้านหัวทาง เทศบาลเมืองสตูล ตำบลพิมาน อำเภอเมือง, บ้านภูผาเพชร ม.9 ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง, บ้านเกตรี ม.3 ตำบลเกตรี อำเภอเมือง, บ้านทุ่งสะโบ๊ะ ม.2 ตำบลทุ่งบุหลัง อำเภอทุ่งหว้า, ชุมชนเกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง, และบ้านนาทอน ตำบลนาทอน อำเภอทุ่งหว้า จึงได้รวมตัวกันเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูล ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงาน การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งมีนโยบายจากกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ให้ดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล และสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน บนฐานแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่มีทิศทางให้ชุมชนได้จัดการท่องเที่ยวที่ตอบเป้าหมายหรือแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้เกิดการศึกษาวิจัย โครงการ “ศึกษารูปแบบและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดสตูล” โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านการจัดทำฐานข้อมูลของแต่ละชุมชน ไปสู่การหนุนเสริมสมาชิกชุมชนในเครือข่าย เพื่อกำหนดมาตรฐานการท่องเที่ยวชุมชน

จังหวัดสตูล และสร้างคนรุ่นใหม่ให้เข้ามาเรียนรู้กระบวนการทำงาน การรวมกันของ 10 ชุมชนท่องเที่ยวข้างต้น ส่งผลให้มีการลงพื้นที่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนเครือข่าย มีการลงเก็บข้อมูลการท่องเที่ยวจากบริษัททัวร์ และโรงแรม เพื่อวิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมายและเป้า ประสงค์ของการท่องเที่ยว นำมาสู่การกำหนดทิศทาง อันเป็นการสร้างฐานเครือข่ายความสัมพันธ์ ที่มากกว่าการวิจัยเชิงองค์ความรู้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่เป็นการสร้างภาพลักษณ์แห่งอนาคตของสตูล ภายใต้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จากการสร้างการเรียนรู้ภายในชุมชน ที่วิจัยได้ขยายเครือข่ายสู่ระดับภาคใต้ และระดับประเทศ เช่น การไปประชุมเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ และการไปศึกษาดูงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงราย และสมาชิกบางคน ได้เข้าร่วมประชุมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างภูมิภาค อันเป็นการขยายฐานกว้าง ทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูลกลายเป็นที่รู้จักมากขึ้น รูปแบบและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดสตูล มิใช่เรื่องของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพียงอย่างเดียว หากเป็นเรื่องของการอนุรักษ์ และดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมภายใต้ ความเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อคงไว้ซึ่งดินแดนที่ได้ชื่อว่า “สงบ สะอาด ธรรมชาติบริสุทธิ์” ก่อนที่ทุกอย่างจะหายไป

3.3) กลุ่ม NGO ที่มีการจัดการด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อการพัฒนาชุมชนในจังหวัดสตูล มีอยู่ 3 องค์กร คือ

3.3.1) กลุ่ม TRASH HERO (<http://trashhero.org/>) ซึ่งจะจัดกิจกรรมการเก็บขยะบนเกาะต่างๆ ในหมู่เกาะอาดัง-เกาะราวี เขตอุทยานแห่งชาติเกาะตะรุเตา ทุกวันจันทร์ และรณรงค์ให้ชาวเกาะหลีเป๊ะเก็บขยะร่วมกันในชุมชนทุกวันอาทิตย์ มีการเชิญชวนประชาชนผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวที่สนใจ ร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ดังกล่าวก่อนถึงวันจันทร์ โดยการเผยแพร่ปากต่อปากจากผู้ประกอบการสู่นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสู่นักท่องเที่ยว และในทุกวันจันทร์จะมีการรวมกลุ่มของอาสาสมัครที่สนใจที่มากกว่าปกติทุกวัน กิจกรรมรูปแบบดังกล่าวนี้ มีส่วนกระตุ้นจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชน ประชาชน ผู้ประกอบการในพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ในแง่ของการอนุรักษ์ธรรมชาติ การรณรงค์การลดขยะ หรือนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะช่วยลดปัญหาขยะ ซึ่งเป็นปัญหาที่สะสมมานานของเกาะหลีเป๊ะ นอกจากนี้ Trash Hero Thailand ยังได้รับรางวัล Thailand Green Excellence Awards, UK 2014 (2557) สาขา Nature, Maritime & Heritage ในงาน WORLD TRAVEL MARKET (2014) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อจันทร์ที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ.2557 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประจำประเทศอังกฤษ

3.3.2) มูลนิธิเครือข่ายเพื่อชีวิต หรือ LIFTNET FOUNDATION THAILAND มีสำนักงานที่อำเภอสตูล และอำเภอละงู จังหวัดสตูล ดำเนินงานมาประมาณ 5 ปี เป็นองค์กรที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศฮ่องกง ติดต่อส่งผ่านอาสาสมัครเข้ามาจาก ฮ่องกง ไต้หวัน ญี่ปุ่น มาเก๊า จีน และบราซิล โดยอาสาสมัครจะมีมาช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน เพราะเป็นช่วงปิดภาคเรียน ซึ่งกิจกรรมที่จัดจะมีประมาณ 15 กลุ่มอาสาสมัครต่อปี และมีอาสาสมัครเฉลี่ยกลุ่มละ 5-20 คน เพื่อมาช่วยเหลืองานสังคมในชุมชนที่ยากไร้ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือชุมชนที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น สอนภาษาจีนและภาษาอังกฤษ บริจาคของ ทำความสะอาดชายหาด บ่มเพาะเยาวชนให้มีจิตอาสา เยี่ยมและให้กำลังใจผู้ป่วยในโรงพยาบาล ทาสีโรงเรียนและมัสยิด เป็นต้น

3.3.3) สมาคมอาสาสมัครนานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม หรือเรียกสั้นๆ ว่า “กลุ่มดาหลา” ซึ่งได้รวมกลุ่มกันขึ้นเมื่อเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2547 โดยเพื่อนผู้รักงานอาสาสมัครทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จัดกิจกรรมค่ายอาสาสมัครขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ.2548 และจดทะเบียนเป็นสมาคมโดยใช้ชื่อว่า “สมาคมอาสาสมัครนานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม (ดาหลา)” เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2551 มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ปัจจุบันกลุ่มดาหลา ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมเข้าปีที่ 10 นอกเหนือจากนี้กลุ่มดาหลาได้ร่วมเป็นสมาชิกของ CCIVS หรือ (คณะกรรมการประสานงานเพื่ออาสาสมัครนานาชาติ) ซึ่งมีกลุ่มองค์กรเครือข่ายงานระหว่างประเทศ ด้านอาสาสมัครจากทั่วโลก และกลุ่มองค์กรเครือข่ายในเอเชีย NVDA หรือ (เครือข่ายอาสาสมัครเพื่อการพัฒนาเอเชีย) ซึ่งทั้งสองเครือข่ายนี้ จะเป็นสื่อกลางในการประสานงานเพื่อการจัดส่งหรือแลกเปลี่ยนอาสาสมัครนานาชาติ เข้าร่วมโครงการต่างๆที่ทางกลุ่มดาหลาและหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดขึ้น โดยมีเป้าหมายหลัก คือ “การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” จาก 3 แนวทาง คือ 1) ส่งเสริมหรือการร่วมผลักดันกิจกรรมกับชุมชนในท้องถิ่นต่างๆ เช่น การสร้างศาลา หรือศูนย์เรียนรู้ในท้องถิ่น การทำกิจกรรมกับเด็กในโรงเรียน 2) เสริมสร้างมิตรภาพ กิจกรรมต่างๆ ของทางสมาคมจะนำกลุ่มอาสาสมัครไทยและต่างชาติและคนในชุมชนมาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพที่ดีต่อกัน และ 3) สงวนและดูแลรักษา สงวน และดูแลสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย จากรุ่นสู่รุ่น โครงการภายใต้การจัดการของกลุ่มองค์กรนี้ได้แก่ *ค่ายระยะยาวบ้านโคกพยอม* อำเภอละงู จังหวัดสตูล (ระยะเวลาที่อาสาเข้าร่วมตั้งแต่ปี 2552 – ปัจจุบัน) บ้านโคกพยอมตั้งอยู่ที่ หมู่ 18 ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ลักษณะทั่วไปของชุมชนเป็นชุมชนที่มีความผสมผสานในเรื่องของอาชีพเช่น ประมง สวนยาง และทำนา ชาวบ้านผู้ชายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ด้านชายของหมู่บ้านติดกับคลอง ด้านขวาเป็นทุ่งนา มีสวนยางเป็นย้อมๆ ที่ผสมผสานความหลากหลายได้อย่างลงตัว ส่วนผู้หญิงก็จะเป็นแม่บ้าน บางครอบครัวก็กรีดยาง ในทุก ๆ ปี ก็จะมีการทำนาปลูกข้าว

ทำให้ชุมชนที่นี่ไม่ต้องซื้อข้าวสารจากข้างนอก นอกจากอาชีพหลักที่ชาวบ้านทำแล้วยังมีกลุ่มสตรีที่ทำขนมพื้นบ้าน กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า และกลุ่มทำปุ๋ยชีวภาพของชุมชน ถือได้ว่าเป็นชุมชนที่เข้มแข็งอีกหนึ่งชุมชนของจังหวัดสตูล ชุมชนโคกพยอมส่วนใหญ่ชาวบ้านนับถือศาสนาอิสลามแต่ก็มีไทยพุทธบ้างบางส่วนในหมู่บ้าน กิจกรรมที่ที่มาจากความพยายามเปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้กับลูกหลานคือการสร้างโรงเรียนทางเลือกโดยคนในชุมชน เพื่อคนในชุมชน เป็นโรงเรียนที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้เด็กๆ ได้อยู่กันด้วยความรัก เรียนด้วยความรัก กินด้วยความแบ่งปัน ทำงานด้วยความเสียสละ เล่นกันด้วยความสามัคคี สิ่งหนึ่งที่เด็กที่โรงเรียนไม่เคยลืม คือคำขวัญที่บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ขยะคือศัตรู คุณครูคือผีป่า ลำน้ำคือชีวา ปูปลาคือเพื่อนเรา ลักษณะกิจกรรมที่อาสาสมัครนานาชาติเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมสอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านโคกพยอม และโรงเรียนบ้านท่าชะมวง รวมถึงสอนภาษาอังกฤษแก่คนในชุมชน ร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนทางเลือกคลองโต๊ะเหล็ม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ทางชุมชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นมาเพื่อสอนเด็ก ให้รอบรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ป่าชายเลน รวมถึงภูมิปัญหาท้องถิ่น – กิจกรรมชุมชน เช่น ทำนา ทำปุ๋ยหมักทำสวน สร้างศูนย์เรียนรู้ ธนาคารขยะ เลี้ยงเป็ดไก่ เป็นต้น จำนวนอาสาสมัครนานาชาติที่ร่วมกิจกรรม 5 – 6 คน **ศูนย์การเรียนรู้บ้านท่ายาง** ซึ่งมีนายทวี หมื่นหวัง (บังหลิม) หนึ่งในชาวบ้านชุมชนท่ายาง เป็นผู้ริเริ่มโครงการบ้านเรียนท่ายาง จากความเชื่อว่าชุมชน และครอบครัวของเด็กและเยาวชน สามารถเป็นพื้นที่ให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ทักษะชีวิต วิถีชีวิต และทุกกระบวนการเรียนรู้ ต้องเริ่มจากที่บ้าน ในขณะที่ปัจจุบัน ชุมชนต่าง ๆ ไม่สามารถที่จะจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการบ้านเรียนได้ จึงส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในตัวเมือง ซึ่งเชื่อว่ามีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพดีกว่า บางครอบครัวส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีคุณภาพการเรียนการสอนสูงกว่าโรงเรียนรัฐบาลในพื้นที่ ทำให้ชุมชนประสบปัญหา โรงเรียนในชุมชนเริ่มมีขนาดเล็กลง และอาจทำให้รัฐบาลใช้นโยบายควบรวมโรงเรียนหรือยุบโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่ถึงเกณฑ์ จนจะกลายเป็นปัญหาที่เข้ามากระทบกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยเหตุนี้การริเริ่มโครงการบ้านเรียนท่ายาง จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่จะดำรงไว้ซึ่งการจัดการศึกษาของลูกหลานในชุมชน โดยคนในชุมชนลุกขึ้นมาจัดการร่วมกับครูและองค์กรส่วนท้องถิ่น โดยการเอาใจใส่กับการศึกษาของเยาวชนให้มากขึ้น โดยใช้กระบวนการบ้านเรียนเป็นเครื่องมือพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนไปพร้อม ๆ กัน แนวคิดบ้านเรียนท่ายาง เริ่มต้นจากการที่บังหลิม ต้องการเปิดโอกาสให้เด็กในพื้นที่ได้เรียนรู้ทักษะทางการสื่อสาร โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในอนาคตประกอบกับ ศักรินทร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในเจ้าหน้าที่ของศาลา ได้เข้าไปติดต่อประสานงานกับบังหลิม และเปิดห้องเรียนภาษาอังกฤษในชุมชน โดยมีนักเรียนให้ความสนใจเข้ามาเรียนรู้เป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นจึงวางแผน โครงการในอนาคต ที่จะจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนภาษาอังกฤษให้กับเด็กในชุมชนอย่างต่อเนื่อง จึงได้ริเริ่มโครงการบ้านเรียนขึ้น เพื่อรับอาสาสมัครนานาชาติได้เข้ามาช่วยเสริมกระบวนการด้านการสอนให้มีความชัดเจนขึ้น และเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างเด็กในชุมชน และอาสาสมัครนานาชาติ รวมทั้งอาสาสมัครไทย ได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันในบ้านเรียนทำยาง ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2557 ที่ผ่านมา ดาหลาได้จัดค่ายอาสาสมัครระยะสั้นขึ้นที่บ้านทำยาง เพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ขึ้นที่บริเวณบ้านพักของบังหลิม จัดกิจกรรมสอนภาษาอังกฤษ และเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งได้รับผลตอบรับเป็นอย่างดีจากชุมชน ในเดือนเมษายน 2557 ดาหลาเปิดศูนย์อาสาสมัครระยะยาว และเริ่มเปิดรับอาสาสมัครตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นมา กิจกรรมในโครงการต่างๆ เช่น โครงการสร้างบ้านเรียน หรือตกแต่งบ้านเรียนที่ยังไม่แล้วเสร็จ โครงการเกษตรทางเลือก โครงการการศึกษาทางเลือก โดยใช้เด็กเป็นศูนย์กลาง โครงการการสอนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ในตอนบ่าย – เย็น โครงการภูมิปัญญาเรื่องต้นจาก ฯลฯ มีจำนวนอาสาสมัครในพื้นที่ 2 – 5 คน และ **โรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก** โรงเรียนระดับประถม ศึกษาขนาดเล็ก มีเด็กนักเรียน 100 กว่าคน ครูอีก 8 คน นักเรียนไม่เคยได้รับการศึกษาภาษาอังกฤษ โดยครูที่จบด้านภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง ยิ่งในปัจจุบันนโยบายของรัฐกำหนดให้นักเรียนทั่วประเทศเรียนหนังสือผ่านทีวีถ่ายทอดการสอนผ่านโรงเรียนจากกรุงเทพ ทำให้เด็กไม่ได้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ดังนั้นทางผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูกและชาวบ้านบ้านบ่อเจ็ดลูกซึ่งเห็นความสำคัญของการศึกษาด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ จึงได้ร่วมมือกับกลุ่มดาหลา เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน ชาวบ้านและอาสาสมัคร จึงเป็นที่มาของโครงการค่ายกิจกรรมระยะสั้น 2 สัปดาห์ โดยอาสาสมัครจะร่วมกิจกรรมกับเด็ก และสอนภาษาอังกฤษสร้างสรรค์ ในเดือน 21 กรกฎาคม – 3 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียนชาวบ้านและอาสาสมัครได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องภาษาและวัฒนธรรม

4) **สินค้าและของที่ระลึก** จังหวัดสตูลมีสินค้าหรือของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง จังหวัดมีการส่งเสริมให้มีศูนย์ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมืองเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนต่างๆ มากขึ้นในหลายชุมชน เช่น อำเภอควนโดน และอำเภอละงู ซึ่งมีแนวโน้มความหลากหลายในสินค้ามากขึ้น การรณรงค์ให้มีการประดิษฐ์ว่าวควายสำหรับเป็นของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวให้เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ในสมัยนายกฤษ อาทิตย์แก้ว เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล พ.ศ.2543 และมีการส่งเสริมต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะการส่งเสริมผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในแต่ละชุมชน (OTOP) แต่การพัฒนารูปแบบสินค้ายังคงต้องพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้น่าสมัยและเป็นที่น่าสนใจมากขึ้น ซึ่งยังคงต้องใช้ปัจจัยด้านบุคลากรเข้ามาช่วยเหลือส่งเสริม ประกอบกับส่งเสริมการลงทุนจากภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ในการกระจายสินค้าของที่

ระลึกต่าง ๆ เหล่านั้น รวมทั้งการประกันรายได้จากการลงทุนในการผลิตสินค้า ของที่ระลึกที่ผลิตเพื่อการจำหน่าย เป็นต้น

5.4.6 ปัญหาด้านการท่องเที่ยว ของจังหวัดสตูล

เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทางจังหวัดสตูลส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติซึ่งเป็นพื้นที่โซนบริการบางส่วน อาจจะเปิดโอกาสให้เอกชนมาเช่าลงทุนได้ภายใต้ความควบคุมอย่างเคร่งครัดของทางราชการเพื่อพัฒนาให้สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้

ปัจจุบันจังหวัดสตูลเป็นทางผ่านไปสู่เกาะลังกาวิของมาเลเซีย แต่ในช่วงที่ผ่านมาทางมาเลเซียได้ยื่นข้อเสนอจะจัดทัวร์เข้ามาเที่ยวทะเลในพื้นที่สตูลในลักษณะเข้ามาเย็นกลับ โดยพักค้างคืนที่เกาะลังกาวิ เพราะข้ออ้างด้านสิ่งแวดล้อมและความสะดวก ทำให้การต่อรองทางธุรกิจมีข้อเสียเปรียบ และไม่เป็นธรรมกับการท่องเที่ยวของจังหวัด

การท่องเที่ยวทางทะเลของจังหวัดสตูลในรอบหลายปี สามารถท่องเที่ยวได้ระยะเวลา 6 เดือนเท่านั้นอีก 6 เดือนเป็นหน้ามรสุม ทำให้การคมนาคมทางทะเลไม่สะดวกมากนัก

โครงสร้างพื้นฐานในเรื่องที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดสตูล ยังไม่ดีและมีไม่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวทางบก เช่น น้ำตก โบราณสถาน สิ่งอำนวยความสะดวกในตัวเมือง ยังไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร บางกลุ่มชุมชนและท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ แม้ว่าชุมชนจะให้ความสนใจในด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้นก็ตาม จึงเป็นสาเหตุทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนเสื่อมโทรมลง และบางครั้งสร้างความแตกแยกในชุมชน

บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในเรื่องการให้บริการแก่ นักท่องเที่ยว พนักงานโรงแรม พนักงานร้านอาหาร พนักงานขายของที่ระลึก พนักงานขับเรือ พนักงานขับรถ ฯลฯ ไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ นักท่องเที่ยวต่างชาติจึงไม่ประทับใจกับการให้บริการ

การท่องเที่ยวทางทะเล เช่น เกาะหลีเป๊ะ เกาะอาดัง เกาะตะรุเตา เกาะราวีเกาะบุโหลน จำนวนนักท่องเที่ยวจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาคือ ปัญหาขยะ ปัจจุบันสิ่งที่มีผู้ประกอบการท่องเที่ยวดำเนินการกับปัญหานี้ คือ การขนกลับขึ้นฝั่ง เผา ฝังกลบ และบางรายแอบทิ้งลงทะเล

จากการศึกษาข้อคิดเห็นของนักเดินทาง ด้านการบริการของจังหวัดสตูลพบว่า ผู้ให้บริการไม่มีความไม่ซื่อสัตย์ ควรจัดกิจกรรมดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเช่น การ

แข่งขันตกปลา พายเรือ วิวहाँได้น้ำ เป็นต้น มาตรฐานราคา/การให้บริการไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น รีสอร์ท ทิวทัศน์ร้านอาหารที่คิดราคาต่างกัน บริเวณตลาดมีขยะมากมีสุนัขจำนวนมาก มากันเขี่ย ทำให้คูสกปรก สินค้าที่จำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยวที่นิยมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลมีราคาแพงเกินความเป็นจริง และห้องน้ำตามแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยมาก

5.4.7 ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล เพื่อรองรับการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ตามวิสัยทัศน์ที่ระบุในยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจังหวัดสตูลสามปี (พ.ศ.2556-2558) ว่า “ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เกษตรยั่งยืน สังคมพัฒนา” โดยมีเป้าประสงค์รวมเพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว สามารถพัฒนาอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืน และทำให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

พันธกิจด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การส่งเสริม สนับสนุนให้สตูลเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวที่ประทับใจ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐานและเพียงพอเพื่อรองรับการเป็นเมืองท่องเที่ยว โดยส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในท้องถิ่นให้เป็นชุมชนก้าวหน้าและน่าอยู่ รวมทั้งการส่งเสริมและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่น พื้นฟูสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักในคุณค่าและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและบำรุงไว้ซึ่งศาสนา รวมทั้งส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี (พ.ศ.2556 – 2558) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ระบุยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่ประทับใจ โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ 1) พัฒนา ก่อสร้าง ปรับปรุง แหล่งท่องเที่ยวให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน 2) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ 3) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เชิงรุก 4) พัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 5) ส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี 6) จัดระบบการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและความปลอดภัยในการท่องเที่ยว 7) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว และ 8) เพิ่มมาตรฐานการให้บริการ ร้านค้า โรงแรม สถานบริการ

แนวทางแก้ไขปัญหอันสืบเนื่องมาจากปัญหาด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสตูล ของจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล คือ 1) แก้กฎระเบียบในการขอใช้พื้นที่ในเขตป่าสงวนและเขตอุทยานแห่งชาติ 2) จัดประชุมสัมมนาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวสตูล ร่วมกับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวประเทศมาเลเซีย และจังหวัดสงขลา

เพื่อประสานความร่วมมือและเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวบนบกให้มากขึ้น 4) หาแนวทางให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวทางทะเลและได้มีโอกาสท่องเที่ยวบนบกด้วยโดยจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวบนบกในราคาพิเศษ 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้นักลงทุนมาประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะการลงทุนที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน การแก้ไขปัญหาขยะ ในระยะสั้น จังหวัดได้ให้ความสนใจ/ณรงค์ ให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องกับขยะ จัดเก็บขยะและให้มีการแยกขยะให้สะดวกต่อการนำไปทำลาย ประสานในห้วงการปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./อบจ.) จัดทำแผนรองรับการขนขยะขึ้นจากสถานท่องเที่ยวที่เป็นเกาะให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สำหรับการแก้ไขปัญหาขยะยาว จังหวัดขอเสนอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลาง ได้ทำการศึกษาวิจัย และดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาขยะ โดยเฉพาะในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นเกาะในเขตจังหวัดสตูล เป็นลำดับแรกๆ และสถานท่องเที่ยวบนบกในลำดับถัดไป เช่น การก่อสร้างระบบเผาหรือฝังกลบ แบบที่ได้มาตรฐานสากลให้สามารถรองรับปัญหาได้ในระยะยาวต่อไป 7) ควรให้ความรู้ความเข้าใจกับชุมชนและท้องถิ่นในด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่น สามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป และ 8) ควรพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการให้บริการและด้านภาษา เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 Broad (2003) ศึกษาเรื่อง การวิจัยการท่องเที่ยวแบบอาสาสมัคร โครงการคืนชะนีสู่ป่า โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอาสาสมัคร ประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครและผลที่ได้จากการเป็นอาสาสมัคร

ผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครได้มีโอกาสในการสร้างประโยชน์ให้กับงานอนุรักษ์สัตว์ป่าเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังพบว่าประสบการณ์ที่ได้จากการเป็นอาสาสมัครนั้นมีมากกว่างานที่ทำในโครงการ โดยอาสาสมัครได้เข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้านและได้ทำกิจกรรมการท่องเที่ยว การได้มาพักอาศัยร่วมกันที่สำนักงานโครงการบนเกาะภูเก็ตทำให้อาสาสมัครได้ใช้เวลาว่างในการเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ กับอาสาสมัครด้วยกันหรือกับชาวบ้าน อาสาสมัครได้มีโอกาสในการศึกษาสิ่งต่าง ๆ ที่การท่องเที่ยวทั่วไปมีข้อจำกัด อาสาสมัครส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทยได้เป็นอย่างดี ประสบการณ์การท่องเที่ยวเช่นนี้ทำให้อาสาสมัครได้เปลี่ยนมุมมองใหม่ และทำให้รู้สึกภูมิใจ ซึ่งถือเป็นข้อดีที่ได้จากการท่องเที่ยวแบบอาสาสมัคร

6.2 Jasveen R. (2009) ศึกษาเป็นกรณีศึกษา Elephant Nature Park ในจังหวัด เชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของการท่องเที่ยวแบบอาสาสมัครที่มีต่อการอนุรักษ์ ช้างในจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวแบบอาสาสมัครนี้ทำให้ความตระหนักในการ อนุรักษ์ช้างของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังพบว่าคนในชุมชนรู้สึกว่าได้รับประโยชน์ทาง เศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันไปตามเพศ อายุ และระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวเข้ามาอยู่อาศัย และ อาสาสมัครยังช่วยสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ช้างให้กับนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่อาสาสมัคร ชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยเช่นกัน ทั้งนี้พบว่ารูปแบบการท่องเที่ยวแบบอาสาสมัครที่ Elephant Nature Park ได้แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการอนุรักษ์ช้างในประเทศที่มีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง

6.3 Pacharin Sirasoonthorn และ Nathalie Coren (2010) ศึกษาและเปรียบเทียบ ข้อแตกต่างด้านแรงจูงใจ ความคาดหวัง และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในพื้นที่อนุรักษ์ของบ้านแม่หาด เกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี กับ อุทยานแห่งชาติ Xuan Thuy ใน ประเทศเวียดนาม

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่านักท่องเที่ยวอาสาสมัครผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย โดย ในเวียดนามมีนักท่องเที่ยวอาสาสมัครอายุเฉลี่ยมากกว่าในประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากประเทศอังกฤษ เพราะมีองค์การท่องเที่ยวอาสาสมัครอยู่ในประเทศอังกฤษ จึงมีภูมิหลังด้านวัฒนธรรมที่คล้ายกัน เพราะ ในแง่ของชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน จะทำให้คุณลักษณะ พฤติกรรม ทักษะคติ การใช้เวลาในการพักผ่อน และคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ทั้งในไทยและ เวียดนาม มีการศึกษาดี ใส่ใจกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในทั้งสองพื้นที่อนุรักษ์มีสถานะโสด และให้คุณค่ากับการได้ช่วยเหลือและ ให้ความเคารพผู้อื่น มี ศรัทธาและความรักในคุณค่าของตนเอง ชอบการผจญภัยจากกิจกรรมเชิงกีฬาและสันตนาการ รวมทั้ง ประสบการณ์การท่องเที่ยว ทั้งนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในไทยจะใช้เวลามากกว่า นักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่อนุรักษ์ในเวียดนาม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญบทบาทและแรงจูงใจ ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานของ Broad (2003) การพำนักระยะยาวของอาสาสมัครเป็น โอกาสที่ ยิ่งใหญ่ในการหาประสบการณ์กับวัฒนธรรมไทยและมีปฏิสัมพันธ์กับคนในท้องถิ่น ทั้งนี้แรงจูงใจที่ แตกต่างกันเกี่ยวเนื่องกันกับ ความแตกต่างด้านภูมิหลังด้านวัฒนธรรม และการเลือกพื้นที่ของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เช่นนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในไทยเน้นความท้าทาย แบบผจญภัย แต่ในเวียดนามจะเน้นแรงจูงใจด้านวัฒนธรรม ส่วนแรงจูงใจด้านสิ่งแวดล้อมในไทยจะมากกว่าใน เวียดนาม โดยเป็นไปตามการศึกษาค้นพบหลายงาน ที่ระบุว่าแรงจูงใจสำคัญของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ

ประโยชน์จะเกี่ยวกับกิจกรรมกลางแจ้ง และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ด้านแรงจูงใจด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในไทยใช้การพักผ่อนและศึกษาจากสิ่งแวดล้อมเป็นประสบการณ์ ต่างจากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเวียดนามที่ต้องการรับประสบการณ์การอนุรักษ์ เพื่อ การเปลี่ยนอาชีพหรือการศึกษา ส่วนการพักผ่อนไม่ได้เป็นแรงจูงใจหลักสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์ผู้หญิงในเวียดนาม เพราะทิวทัศน์ที่สวยงามช่วยในการผ่อนคลาย ในขณะที่นักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในไทยชอบประสบการณ์ความสนุกสนาน แรงจูงใจในการเรียนรู้ ในเวียดนาม ส่วนมากจะเรียนรู้เรื่องสัตว์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในการได้ ช่วยผู้อื่น และเป็นแรงจูงใจด้านวัฒนธรรมในการปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ในขณะที่แรงจูงใจด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเวียดนามมีบทบาทค่อนข้างชัดเจนกว่าในไทย ปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมในพื้นที่ทั้งสองต่างเลือกความท้าทายในการเป็นหนึ่งในงานอาสาสมัครอย่างสุดความสามารถ เพื่อรับประสบการณ์ในการช่วยเหลือคนในท้องถิ่น ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในไทยมีความแตกต่างกันของอาสาสมัครและกลายเป็นเพื่อนกัน ในวันหยุด แต่ในเวียดนามค่อนข้างจะมีความเป็นกังวลในปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนในชุมชนและ ระหว่างอาสาสมัครด้วยกันเองมากกว่า ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน ไทย พบว่างานไม่เหมาะสม กับความคาดหวัง โดยรู้สึกว่าคุณชนไม่ได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรม ที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้าไปมีส่วนร่วม ไม่สามารถติดต่อชุมชนได้โดยตรง ข้อแตกต่าง ด้านวัฒนธรรมของชุมชน และอาสาสมัครทำให้เป็นปัญหาเนื่องจากองค์กรเจ้าของกิจกรรมให้ข้อมูล น้อย และไม่ถูกต้องชัดเจน ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้งสองพื้นที่จึงไม่ สามารถเติมเต็มได้ ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกกระหว่างการทำกิจกรรม รวมทั้งการที่เป็นองค์กร ระหว่างประเทศ และอยู่ในประเทศอังกฤษ

6.4 พงศ์วัช ศรีจำนอง (2553) ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ หรือนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อทำการศึกษาคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เป็นอาสาสมัคร จาก 4 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมล่องเรือเก็บขยะในลำคลอง 2) กิจกรรมสร้างแนวกันไฟ 3) กิจกรรมปลูกป่าชายเลน 4) กิจกรรมอาสาสร้างบ้านดิน โดยกลุ่มตัวอย่างนั้น นักท่องเที่ยวที่เป็น อาสาสมัคร จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวในกิจกรรมเชิงอาสาสมัครทั้ง 4 กิจกรรม มีความคาดหวังและความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร อยู่ใน ระดับมาก และนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครสูงกว่า

ความพึงพอใจทั้ง 4 กิจกรรม ผลการวิจัยดังกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมากสำหรับนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ

6.5 พงษ์จันทร์ คล้ายอุดม และคณะ (2554) ศึกษาข้อมูลด้านต่างๆ ในหลายมิติ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ และเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ซึ่งสามารถได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมาก โดยทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย จำนวน 400 ชุด ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยจำนวน 400 ชุด และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 150 คน

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าทุกจังหวัดในประเทศไทยดำเนินกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวตามแผนการตลาดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ปี 2553 และ 2554 ทั้งนี้ ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่มีการสนับสนุนเป็นรายโครงการด้านข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนใหญ่เดินทางมากจากทวีปยุโรป ได้แก่ อังกฤษและกลุ่มประเทศแถบสแกนดิเนเวีย คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองมาเป็นนักท่องเที่ยวจากอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 24.50 ตามลำดับ และพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.25 ด้านการเดินทางเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ติดต่อผ่านทางสถานประกอบการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 ด้านการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำการพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้านที่ไปบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาพักในองค์กรที่ติดต่อเข้ามาหรือสถานที่ที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 34.00 และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.72 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 ร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัว ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ส่วนใหญ่ใช้เวลาในประเทศไทย 2 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมา ใช้เวลาในประเทศไทย

1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อ
 บำเพ็ญประโยชน์ประมาณ 1 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาน้อยกว่า 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์
 คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ 21.00 ตามลำดับ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่
 เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช่าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมาเป็นสร้างสาธารณูปโภค และ
 การดูแลเด็กและดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จาก
 การบำเพ็ญประโยชน์ พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียม
 วัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25 และ 19.75 ตามลำดับ ด้านกระบวนการเรียนรู้ของ
 นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย พบว่า กระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญ
 ประโยชน์ที่เข้ามาแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญ
 ประโยชน์ที่เข้ามาอาสาสมัครทำการศึกษาจากการฟัง คำบอกเล่าของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์
 ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) จากการฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่และศึกษาเพิ่มเติมจากบอร์ด/ป้าย และเว็บไซต์
 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามเพื่อแลกเปลี่ยน
 เรียนรู้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่สถานที่ที่เข้าไปบำเพ็ญประโยชน์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง
 นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน
 ระหว่างนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มเดียวกัน 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้น
 นี้นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ปฏิบัติงาน เช่น การสร้างห้องน้ำ การสร้างโรงเรียนสำหรับเด็ก
 เล็ก การสร้างแท็งก์น้ำ เป็นต้น 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ พบว่าเมื่อนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์
 ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงาน รวมทั้งปัญหา
 และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน 5) ขั้นการนำไปใช้ พบว่าหลังจากครบกำหนดระยะเวลา
 ในการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ
 ไปแบ่งปันให้เพื่อนทราบทางอินเทอร์เน็ต ด้านรายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญ
 ประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ารายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 50,000 บาทต่อเดือน
 ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001-150,000 บาท คิด
 เป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ โดยรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ย
 รายละ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือน พบว่าผู้ประกอบการ
 มีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุด มีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้
 เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และเดือนธันวาคม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็น
 ร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปี ตามลำดับ หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้น
 จากการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษีลบด้วยต้นทุน เงินทุน
 พบว่ามูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจโดย

ผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุด โดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และเดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท จากการศึกษาคำกรณียุติการจ่ายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย พบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารได้รายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาท ต่อปีคิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมดและร้านขายของที่ระลึกจำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมด

6.6 กาญจนา สมมิตร และคณะ (2556) ศึกษาเรื่อง อุปทานการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านอุปทานของการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน เพื่อศึกษากลุ่มประเภทและระดับความเข้มข้นของกิจกรรมที่ผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบนได้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ และเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ผู้จัดกิจกรรมและผู้กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน

ผลจากการวิจัยศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้จัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ทั้ง 55 องค์กรใน 8 จังหวัดภาคเหนือ และจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบนจำนวน 400 ชุด ในลักษณะผสมผสานระหว่างกิจกรรมอาสาสมัครกับการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ เพื่อให้มีโอกาสช่วยเหลือสังคม โดยผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้จัดยานพาหนะ ที่พัก อาหาร กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และการนำเที่ยว ซึ่งอาจดำเนินการเต็มรูปแบบหรือจัดสรรบริการเพียงบางส่วน ทั้งนี้ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ รองลงมาคือ เชียงราย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวต่อคน 87,000 บาท หรือ 872 ล้านบาทต่อปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนมัธยมปลายและมหาวิทยาลัยในทวีปเอเชียและอเมริกาเป็นหลัก ตามด้วยยุโรป เดินทางด้วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่ โดยรับทราบจากสถานศึกษา อินเทอร์เน็ต และเพื่อน โดยปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวมากที่สุด คือ บุคลากรที่ให้บริการ รองลงมาลักษณะทางกายภาพ วิถีชีวิตที่เรียบง่าย เป็นเอกลักษณ์ และสินค้าทางการท่องเที่ยวมีความหลากหลายของกิจกรรมและวัฒนธรรม ราคาถูกกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ มีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ ส่วนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ พบว่ายังมีจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุง อาทิ ขาดการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ชัดเจนและไม่ทันสมัย สินค้าและกิจกรรมยังไม่ตรงกับความต้องการของ

ชุมชนและใช้เวลาพัฒนานาน โปรแกรมไม่ชัดเจน ขาดสัญลักษณ์ที่ดีและไม่เอื้อต่อการให้บริการ ผู้ให้บริการขาดทักษะด้านภาษา ระบบการให้บริการในองค์กรไม่ต่อเนื่อง เป็นต้น ทั้งนี้พบอีกว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงบ่าเพื่อประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบนมีแนวโน้มที่ดีมาก โดยพบ ผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบ่าเพื่อประโยชน์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด คือ 34 องค์กร คิด เป็นร้อยละ 62 รองลงมาอยู่ในจังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนจังหวัดอื่นๆ พบผู้จัด กิจกรรมในจำนวนน้อยมาก เมื่อแบ่งกลุ่มผู้จัดกิจกรรมเพื่อบ่าเพื่อประโยชน์ออกเป็น 5 กลุ่ม จะพบว่า กลุ่มที่ 1 (กลุ่มผู้จัดโปรแกรมท่องเที่ยว) มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวเชิงบ่าเพื่อประโยชน์มากกว่าครึ่งหนึ่ง ของมูลค่าตลาดรวมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 66.49

แนวโน้มทางการตลาด พบว่าในกลุ่มที่ 1 (กลุ่มผู้จัดโปรแกรมท่องเที่ยว) และ กลุ่มที่ 2 (กลุ่มเจ้าของกิจกรรม) และกลุ่มที่ 3 (กลุ่มแหล่งกิจกรรม) ส่วนใหญ่แล้วมีแนวโน้มเติบโต สูง ส่วนกลุ่มที่ 4 (กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน) และกลุ่มที่ 5 (กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน) จำนวน นักท่องเที่ยวยังคงที่ เนื่องจากกลุ่มที่ 4 เป็นองค์กรที่ไม่ได้เน้นงานด้านการท่องเที่ยวเป็นหลัก และ กลุ่มที่ 5 จำกัดอยู่กับกลุ่มเอเจนต์ บริษัทนำเที่ยว หรือสถาบันการศึกษาเพียงบางแห่งเท่านั้น

จุดแข็งที่สำคัญของกลุ่ม คือ ประสบการณ์การทำงานด้านอาสาสมัคร การมี เครือข่ายการทำงานร่วมกับชุมชน และการมีพันธมิตรทั้งในและต่างประเทศ

จุดอ่อนที่ต้องพัฒนา คือ ความสามารถด้านการบริหารจัดการอย่างมีระบบและ ด้านภาษาของผู้ให้บริการ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่าส่วนใหญ่จะสร้าง ผลกระทบเชิงบวก กลุ่มลูกค้าของผู้จัดกิจกรรม พบว่าส่วนใหญ่จะมาจากประเทศในเอเชีย คิดเป็น ร้อยละ 38 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวจากอเมริกา ร้อยละ 35 และนักท่องเที่ยวจากยุโรป ร้อยละ 14 มีนักท่องเที่ยวกลุ่มอายุ 11-17 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือช่วงอายุ 18-21 ปี ร้อยละ 35 และช่วงอายุ 22 – 35 ปี ร้อยละ 15 ตามลำดับ

ด้านส่วนประสมทางการตลาดพบว่า กลุ่มที่ 1 (กลุ่มผู้จัดโปรแกรมท่องเที่ยว) มีการจัดส่วนประสมทางการตลาดได้ดีและครบถ้วนมากที่สุดใน ขณะที่กลุ่มที่ 2 (กลุ่มเจ้าของกิจกรรม) ในบางส่วนมีการจัดส่วนประสมทางการตลาดได้ดี และบางส่วนยังไม่มีการจัดส่วนประสมทางการตลาด มากนัก เนื่องจากเป็นกลุ่มสนใจพิเศษทำการ ตลาดโดยอาศัยการบอกต่อเป็นสำคัญ กลุ่มที่ 3 (กลุ่ม แหล่งกิจกรรม) และ 4 (กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน) ไม่เน้นการจัดส่วนประสมทางการตลาดโดยเฉพาะ กลุ่มที่ 4 ซึ่งการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบ่าเพื่อประโยชน์ไม่ใช่ภารกิจหลักขององค์กร ในขณะที่ กลุ่มที่ 5 (กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน) ไม่ได้จัดส่วนประสมทางการตลาดเช่นกัน โดยการกำหนด กิจกรรมจะขึ้นอยู่กับเอเจนต์ หรือบริษัทนำเที่ยว ด้านประเภทของกิจกรรมพบว่า กิจกรรมที่ผู้จัด กิจกรรมเพื่อบ่าเพื่อประโยชน์จัดมากที่สุด คือ กิจกรรมอาสาสมัคร 42 กิจกรรม รองลงมา

คือ การสอน 39 กิจกรรม การพัฒนาธุรกิจ 26 กิจกรรม การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม 22 กิจกรรม การก่อสร้าง 23 กิจกรรม การวิจัยศึกษาสภาพแวดล้อม 16 กิจกรรม และการพัฒนาชุมชน 15 กิจกรรม ระดับการทำกิจกรรมมีตั้งแต่ระดับผิวเผินไปจนถึงระดับลึกซึ่ง

แนวทางการแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ควรเน้นกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนมัธยม นักศึกษาระหว่างปี (gap year) และนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ อาเซียน + 3 อเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เน้นการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ที่หลากหลายที่มีคุณภาพ กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดควรเน้นการสร้างภาพลักษณ์และการสร้างคุณค่าทางจิตใจ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์กับพันธมิตร เป็นต้น

6.7 คมสัน วาฤทธิ์ และคณะ (2556) ศึกษาเรื่องอุปสงค์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาสถานการณ์ทางด้านอุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อศึกษากลุ่ม และประเภทของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้ใช้บริการ และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน

ผลการศึกษา พบว่าด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ด้านคุณลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ คือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 16 – 25 ปี ส่วนใหญ่มีสัญชาติอเมริกัน ศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ต่อปีน้อยกว่า US 12,000 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ คือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาประเทศไทยเป็นครั้งแรก และส่วนใหญ่มาเที่ยวคนเดียว โดยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์จา โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้ความสำคัญกับทั้งกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน มาร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้วยทั้งเหตุผลส่วนตัว และอยากช่วยเหลือผู้อื่น ทักษะที่นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ใช้ส่วนใหญ่ คือ การลงแรงช่วยงาน ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมอาสาสมัครอย่างเต็มที่ ให้ความสำคัญกับชุมชนในระดับกลาง และค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในด้านต่าง ๆ พบว่านักท่องเที่ยวใช้จ่ายเงินในด้าน Volunteer Program มากที่สุด ด้านปัจจัยที่กำหนดอุป

สงค์ของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว และทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ใน เขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน พบว่า เมื่อนำองค์กรทั้งสองส่วน คือ องค์กรสนับสนุน และองค์กรท้องถิ่น มาเปรียบเทียบกัน ทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจกับปัจจัยด้านคน รองลงมาคือ ลักษณะทางกายภาพ และสินค้าทางการท่องเที่ยว ตามลำดับ โดยระดับความพึงพอใจในระดับคะแนนน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านโปรโมชั่น กลุ่มและประเภทของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบนได้ใช้บริการ มากที่สุด คือ กิจกรรมการสอน รองลงมาคือ การก่อสร้าง กลุ่มประชาสงเคราะห์ กิจกรรมพัฒนาชุมชน อนุรักษ์วัฒนธรรม พัฒนารูทกิจ การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม กลุ่มทางการแพทย์ การทำสื่อ(บทความ) และ การวิจัยและศึกษาสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ด้านการเสนอแนวทางการพัฒนาแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน สรุปได้ดังนี้ เป้าหมายทางการตลาด คือ นักเรียน นักศึกษา ที่มาจากประเทศอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และประเทศในสมาคมอาเซียน ตำแหน่งทางการตลาด คือ จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนจะเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ที่มีทั้งคุณภาพ และความหลากหลายของกิจกรรม เป้าหมายทางการตลาด คือ เพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวได้ ประมาณ 1,744,611,876 บาทในปีถัดไป

6.8 ชวลิต เตรียาภิรมย์ และคณะ (2556) ศึกษาเรื่อง “การวิจัยเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นระบบโดยที่ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล นั้นได้ เพื่อคัดสรรหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ในการนำไปประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ ได้แก่ หนังสือ และ เว็บไซต์ และ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนชุมชน และ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้มีมาตรฐานและทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ผลการศึกษา พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของภาคเหนือตอนบนที่ผ่านเกณฑ์องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (5A's) และมีความพร้อมต่อการนำข้อมูลไปเผยแพร่ พบจำนวน 37 แห่ง เมื่อแบ่งตามจังหวัดได้ ข้อมูล ดังนี้ คือ จังหวัดเชียงใหม่ พบจำนวน 24 แห่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบจำนวน 7 แห่งจังหวัดเชียงราย พบจำนวน 5 แห่ง และจังหวัดน่านพบจำนวน 1 แห่ง ส่วนจังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน ไม่พบแหล่งท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ที่ผ่านเกณฑ์ จำแนกแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกิจกรรม พบว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประชาสงเคราะห์ กลุ่มการสอน กลุ่มการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม กลุ่มการพัฒนารูทกิจซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติ นิยมมาร่วมกิจกรรม ตามลำดับ กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ การดูแลสัตว์ การดูแลเด็ก การดูแลผู้ป่วย การสอนภาษาหรือทักษะการอนุรักษ์ป่าและ

สัตว์ป่า การกำจัดขยะ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และ การพัฒนาเว็บไซต์ให้แก่ชุมชน ผลการส่งเสริม สนับสนุนชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้มีมาตรฐาน และทำให้เป็นที่ รู้จักมากขึ้นพบว่า ขณะนี้เว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ฯ ที่ทีมวิจัยได้พัฒนาขึ้น (www.volunteertourthai.com และ www.volunteerworkthai.com) ได้เผยแพร่ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จัก การท่องเที่ยว แบบนี้มากขึ้น ชุมชนการท่องเที่ยวแต่ละแห่งที่มีมาตรฐานสามารถเข้าไปใช้ระบบสารสนเทศได้อย่าง สะดวก นอกจากนี้ ผลจากการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีผู้เยี่ยมชมแต่ละเดือนเกือบ สามพันคน เว็บไซต์ได้ติดอันดับการค้นหาในกูเกิล ตัวอย่างเช่น เมื่อค้นหาจากคำหลัก (Keyword) คือ Volunteer tour work Thailand หรือ Thai Work Volunteer พบเว็บไซต์ข้างต้นในหน้าแรกๆ ของ กูเกิล

6.9 Taillon J. และ Jamal T. (2007) ศึกษาวิจัยเรื่อง การทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยว เชิงบำเพ็ญประโยชน์ โดยงานวิจัยนี้สำรวจแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาทำกิจกรรมเชิงบำเพ็ญประโยชน์ และกลุ่มที่มีความสนใจ และศึกษาองค์ประกอบในชุมชนว่ามีการตลาดที่เหมาะสมหรือไม่และพยายาม ในการส่งเสริมการขาย โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมการขายแบบปากต่อปากโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ทางโทรศัพท์ในอเมริกา และแคนาดา 42 คน โดยการสัมภาษณ์ถึงสิ่งที่มีในชุมชน

ผลการศึกษาค้นพบว่า การส่งเสริมการขายแบบปากต่อปากเหมาะสมที่สุด จำนวน 10 หัวข้อที่อาสาสมัครคุยกันมากที่สุด คือ ศาสนา บริษัททัวร์หรือองค์กรที่เลือกเข้าร่วม โครงการ สุขภาพ และการแพทย์ สถานะทางการเงิน การเมือง ประโยชน์ที่เกี่ยวกับสาขาวิชากับหน่วย กิจ สถานที่ พื้นฐานทางวิชาการ ที่พึงประสงค์ด้านวัฒนธรรม และยังพบว่าชุมชนยังไม่เห็นผลดี เพราะนำไปให้และก็หายไป ดังนั้นจึงควรศึกษาศึกษาว่าจะทำอย่างไรให้เกิดความยั่งยืนมากกว่า 100 ล้านของชาวอเมริกันที่เป็นอาสาสมัคร จากสถิติปี 1998 และมีตัวเลขสูงขึ้นกว่า 13.7% จากปีก่อนหน้านั้น กลุ่มอาสาสมัครเหล่านี้ได้ทุ่มเททำรายงานมากกว่า 19 พันล้านชั่วโมงในการทำงานโดย ไม่ได้รับค่าจ้าง จำนวนของนักเรียนที่เป็นอาสาสมัครเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทุกวันนี้สถานศึกษามีสมาชิก องค์กรมากกว่า 600 องค์กรที่สนับสนุน อีกทั้งวิทยาลัยต่างๆ มากกว่า 12,000 แห่ง จึงนับได้ว่า อาสาสมัครที่เป็นนักเรียนเป็นองค์ประกอบหลัก ในปี 1999 ประมาณ 48% ของอาสาสมัครมีอายุอยู่ ระหว่าง 18-24 ปี และ 75.3% ของนักศึกษาจบใหม่ ทำงานอาสาสมัครในปีแรกและ 51.1% ทำงาน บริการสังคมตามข้อเรียกร้องของชั้นเรียน

6.10 Patel N.(2006) ได้ศึกษาถึงความต้องการทางการแพทย์และพื้นที่ที่มีความ สอดคล้องกันหรือไม่ โดยงานวิจัยนี้เน้นทางด้านทันตแพทย์และแพทย์ทั่วไป

ผลการวิจัย พบว่า อาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ ประเทศที่ได้รับการช่วยเหลือและมีการเผยแพร่ มักได้รับความนิยมนมากกว่า ซึ่งทำให้ประเทศที่ไม่เคยมีอาสาสมัครเข้าไปจะได้รับความช่วยเหลือน้อย ดังนั้น จึงควรให้ความรู้กับอาสาสมัครเกี่ยวกับประเทศที่มีความต้องการเพื่อให้ประเทศเหล่านั้นเข้าถึงการให้บริการทางการแพทย์อย่างเท่าเทียมกันจากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ พบว่าแนวโน้มความสนใจในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้รับความสนใจมากขึ้น และกล่าวถึงการส่งเสริมการตลาดโดยใช้การบอกต่อเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

7. กรอบแนวคิดในการศึกษา

7.1 รายละเอียดของกรอบแนวคิดในการศึกษา

ปัจจัยด้านอุปสงค์ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3 กลุ่มใน 3 คลัสเตอร์ (cluster) คือ กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (เขตพื้นที่อำเภอควนโดน – ควนกาหลง) กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (เขตพื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) และกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (เขตพื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานในองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ผู้นำกลุ่มที่มีส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน และองค์กรผู้จัดกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์พื้นที่คลัสเตอร์ทั้ง 3 เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว (5A's of Tourism) คือ แหล่งท่องเที่ยว (Attraction), การเข้าถึง (Access), ที่พักแรม (Accommodation), กิจกรรม (Activities) และ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) โดยมีตัวแปร ตามเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ภูมิลำเนา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ งานอดิเรก

ทั้งนี้อาศัยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการจัดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดการศึกษาด้านรูปแบบและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งสรุปกรอบแนวคิดได้ ดังรูปภาพที่ 2 – 7 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยศึกษาตัวแปรด้านข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เริ่มจาก ความคิดเห็นต่อระดับศักยภาพทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล ความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งรูปแบบและกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ในพื้นที่คลัสเตอร์ของตน ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเรื่องศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
สรุปแนวทางการศึกษาด้านอุปสงค์จึงประกอบด้วย

7.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละคลัสเตอร์
ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ศาสนา ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้
ต่อเดือน และงานอดิเรก

7.1.2 ความรู้และความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของ
ทรัพยากรบุคคลในแต่ละคลัสเตอร์

7.1.3 การประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับ
การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูลของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคลัสเตอร์ ได้แก่ ด้าน
แหล่งท่องเที่ยว ที่พัก การเข้าถึง กิจกรรม การท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

7.1.4 รูปแบบและกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่มีศักยภาพใน
ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคลัสเตอร์

ปัจจัยด้านอุปทาน จะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์หรือตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล ในด้านความคิดเห็นต่อศักยภาพ
ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
ในจังหวัดสตูล (5A's of Tourism) ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก การเข้าถึง กิจกรรมการท่องเที่ยว
และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบและกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
ที่มีศักยภาพในพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวอยู่ร่วมด้วย ซึ่งจะช่วยในการวางแผนการพัฒนาศักยภาพด้านรูปแบบ
และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ ประกอบด้วย

7.1.5 ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับ
การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวอยู่ร่วมในจังหวัดสตูล ได้แก่ ด้านแหล่ง
ท่องเที่ยว ที่พัก การเข้าถึง กิจกรรม การท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

7.1.6 รูปแบบและกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่มีศักยภาพใน
ความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั้งหมดนั้นสามารถนำไปใช้ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรม
การท่องเที่ยวเรื่องศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล

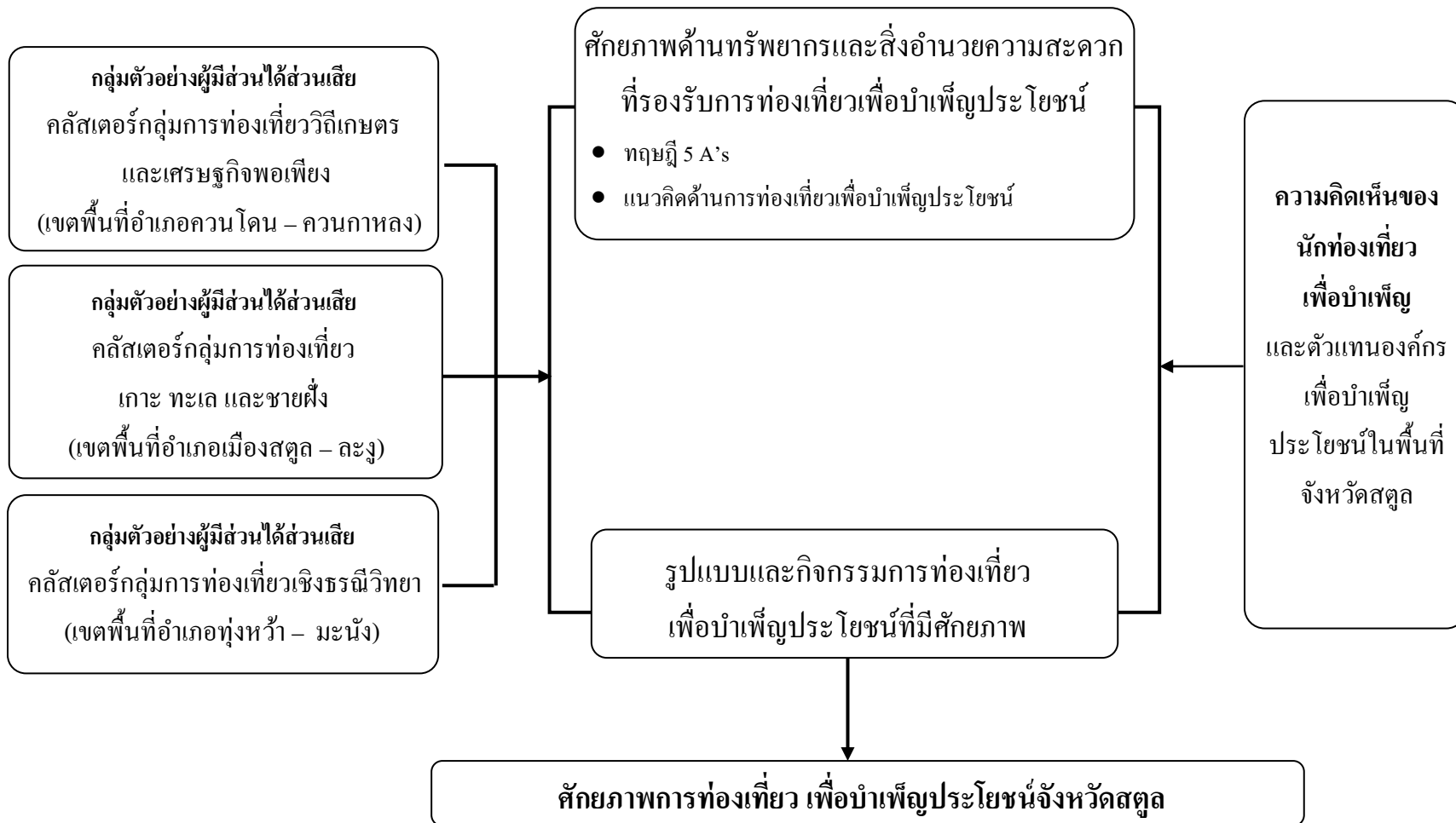
7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ศึกษา

7.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละคลัสเตอร์ กับระดับความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

7.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละคลัสเตอร์ กับระดับศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก การเข้าถึง กิจกรรมการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

7.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่แต่ละคลัสเตอร์ กับรูปแบบและกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมและมีศักยภาพในพื้นที่ของตน

7.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวหรือตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล กับผลการประเมินระดับทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบและการกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

รูปภาพที่ 2-7 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษา เรื่อง “ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. วิธีการเก็บข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. แหล่งข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่กับสาธารณชน เช่น สิ่งพิมพ์ เอกสาร บทความวิชาการ รายงานการประชุมวิชาการ วารสาร หนังสือ เว็บไซต์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์บางส่วนโดยตรงของผู้วิจัย จากการเข้าร่วมเป็นผู้ประสานงานให้กับอาสาสมัคร นานาชาติกับองค์กรองค์กรหนึ่ง

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม โดย การแจกแบบสอบถาม ให้แก่กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวจำนวน 400 ชุด และข้อมูลที่ได้รับจากแบบ สัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นนักท่องเที่ยวและตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูลจำนวน 7 ชุด

2. ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม

2.1 ประชากรที่ใช้ในการประเมินทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับ การท่องเที่ยว และศึกษาหาแนวทางในจัดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เหมาะสมในจังหวัดสตูล คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล เช่น เจ้าหน้าที่ พนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ

การท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ ในจังหวัดสตูล โดยใช้ตัวเลขตามสถิติประชากรจังหวัดสตูล ที่พบว่ามีจำนวนประชากร 308,578 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดสตูล, 2556) ซึ่งสามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรตามหลักการคำนวณสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1967:398) กำหนดความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% สามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 400 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น และเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา โดยกำหนดตามสัดส่วนการเก็บข้อมูลจาก 3 คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว คือ

2.1.1 คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (เขตพื้นที่อำเภอควนโดน – ควนกาหลง) จำนวน 133 คน

2.1.2 คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (เขตพื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) จำนวน 134 คน

2.1.3 คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (เขตพื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) จำนวน 133 คน

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างในที่นี้มีค่าเท่ากับร้อยละ 5

จากสูตร สามารถแทนค่าได้ ดังนี้

$$n = \frac{308,578}{1 + (308,578)(0.05)^2}$$

$$n = 400 \text{ คน}$$

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาหาแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อป่าเพื่อประโยชน์ในจังหวัดสตูล คือนักท่องเที่ยวและตัวแทนองค์กรเพื่อป่าเพื่อประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล ที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดสตูล จำนวน 7 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ พนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ในจังหวัดสตูล จาก 3 คลัสเตอร์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำถามจะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice Question)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของทรัพยากรบุคคลในพื้นที่จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กรอบการศึกษาจากแนวคิดการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่มีผลการศึกษาแล้วในประเทศไทย มีลักษณะคำถามแบบถูก-ผิด (True-False) ให้เลือกตอบว่าถูกหรือผิด ซึ่งผู้ตอบ มีโอกาสเลือกตอบเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่าง ถูกและผิด โดยข้อความจะเขียนในรูปประโยคบอกเล่าธรรมดา มีข้อความถูกและผิดจากคุณลักษณะทั่วไปของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ คณะเดียวกันในสัดส่วน 60:40 การทดสอบแบบถูก-ผิดนี้ คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าใช้วัดได้เฉพาะความรู้ ความจำ แต่ความจริงแล้วสามารถวัดความเข้าใจและการนำไปใช้ได้ด้วย (บุญธรรม กิจปริดาภิวัตน์, 2535: 106)

ทั้งนี้ จะใช้การแบ่งระดับคะแนนแบบอิงเกณฑ์ตามทฤษฎีของ Bloom (1986) ดังนี้

ค่าคะแนน	การแปลผล
เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 80	ความรู้ความเข้าใจระดับสูง
ตั้งแต่ร้อยละ 60 -79	ความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง
ต่ำกว่าร้อยละ 60	ความรู้ความเข้าใจระดับต่ำ

ตอนที่ 3 ประเมินทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในแต่ละคลัสเตอร์ ในจังหวัดสตูล โดยใช้กรอบการศึกษากองประกอบของการท่องเที่ยว 5 ประการหรือหลัก (5 A's) ประกอบด้วย คำถาม 5 หมวดใหญ่ และ 30 ข้อย่อย ที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราวัด The Likert Scale ซึ่งกำหนดระดับคะแนน และความหมาย ดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ระดับศักยภาพมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ระดับศักยภาพดี
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ระดับศักยภาพปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ระดับศักยภาพพอใช้
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ระดับศักยภาพ (น้อยที่สุด) ต้องปรับปรุง

ตอนที่ 4 ประเด็นแนวทางการจัดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในแต่ละคลัสเตอร์ จากการศึกษาข้อมูลทฤษฎีภูมิโดยใช้กรอบรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งชวลิต เติรยาภิรมย์ และคณะ (2556: 57) ได้ศึกษาและจำแนกรูปแบบกิจกรรมเป็นด้านต่างๆ โดยกิจกรรมจะถูกคัดแปลงให้เหมาะกับพื้นที่เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินศักยภาพและความเหมาะสม คำถามประกอบด้วย 10 กลุ่มกิจกรรม และ 25 รูปแบบกิจกรรมย่อย ซึ่งลักษณะคำถามในนี้ กำหนดค่าคะแนน แบบมาตราวัด The Likert Scale ที่มีระดับคะแนน และความหมาย ดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ไม่เหมาะสม

ตอนที่ 5 สอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ลักษณะคำถามจะเป็นแบบปลายเปิด

3.1.1 นำแบบสอบถามที่สร้างปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแก้ไข ให้มีความถูกต้อง เหมาะสมในประเด็นของเนื้อหา และถ้อยคำภาษาที่ใช้

3.1.2 นำแบบสอบถามที่ได้ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาเนื้อหาและโครงสร้าง ว่ามีความเหมาะสมกับการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ แล้วทดสอบความเที่ยงตรง (Test Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC Index) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ดังนี้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.67 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

$$\text{สูตร } \text{IOC} = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
	IOC	=	0.76

จากผลการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Test Validity) ของแบบสอบถาม ได้ค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC Index) เท่ากับ 0.76

3.1.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน พร้อมทั้งทดสอบความเข้าใจประเด็นของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

3.1.4 ทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Test Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัก (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่า α คือ มีค่าใกล้ 1 แสดงว่าเครื่องมือนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง จากผลการทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัก (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.87

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k \text{ covariance /variance}}{1 + (k + 1) \text{ covariance /variance}}$$

$$\alpha = 0.87$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนคำถาม
	covariance	แทน	ค่าเฉลี่ยของค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างคำถาม
	Variance	แทน	ค่าเฉลี่ยของค่าความแปรปรวนของคำถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้ความเข้าใจในตอนที่ 2 ใช้สูตร KR 20 (Kuder-Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.74 และค่าความเที่ยงของข้อความชุดทดสอบถูก-ผิด (Reliability: rtt) และค่าความคลาดเคลื่อนของการวัด (Standard Error of Measurement SEM) ค่าความเที่ยงของชุดทดสอบเป็นค่าทางสถิติที่ใช้บอกคุณสมบัติของเครื่องมือ วัดผลความน่าเชื่อถือหรือไม่ ถ้าเครื่องมือวัดผลหรือชุดทดสอบสอบมีความเที่ยง หมายความว่า หากนำชุดทดสอบดังกล่าว ให้ผู้ตอบคนเดิมตอบ 2 ครั้งหรือกี่ครั้งก็ตาม จะได้คะแนนเท่ากัน การหาค่า rtt ของชุดทดสอบที่มีลักษณะตอบถูกได้ คะแนน = 1 และตอบผิดได้คะแนน = 0 KR20 (Kuder-Richardson 20)

$$r_{tt} = \frac{k}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{\sigma^2} \right\}$$

$$r_{tt} = 0.74$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนข้อความข้อทดสอบทั้งตอน
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูก = $\frac{\text{จำนวนผู้ตอบถูก}}{\text{จำนวนผู้ที่ตอบผิด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบผิด = (1 - p)
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม
	σ^2	คือ	คะแนนความแปรปรวนของข้อความประเด็นทดสอบทั้งตอน

$$\text{หาได้จาก } \sigma^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2}$$

3.1.5 ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้ง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงจนได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้องมากที่สุด

3.1.6 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริงต่อไป

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างแบบไม่เป็นทางการ (semi-structure Interview)

3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาและสร้างกรอบแนวคิดการศึกษา

3.2.3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อสัมภาษณ์รายบุคคล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ จะมีลักษณะคำถามจะเป็นแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ด้านต่างๆ

ตอนที่ 3 ความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่มีศักยภาพและมีความเหมาะสมกับพื้นที่

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความถูกต้องเหมาะสมในประเด็นของเนื้อหา และถ้อยคำภาษาที่ใช้ ที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่มีความสมบูรณ์

3.2.5 สัมภาษณ์รายบุคคลเพื่อได้ข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อหาความสอดคล้องและข้อขัดแย้งที่สัมพันธ์กันในประเด็นต่างๆ

4. วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างทั้งพื้นที่ 3 คลัสเตอร์ท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้น 400 คน และแบบสัมภาษณ์ นักท่องเที่ยวและตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล จำนวน 7 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนลงรหัสข้อมูล หลังจากนั้นจึงป้อนข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และส่วนที่สองเป็นข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ ก่อนประมวลผลข้อมูล

1) ค่าความถี่และร้อยละ เพื่อใช้อธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

2) คะแนนตอบที่กลุ่มตัวอย่างทำได้จากแบบทดสอบ ได้แก่ คะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุด คะแนนเฉลี่ย สำหรับตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง

3) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบายข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อ

บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล และตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับระดับศักยภาพและความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับจังหวัดสตูล

4) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ดังนี้

การวิเคราะห์โดยค่าสถิติ t-Test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน ได้แก่

การวิเคราะห์โดยค่าสถิติ F-Test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดค่า p-value ที่ 0.05 หากผลทดสอบมีความแตกต่างกันทางสถิติตามระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ จะทดสอบเปรียบเทียบเชิงซ้อนเป็นรายคู่ โดยเทคนิค Scheffe

ตารางที่ 3-1 สถิติเชิงอนุมานที่ใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างตัวแปร

ข้อมูลความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างตัวแปร		สถิติที่ใช้
ข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง	ระดับรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์	Chi-Square
	ระดับศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่ง อำนวยความสะดวกที่รองรับการ ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	t-Test, F-Test
	ระดับศักยภาพและความเหมาะสมด้าน รูปแบบและกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์	t-Test, F-Test
ระดับรู้ความเข้าใจด้าน การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์	ระดับศักยภาพด้านทรัพยากรและ สิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการ ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	t-Test, F-Test
	ระดับศักยภาพและความเหมาะสมด้าน รูปแบบและกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์	t-Test, F-Test

5.2 การกำหนดอันตรายภาคชั้น ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 และตอนที่ 4 สอบถาม สามารถนำมาวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้น โดยการคำนวณอันตรายภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรายภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{ช่วงระดับคะแนน}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ช่วงระดับคะแนน}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ของระดับศักยภาพและความเหมาะสม แปลผลได้ ดังนี้

4.21- 5.00	หมายถึง	มีศักยภาพ และความเหมาะสมมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีศักยภาพ และความเหมาะสมมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีศักยภาพ และความเหมาะสมปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีศักยภาพ และความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง	มีศักยภาพ และความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ อาศัยข้อมูลและวิเคราะห์เชิงเนื้อหาหรือเชิงพรรณนา (Content Analysis) ที่ได้จากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจาก 3 คลัสเตอร์ท่องเที่ยว ในตอนที่ 5 สอบถาม เกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ควรแก้ไขหรือปรับปรุง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสม และข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล จำนวน 400 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่จังหวัดสตูล โดยแบ่งเก็บข้อมูลจากพื้นที่ 3 คลัสเตอร์การท่องเที่ยว คือ คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (เขตพื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) จำนวน 133 คน คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (เขตพื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) จำนวน 134 คน และคลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (เขตพื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) จำนวน 133 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวและตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล จำนวน 7 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ซึ่งนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ส่วนต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ใน 3 คลัสเตอร์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้และความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ใน 3 คลัสเตอร์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ด้านต่างๆ ในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ใน 3 คลัสเตอร์

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ใน 3 คลัสเตอร์

ส่วนที่ 5 ข้อมูลการวิเคราะห์ความแตกต่างของข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และความเหมาะสมของรูปแบบและกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ด้านต่างๆ ในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ใน 3 คลัสเตอร์

ส่วนที่ 6 ข้อมูลเชิงคุณภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวและตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล ด้านศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ด้านต่างๆ คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก การเข้าถึงกิจกรรมการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว และความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรม

เพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่คลัสเตอร์ต่างๆ ในจังหวัดสตูล โดยจะสังเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับ ข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์

ทั้งนี้สัญลักษณ์เพื่อการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	การทดสอบค่าที (t-test)
F	แทน	การทดสอบค่าเอฟ (F-test)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ทั้ง 3 คลัสเตอร์

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล รายละเอียดดังแสดงดังตารางที่ 4 – 1

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงความถี่และร้อยละ

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว วิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่อำเภอควน โดน –อำเภอควนกาหลง)		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว เกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว เชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)		รวม (N=400)	
	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 134)	ร้อยละ	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
เพศ								
- ชาย	46	34.59	38	28.36	54	40.60	138	34.50
- หญิง	87	65.41	96	71.64	79	59.40	262	65.50
อายุ								
- น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	10	7.52	3	2.24	0	0.00	13	3.25
- 21-30 ปี	45	33.08	39	29.10	9	6.77	92	23.00
- 31-40 ปี	31	23.31	42	31.34	45	33.83	118	29.50
- 41-50 ปี	26	19.55	36	26.87	43	32.33	105	26.25
- 51-60 ปี	15	11.28	9	6.72	28	21.05	52	13.00
- มากกว่า 60 ปี	7	5.26	5	3.73	8	6.02	20	5.00

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงความถี่และร้อยละ (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว วิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่อำเภอควน โดน – อำเภอควนกาหลง)		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว เกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว เชิงธรณีวิทยา (พื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)		รวม (N=400)	
	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 134)	ร้อยละ	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
สถานภาพ								
- โสด	37	27.82	51	38.06	24	18.05	112	28.00
- สมรส/อยู่ด้วยกัน	73	54.89	76	56.72	98	73.68	247	61.75
- หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	23	17.29	7	5.22	11	8.27	41	10.25
ศาสนา								
- พุทธ	36	27.07	45	33.58	96	72.18	177	44.25
- อิสลาม	97	72.93	89	66.42	37	27.82	223	55.75
ระดับการศึกษาสูงสุด								
- มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	29	21.57	9	7.02	53	40.14	91	22.84
- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	44	33.33	21	15.79	44	33.45	110	27.46
- อนุปริญญา/ปวส.	26	19.61	26	19.30	23	17.35	75	18.73
- ปริญญาตรี	29	21.57	75	56.14	10	7.55	114	28.48

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงความถี่และร้อยละ (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คัลสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว วิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่อำเภอควน โดน – อำเภอควนกาหลง)		คัลสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอ เมืองสตูล – อำเภอละงู)		คัลสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติวิทยา (พื้นที่อำเภอ ทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)		รวม (N=400)	
	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 134)	ร้อยละ	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
- ปริญญาโท	5	3.92	2	1.75	2	1.51	10	2.39
อาชีพ								
- นักเรียน/นักศึกษา	10	7.84	2	1.75	8	6.02	21	5.20
- กิจการส่วนตัว	57	43.14	33	24.56	71	53.33	161	40.30
- ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	5	3.92	52	38.60	17	12.78	74	18.48
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0	0.00	9	7.02	6	4.56	15	3.85
- พนักงานบริษัทเอกชน	21	15.69	16	12.28	7	5.26	44	11.08
- อื่นๆ	39	29.41	21	15.79	24	18.05	84	21.07

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงความถี่และร้อยละ (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คัลสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง)		คัลสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)		คัลสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)		รวม (N=400)	
	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 134)	ร้อยละ	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน								
-น้อยกว่าหรือเท่ากับ 9,000 บาท	55	41.18	31	22.81	44	33.00	130	32.41
-9,001 - 18,000 บาท	47	35.29	35	26.32	53	40.00	135	33.85
-18,001 - 27,000 บาท	18	13.73	24	17.54	27	20.00	68	17.09
-27,001 - 34,000 บาท	5	3.92	26	19.30	9	6.67	40	9.99
-มากกว่า 34,000 บาท	8	5.88	19	14.04	0	0.00	27	6.66

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงความถี่และร้อยละ(ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คณิศเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง)		คณิศเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)		คณิศเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)		รวม (N=400)	
	จำนวน (n = 323)	ร้อยละ	จำนวน (n = 289)	ร้อยละ	จำนวน (n = 257)	ร้อยละ	จำนวน (n = 870)	ร้อยละ
งานอดิเรก *								
- ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา	44	13.73	54	18.70	53	20.70	152	17.43
- ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์	96	29.87	56	19.51	89	34.50	242	27.77
- ท่องเที่ยว	39	12.10	45	15.45	9	3.45	93	10.65
- เล่นอินเตอร์เน็ต	42	12.92	47	16.26	27	10.35	115	13.26
- อ่านหนังสือ	31	9.69	26	8.94	9	3.45	66	7.59
- เล่นเกม	18	5.65	19	6.50	18	6.90	55	6.30
- ซื่อปิ้ง	31	9.69	24	8.13	18	6.90	73	8.35
- ถ่ายภาพ	16	4.85	16	5.69	27	10.35	59	6.75
- อื่นๆ	5	1.60	2	0.81	9	3.45	16	1.90

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงความถี่และร้อยละ(ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน - อำเภอควนกาหลง)		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล - อำเภอละงู)		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า - อำเภอมะนัง)		รวม (N=400)	
	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 134)	ร้อยละ	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
ท่านเคยรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์หรือไม่								
- ไม่เคย	70	52.94	45	33.33	98	73.33	213	53.15
- เคย	63	47.06	89	66.67	35	26.67	187	46.85
ถ้าเคยรับทราบ ท่านรับทราบข้อมูลจากสื่อประเภทใด*	(n = 91)		(n = 146)		(n = 119)		(n = 356)	
- สื่อสิ่งพิมพ์	8	8.60	21	14.52	18	14.49	47	13.18
- อินเทอร์เน็ต/โซเชียลมีเดีย	29	31.22	38	25.81	21	17.65	87	24.53
- โทรทัศน์	18	20.06	42	29.03	9	7.45	69	19.51
- วิทยู	5	5.73	7	4.84	10	8.40	22	6.26
- สื่อตรงของจังหวัด/ททท.	10	11.46	9	6.45	26	21.85	45	12.76

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงความถี่และร้อยละ(ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คณิศเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง)		คณิศเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)		คณิศเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)		รวม (N=400)	
	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 134)	ร้อยละ	จำนวน (n = 133)	ร้อยละ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
- คำบอกเล่า	21	22.93	28	19.35	35	29.80	85	23.76
ท่านสนใจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์หรือไม่								
- ไม่สนใจ	55	40.98	26	19.30	17	12.50	97	24.25
- สนใจ	78	59.02	108	80.70	116	87.50	303	75.75

* หมายเหตุ: เลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

จากตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 คลัสเตอร์ในจังหวัดสตูล สามารถอธิบายผล การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้ดังนี้

เพศ พบว่า ในทุกคลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย โดยมีสัดส่วนโดยรวมร้อยละ 65.50 ต่อร้อยละ 34.50

อายุ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 29.50 รองลงมาคือช่วง อายุ รองลงมาคือช่วงอายุ 41-50 ปี, 21-30 ปี, 51-60 ปี,มากกว่า 60 ปี และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.25, 23.00, 13.00, 5.00 และ 3.25 ตามลำดับ

สถานภาพ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.75 รองลงมา คือ โสด และสถานภาพหม้ายหย่าร้างและแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 28.00 และ 10.25 ตามลำดับ

ศาสนา พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าศาสนาพุทธ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 55.75 ต่อร้อยละ 44.25

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.48 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช., ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า ระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 27.46, 22.84, 18.73 และ 2.39 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมา คือ มีอาชีพอื่นๆ เช่น รับจ้าง,ว่างงาน ข้าราชการและพนักงานของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน นักเรียน/นักศึกษา และพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 21.07, 18.48, 11.08, 5.20 และ 3.85 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,001-18,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.85 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 9,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 18,001-27,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 27,001-34,000 บาท และรายได้มากกว่า 34,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.41, 17.09, 9.99 และ 6.66 ตามลำดับ

งานอดิเรก พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีงานอดิเรก คือ ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 27.77 รองลงมา คือ ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา เล่นอินเทอร์เน็ต ท่องเที่ยวช้อปปิ้ง อ่านหนังสือ ถ่ายภาพ เล่นเกม และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 17.43, 13.26, 10.65, 8.34, 7.59, 6.79, 6.30 และ 1.90 ตามลำดับ

การรับรู้ข้อมูล พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53.15 ต่อร้อยละ 46.85

การรับทราบข้อมูลจากสื่อ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่รับทราบจากสื่ออินเทอร์เน็ตหรือโซเชียลมีเดีย คิดเป็นร้อยละ 24.53 รองลงมา คือ คำบอกเล่า โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อตรงของจังหวัด/ททท. และวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 23.76, 19.51, 13.18, 12.76 และ 6.26 ตามลำดับ

ความสนใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่ากลุ่มที่ไม่สนใจ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75.75 ต่อ ร้อยละ 24.25

โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละคลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว สามารถอธิบายผลการศึกษาดังนี้

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง)

เพศ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีสัดส่วนโดยรวมร้อยละ 65.41 ต่อร้อยละ 34.59

อายุ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.08 รองลงมาคือช่วงอายุ 31 – 40 ปี, 41-50 ปี, 51-60 ปี, น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี และมากกว่า 60ปี คิดเป็นร้อยละ 23.31, 19.55, 11.28, 7.52 และ 5.26 ตามลำดับ

สถานภาพ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.89 รองลงมา คือ โสด และสถานภาพหม้ายหย่าร้างและแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 27.82 และ 17.29 ตามลำดับ

ศาสนา พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าศาสนาพุทธ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 72.93 ต่อร้อยละ 27.07

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 21.57 เท่ากัน และระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 19.61 และระดับปริญญาโท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.92

อาชีพ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 43.14 รองลงมา คือ มีอาชีพอื่นๆ เช่นรับจ้าง,ว่างงาน อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน เป็นนักเรียน/

นักศึกษา และอาชีพข้าราชการและพนักงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 29.41, 15.61, 7.84 และ 3.92 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 9,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมา คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,001-18,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 18,001-27,000 บาท รายได้มากกว่า 34,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 27,001-34,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.29, 13.73, 5.88 และ 3.92 ตามลำดับ

งานอดิเรก พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีงานอดิเรก คือ ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 29.87 รองลงมา คือ ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา เล่นอินเทอร์เน็ต ท่องเที่ยว อ่านหนังสือ / ซ้อมปิ้ง เล่นเกม ถ่ายภาพ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 13.73, 12.92, 12.10, 9.69, 4.85 และ 1.60 ตามลำดับ

การรับรู้ข้อมูล พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.94 ต่อ ร้อยละ 47.06

การรับทราบข้อมูลจากสื่อ พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่รับทราบจากสื่อ อินเทอร์เน็ตหรือโซเชียลมีเดีย คิดเป็นร้อยละ 31.22 รองลงมาคือ คำบอกเล่า โทรทัศน์ สื่อตรงของจังหวัด/ททท. สื่อสิ่งพิมพ์ และวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 22.93, 20.06, 11.46, 8.60 และ 5.73 ตามลำดับ

ความสนใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่ากลุ่มที่ไม่สนใจ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 59.02 ต่อ ร้อยละ 40.98

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง(พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)

เพศ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีสัดส่วนโดยรวมร้อยละ 71.64 ต่อร้อยละ 28.36

อายุ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.34 รองลงมาคือช่วงอายุ 21-30 ปี, 41-50 ปี, 51-60 ปี, มากกว่า 60ปี และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.10, 26.87, 6.72, 3.37 และ 2.22 ตามลำดับ

สถานภาพ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.72 รองลงมาคือ โสด และสถานภาพหม้ายหย่าร้างและแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 38.06 และ 5.22 ตามลำดับ

ศาสนา พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าศาสนาพุทธ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 66.42 ต่อร้อยละ 33.58

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.14 รองลงมา คือ ระดับอนุปริญญา/ปวส. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า และ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 19.30, 15.79, 7.02 และ 1.75 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการและพนักงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 38.60 รองลงมา คือ กิจการส่วนตัว มีอาชีพอื่นๆ เช่นรับจ้าง,ว่างงาน เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นนักเรียน/นักศึกษา และคิดเป็นร้อยละ 24.56, 15.79, 12.28, 7.02 และ 1.75 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,001-18,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 9,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 27,001-34,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 18,001-27,000 บาท และรายได้มากกว่า 34,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.81, 19.30, 17.54 และ 14.04 ตามลำดับ

งานอดิเรก พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีงานอดิเรก คือ ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 19.51 รองลงมา คือ ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา เล่นอินเทอร์เน็ต ท่องเที่ยว อ่านหนังสือ ซ้อมปิ้ง เล่นเกม ถ่ายภาพ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 18.70, 16.26, 15.45, 8.94, 8.13 5.69 และ 0.81 ตามลำดับ

การรับรู้ข้อมูล พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่เคยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.67 ต่อ ร้อยละ 33.33

การรับทราบข้อมูลจากสื่อ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่รับทราบจากสื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 29.03 รองลงมา คือ อินเทอร์เน็ตหรือโซเชียลมีเดีย คำบอกเล่า สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อตรงของจังหวัด/ททท. และวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 29.03, 25.81, 19.35, 14.52, 6.45 และ 4.84 ตามลำดับ

ความสนใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่ากลุ่มที่ไม่สนใจ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.70 ต่อร้อยละ 19.30

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)

เพศ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีสัดส่วนโดยรวมร้อยละ 59.40 ต่อร้อยละ 40.60

อายุ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.83 รองลงมาคือช่วงอายุ 41-50 ปี, 51-60 ปี, 21-30 ปี, และมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.33, 21.05, 6.77 และ 6.02 ตามลำดับ

สถานภาพ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 73.68 รองลงมาคือ โสด และสถานภาพหม้ายหย่าร้างและแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 18.05 และ 8.27 ตามลำดับ

ศาสนา พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอิสลามซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 72.18 ต่อร้อยละ 27.82

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 40.14 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ระดับอนุปริญญา/ปวส. ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 33.45, 17.35, 7.55 และ 1.51 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมา คือ มีอาชีพอื่นๆ เช่นรับจ้าง, วางงาน ข้าราชการและพนักงานของรัฐ เป็นนักเรียน/นักศึกษา เป็นพนักงานบริษัทเอกชน เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ และคิดเป็นร้อยละ 18.05, 12.78, 6.02, 5.26 และ 4.56 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,001-18,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 9,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 18,001-27,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 27,001-34,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.00, 20.00 และ 6.67 ตามลำดับ

งานอดิเรก พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีงานอดิเรก คือ ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมา คือ ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา เล่นอินเทอร์เน็ตและถ่ายภาพที่สัดส่วนที่เท่ากัน สัดส่วนที่เท่ากันของซื้อป๊อปและเล่นเกม และสัดส่วนที่เท่ากันของการท่องเที่ยว อ่านหนังสือ อื่นๆเช่นเล่นหนังตะลุง คิดเป็นร้อยละ 20.70, 10.35, 6.90 และ 3.45 ตามลำดับ

การรับรู้ข้อมูล พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 73.33 ต่อร้อยละ 26.67

การรับทราบข้อมูลจากสื่อ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่รับทราบจากคำบอกเล่า คิดเป็นร้อยละ 29.80 รองลงมา คือ สื่อตรงของจังหวัด/ททท. สื่ออินเทอร์เน็ตหรือโซเชียลมีเดีย สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 21.85, 17.65, 14.49, 8.40 และ 7.45 ตามลำดับ

ความสนใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่ากลุ่มที่ไม่สนใจ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 87.72 ต่อ ร้อยละ 12.28

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล เช่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ แต่ละคลัสเตอร์ ซึ่งถือเป็นข้อมูลด้านอุปสงค์ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาในภาพรวมทั้งจังหวัดสตูล ได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดสตูล สรุปได้ดังนี้

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุ 31 – 40 ปี สถานภาพ สมรส เสียส่วนใหญ่เป็นนับถือศาสนาอิสลาม ใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,001-18,000 บาท ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีงานอดิเรก คือ ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และหากได้รับการรับทราบข้อมูล ส่วนใหญ่รับทราบจากสื่ออินเทอร์เน็ตหรือโซเชียลมีเดีย แต่ทั้งนี้พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่ากลุ่มที่ไม่สนใจ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75.75 ต่อ ร้อยละ 24.25

สรุปผลการศึกษาด้านข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละคลัสเตอร์ มีดังนี้

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (เขตพื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนโดนกาหลง)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพ สมรสสูง นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าศาสนาพุทธ มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อาชีพ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 9,000 บาท ส่วนใหญ่มีงานอดิเรก คือ ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์ รองลงมา คือ ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ และกลุ่มที่รับทราบ จะรับทราบข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตหรือ โซเชียลมีเดีย และคำบอกเล่า และ ส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่ากลุ่มที่ไม่สนใจเกือบร้อยละ 60

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง(พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่เป็นนับถือศาสนาอิสลามมากกว่าศาสนาพุทธ มีระดับการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการและพนักงานของรัฐ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,001-18,000 บาท ส่วนใหญ่มีงานอดิเรก คือ ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์

ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูล รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยรับทราบจากสื่อ โทรทัศน์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่ากลุ่มที่ไม่สนใจมากกว่าร้อยละ 80.70

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีสถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอิสลาม มีระดับการศึกษาสูงสุดคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,001-18,000 บาท ส่วนใหญ่มีงานอดิเรก คือ ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์

ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่าร้อยละ 70 โดยผู้ที่รับทราบข้อมูลส่วนใหญ่รับทราบจากคำบอกเล่า ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากกว่าร้อยละ 80

**ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้และความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ใน 3 คลัสเตอร์**

ผลการศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงดังตาราง 4 – 2 และระดับความรู้ความเข้าใจ
ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 4-3

ตารางที่ 4 – 2 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อความ	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133))		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)		รวม (N=400)	
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง	60 45.11	73 54.89	78 58.21	56 41.79	90 67.67	43 32.33	228 57.00	172 43.00
2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก	96 72.18	37 27.82	92 68.66	42 31.34	113 84.96	21 15.79	301 75.00	99 25.00
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชนเอง	84 63.16	49 36.84	81 60.45	53 39.55	97 72.93	36 27.07	262 65.50	138 34.50
4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเอง ได้ร่วมกิจกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น	71 53.38	62 46.62	82 61.19	52 38.81	89 66.92	44 33.08	242 60.50	158 39.50

ตารางที่ 4 – 2 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ต่อ)

ข้อความ	คัลล์เตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133))		คัลล์เตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)		คัลล์เตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)		รวม (N=400)	
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
5. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติเท่านั้น	81 60.90	52 39.10	96 71.64	38 28.36	106 79.70	27 20.30	283 70.75	117 29.25
6. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการที่นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือคนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม	107 80.45	26 19.55	123 91.79	11 8.21	124 93.23	9 6.77	354 88.50	46 11.50
7. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ในชุมชน	85 63.91	48 36.09	93 69.40	41 30.60	118 88.72	15 11.28	296 74.00	104 26.00

ตารางที่ 4 – 2 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ต่อ)

ข้อความ	คลังเตอร้กลุ่มการ ท่องเที่ยววิถีเกษตร และ เศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133)		คลังเตอร้กลุ่มการ ท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่ อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)		คลังเตอร้กลุ่มการ ท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)		รวม (N=400)	
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
8. การที่ อบต.จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการ ท่องเที่ยวชุมชน สามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์ได้	101 75.94	32 24.06	122 91.04	12 8.96	109 81.95	24 18.05	340 83.00	60 17.00
9. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อ ประสานงาน ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับ หน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นอาสาสมัครหรือ บำเพ็ญประโยชน์	109 81.95	24 18.05	123 91.79	11 8.21	119 89.47	14 10.53	351 87.75	49 12.25

ตารางที่ 4 – 2 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ต่อ)

ข้อความ	คัลส์เตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว วิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่อำเภอควน โดน – อำเภอควนกาหลง (n=133)		คัลส์เตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่ อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)(n=134)		คัลส์เตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)		รวม (N=400)	
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
10.กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอน เด็กเล็ก ฝึกอาชีพคนพิการ ให้กำลังใจผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้	124 93.23	9 6.77	121 90.30	13 9.70	127 95.49	6 4.51	372 93.00	28 7.00

จากตารางที่ 4-2 ผลการศึกษา ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 คลัสเตอร์ในจังหวัดสตูล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยลำดับข้อความประเด็นที่ตอบถูกมากที่สุดไปจนถึงตอบถูกน้อยที่สุด เรียงลำดับได้ ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอน เด็กเล็ก ฝึกอาชีพคนพิการ ให้ความสำคัญผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 93.00

อันดับ 2 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการที่นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือคนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม คิดเป็นร้อยละ 88.50

อันดับ 3 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อประสานงาน ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับหน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นอาสาสมัครหรือบำเพ็ญประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 87.75

อันดับ 4 การที่ อบต. จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการท่องเที่ยวชุมชน สามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 83.00

อันดับ 5 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก คิดเป็นร้อยละ 75.00

อันดับ 6 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 74.00

อันดับ 7 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 70.75

อันดับ 8 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชนเอง คิดเป็นร้อยละ 65.50

อันดับ 9 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเอง ได้ร่วมกิจกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 60.50

อันดับ 10 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง คิดเป็นร้อยละ 57.00

ส่วนข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในรายคลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล พบว่า

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยลำดับข้อความประเด็นที่ตอบถูกมากที่สุด ไปจนถึงตอบถูกน้อยที่สุด เรียงลำดับได้ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอน เด็กเล็ก ฝึกอาชีพคนพิการ ให้กำลังใจผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 93.23

อันดับ 2 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อประสานงาน ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับหน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นอาสาสมัครหรือบำเพ็ญประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 81.95

อันดับ 3 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการที่นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือคนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม คิดเป็นร้อยละ 80.45

อันดับ 4 การที่ อบต. จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการท่องเที่ยวชุมชน สามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 75.94

อันดับ 5 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก คิดเป็นร้อยละ 72.18

อันดับ 6 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 63.91

อันดับ 7 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชนเอง คิดเป็นร้อยละ 63.16

อันดับ 8 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 60.90

อันดับ 9 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเอง ได้ร่วมกิจกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 53.38

อันดับ 10 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง คิดเป็นร้อยละ 45.11

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)
กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยลำดับ
ข้อความประเด็นที่ตอบถูกมากที่สุด ไปจนถึงตอบถูกน้อยที่สุด เรียงลำดับได้ดังนี้

อันดับ 1 เท่ากัน 2 ประเด็นในข้อความ “การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ คือ การที่
นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือคนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม” และ “การท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อประสานงาน ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับ
หน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นอาสาสมัครหรือบำเพ็ญประโยชน์” คิดเป็นร้อยละ
91.79 เท่ากันทั้งสองประเด็นข้อความ

อันดับ 2 การที่ อบต. จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการท่องเที่ยวชุมชน
สามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 91.04

อันดับ 3 กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอน เด็กเล็ก ฝึกอาชีพคน
พิการ ให้กำลังใจผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 90.30

อันดับ 4 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ
เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 71.64

อันดับ 5 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ในชุมชน
คิดเป็นร้อยละ 69.40

อันดับ 6 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก คิดเป็น
ร้อยละ 68.66

อันดับ 7 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเอง ได้ร่วมกิจกรรม
การช่วยเหลือผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 61.19

อันดับ 8 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชนเอง
คิดเป็นร้อยละ 60.45

อันดับ 9 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง คิดเป็นร้อยละ 58.21

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยลำดับข้อความประเด็นที่ตอบถูกมากที่สุดไปจนถึงตอบถูกน้อยที่สุด เรียงลำดับได้ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอน เด็กเล็ก ฝึกอาชีพคนพิการ ให้กำลังใจผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 95.49

อันดับ 2 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ คือ การที่นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือคนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม คิดเป็นร้อยละ 93.23

อันดับ 3 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อประสานงาน ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับหน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นอาสาสมัครหรือบำเพ็ญประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 89.47

อันดับ 4 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 88.72

อันดับ 5 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก คิดเป็นร้อยละ 84.96

อันดับ 6 การที่ อบต. จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการท่องเที่ยวชุมชน สามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 81.95

อันดับ 7 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 79.30

อันดับ 8 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชนเอง คิดเป็นร้อยละ 72.93

อันดับ 9 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง คิดเป็นร้อยละ 67.67

อันดับ 10 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเอง ได้ร่วมกิจกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 66.92

ตารางที่ 4-3 ระดับความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง

ความรู้ความเข้าใจ (จำนวนร้อยละของ ข้อที่ตอบถูก)	คัลสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยววิถี เกษตร และ เศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควน โดน – อำเภอควน กาหลง) (n=133)		คัลสเตอร์กลุ่ม การท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมือง สตูล – อำเภอละ งู) (n=134)		คัลสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติวิทยา(พื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)		รวม (N=400)	
	จำนวน (คน)	ร้อย ละ	จำนวน (คน)	ร้อย ละ	จำนวน (คน)	ร้อย ละ	จำนวน (คน)	ร้อย ละ
สูง (เท่ากับหรือมากกว่า ร้อยละ 80)	61	45.86	82	61.19	51	38.35	194	48.50
ปานกลาง (ร้อยละ 60 -79)	69	51.88	41	30.60	78	58.64	188	47.00
ต่ำ (ต่ำกว่าร้อยละ 60)	3	2.26	11	8.21	4	3.01	18	4.50

จากตารางที่ 4-3 ระดับความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การจำแนกระดับความรู้ความเข้าใจ เป็น 3 ระดับ ตามทฤษฎีของ Bloom (1986) ดังนี้

ค่าคะแนนข้อที่ตอบถูก	การแปลผล
เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 80	ความรู้ความเข้าใจระดับสูง
ตั้งแต่ร้อยละ 60 -79	ความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง
ต่ำกว่าร้อยละ 60	ความรู้ความเข้าใจระดับต่ำ

ทั้งนี้เมื่อใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ระดับคะแนนแบบอิงเกณฑ์ตามทฤษฎีของ Bloom (1986) สามารถอธิบายผลการศึกษาได้ว่า

ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดสตูล ทั้ง 3 คลัสเตอร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสัดส่วนความรู้ความเข้าใจในระดับสูง และความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 48.50 ต่อร้อยละ 47.00 และมีระดับความรู้น้อยเพียงร้อยละ 4.50

โดยคลัสเตอร์ที่มีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงสามารถเรียงตามลำดับได้ คือ คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) คิดเป็นร้อยละ 61.19 รองลงมา คือ คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอกวนโดน – อำเภอกวนกาหลง) คิดเป็นร้อยละ 45.86 และคลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) คิดเป็นร้อยละ 38.35

คลัสเตอร์ที่มีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจ ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับได้ คือ คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) คิดเป็นร้อยละ 58.64 คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอกวนโดน – อำเภอกวนกาหลง) คิดเป็นร้อยละ 51.88 และคลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) ร้อยละ 30.06

คลัสเตอร์ที่มีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ เรียงตาม ลำดับได้ คือ คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) คิดเป็นร้อยละ 8.21 รองลงมา คือ คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) คิดเป็นร้อยละ 3.01 และคลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอกวนโดน – อำเภอกวนกาหลง) สัดส่วนร้อยละ 2.26

เมื่อพิจารณารายคลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.88 รองลงมา คือ ความรู้ความเข้าใจในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 45.86 และความรู้ความเข้าใจระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 8.21

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 61.19 รองลงมา คือ ความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.60 และความรู้ความเข้าใจระดับต่ำเพียงร้อยละ 2.26

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 58.64 รองลงมา คือ ความรู้ความเข้าใจระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 38.35 และความรู้ความเข้าใจระดับต่ำที่ร้อยละ 3.01

สรุปผลการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในภาพรวมทั้งจังหวัด ได้ว่า

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวร้อยละ 48.50 มีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในระดับสูง ส่วนร้อยละ 47 จัดอยู่ในระดับ ปานกลาง และ ร้อยละ 4.50 จัดอยู่ในระดับต่ำ โดยมีความรู้และความเข้าใจมากที่สุดในเรื่องความประเด็นต่างๆ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ลำดับ 1 กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอนเด็กเล็ก ฝึกอาชีพคนพิการ ให้กำลังใจผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้

ลำดับ 2 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการที่นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือคนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม

ลำดับ 3 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อประสานงาน ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับหน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไป เ ปี น อาสาสมัครหรือบำเพ็ญประโยชน์

ลำดับ 4 การที่ อบต. จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการท่องเที่ยวชุมชน สามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้

ลำดับ 5 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก

ลำดับ 6 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่ง
ธรรมชาติเท่านั้น

ลำดับ 7 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชน
เอง

ลำดับ 8 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเองได้ร่วมกิจกรรม
การช่วยเหลือผู้อื่น

ลำดับ 9 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง

ลำดับ 10 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ใน
ชุมชน

โดยเมื่อพิจารณาเฉพาะแต่ละคลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล พบว่า

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน –
อำเภอควนกาหลง) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในคลัสเตอร์นี้ มีความรู้ความ
เข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้และความเข้าใจมาก
ที่สุดในข้อความประเด็นต่างๆ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ลำดับ 1 กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอนเด็กเล็ก ฝึกอาชีพคน
พิการ ให้อาหารผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ได้

ลำดับ 2 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อประสานงานระหว่าง
นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับหน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นอาสาสมัคร
หรือบำเพ็ญประโยชน์

ลำดับ 3 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการที่นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือ
คนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม

ลำดับ 4 การที่ อบต. จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการท่องเที่ยว
ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้

ลำดับ 5 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก

ลำดับ 6 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ใน
ชุมชน

ลำดับ 7 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชน
เอง

ลำดับ 8 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่ง
ธรรมชาติเท่านั้น

ลำดับ 9 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเองได้ร่วมกิจกรรม
การช่วยเหลือผู้อื่น

ลำดับ 10 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง

**ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละ
งู) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในคลัสเตอร์นี้ มีความรู้ความเข้าใจด้านการ
ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในระดับสูง โดยมีความรู้และความเข้าใจมากที่สุดในข้อความ
ประเด็นต่างๆ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้**

ลำดับ 1 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อประสานงาน ระหว่าง
นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับหน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นอาสาสมัคร
หรือบำเพ็ญประโยชน์

ลำดับ 2 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการที่นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือ
คนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม

ลำดับ 3 การที่ อบต.จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการท่องเที่ยวชุมชน
สามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้

ลำดับ 4 กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอนเด็กเล็ก ฝึกอาชีพคน
พิการ ให้กำลังใจผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ได้

ลำดับ 5 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่ง
ธรรมชาติเท่านั้น

ลำดับ 6 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ใน
ชุมชน

ลำดับ 7 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก

ลำดับ 8 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเองได้ร่วมกิจกรรม
การช่วยเหลือผู้อื่น

ลำดับ 9 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชน
เอง

ลำดับ 10 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งห้วย – อำเภอมะนาว) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในคลัสเตอร์นี้ มีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้และความเข้าใจมากที่สุดในเรื่องความประเด็นต่างๆ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ลำดับ 1 กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอนเด็กเล็ก ฝึกอาชีพคนพิการ ให้กำลังใจผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการ ท่อง เที ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้

ลำดับ 2 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการที่นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือคนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม

ลำดับ 3 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อประสานงาน ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับหน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นอาสาสมัครหรือบำเพ็ญประโยชน์

ลำดับ 4 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ในชุมชน

ลำดับ 5 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก

ลำดับ 6 การที่อบต.จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการท่องเที่ยวชุมชนสามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้

ลำดับ 7 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติเท่านั้น

ลำดับ 8 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชนเอง

ลำดับ 9 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง

ลำดับ 10 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเองได้ร่วมกิจกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น

**ส่วนที่ 3 ข้อมูลระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ด้านต่างๆ ในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ใน 3 คลัสเตอร์**

ข้อมูลระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการ
ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ตามทฤษฎี 5'A แบ่งพิจารณาเป็น 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก
การเข้าถึง กิจกรรม จากภาพรวมของจังหวัดสตูลและจำแนกเป็นรายคลัสเตอร์

ผลการศึกษาวิเคราะห์ระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ แสดงดังตารางที่ 4 – 4

ตารางที่ 4 – 4 ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับท่องเที่ยว	คลังเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133))			คลังเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลังเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
แหล่งท่องเที่ยว												
1.มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น เกาะ ชายหาด ป่าชายเลน น้ำตก ถ้ำ แก่ง	3.75	0.64	มาก	4.25	0.84	มากที่สุด	3.92	0.64	มาก	3.97	0.73	มาก
2.มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ชุมชนดั้งเดิม	3.74	0.78	มาก	3.76	0.92	มาก	3.79	0.85	มาก	3.76	0.88	มาก
3.มีประเพณี หรือกิจกรรมพิเศษ มีเอกลักษณ์โดดเด่น	3.59	0.9	มาก	3.58	0.86	มาก	3.61	0.8	มาก	3.59	0.88	มาก
4.มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น รูปปั้นอนุสรณ์สถาน	3.52	0.56	มาก	3.86	0.54	มาก	3.84	0.65	มาก	3.74	0.61	มาก

ตารางที่ 4 – 4 ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133))			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
แหล่งท่องเที่ยว(ต่อ)												
5.มีวิถีชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นควรค่าแก่การเรียนรู้	3.68	1.03	มาก	3.61	1.03	มาก	3.76	0.88	มาก	3.68	1.01	มาก
6.มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี ที่น่าศึกษา	3.42	1.02	มาก	3.85	0.9	มาก	3.87	0.92	มาก	3.71	0.97	มาก
รวม	3.62	0.69	มาก	3.82	0.73	มาก	3.80	0.62	มาก	3.74	0.72	มาก
การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว												
1.เส้นทางเดินรถมีความสะดวกสบายในการเข้าถึง	3.68	0.95	มาก	3.69	0.83	มาก	3.62	0.94	มาก	3.66	0.93	มาก
2.บริการรถโดยสารสาธารณะที่อำนวยความสะดวกไปยังแหล่งท่องเที่ยว	3.45	1.03	มาก	3.42	1.02	มาก	3.54	0.98	มาก	3.47	1.04	มาก

ตารางที่ 4 – 4 ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว วิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่อำเภอควน โดน – อำเภอควนกาหลง (n=133)			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว เกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่ อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละ งู) (n=134)			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยว เชิงธรณีวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่ง หว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)												
3.เส้นทางการบินใกล้เคียงที่สะดวก	3.52	0.94	มาก	2.98	1.04	ปาน กลาง	3.57	0.82	มาก	3.36	0.96	ปาน กลาง
4.การใช้สัญญาณนำทางโดยระบบระบุตำแหน่งบน พื้นโลก(GPS)	3.83	0.88	มาก	3.41	0.76	มาก	3.78	0.78	มาก	3.67	0.83	มาก
5.ป้ายบอกทาง ไปยังแหล่งท่องเที่ยว	3.37	0.72	ปาน กลาง	3.77	0.94	มาก	3.37	0.88	ปาน กลาง	3.50	0.87	มาก
6.มีศูนย์บริการข้อมูลการเดินทางที่ถูกต้องชัดเจน	3.72	0.89	มาก	3.91	0.95	มาก	3.83	0.72	มาก	3.82	0.88	มาก
รวม	3.60	0.77	มาก	3.53	0.80	มาก	3.62	0.68	มาก	3.58	0.79	มาก

ตารางที่ 4 – 4 ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว	คลังเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133))			คลังเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลังเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ที่พักแรม												
1.มีความหลากหลายของประเภทที่พักแรม	3.56	0.98	มาก	3.87	0.9	มาก	3.57	1.04	มาก	3.67	1.00	มาก
2.ความเหมาะสมด้านราคาของที่พักแรม	3.47	1.02	มาก	3.66	0.75	มาก	3.65	0.98	มาก	3.59	0.94	มาก
3.การบริการพื้นฐานภายในที่พักแรม	3.48	0.89	มาก	3.42	0.88	มาก	3.54	1.03	มาก	3.48	0.96	มาก
4.จำนวนที่พักแรมที่เพียงพอกับความต้องการ	3.59	0.77	มาก	3.82	0.72	มาก	3.52	0.72	มาก	3.64	0.76	มาก
5.สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายในที่พักแรม	3.42	0.68	มาก	3.86	0.84	มาก	3.48	0.65	มาก	3.59	0.75	มาก
6.ความสะดวกในการสำรองห้องพักหรือที่พักแรมเช่น เว็บไซต์	3.51	0.85	มาก	3.75	0.8	มาก	3.62	0.7	มาก	3.63	0.81	มาก
รวม	3.51	0.74	มาก	3.73	0.70	มาก	3.56	0.68	มาก	3.60	0.70	มาก

ตารางที่ 4 – 4 ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว	คลังเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133))			คลังเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลังเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
สิ่งอำนวยความสะดวก												
1.ร้านจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม	3.52	0.65	มาก	3.84	0.88	มาก	3.41	0.85	มาก	3.59	0.82	มาก
2.ร้านสะดวกซื้อ	3.75	0.69	มาก	3.89	0.76	มาก	3.52	0.96	มาก	3.72	0.83	มาก
3.สถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสาธารณสุข	3.68	0.64	มาก	3.81	0.58	มาก	3.59	0.58	มาก	3.69	0.63	มาก
4.ธนาคาร และตู้เอทีเอ็ม	3.56	0.81	มาก	3.82	0.76	มาก	3.44	0.63	มาก	3.61	0.76	มาก
5.บริการไปรษณีย์	3.44	0.62	มาก	3.72	0.85	มาก	3.31	0.85	ปานกลาง	3.49	0.80	มาก
6.บริการการสื่อสาร เช่น สัญญาณ โทรศัพท์ และ สัญญาณอินเทอร์เน็ต	3.72	0.54	มาก	3.76	0.53	มาก	3.54	0.52	มาก	3.67	0.56	มาก
รวม	3.61	0.53	มาก	3.81	0.61	มาก	3.47	0.56	มาก	3.63	0.56	มาก

ตารางที่ 4 – 4 ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) (n=133)			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
กิจกรรมการท่องเที่ยว												
1.กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ	3.86	0.66	มาก	3.82	0.69	มาก	3.88	0.52	มาก	3.79	0.64	มาก
2.กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม	3.69	0.72	มาก	3.78	0.58	มาก	3.65	0.56	มาก	3.71	0.65	มาก
3.กิจกรรมท่องเที่ยวด้านประเพณีและเทศกาล	3.74	0.68	มาก	3.65	0.62	มาก	3.52	0.68	มาก	3.64	0.69	มาก
4. กิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มความสนใจพิเศษ	3.52	0.64	มาก	3.62	0.60	มาก	3.56	0.64	มาก	3.57	0.65	มาก
5.กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.63	0.54	มาก	3.52	0.54	มาก	3.66	0.54	มาก	3.60	0.57	มาก
6.กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนและสังคม	3.75	0.78	มาก	3.76	0.78	มาก	3.86	0.48	มาก	3.85	0.71	มาก
รวม	3.70	0.54	มาก	3.69	0.52	มาก	3.69	0.46	มาก	3.69	0.54	มาก

จากตารางที่ 4 – 4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในภาพรวมของ กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 คลัสเตอร์ในจังหวัดสตูล ประเมินให้ระดับศักยภาพของ ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในพื้นที่ของตนด้านต่างๆ อยู่ใน*ระดับมาก* เรียงตามลำดับ โดยสรุปได้ ดังนี้

ด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น เกาะ โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ชุมชนดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.97 มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ชุมชนดั้งเดิมมีค่าเฉลี่ย 3.76 มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น รูปปั้นอนุสรณ์สถาน มีค่าเฉลี่ย 3.74 มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ที่น่าศึกษา 3.71 มีวิถีชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นควรค่าแก่การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.68 และมีประเพณี หรือกิจกรรมพิเศษ มีเอกลักษณ์โดดเด่น มีค่าเฉลี่ย 3.59

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ มีศูนย์บริการข้อมูลการเดินทางที่ถูกต้องชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.82 การใช้สัญญาณนำทางโดยระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) มีค่าเฉลี่ย 3.67 เส้นทางเดินรถมีความสะดวกสบายในการเข้าถึง มีค่าเฉลี่ย 3.66 ป้ายบอกทาง ไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.50 บริการรถโดยสารสาธารณะ ที่อำนวยความสะดวกไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.47 และปัจจัยที่มีศักยภาพระดับปานกลาง คือ เส้นทางการบินใกล้เคียงที่สะดวก มีค่าเฉลี่ย 3.36

ที่พักแรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าที่พักแรม มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพ*ระดับมาก* สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ มีความหลากหลายของประเภทที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.67 จำนวนที่พักแรมที่เพียงพอกับความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.64 ความสะดวกในการสำรองห้องพักหรือที่พักแรมเช่น เว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ย 3.63 ความเหมาะสมด้านราคาของที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.59 สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายในที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.59 การบริการพื้นฐานภายในที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.48

สิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวก มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพ*ระดับมาก* สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ ร้านสะดวกซื้อ มีค่าเฉลี่ย 3.72 สถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ย 3.69 บริการการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย 3.67 ธนาคาร และตู้เอทีเอ็ม มีค่าเฉลี่ย 3.61 ร้านจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ย 3.59 และ บริการไปรษณีย์มีค่าเฉลี่ย 3.49

กิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมการท่องเที่ยว มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ ค่าเฉลี่ย 3.88 กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนและสังคม ค่าเฉลี่ย 3.86 กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.66 กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.65 กิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มความสนใจพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.56 และกิจกรรมท่องเที่ยวด้านประเพณี มีค่าเฉลี่ย 3.52

ส่วนผลการศึกษาในพื้นที่รายคลัสเตอร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของตนแตกต่างกันไป สรุปได้ดังนี้

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของตนด้านต่างๆ ในระดับมาก สรุปผล ดังนี้

ด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ การมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น เกาะ ชายหาด ป่าชายเลน น้ำตก ถ้ำ แก่ง มีค่าเฉลี่ย 3.75 การมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานชุมชนดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.74 มีวิถีชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นควรค่าแก่การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.68 มีประเพณี หรือกิจกรรมพิเศษ มีเอกลักษณ์โดดเด่น มีค่าเฉลี่ย 3.59 มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น รูปปั้น อนุสรณ์สถาน มีค่าเฉลี่ย 3.52 และมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ที่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 3.59

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ มีสัญญาณนำทางโดยระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) มีค่าเฉลี่ย 3.83 มีการบริการข้อมูลการเดินทางที่ถูกต้องชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.72 เส้นทางเดินรถมีความสะดวกสบายในการเข้าถึง มีค่าเฉลี่ย 3.68 มีเส้นทางการบินใกล้เคียงที่สะดวก มีค่าเฉลี่ย 3.52 มีบริการรถโดยสารสาธารณะที่อำนวยความสะดวกไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.45 และปัจจัยที่มีศักยภาพระดับปานกลางคือ มีป้ายบอกทาง ไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.37

ที่พักแรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าที่พักแรม มีศักยภาพใน*ระดับมาก* มีค่าเฉลี่ย 3.51 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพ*ระดับมาก* สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ จำนวนที่พักแรมที่เพียงพอกับความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.59 มีความหลากหลายของประเภทที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.56 ความสะดวกในการสำรองห้องพักหรือที่พักแรม เช่น เว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ย 3.51 การบริการพื้นฐานภายในที่พักแรมมีค่าเฉลี่ย 3.48 ความเหมาะสมด้านราคาของที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.47 และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายในที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.42

สิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวก มีศักยภาพใน*ระดับมาก* มีค่าเฉลี่ย 3.61 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพ*ระดับมาก* สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ ร้านสะดวกซื้อ มีค่าเฉลี่ย 3.75 บริการการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย 3.72 สถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ย 3.68 ธนาคารและตู้เอทีเอ็ม มีค่าเฉลี่ย 3.56 ร้านจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ย 3.52 และ บริการไปรษณีย์ มีค่าเฉลี่ย 3.44

กิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวมีศักยภาพใน*ระดับมาก* มีค่าเฉลี่ย 3.70 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพ*ระดับมาก* สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.86 กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนและสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.75 กิจกรรมท่องเที่ยวด้านประเพณี มีค่าเฉลี่ย 3.74 กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.69 กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.63 และ กิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มความสนใจพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.52

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล -อำเภอละงู)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ความเห็นต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ ของตนด้านต่างๆ ใน*ระดับมาก* สรุปผลดังนี้

ด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพใน*ระดับมาก* มีค่าเฉลี่ย 3.82 ซึ่งปัจจัยที่มีศักยภาพ*ระดับมากที่สุด* คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น เกาะ ชายหาด ป่าชายเลน น้ำตก ถ้ำ แก่ง มีค่าเฉลี่ย 4.25 และปัจจัยที่มีศักยภาพ*ระดับมาก* สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น รูปปั้น อนุสรณ์สถาน มีค่าเฉลี่ย 3.86 มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี ที่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 3.85 มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑ

ชุมชนดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.76 มีวิถีชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นควรค่าแก่การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.61 และ มีประเพณี หรือกิจกรรมพิเศษ มีเอกลักษณ์โดดเด่น มีค่าเฉลี่ย 3.58

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.53 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ มีศูนย์บริการข้อมูลการเดินทางที่ถูกต้องชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.91 ป้ายบอกทาง ไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ย 3.77 มีเส้นทางเดินรถมีความสะดวกสบายในการเข้าถึง มีค่าเฉลี่ย 3.69 บริการรถโดยสารสาธารณะที่อำนวยความสะดวกไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.42 และการใช้สัญญาณนำทางโดยระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) มีค่าเฉลี่ย 3.41 และปัจจัยที่มีศักยภาพระดับปานกลาง คือ มีเส้นทางการบินใกล้เคียงที่สะดวก มีค่าเฉลี่ย 2.98

ที่พักแรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าที่พักแรม มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ จำนวนที่พักแรมที่เพียงพอ กับความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.82 มีความหลากหลายของประเภทที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.87 ความสะดวกในการสำรองห้องพักหรือที่พักแรมเช่น เว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ย 3.75 การบริการพื้นฐานภายในที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.42ความเหมาะสมด้านราคาของที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.66 และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายในที่พักแรมมีค่าเฉลี่ย 3.86

สิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวก มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.81 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ ร้านสะดวกซื้อ มีค่าเฉลี่ย 3.89 ร้านจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ย 3.84 ธนาคาร และตู้เอทีเอ็ม มีค่าเฉลี่ย 3.82 สถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ย 3.81 บริการการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ และ สัญญาณ มีค่าเฉลี่ย 3.76 และบริการไปรษณีย์ มีค่าเฉลี่ย 3.72

กิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมการท่องเที่ยว มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.88 กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน และสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.86 กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.76 กิจกรรมท่องเที่ยวด้านประเพณีมีค่าเฉลี่ย 3.65 กิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มความสนใจพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.62 และ กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.52

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ความเห็นต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของตนด้านต่างๆ ในระดับมาก ดังนี้

ด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น เกาะ ชายหาด ป่าชายเลน น้ำตก ถ้ำ แก่ง มีค่าเฉลี่ย 3.92 มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ที่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 3.87 มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น รูปปั้น อนุสรณ์สถาน มีค่าเฉลี่ย 3.84 มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน ชุมชนดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.79 มีวิถีชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นควรค่าแก่การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 3.76 และมีประเพณี หรือกิจกรรมพิเศษ มีเอกลักษณ์โดดเด่น มีค่าเฉลี่ย 3.61

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ มีศูนย์บริการข้อมูลการเดินทางที่ถูกต้องชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.83 การใช้สัญญาณนำทางโดยระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) มีค่าเฉลี่ย 3.78 เส้นทางเดินรถมีความสะดวกสบายในการเข้าถึง มีค่าเฉลี่ย 3.62 เส้นทางการบินใกล้เคียงที่สะดวก มีค่าเฉลี่ย 3.57 บริการรถโดยสารสาธารณะที่อำนวยความสะดวกไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.54 และป้ายบอกทาง ไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.37

ที่พักแรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าที่พักแรม มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ ความเหมาะสมด้านราคาของที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.65 ความสะดวกในการสำรองห้องพักหรือที่พักแรมเช่น เว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ย 3.62 มีความหลากหลายของประเภทที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.57 การบริการพื้นฐานภายในที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.54 จำนวนที่พักแรมที่เพียงพอกับความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.52 และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายในที่พักแรม มีค่าเฉลี่ย 3.48

สิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวก มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.47 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ สถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ย 3.59 บริการการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ และสัญญาณ มีค่าเฉลี่ย 3.54 ร้านสะดวกซื้อ มีค่าเฉลี่ย 3.52 ธนาคาร และตู้เอทีเอ็ม มี

ค่าเฉลี่ย 3.44 ร้านจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ย 3.41 และปัจจัยที่มีศักยภาพระดับปานกลาง คือ บริการไปรษณีย์ มีค่าเฉลี่ย 3.31

กิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมการท่องเที่ยว มีศักยภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 โดยปัจจัยที่มีศักยภาพระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนและสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.88 กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.86 กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.66 กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.65 กิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มความสนใจพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.56 และกิจกรรมท่องเที่ยวด้านประเพณี มีค่าเฉลี่ย 3.52

สรุปผลการศึกษาด้านระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ในภาพรวมของจังหวัดสตูล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของตนใน 5 ด้าน ว่ามีศักยภาพในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกที่พักแรม และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยหลักสำคัญแต่ละด้าน สรุปได้ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีศักยภาพมีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวก มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือร้านสะดวกซื้อที่พักรแรม มีปัจจัยที่ศักยภาพ คือความหลากหลายของประเภทที่พักแรม และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือการมีศูนย์บริการข้อมูลการเดินทางที่ถูกต้อง

ส่วนสรุปผลการศึกษาในพื้นที่รายคลัสเตอร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในแต่ละคลัสเตอร์ สรุปได้ดังนี้

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของตนใน 5 ด้าน ว่ามีศักยภาพในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ กิจกรรมการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และที่พักแรม และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยหลักสำคัญแต่ละด้าน สรุปได้กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว มีปัจจัยที่มีศักยภาพ

คือ การมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น เกาะ ชายหาด ป่าชายเลน น้ำตก ถ้ำ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีปัจจัยที่มีศักยภาพคือ กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือร้านสะดวกซื้อ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือ มีสัญญาณนำทางโดยระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) และ ด้านที่พักแรม มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือ จำนวนที่พักแรมที่เพียงพอกับความต้องการ

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล -อำเภอละงู)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของตนใน 5 ด้าน ว่ามีศักยภาพในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พักแรม กิจกรรมการท่องเที่ยว และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยหลักสำคัญแต่ละด้าน สรุปได้ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยที่มีศักยภาพคือ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น เกาะ ชายหาด ป่าชายเลน น้ำตก ถ้ำ แก่ง โดยประเมินให้ศักยภาพที่ระดับมากที่สุด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือ ร้านสะดวกซื้อ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านที่พักแรม มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือ จำนวนที่พักแรมที่เพียงพอกับความต้องการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือ กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือ มีศูนย์บริการข้อมูลการเดินทางที่ถูกต้องชัดเจน

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)กลุ่ม

ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของตนใน 5 ด้าน ว่ามีศักยภาพในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ที่พักแรม และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยหลักสำคัญแต่ละด้าน สรุปได้ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า พื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น เกาะ ชายหาด ป่าชายเลน น้ำตก ถ้ำ แก่ง ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีปัจจัยที่มีศักยภาพคือ กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือ มีศูนย์บริการข้อมูลการเดินทางที่ถูกต้องชัดเจน ด้านที่พักแรม มีปัจจัยที่มีศักยภาพ คือ ความเหมาะสมด้านราคาของที่พักแรม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีโดยปัจจัยที่มีศักยภาพ คือ สถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสาธารณสุข

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ใน 3 คลัสเตอร์

ผลการศึกษาวิเคราะห์ ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในภาพรวม และรายคลัสเตอร์ แสดงดังตารางที่ 4 – 5

ตารางที่ 4 – 5 ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์	คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่ อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133)			คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่ อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติวิทยา(พื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
1.กิจกรรมด้านประชาสงเคราะห์												
1) พัฒนาสังคม ช่วยเหลือ บริจาคสิ่งของให้กับองค์กรหรือ ชุมชนที่คลาดแคลนหรือประสบภัย ตามความเหมาะสม	3.94	0.74	มาก	3.86	0.90	มาก	3.78	0.69	มาก	3.88	0.66	มาก
2) กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในตำบลต่างๆ	4.05	0.76	มาก	3.90	0.92	มาก	3.90	0.82	มาก	3.96	0.67	มาก
3)) กิจกรรมการดูแล พัฒนา ส่งเสริม ผู้สูงอายุ	3.79	0.74	มาก	3.78	1.05	มาก	3.68	0.66	มาก	3.76	0.70	มาก
4) กิจกรรมช่วยเหลือ พัฒนา ส่งเสริม ผู้พิการ หรือเด็กพิเศษ	3.75	0.71	มาก	3.62	0.87	มาก	3.84	0.71	มาก	3.76	0.69	มาก
รวม	3.88	0.62	มาก	3.79	0.58	มาก	3.80	0.59	มาก	3.84	0.57	มาก

ตารางที่ 4 – 5 ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์	คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่อำเภอ ควนโดน – อำเภอ ควนกาหลง (n=133))			คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและ ชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมือง สตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเชิง ธรณีวิทยา(พื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
2.กิจกรรมด้านการสอน												
5) กิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน ชุมชน ท่องเที่ยวที่สนใจ	4.32	0.77	มาก	4.10	0.77	มาก	4.41	0.76	มาก	4.24	0.73	มาก
6) กิจกรรมการสอนคอมพิวเตอร์ สอนอาชีพ	4.14	0.75	มาก	3.86	0.85	มาก	4.10	0.74	มาก	4.05	0.74	มาก
7) กิจกรรมการฝึกซ้อม ฝึกสอนกีฬา เช่น มวย ฟุตบอล วายน้ำ	3.93	0.90	มาก	3.84	0.72	มาก	3.78	0.87	มาก	3.90	0.77	มาก
รวม	4.13	0.81	มาก	3.93	0.64	มาก	4.10	0.66	มาก	4.06	0.75	มาก

ตารางที่ 4 – 5 ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	คณิศเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133))			คณิศเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คณิศเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
3.กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม												
8) กิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูก ป่า ในหน่วย อุทยาน วนอุทยาน	3.75	0.72	มาก	4.15	0.62	มาก	4.23	0.62	มาก	4.04	0.65	มาก
9) กิจกรรมการดูแล ปกป้อง อนุรักษ์สัตว์ เช่น งานอนุบาลเต่าทะเล ทำหมันสุนัข ทำหมันลิง	3.32	0.68	มาก	4.24	0.66	มาก	4.15	0.77	มาก	3.90	0.70	มาก
10) กิจกรรมร่วมรณรงค์ให้ความรู้ ในโรงเรียน ชุมชน ปัญหามลพิษ ขยะ ป้องกันโลกร้อน	3.56	0.90	มาก	4.12	0.73	มาก	4.02	0.68	มาก	3.90	0.77	มาก
รวม	3.54	0.58	มาก	4.17	0.52	มาก	4.13	0.53	มาก	3.95	0.64	มาก

ตารางที่ 4 – 5 ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133))			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
4.กิจกรรมด้านการแพทย์												
11) กิจกรรมการช่วยดูแลให้กำลังใจผู้ป่วยในสถานพยาบาล	3.36	0.65	ปานกลาง	3.42	0.58	มาก	3.42	0.53	มาก	3.40	0.68	มาก
12) กิจกรรมการสนับสนุนด้านการแพทย์ และการพยาบาลที่ขาดแคลน	3.28	0.57	ปานกลาง	3.58	0.60	มาก	3.51	0.61	มาก	3.46	0.57	มาก
รวม	3.32	0.61	ปานกลาง	3.50	0.52	มาก	3.47	0.64	มาก	3.43	0.59	มาก

ตารางที่ 4 – 5 ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์	คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง (n=133)			คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและ ชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอ เมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเชิง ธรณีวิทยา(พื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอ มะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
5. กิจกรรมด้านวัฒนธรรม												
13) กิจกรรมด้านศิลปะ เช่น สอนทักษะงานประดิษฐ์ งานฝีมือ	3.79	0.68	มาก	3.66	0.77	มาก	3.81	0.71	มาก	3.75	0.72	มาก
14) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณี เช่น ส่งเสริม แลกเปลี่ยนให้ความรู้เรื่องการทำอาหาร เรื่องประเพณีที่ น่าสนใจต่างๆ	3.73	0.57	มาก	3.72	0.54	มาก	3.72	0.62	มาก	3.72	0.58	มาก
15) กิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรี แม่บ้าน ในชุมชนต่างๆ	3.75	0.71	มาก	3.58	0.61	มาก	3.85	0.67	มาก	3.73	0.66	มาก
รวม	3.76	0.65	มาก	3.65	0.56	มาก	3.79	0.59	มาก	3.85	0.64	มาก

ตารางที่ 4 – 5 ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	คัลล์เตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่อำเภอ ควนโดน – อำเภอ ควนกาหลง) (n=133)			คัลล์เตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและ ชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมือง สตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คัลล์เตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติวิทยา(พื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
6. กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ												
16) กิจกรรมสนับสนุนงานพิพิธภัณฑสถาน เช่น การทำป้ายสื่อ ความหมาย	3.49	0.54	มาก	3.76	0.72	มาก	3.79	0.57	มาก	3.68	0.61	มาก
17) กิจกรรมสนับสนุนด้านไอที เช่น การเผยแพร่กิจกรรมใน ชุมชนผ่านสื่อออนไลน์ การทำเว็บไซต์	3.47	0.62	มาก	3.74	0.57	มาก	3.82	0.53	มาก	3.68	0.57	มาก
18) กิจกรรมสนับสนุนด้านการเงินการบัญชี เช่น ทำกิจกรรมเพื่อ หารายได้ให้ชุมชน	3.58	0.56	มาก	3.77	0.64	มาก	3.74	0.61	มาก	3.70	0.60	มาก
รวม	3.51	0.55	มาก	3.76	0.62	มาก	3.78	0.55	มาก	3.68	0.58	มาก

ตารางที่ 4 – 5 ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) (n=133)			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
7. กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน												
19) การพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและภูมิทัศน์ในชุมชน	3.74	0.61	มาก	3.78	0.53	มาก	3.84	0.97	มาก	3.80	0.91	มาก
20) กิจกรรมเป็นล่ามช่วยงานกิจกรรม เทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น	3.88	0.97	มาก	3.78	0.54	มาก	3.62	0.52	มาก	3.76	0.73	มาก
รวม	3.81	0.66	มาก	3.81	0.57	มาก	3.73	0.63	มาก	3.78	0.69	มาก
8.กิจกรรมด้านการก่อสร้าง												
21) กิจกรรมการทำฟาร์ม/ เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยว	3.84	0.65	มาก	3.72	0.61	มาก	3.83	0.54	มาก	3.80	0.60	มาก
22) กิจกรรมการช่วยงานด้านก่อสร้างต่างๆในชุมชน	3.81	0.57	มาก	3.67	0.56	มาก	3.86	0.63	มาก	3.78	0.59	มาก
รวม	3.83	0.61	มาก	3.70	0.59	มาก	3.85	0.57	มาก	3.79	0.58	มาก

ตารางที่ 4 – 5 ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ (ต่อ)

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	คัลล์เตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) (n=133)			คัลล์เตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) (n=134)			คัลล์เตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) (n=133)			รวม (N=400)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
9.กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา												
23) กิจกรรมการช่วยเหลือวิจัยพืช สัตว์ ธรณีวิทยา น้ำ ป้องกันน้ำท่วม ในชุมชน	3.76	0.59	มาก	3.81	0.55	มาก	3.85	0.51	มาก	3.81	0.55	มาก
24) กิจกรรมการช่วยสำรวจ ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน	3.79	0.68	มาก	3.68	0.77	มาก	3.92	0.55	มาก	3.80	0.67	มาก
รวม	3.78	0.64	มาก	3.75	0.59	มาก	3.89	0.53	มาก	3.80	0.61	มาก
10. กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน												
25) กิจกรรมเป็นล่ามช่วยงานกิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น	3.73	0.62	มาก	3.76	0.58	มาก	3.77	0.57	มาก	3.75	0.59	มาก
รวม	3.73	0.62	มาก	3.76	0.58	มาก	3.77	0.57	มาก	3.75	0.59	มาก
เฉลี่ยรวม	3.73	0.51	มาก	3.78	0.48	มาก	3.83	0.52	มาก	3.80	0.55	มาก

จากตารางที่ 4 – 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของระดับความเหมาะสมของรูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมจังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งจังหวัด มีความเห็นด้านความเหมาะสมและศักยภาพของรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประเภทต่างๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 โดยสามารถจัดลำดับรูปแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมด้านการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.06 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน ชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.24 กิจกรรมการสอนคอมพิวเตอร์ สอนอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 4.05 และกิจกรรมการฝึกซ้อม ฝึกสอนกีฬา เช่น มวย ฟุตบอล วายน้ำมีค่าเฉลี่ย 3.90

อันดับ 2 กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.95 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูกป่า มีค่าเฉลี่ย 4.04 โดยกิจกรรมการดูแล ปกป้อง อนุรักษ์สัตว์ เช่น งานอนุบาลเต่าทะเล ทำหมันสุนัขและลิง และกิจกรรมร่วมรณรงค์ให้ความรู้ ในโรงเรียน ชุมชน ปัญหามลพิษ ขยะ ป้องกันโลกร้อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.90

อันดับ 3 กิจกรรมด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.85 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ กิจกรรมด้านศิลปะ เช่น สอนทักษะงานประดิษฐ์ งานฝีมือ มีค่าเฉลี่ย 3.75 กิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรี แม่บ้านในชุมชนต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.73 และกิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณี เช่น ส่งเสริมแลกเปลี่ยนให้ความรู้เรื่องการทำอาหาร เรื่องประเพณีที่น่าสนใจต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.72

อันดับ 4 กิจกรรมด้านประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 3.84 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ย 3.96 กิจกรรมพัฒนาสังคม ช่วยเหลือ บริจาคให้กับองค์กรหรือชุมชนต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.88 กิจกรรมช่วยดูแล พัฒนา ส่งเสริม ผู้พิการ และกิจกรรมการดูแล พัฒนา ส่งเสริม ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.76

อันดับ 5 กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.80 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ คือกิจกรรมการช่วยสำรวจ ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.81 และกิจกรรมการช่วยเหลือวิจัยพืชสัตว์ ธรณีวิทยา น้ำ ป้องกันน้ำท่วม ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.80

อันดับ 6 กิจกรรมด้านการก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ย 3.79 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก กล่าวคือ กิจกรรมการทำฟาร์ม/ เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยว และกิจกรรมการช่วยงานด้านก่อสร้างต่างๆ ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.80 มีค่าเฉลี่ย 3.78 ตามลำดับ

อันดับ 7 กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.78 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและภูมิทัศน์ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.80 และกิจกรรมเป็นล่ามช่วยงานกิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.76

อันดับ 8 กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.75 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น

อันดับ 9 กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.68 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ กิจกรรมสนับสนุนด้านการเงินการบัญชี เช่น ทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ให้ชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.70 ส่วนกิจกรรมสนับสนุนด้านไอที เช่น การเผยแพร่กิจกรรมในชุมชนผ่านสื่อออนไลน์ทำเว็บไซต์ และกิจกรรมสนับสนุนงานพิพิธภัณฑ์ เช่น การทำป้ายสื่อความหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.68

อันดับ 10 กิจกรรมด้านการแพทย์ มีค่าเฉลี่ย 3.43 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก โดยกิจกรรมการสนับสนุนด้านการแพทย์ และการพยาบาลที่ขาดแคลน มีค่าเฉลี่ย 3.46 และกิจกรรมการช่วยดูแลให้กำลังใจผู้ป่วยในสถานพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 3.40

ส่วนผลการศึกษาในพื้นที่รายคลัสเตอร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นด้านความเหมาะสมและศักยภาพของรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประเภทต่างๆ สรุปได้ดังนี้

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นด้านความเหมาะสมของรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประเภทต่างๆ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.73 โดยสามารถจัดลำดับรูปแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมด้านการสอน ค่าเฉลี่ย 4.13 มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน ชุมชน มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.32 นอกนั้นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ กิจกรรมการสอนคอมพิวเตอร์ สอนอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 4.14 และกิจกรรมการฝึกซ้อมฝึกสอนกีฬา เช่น มวย ฟุตบอล วัยน้ำมีค่าเฉลี่ย 3.93

อันดับ 2 กิจกรรมด้านประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 3.88 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ รูปแบบกิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ย 4.05 รองลงมา คือ กิจกรรมพัฒนาสังคมช่วยเหลือ บริจาคให้กับองค์กรหรือชุมชนต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.94 กิจกรรมการดูแล พัฒนา ส่งเสริมผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.79 และกิจกรรมช่วยเหลือ พัฒนา ส่งเสริม ผู้พิการ มีค่าเฉลี่ย 3.75

อันดับ 3 กิจกรรมด้านการก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ย 3.83 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ รูปแบบกิจกรรมการทำ ฟาร์ม/เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยวมีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 รองลงมา คือ กิจกรรมการช่วยงานด้านก่อสร้างต่างๆ ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.81

อันดับ 4 กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.81 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมเป็นล่ามช่วยงานกิจกรรม เทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.88 และกิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและภูมิทัศน์ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.74

อันดับ 5 กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.78 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ รูปแบบกิจกรรมการช่วยสำรวจ ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.79 และกิจกรรมการช่วยเหลือวิจัยพืช สัตว์ ธรณีวิทยา น้ำ ป้องกันน้ำท่วม ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.76

อันดับ 6 กิจกรรมด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.76 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ กิจกรรมด้านศิลปะ เช่น สอน ทักษะงานประดิษฐ์งานฝีมือ มีค่าเฉลี่ย 3.79 รองลงมา คือ กิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรี

แม่บ้านในชุมชนต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.75 และ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณี เช่น ส่งเสริมแลกเปลี่ยนให้ความรู้เรื่องการทำอาหาร เรื่องประเพณีที่น่าสนใจต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.73

อันดับ 7 กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.73 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น

อันดับ 8 กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.54 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูกป่า มีค่าเฉลี่ย 3.75 รองลงมา คือ กิจกรรมร่วมรณรงค์ให้ความรู้ ในโรงเรียน ชุมชน ปัญหามลพิษ ขยะ ป้องกันโลกร้อน มีค่าเฉลี่ย 3.56 และกิจกรรมการดูแล ปกป้อง อนุรักษ์สัตว์ เช่น งานอนุบาลเต่าทะเล ทำหมันสุนัขและ ลิง มีค่าเฉลี่ย 3.32 ตามลำดับ

อันดับ 9 กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจมีค่าเฉลี่ย 3.51 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมสนับสนุนด้านการเงินการบัญชี เช่น ทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ให้ชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.58 รองลงมา คือ กิจกรรมสนับสนุนงานพิพิธภัณฑสถาน เช่น การทำป้ายสื่อความหมาย มีค่าเฉลี่ย 3.49 และกิจกรรมสนับสนุนด้านไอที เช่น การเผยแพร่กิจกรรมในชุมชนผ่านสื่อออนไลน์ทำเว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ย 3.47 ตามลำดับ

อันดับ 10 กิจกรรมด้านการแพทย์ มีค่าเฉลี่ย 3.32 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยกิจกรรมการช่วยดูแลให้กำลังใจผู้ป่วยในสถานพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 3.36 และกิจกรรมการสนับสนุนด้านการแพทย์ และการพยาบาลที่ขาดแคลน มีค่าเฉลี่ย 3.28

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นด้านความเหมาะสมและศักยภาพของรูปแบบและ กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประเภทต่างๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.78 โดยสามารถจัดลำดับรูปแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.17 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก โดยกิจกรรมการดูแล ปกป้อง อนุรักษ์สัตว์ เช่น งานอนุบาลเต่าทะเล ทำหมันสุนัขและ ลิง มีค่าเฉลี่ย 4.24 จัดว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนกิจกรรมที่มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก คือ กิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูกป่า มีค่าเฉลี่ย 4.15 และกิจกรรมร่วมรณรงค์ให้ความรู้ ในโรงเรียน ชุมชน ปัญหามลพิษ ขยะ ป้องกันโลกร้อน มีค่าเฉลี่ย 4.12

อันดับ 2 กิจกรรมด้านการสอน มีค่าเฉลี่ย 3.93 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ รูปแบบกิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน ชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.10 กิจกรรมการสอนคอมพิวเตอร์ สอนอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 3.86 และกิจกรรมการฝึกซ้อม ฝึกสอนกีฬา เช่น มวย ฟุตบอล วายน้ำมีค่าเฉลี่ย 3.84

อันดับ 3 กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.76 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น

อันดับ 4 กิจกรรมด้านประชาสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ย 3.79 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ย 3.90 กิจกรรมพัฒนาสังคม ช่วยเหลือ บริจาคให้กับองค์กรหรือชุมชนต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.86 กิจกรรมการดูแล พัฒนา ส่งเสริม ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.78 และ กิจกรรมช่วยดูแล พัฒนา ส่งเสริม ผู้พิการ มีค่าเฉลี่ย 3.62

อันดับ 5 กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.81 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและภูมิทัศน์ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.83 และกิจกรรมเป็นล่ามช่วยงานกิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.78

อันดับ 6 กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.76 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมสนับสนุนด้านการเงินการบัญชี เช่น ทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ให้ชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.77 รองลงมา คือ กิจกรรมสนับสนุนงานพิพิธภัณฑสถาน เช่น การทำป้ายสื่อความหมาย มีค่าเฉลี่ย 3.76 และกิจกรรมสนับสนุนด้านไอที เช่น การเผยแพร่กิจกรรมในชุมชนผ่านสื่อออนไลน์ทำเว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ย 3.74 ตามลำดับ

อันดับ 7 กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.75 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมการช่วยเหลือวิจัยพืช สัตว์ ธรณีวิทยา น้ำ ป้องกันน้ำท่วม ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.81 และกิจกรรมการช่วยสำรวจ ลงพื้นที่เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.68

อันดับ 8 กิจกรรมด้านการก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ย 3.70 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ กิจกรรมการทำฟาร์ม/เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยวมีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 รองลงมา คือกิจกรรมการช่วยงานด้านก่อสร้างต่างๆ ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.67

อันดับ 9 กิจกรรมด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.65 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพ

และความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณี เช่น ส่งเสริมแลกเปลี่ยนให้ความรู้เรื่องการทำอาหาร เรื่องประเพณีที่น่าสนใจต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 7.72 กิจกรรมด้านศิลปะ เช่น สอนทักษะงานประดิษฐ์ งานฝีมือ มีค่าเฉลี่ย 3.66 และกิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรี แม่บ้านในชุมชนต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.58

อันดับ 10 กิจกรรมด้านการแพทย์ มีค่าเฉลี่ย 3.50 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสำคัญภาพและความเหมาะสมในระดับมาก โดยกิจกรรมการสนับสนุนด้านการแพทย์ และการพยาบาลที่ขาดแคลน มีค่าเฉลี่ย 3.58 และกิจกรรมการช่วยดูแลให้กำลังใจผู้ป่วยในสถานพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 3.42

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นด้านความเหมาะสมและศักยภาพของรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประเภทต่างๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 โดยสามารถจัดลำดับรูปแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.13 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสำคัญภาพและความเหมาะสมในระดับมาก โดยกิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูกป่า มีค่าเฉลี่ย 4.23 จัดว่ามีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก คือ กิจกรรมการดูแล ปกป้อง อนุรักษ์สัตว์ เช่น งานอนุบาลเต่าทะเล ทำหมันสุนัขและลิง มีค่าเฉลี่ย 4.15 และกิจกรรมร่วมรณรงค์ให้ความรู้ ในโรงเรียน ชุมชน ปัญหามลพิษ ขยะ ป้องกันโลกร้อน มีค่าเฉลี่ย 4.02

อันดับ 2 กิจกรรมด้านการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.10 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสำคัญภาพและความเหมาะสมในระดับมาก โดยรูปแบบกิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน ชุมชน มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.41 ส่วนกิจกรรมที่มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก คือ กิจกรรมการสอนคอมพิวเตอร์ สอนอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 4.10 และกิจกรรมการฝึกซ้อม ฝึกสอนกีฬา เช่น มวย ฟุตบอล วายน้ำ มีค่าเฉลี่ย 3.78

อันดับ 3 กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.89 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสำคัญภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ คือกิจกรรมการช่วยสำรวจ ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.92 และกิจกรรมการช่วยเหลือวิจัยพืชสัตว์ ธรณีวิทยา น้ำ ป้องกันน้ำท่วม ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.85

อันดับ 4 กิจกรรมด้านการก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ย 3.85 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสำคัญภาพและความเหมาะสมในระดับมาก กล่าวคือ กิจกรรมการช่วยงานด้านก่อสร้างต่างๆ ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.86 และกิจกรรมการทำฟาร์ม/ เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยว

มีค่าเฉลี่ย 3.83 ตามลำดับ

อันดับ 5 กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.81 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและภูมิทัศน์ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.83 และกิจกรรมเป็นล่ามช่วยงานกิจกรรม เทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.78

อันดับ 6 กิจกรรมด้านประชาสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ย 3.80 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ย 3.90 กิจกรรมช่วยเหลือ พัฒนา ส่งเสริมผู้พิการ มีค่าเฉลี่ย 3.84 กิจกรรมพัฒนาสังคม ช่วยเหลือ บริจาคให้กับองค์กรหรือชุมชนต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.78 และ กิจกรรมการดูแล พัฒนา ส่งเสริม ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.68

อันดับ 7 กิจกรรมด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.79 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพ กลุ่มสตรี แม่บ้านในชุมชนต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.85 กิจกรรมด้านศิลปะ เช่น สอนทักษะงานประดิษฐ์ งานฝีมือ มีค่าเฉลี่ย 3.81 และ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณี เช่น ส่งเสริมแลกเปลี่ยนให้ความรู้เรื่องการทำอาหาร เรื่องประเพณีที่น่าสนใจต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.72

อันดับ 8 กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.78 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก สามารถเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ กิจกรรมสนับสนุนด้านไอที เช่น การเผยแพร่กิจกรรมในชุมชนผ่านสื่อออนไลน์ทำเว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ย 3.82 กิจกรรมสนับสนุนงานพิพิธภัณฑสถาน เช่น การทำป้ายสื่อความหมาย มีค่าเฉลี่ย 3.79 และกิจกรรมสนับสนุนด้านการเงินการบัญชี เช่น ทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ให้ชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.74 ตามลำดับ

อันดับ 9 กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.77 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น

อันดับ 10 กิจกรรมด้านการแพทย์ มีค่าเฉลี่ย 3.47 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีศักยภาพและความเหมาะสมในระดับมาก โดยกิจกรรมการสนับสนุนด้านการแพทย์ และการพยาบาลที่ขาดแคลน มีค่าเฉลี่ย 3.51 และกิจกรรมการช่วยเหลือให้กำลังใจผู้ป่วยในสถานพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 3.42

เมื่อสรุปภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดสตูล ทั้ง 3 คลัสเตอร์ จะพบว่ามีความเห็นด้านความเหมาะสมและศักยภาพของรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อป่าเพื่อประโยชน์ประเภทต่างๆ อยู่ในระดับมาก โดยสามารถจัดลำดับรูปแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมด้านการสอน ได้แก่ กิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนชุมชน

อันดับ 2 กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูกป่า

อันดับ 3 กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านศิลปะ เช่น สอนทักษะงานประดิษฐ์ งานฝีมือ

อันดับ 4 กิจกรรมด้านประชาสงเคราะห์ ได้แก่ กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อันดับ 5 กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา ได้แก่ กิจกรรมการช่วยสำรวจ ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน

อันดับ 6 กิจกรรมด้านการก่อสร้าง ได้แก่ กิจกรรมการทำฟาร์ม/เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยว

อันดับ 7 กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและภูมิทัศน์ในชุมชน

อันดับ 8 กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ กิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น

อันดับ 9 กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ ได้แก่ กิจกรรมสนับสนุนด้านการเงินการบัญชี เช่น ทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ให้ชุมชน

อันดับ 10 กิจกรรมด้านการแพทย์ ได้แก่ กิจกรรมการสนับสนุนด้านการแพทย์ และการพยาบาลที่ขาดแคลน

เมื่อพิจารณาด้านระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่รายคลัสเตอร์ สามารถสรุปได้ดังนี้

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (เขตพื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนควนกาหลง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับรูปแบบและกิจกรรมได้ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมด้านการสอน ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียน ชุมชน

อันดับ 2 กิจกรรมด้านประชาสัมพันธ์ ได้แก่ กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อันดับ 3 กิจกรรมด้านการก่อสร้าง ได้แก่ กิจกรรมการทำฟาร์ม/ เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยว

อันดับ 4 กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน ได้แก่ กิจกรรมเป็นล่ามช่วยงานกิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น

อันดับ 5 กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา ได้แก่ กิจกรรมการช่วยสำรวจ ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน

อันดับ 6 กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านศิลปะ เช่น สอนทักษะงานประดิษฐ์ งานฝีมือ

อันดับ 7 กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น

อันดับ 8 กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูกป่า

อันดับ 9 กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ ได้แก่ กิจกรรมสนับสนุนด้านการเงินการบัญชี เช่น ทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ให้ชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.58 รองลงมา คือกิจกรรมสนับสนุนงานพิพิธภัณฑ์ เช่น การทำป้ายสื่อความหมาย มีค่าเฉลี่ย 3.49 และกิจกรรมสนับสนุนด้าน

อันดับ 10 กิจกรรมด้านการแพทย์ ซึ่งเป็นเพียงกิจกรรมเดียวที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ได้แก่ กิจกรรมการช่วยดูแลให้กำลังใจผู้ป่วยในสถานพยาบาล

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ อยู่ในระดับระดับมาก เรียงตามลำดับรูปแบบและกิจกรรมได้ ดังนี้

ลำดับ 1 กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมการดูแล ปกป้อง อนุรักษ์สัตว์ เช่น งานอนุบาลเต่าทะเล ทำหมันสุนัขและลิง

ลำดับ 2 กิจกรรมด้านการสอน ได้แก่ กิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนชุมชน

ลำดับ 3 กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ กิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น

ลำดับ 4 กิจกรรมด้านประชาสัมพันธ์ ได้แก่ กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ลำดับ 5 กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและภูมิทัศน์ในชุมชน

ลำดับ 6 กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ ได้แก่ กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ

ลำดับ 7 กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา ได้แก่ กิจกรรมการช่วยเหลือวิจัยพืชสัตว์ ธรณีวิทยา น้ำ ป้องกันน้ำท่วม ในชุมชน

ลำดับ 8 กิจกรรมด้านการก่อสร้าง ได้แก่ กิจกรรมการทำฟาร์ม/ เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยว

ลำดับ 9 กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณี เช่น ส่งเสริมแลกเปลี่ยนให้ความรู้เรื่องการทำอาหาร เรื่องประเพณีที่น่าสนใจต่างๆ

ลำดับ 10 กิจกรรมด้านการแพทย์ ได้แก่ กิจกรรมการสนับสนุนด้านการแพทย์ และการพยาบาลที่ขาดแคลน

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับรูปแบบและกิจกรรมได้ดังนี้

อันดับ 1 กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูกป่า

อันดับ 2 กิจกรรมด้านการสอน ได้แก่ กิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนชุมชน

อันดับ 3 กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา ได้แก่ การช่วยสำรวจ ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน

อันดับ 4 กิจกรรมด้านการก่อสร้าง ได้แก่ กิจกรรมการช่วยงานด้านก่อสร้างต่าง ๆ ในชุมชน

อันดับ 5 กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและภูมิทัศน์ในชุมชน

อันดับ 6 กิจกรรมด้านประชาสงเคราะห์ ได้แก่ กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เติร์ยมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อันดับ 7 กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรี แม่บ้านในชุมชนต่างๆ

อันดับ 8 กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ ได้แก่ กิจกรรมสนับสนุนด้านไอที เช่น การเผยแพร่กิจกรรมในชุมชนผ่านสื่อออนไลน์ทำเว็บไซต์

อันดับ 9 กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ กิจกรรมเทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น

อันดับ 10 กิจกรรมด้านการแพทย์ ได้แก่ กิจกรรมการสนับสนุนด้านการแพทย์ และการพยาบาลที่ขาดแคลน

ส่วนที่ 5 ข้อมูลการวิเคราะห์ความแตกต่างของข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และความเหมาะสมของรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ด้านต่างๆ ในภาพรวมทั้งจังหวัด และรายพื้นที่ใน 3 คลัสเตอร์

ตารางที่ 4-6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ จากกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมทั้งจังหวัด

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับ ด้านการท่องเที่ยว	ภาพรวมทั้งจังหวัดสตูล (N=400)					
	เพศ				T	p
	เพศชาย (n = 138)		เพศหญิง (n = 262)			
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD		
1.แหล่งท่องเที่ยว	3.86	0.62	3.83	0.61	0.445	0.512
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.75	0.64	3.74	0.72	0.433	0.521
3.ที่พักแรม	3.78	0.87	3.83	0.65	0.666	0.488
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	3.81	0.7	3.79	0.61	0.683	0.445
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.80	0.72	3.76	0.64	0.546	0.345
รวม	3.80	0.59	3.79	0.56	0.491	0.318

จากตารางที่ 4-6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว เมื่อจำแนกตามเพศ โดยรวมแล้วจะมีค่าเฉลี่ยต่อทรัพยากรแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แต่ละคลัสเตอร์พื้นที่การท่องเที่ยวจะมีค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว แต่ละด้านไม่แตกต่างกันเช่นกัน ดังแสดงได้ในตารางที่ 4-7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งรองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ ในแต่ละคลัสเตอร์

ตารางที่ 4-7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ ในแต่ละคลัสเตอร์

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน - อำเภอควนกาหลง) n= 133						คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล - อำเภอละงู) n=134						คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า - อำเภอมะนัง) n=133					
	เพศ																	
	เพศชาย (n = 46)		เพศหญิง (n = 87)		T	p	เพศชาย (n = 38)		เพศหญิง (n = 96)		T	p	เพศชาย (n = 54)		เพศหญิง (n = 79)		T	p
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD		
1.แหล่งท่องเที่ยว	3.78	0.62	3.69	0.61	0.774	0.512	3.89	0.74	3.92	0.58	-0.668	0.512	3.92	0.62	3.87	0.61	-0.174	0.512
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.71	0.64	3.73	0.72	1.358	0.521	3.83	0.88	3.8	0.75	-0.758	0.521	3.7	0.64	3.69	0.72	-0.758	0.521
3.ที่พักแรม	3.65	0.87	3.77	0.65	1.664	0.488	3.88	0.72	3.85	0.79	1.56	0.488	3.82	0.87	3.86	0.65	1.364	0.488
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	3.84	0.72	3.74	0.61	1.565	0.445	3.81	0.68	3.82	0.74	1.44	0.445	3.78	0.70	3.81	0.61	1.565	0.445
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.72	0.52	3.65	0.64	1.454	0.465	3.8	0.59	3.84	0.82	0.92	0.345	3.89	0.72	3.79	0.64	0.929	0.345
รวม	3.74	3.25	3.72	0.54	0.622	0.276	3.84	0.61	3.85	0.63	-0.14	0.443	3.82	0.60	3.8	0.54	0.354	0.366

ตารางที่ 4-8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งรองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศาสนา จากกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม ทั้งจังหวัด

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว	ภาพรวมทั้งจังหวัดสตูล (N=400)					
	ศาสนา				t	p
	พุทธ		อิสลาม			
	(n = 177)	(n = 223)				
ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			
1.แหล่งท่องเที่ยว	3.87	0.62	3.95	0.61	0.448	0.218
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.77	0.64	3.83	0.72	-1.865	0.223
3.ที่พักแรม	3.84	0.87	3.82	0.65	-1.605	0.212
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	3.71	0.7	3.79	0.61	-1.879	0.168
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.84	0.72	3.82	0.64	0.587	0.218
รวม	3.81	0.59	3.79	0.56	-0.865	0.208

จากตารางที่ 4-8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศาสนา จากกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมทั้งจังหวัด พบว่า โดยรวมจะมีค่าเฉลี่ยต่อทรัพยากรแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แต่ละคลัสเตอร์พื้นที่การท่องเที่ยวจะมีค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว แต่ละด้านไม่แตกต่างกันเช่นกัน แสดงได้ในตารางที่ 4-9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศาสนา ในแต่ละคลัสเตอร์

ตารางที่ 4-9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว
จำแนกตามศาสนา ในแต่ละคลัสเตอร์

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) n= 133						คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) n=134						คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) n=133					
	ศาสนา												พุทธ	อิสลาม	T	p		
	พุทธ		อิสลาม		T	p	พุทธ		อิสลาม		T	p						
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			ค่าเฉลี่ย	SD				
1.แหล่งท่องเที่ยว	3.72	0.68	3.98	0.53	0.774	0.512	3.94	0.44	3.99	0.58	-0.668	0.512	3.96	0.63	3.87	0.64	-0.17	0.612
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.67	0.44	3.91	0.78	1.358	0.521	3.76	0.85	3.63	0.72	-0.758	0.521	3.88	0.82	3.95	0.52	-0.76	0.486
3.ที่พักแรม	3.65	0.97	3.82	0.68	1.664	0.488	3.87	0.67	3.78	0.89	1.56	0.488	3.99	0.89	3.85	0.45	1.364	0.534
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	3.64	0.62	3.77	0.89	1.565	0.445	3.82	0.88	3.82	0.87	1.44	0.445	3.66	0.74	3.78	0.98	1.565	0.577
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.72	0.73	3.56	0.49	1.454	0.465	3.84	0.69	3.93	0.79	0.92	0.345	3.97	0.79	3.97	0.83	0.929	0.535
รวม	3.68	0.68	3.81	0.66	-1.73	0.078	3.85	0.70	3.83	0.76	0.231	0.412	3.89	0.76	3.88	0.67	0.114	0.456

ตารางที่ 4-10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามรับทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในภาพรวมทั้งจังหวัด

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและ สิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับ ด้านการท่องเที่ยว	การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์				T	p
	ไม่เคยรับทราบ		เคยรับทราบ			
	(n = 213)		(n = 187)			
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD		
1.แหล่งท่องเที่ยว	4.03	0.62	4.01	0.51	0.974	0.512
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.63	0.64	3.73	0.82	1.158	0.521
3.ที่พักแรม	3.76	0.87	3.85	0.62	1.654	0.488
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	3.73	0.7	3.78	0.58	1.575	0.445
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.79	0.72	3.80	0.72	1.454	0.465
รวม	3.79	0.70	3.83	0.64	-0.53	0.308

จากตารางที่ 4-10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามการรับทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จากกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมทั้งจังหวัด พบว่า โดยรวมจะมีค่าเฉลี่ยต่อทรัพยากรแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แต่ละคลัสเตอร์พื้นที่การท่องเที่ยวจะมีค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ดังแสดงได้ในตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกการรับทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในแต่ละคลัสเตอร์

ตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามการรับทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในแต่ละคลัสเตอร์

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) n= 133				คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) n=134				คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) n=133									
	การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์																	
	ไม่เคยรับทราบ		เคยรับทราบ		T	p	ไม่เคยรับทราบ		เคยรับทราบ		T	p	ไม่เคยรับทราบ		เคยรับทราบ		T	p
	(n = 70)	(n = 63)	(n = 45)	(n = 89)			(n = 98)	(n = 35)										
ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD							
1.แหล่งท่องเที่ยว	3.92	0.82	3.63	0.64	0.774	0.512	4.22	0.77	4.25	0.58	-0.668	0.512	3.96	0.65	4.16	0.69	-0.174	0.512
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.42	0.49	3.74	0.75	1.358	0.521	3.76	0.84	3.82	0.75	-0.758	0.521	3.72	0.48	3.62	0.84	-0.758	0.521
3.ที่พักแรม	3.55	0.74	3.77	0.68	1.664	0.488	3.85	0.79	3.88	0.79	1.56	0.488	3.89	0.82	3.91	0.66	1.364	0.488
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	3.54	0.71	3.79	0.52	1.565	0.445	3.89	0.68	3.76	0.74	1.44	0.445	3.77	0.78	3.78	0.78	1.565	0.445
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.66	0.89	3.63	0.74	1.454	0.465	3.88	0.92	3.86	0.82	0.92	0.345	3.84	0.68	3.92	0.96	0.929	0.345
รวม	3.62	0.72	3.71	0.66	-1.03	0.175	3.92	0.79	3.91	0.72	0.051	0.48	3.84	0.67	3.88	0.77	-0.425	0.342

ตารางที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามความสนใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในภาพรวมทั้งจังหวัด

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและ สิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับ ด้านการท่องเที่ยว	ความสนใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์				T	p
	ไม่สนใจ (n = 97)		สนใจ (n = 303)			
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD		
1.แหล่งท่องเที่ยว	3.86	0.72	3.90	0.68	0.652	0.928
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.75	0.68	3.77	0.75	0.422	0.765
3.ที่พักแรม	3.78	0.82	3.83	0.7	0.424	0.885
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	3.81	0.54	3.79	0.61	0.544	0.955
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.80	0.66	3.81	0.83	0.734	0.865
รวม	3.80	0.67	3.82	0.70	0.66	0.264

จากตารางที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามความสนใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในภาพรวมทั้งจังหวัดพบว่าจะมีค่าเฉลี่ยต่อทรัพยากรแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แต่ละคลัสเตอร์พื้นที่การท่องเที่ยวจะมีค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว แต่ละด้านไม่แตกต่างกันเช่นกัน ดังแสดงได้ในตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามความสนใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในแต่ละคลัสเตอร์

ตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามความสนใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในแต่ละคลัสเตอร์

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) n= 133				คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) n=134				คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) n=133									
	ความสนใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์																	
	ไม่สนใจ (n = 55)		สนใจ (n = 78)		T	p	ไม่สนใจ (n = 26)		สนใจ (n = 108)		T	p	ไม่สนใจ (n = 17)		สนใจ (n = 116)		T	p
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD		
1.แหล่งท่องเที่ยว	3.78	0.62	3.88	0.61	0.774	0.512	3.89	0.74	3.92	0.58	-0.668	0.512	3.92	0.62	3.89	0.61	-0.174	0.612
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.71	0.64	3.73	0.78	1.358	0.521	3.83	0.88	3.8	0.75	-0.758	0.521	3.71	0.64	3.79	0.72	-0.758	0.486
3.ที่พักแรม	3.65	0.87	3.78	0.65	1.664	0.488	3.88	0.72	3.85	0.79	1.56	0.488	3.82	0.87	3.86	0.65	1.364	0.534
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	3.84	0.65	3.74	0.91	1.565	0.445	3.81	0.68	3.82	0.74	1.44	0.445	3.78	0.7	3.81	0.61	1.565	0.577
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.72	0.72	3.65	0.79	1.454	0.465	3.8	0.59	3.84	0.82	0.92	0.345	3.89	0.72	3.95	0.64	0.929	0.535
รวม	3.74	0.69	3.76	0.74	-0.322	0.381	3.84	0.71	3.85	0.72	-0.152	0.443	3.82	0.70	3.86	0.64	-0.759	0.236

ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล จากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคลัสเตอร์

ศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่ง อำนวยความสะดวกที่ รองรับด้านการ ท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่ อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง)		คลัสเตอร์กลุ่ม การท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมือง สตูล – อำเภอ ละงู)		คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเชิง ธรณีวิทยา(พื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)		รวม	
	F	p	F	p	F	p	F	p

อายุ

1.แหล่งท่องเที่ยว	5.294	0.007*	6.168	0.006*	5.893	0.006*	8.843	0.005*
2.การเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	7.759	0.540	7.406	0.845	10.041	0.580	9.842	0.960
3.ที่พักแรม	6.941	0.005*	10.38	0.005*	11.842	0.006*	7.995	0.050
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	8.052	0.705	6.685	0.006*	6.709	0.007*	10.705	0.008*
5.กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	6.261	0.301	8.685	0.005*	5.947	0.006*	14.705	0.005*

สถานภาพ

1.แหล่งท่องเที่ยว	12.701	0.068	8.843	0.059	8.961	0.006*	14.041	0.005*
2.การเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	7.406	0.955	9.041	0.050	4.041	0.972	11.065	0.046
3.ที่พักแรม	13.38	0.508	5.842	0.005*	1.889	0.023	15.842	0.088
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	6.168	0.008*	9.709	0.680	2.329	0.056	23.709	0.005*
5.กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	8.52	0.059	5.947	0.780	3.576	0.051	31.576	0.492

หมายเหตุ * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล จากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคลัสเตอร์ (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง)		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเล และชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)		คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยา(พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)		รวม	
	F	p	F	p	F	p	F	p
ระดับการศึกษาสูงสุด								
1.แหล่งท่องเที่ยว	5.44	0.053	12.52	0.055	6.531	0.409	7.406	0.590
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.041	0.746	9.181	0.803	1.882	0.311	6.451	0.057
3.ที่พักแรม	5.842	0.056	5.842	0.006*	2.767	0.888	13.38	0.105
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	3.709	0.780	7.503	0.523	7.416	0.009*	9.382	0.008*
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	5.947	0.008*	9.972	0.248	12.065	0.005*	7.384	0.005*
อาชีพ								
1.แหล่งท่องเที่ยว	5.843	0.381	10.12	0.932	6.531	0.276	7.406	0.292
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	7.077	0.244	9.181	0.670	7.182	0.211	6.451	0.540
3.ที่พักแรม	9.842	0.150	6.842	0.006*	5.767	0.436	13.38	0.005*
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	6.709	0.148	8.503	0.006*	7.416	0.008*	9.382	0.006*
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	5.947	0.851	9.972	0.285	12.065	0.149	4.384	0.218
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน								
1.แหล่งท่องเที่ยว	8.04	0.354	9.709	0.007*	9.014	0.005*	5.58	0.841
2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	14.04	0.321	6.842	0.506	5.767	0.436	11.432	0.794
3.ที่พักแรม	5.842	0.838	3.709	0.147	6.709	0.553	17.406	0.542
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	9.709	0.007*	6.709	0.007*	8.709	0.000	13.38	0.590
5.กิจกรรมการท่องเที่ยว	9.947	0.446	4.709	0.059	8.522	0.000**	16.168	0.007*

หมายเหตุ * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล จากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคลัสเตอร์ (ต่อ)

ศักยภาพทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่ง อำนวยความสะดวกที่ รองรับด้านการ ท่องเที่ยว	คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจ พอเพียง (พื้นที่ อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง)		คลัสเตอร์กลุ่ม การท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมือง สตูล – อำเภอ ละงู)		คลัสเตอร์กลุ่มการ ท่องเที่ยวเชิง ธรณีวิทยา(พื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง)		รวม	
	F	p	F	p	F	p	F	p

งานอดิเรก

1.แหล่งท่องเที่ยว	13.843	0.244	12.579	0.007*	8.133	0.008*	13.243	0.246
2.การเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	9.041	0.150	6.221	0.506	12.842	0.590	11.041	0.028
3.ที่พักแรม	11.834	0.583	11.842	0.147	17.759	0.006*	8.842	0.007*
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	11.709	0.006*	18.709	0.008*	5.842	0.149	19.109	0.146
5.กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	8.442	0.540	8.147	0.007*	10.842	0.007*	9.447	0.005*

แหล่งสื่อในการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อนำเพื่อประโยชน์

1.แหล่งท่องเที่ยว	12.043	0.105	6.950	0.457	9.899	0.507	9.289	0.435
2.การเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	9.051	0.007*	7.041	0.005*	8.754	0.011	12.041	0.007*
3.ที่พักแรม	5.842	0.506	7.842	0.221	6.91	0.240	10.422	0.084
4.สิ่งอำนวยความสะดวก	8.707	0.147	9.231	0.126	9.05	0.106	9.709	0.311
5.กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	9.972	0.008*	5.947	0.006*	8.261	0.005*	7.947	0.005*

หมายเหตุ * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาพรวมทั้งจังหวัด

ข้อปัญหา และอุปสรรค สรุปได้ ดังนี้

1. การเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวบางแหล่งไม่สามารถเข้าถึงได้ง่ายมากนัก ต้องอาศัยรถส่วนตัวเท่านั้น

2. ชุมชนไม่ได้รับข่าวประชาสัมพันธ์ด้านนี้มากนัก

3. ชาวชนในชุมชนบางส่วน ไม่มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านนี้

4. แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่ง สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เกิดปัญหาขยะ ห้าง

สุขา

ข้อเสนอแนะของผู้ที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สรุปได้ ดังนี้

1. ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้น เพื่อให้ชาวชนมีส่วนร่วม และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากขึ้น ไม่หันไปหาสิ่งเสพติด

2. ควรส่งเสริมกิจกรรมให้มืออย่างต่อเนื่อง

3. ควรเน้นทำกิจกรรมช่วยเหลือชุมชน เช่น ซ่อมหรือฝึกสอนกีฬา สอนอาชีพ งานประดิษฐ์ งานฝีมือ เป็นต้น

ส่วนที่ 6 ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวและตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล

จากการสัมภาษณ์ถึงมีโครงสร้างแบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพของทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ด้านต่างๆ ตามประเด็นของทฤษฎี 5 A's

2. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่มีศักยภาพและมีความเหมาะสมกับพื้นที่

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ผลจากการสัมภาษณ์ ตามประเด็นดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. สักยภาพด้านทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

1.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 ท่าน กล่าวว่า “...มีความเป็นธรรมชาติมาก ต่างจากสังคมเมือง คนในพื้นที่ใจดี ยิ้มแย้มและช่วยเหลือกัน มีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงที่เป็นธรรมชาติ รวมทั้งวัด โรงเรียน มัสยิด และศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กและคนในหมู่บ้าน ได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน และเรียนรู้วัฒนธรรมหลายอย่างจากที่นี่ ได้ลองทำอาหาร ไทยท้องถิ่นด้วย มีเพื่อนเพิ่มขึ้นมากมายทั้งจากคนในชุมชน เด็กๆ ในศูนย์การเรียนรู้ และเพื่อนอาสาสมัครจากประเทศอื่นๆ เพราะก่อนหน้านี้ไม่เคยรู้ว่าสถานที่ที่ต้องมาเป็นอย่างไร รู้เพียงว่าต้องการมาเรียนรู้วัฒนธรรมที่ต่างไปจากวัฒนธรรมของตน มาฝึกภาษาอังกฤษของตนเองด้วย ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และ 2, 2558)

“...แหล่งท่องเที่ยว หรือทำกิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นชุมชน หมู่บ้านที่ต้องการความช่วยเหลือมีทั้งวัด มัสยิด โรงเรียนต่างๆ ส่วนใหญ่ไม่ค่อยพัฒนามากนัก มีหลายสถานที่ทั้งที่ อำเภอเมือง อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า แล้วแต่ว่าแหล่งไหนติดต่อหรือประสานขอความช่วยเหลือเข้ามา ไม่ได้มีที่ประจำ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแหล่งชุมชน หรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆว่าจะให้กลุ่มของเราเข้าไปมีส่วนร่วมหรือไม่ เราพิจารณาด้วยว่าชุมชนไหนควรไป และไม่ควรไป เพราะถ้าคนในชุมชนไม่ต้อนรับ เราก็ไม่อยากพาคณะของเราไป เพราะเราไปด้วยจิตใจที่ดี ต้องการเข้าไปช่วยเหลือชุมชนใน ส่วนที่เขาขาดแคลน นักท่องเที่ยวอาสาสมัครที่มาต้องการเห็นความเป็นท้องถิ่น เป็นชุมชนดั้งเดิมที่ต่างไปจากวัฒนธรรมบ้านเขา ไม่ได้จะจูงมาชมสิ่งสวยงามมากนัก แต่ระหว่างวันหยุดของโปรแกรมกิจกรรม เขาสามารถไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงอื่นๆเช่นชายหาดปากบารา เกาะใกล้ๆ ได้ด้วยตัวเอง เพื่อพักผ่อนหรือหาความสบายใจอีกระดับหนึ่งจะเป็นสิทธิ์ของเขา เขาเรียนรู้จากระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวและช่วยเหลือผู้อื่นในแหล่งที่เขามามีส่วนร่วมเป็นหลักมากกว่า ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3,4 และ 5, 2558)

“...แหล่งท่องเที่ยวที่ทำกิจกรรมนี้ เรานั้นแหล่งเรียนรู้ หลักๆ คือ โรงเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน โดยเฉพาะแหล่งที่มีความเป็นธรรมชาติและมีชุมชนที่เปิดใจรับวัฒนธรรมใหม่ๆ เพราะจะสามารถทำให้การทำกิจกรรมอาสาสมัครมีบรรยากาศของการพักผ่อนไปด้วย ไม่ว่าจะแหล่งที่ใกล้กับชายหาด หรือป่าชายเลน แหล่งท่องเที่ยวเพื่องานอาสา บำเพ็ญประโยชน์ ในจังหวัดสตูล ทางองค์กรเลือกพื้นที่ใน 4 สถานที่ คือ บ้านโคกพะยอม บ้านท่ายาง บ้านบ่อเจ็ดลูก และเกาะบู

โหล่น ซึ่งจะหมุนเวียนกันไปตามโอกาส เช่น เปิดเทอมจะไปตามโรงเรียน แต่ปิดเทอมจะใช้โรงเรียนเป็นทั้งแหล่งทำกิจกรรม และที่พักพร้อมๆกัน ดังนั้นชุมชนก็เป็นส่วนสำคัญที่จะอนุญาตให้ทางเราเข้ามาใช้ประโยชน์เพื่อคนในชุมชนเองหรือไม่ เพราะถ้าเราเห็นความร่วมมือที่ดีจากชุมชน ก็จะสามารถนำเสนอให้นักท่องเที่ยวหรืออาสาสมัครรุ่นต่อไป เข้ามาได้อีก ทำให้การเรียนรู้ของชุมชนมีความต่อเนื่อง และมีพัฒนาการที่ดีขึ้น..” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 และ 7, 2558)

1.2 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

“..เราเดินทางตรงมาจากญี่ปุ่น ลงสนามบินที่สุวรรณภูมิ แล้วต่อเครื่องมาลงที่หาดใหญ่ หลังจากนั้นก็มีเจ้าหน้าที่รอรับที่สนามบิน เพื่อมาที่นี่ ถือว่าเป็นการเดินทางที่นาน แต่ก็สะดวก จะมีบ้างที่คิดว่าถนนเข้าสู่ชุมชนซับซ้อน กว่าที่จะเดินทางมาถึงจุดหมายปลายทาง แต่มันก็ไม่ใช่อุปสรรคเพราะเป้าหมายของเราคือช่วยชุมชนที่ห่างไกลความเจริญ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, และ 2, 2558)

“...การเดินทางมาที่นี่ ค่อนข้างยากหน่อย เพราะจะไม่มีรถโดยสารผ่าน แต่จะมีเจ้าหน้าที่จากองค์กรנדและเวลาและสถานที่รับ การเดินทางไปไหนมาไหนจะใช้บริการรถขององค์กรเป็นส่วนใหญ่ ทุกอย่างเป็นไปตามตารางกิจกรรม ปัญหาเรื่องการเดินทางเข้าถึงแหล่งทำกิจกรรมส่วนนี้จึงไม่ใช่อุปสรรค ถ้าอาสาสมัครหรือนักท่องเที่ยวไม่มีธุระส่วนตัวที่ต้องเดินทางไปทีอื่นๆ หรือบางครั้งคนในชุมชนก็รับอาสาพาอาสาสมัครไปทำธุระในเมืองบ้าง พาไปเที่ยวสถานที่ใกล้เคียงบ้าง...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 และ 4, 2558)

“... การเดินทางมาที่นี่ก็ไม่ลำบากมาก เพราะจะมีเจ้าหน้าที่ประสานงานคอยติดต่อช่วยเหลือ ว่าต้องเดินทางอย่างไร และรอรับจากรถตู้โดยสารเพื่อพามาถึงแหล่งค่ายอาสาเพื่อทำกิจกรรม...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, 2558)

“..การเดินทางไปที่แคมป์หรือแหล่งทำกิจกรรมจะแล้วแต่ว่าเป็นสถานที่ไหน แต่โดยปกติจะมีรถของมูลนิธิให้บริการอยู่แล้ว ไม่กัมูลนิธิจะติดต่อเหมารถในท้องถิ่นเพื่อให้บริการ เช่น รถตู้ๆ รถสองแถว การเดินทางไปมาที่ผ่านๆมา จะไปเป็นกลุ่ม ซึ่งถ้าเดินทางเพื่อไปทำกิจกรรมหรือไปมาระหว่างที่พักจะไม่มีปัญหามากนัก ส่วนเส้นทางนั้นทางมูลนิธิจะมีการเตรียมพร้อมและสำรวจเส้นทางก่อนเสมอ เพื่อไม่ให้เกิดการเดินทางมีปัญหาหรืออุปสรรคระหว่างเดินทาง เพราะอาจจะทำให้ตารางกิจกรรมสะดุดได้ และหากเขาต้องการเดินทางไปไหนส่วนตัวเองจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนตัวเอง เพราะปัจจุบันนี้การเดินทางไปไหนมาไหนค่อนข้างสะดวก ถ้ามีปัจจัยที่จะจ่ายๆ คนในชุมชนเองบางรายก็มีศักยภาพในการบริการรับส่งไปไหนๆได้...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 และ 7, 2558)

1.3 ด้านที่พักแรมเพื่อท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

“..ที่พักของพวกเราธรรมดา มีเพียงมุ้งเพื่อกันยุง และฟูกนอน นอนรวมในโรงใหญ่ในแคมป์ของศูนย์การเรียนรู้ ใช้ห้องน้ำรวมกัน ทุกคนจะผลัดเวรช่วยกันทำความสะอาด ทำอาหาร โดยมีเจ้าหน้าที่ขององค์กรช่วยประสานงาน ถ้าเราขาดเหลืออะไร บางคนก็จะเตรียมถุงนอนมาด้วยเพื่อ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1,2,6, และ 7, 2558)

“..ทางเลือกของที่พัก ที่เรามีคือพื้นฐานมากๆ เหมือนชาวบ้านทั่วไป ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายมากนัก เพราะคนที่มาส่วนใหญ่จะสะดวกสบายมากนัก เพราะคนที่มาส่วนใหญ่จะสะดวกสบายอยู่แล้วที่บ้านของเขา ที่พักจะเหมือนหอพักอยู่รวมกัน แบ่งปันกัน เพราะจะสะดวกในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3,4 และ5 2558)

1.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

“..สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณใกล้เคียง ที่จำเป็นอย่างอื่น อย่างร้านขายของชำ ปกติแต่ละหมู่บ้าน แต่ละชุมชนจะมีอยู่แล้ว เพื่อให้อาสาสมัครนักท่องเที่ยวได้อุดหนุนชุมชนบ้าง ส่วนเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ที่สำคัญ คือสัญญาณ โทรศัพท์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต เพราะมันจะทำให้เขาไม่รู้สึกล่าถูกตัดขาดจากโลกภายนอก จากครอบครัว และเพื่อนฝูงของเขา อย่างน้อยเขาก็ได้อัพเดทกิจกรรม สิ่งที่เขาทำแชร์ในโลกโซเชียล บริการไปรษณีย์นี้ค่อนข้างแพงแต่เขามีความจำเป็น ต้องติดต่อเพื่อส่งของกลับภูมิลำเนา หรือรับเอกสารจากภูมิลำเนาเพื่อการเดินทาง หรือขอเอกสารหลักฐานต่างๆ เท่านั้น ร้านอาหาร ก็จะอยู่ในเมืองในกรณีที่เขาต้องการเปลี่ยนบรรยากาศ ดื่มน้ำเย็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ถ้าเป็นโรงพยาบาลหรือคลินิก ก็จะไม่ค่อยได้ใช้บริการมากนัก ถ้าไม่เกิดกรณีฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุหนักๆ เพราะถ้าไม่สบายเล็กๆ น้อยๆ นักท่องเที่ยวอาสาสมัครจะมียาประจำตัวเบื้องต้นเป็นของตนเอง หรือถ้าจำเป็นต้องซื้อหาเพิ่มเติมก็จะนำตัวอย่างยา เพื่อไปหาซื้อจากร้านยาในตัวเมืองเวลาเข้าเมือง หรือองค์กรผ่านไปทำธุระ ธนาคารหรือตู้เอทีเอ็ม มีความจำเป็นเพียงเล็กน้อย เพราะค่าใช้จ่ายเขาต้องจ่ายมาสนับสนุนองค์กรตั้งแต่แรก เพราะองค์กรจะรับชำระมาเป็นค่าบำรุงองค์กร เขาต้องออกค่าเดินทางด้วยตนเอง ตั้งแต่เริ่มต้น อย่างจากญี่ปุ่นที่เขาใช้จ่ายมาก็ราวๆ 1,500USD สำหรับอยู่ 2 สัปดาห์ ฉะนั้นเขาต้องจัดการตัวเอง การมีเงินสดกระเป๋าบ้างก็ทำให้เขาสบายใจขึ้น กรณีที่เขาต้องการซื้ออะไรที่พอใจเป็นต้น ส่วนใหญ่หลักๆ คือองค์กรหรือมูลนิธิ จะอำนวยความสะดวกให้โดยมีกฎเกณฑ์ให้เป็นที่รับทราบ เช่น วันไหนในสัปดาห์จะมีการติดต่อหรือทำธุระในเมือง เป็นต้น...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, และคณะ, 2558)

1.5 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

“..กิจกรรมที่ทำแล้วแต่โอกาส และช่วงเวลาที่เหมาะสม ตารางกิจกรรมส่วนนี้จัดขึ้น โดยองค์กร เช่น ครอบรอบ ปีขององค์กร มีการเปิดรับอาสาสมัครนักท่องเที่ยวเข้ามาช่วยทำงาน ช่วยเหลือชุมชน ทั้งจากในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อให้กิจกรรมที่จัดขึ้น ได้ต่อยอดเป็นทุนและรายได้ให้กับชุมชน เพื่อจะเอาไปใช้ประโยชน์ เช่น ศูนย์การเรียนรู้คลองโตะเสี้ยนนี้ ที่บ้านท่ายาง กิจกรรมเพิ่มเติมก็จะมีเด็ก ๆ และคนในชุมชนร่วมด้วยช่วยกัน เช่นขายหนังสือ ขายงานศิลปะ ภาพวาด เสื้อสกรีนลาย นอกจากนี้ที่บ้านท่ายางก็จะมีกิจกรรมก่อสร้างห้องครัวให้โรงเรียน การรวมนคนตรีเพื่อน้องๆเด็ก ๆ ในชุมชน นอกนั้นในสตูลจะเน้นด้านการสอนภาษา และทำกิจกรรมกับเด็ก ๆ ในชุมชนหรือโรงเรียนใกล้เคียง ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1,2,6 และ 7, 2558)

“..กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรืองานอาสาที่ทำอยู่ในพื้นที่ ขององค์กร ส่วนใหญ่ เป็นไปในด้านการพัฒนาชุมชน ตัวอย่างเช่น ปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชน เช่นทาสีโรงเรียน กำแพง วัด กำแพงมัสยิด ช่วยเก็บขยะทำความสะอาดตามชายหาด การสอนภาษาเบื้องต้นแบบสนุกๆ มีทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับคนชุมชน หรือนักเรียน ครู ในโรงเรียนต่างๆ ที่สนใจร่วมทำกิจกรรมกับเรา บ้างก็จัดตั้งชมรมปลูกจิตสำนึกเรื่องจิตอาสาให้กับ กลุ่มเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ก็จะมีกรไปเยี่ยมผู้ป่วยในโรงพยาบาลไปให้กำลังใจ ผู้ป่วยที่ไร้ญาติบ้าง บางครั้งก็จะเป็นตัวแทนนำสิ่งของจากองค์กรส่วนกลางในประเทศฮ่องกงที่ได้รับบริจาคต่อมาก็เพื่อให้กับเด็ก ๆ หรือชุมชนที่ขาดแคลน เช่นอุปกรณ์กีฬา ของเล่น เป็นต้น ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3,4 และ 5 , 2558)

2. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพกับพื้นที่จังหวัดสตูล

“...กิจกรรม หรือโครงการต่างๆ ลักษณะนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนอาสาสมัครด้วย ถ้ามาหลายๆคน อย่างน้อยเขามีเพื่อนร่วมเดินทางและทำกิจกรรม ที่สามารถพูดคุยกันได้ ไม่เหงา แต่ถ้ามีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเองก็ ช่วยเหลือประสานงานให้เขาได้ เขาก็สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ไม่ เป็นปัญหา ทำกิจกรรมอะไรก็ได้ให้เขา รู้สึกว่าเขามีประโยชน์ ได้ช่วยเหลือคนอื่น จัดในพื้นที่ไหนก็ได้ หรือใครที่สนใจรับอาสาสมัครเข้ามาที่แจ้งทางองค์กร ได้ จริงอยู่เรามีเครือข่ายความร่วมมือด้านอาสาสมัครนานาชาติ แต่คนไทยเราก็รับเพราะถ้าเขาจะมาเขาจะได้เพื่อน ได้ความรู้สึกดีๆ กลับไป ที่ สตูลกิจกรรมที่เหมาะสมก็คงเป็นด้านการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และกิจกรรมนันทนาการ เล่นกับเด็ก ๆ เราเห็นว่ากิจกรรมน่าจะเหมาะสมที่สุดแล้ว อย่างอื่นที่ทำก็มี งานก่อสร้างเล็กๆ น้อยๆ ห้องน้ำ ห้องครัว สะพาน การรวมนคนตรีหารายได้ ถ้าจะถามว่าเหมาะสมรึเปล่า ต้องถามกลับไป ที่ชุมชนที่ได้รับ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และคณะ, 2558)

ประเด็นการจัดลำดับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่เพื่อความเหมาะสมและมีศักยภาพ กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ช่วยกันลำดับรูปแบบและกิจกรรมด้านต่างๆ หากลำดับเป็นดังนี้

- “...ลำดับที่ 1. กิจกรรมด้านการสอน
- ลำดับที่ 2. กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน
- ลำดับที่ 3. กิจกรรมด้านการก่อสร้าง
- ลำดับที่ 4. กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม
- ลำดับที่ 5. กิจกรรมด้านวัฒนธรรม
- ลำดับที่ 6. กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน
- ลำดับที่ 7. กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ
- ลำดับที่ 8. กิจกรรมด้านประชาสงเคราะห์
- ลำดับที่ 9. กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา
- ลำดับที่ 10. กิจกรรมด้านการแพทย์ ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และคณะ, 2558)

ปัญหา หรืออุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

“....ปัญหาของการจัดกิจกรรม คือชุมชนที่เป็น โฮสหรือเจ้าของพื้นที่ ว่าเขายินดีต้อนรับกลุ่มอาสาสมัครหรือไม่ บางโรงเรียนชอบที่จะให้อาสาสมัครเข้าไปทำกิจกรรมกับนักเรียนในโรงเรียน แต่ในบางโรงเรียนแทบไม่รู้เลยว่ามียาอาสาสมัครอยู่ในพื้นที่ และอาจสามารถช่วยสอนเด็ก หรือทำกิจกรรมกับเด็กได้บ้าง เพียงแค่ให้ติดต่อองค์กรเข้ามา...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และคณะ, 2558)

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับรูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมในพื้นที่

“....พื้นที่จังหวัดเองมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอยู่แล้ว อาสาสมัครเสร็จกิจกรรม จบโครงการก็สามารถไปเที่ยวต่อได้เลย แค่อาสาสมัครหรือนักท่องเที่ยวอาจต้องทำงานเป็นอาสาท่อนเท่านั้น เพราะฉะนั้นแล้ว กิจกรรมอะไรก็ได้ที่ต้องการมือที่คนเข้ามาช่วย สามารถวางตารางกิจกรรมได้ โอกาสมีอยู่มากในอินเทอร์เน็ต เสิร์ชในกูเกิ้ลหาคำว่าอาสาสมัครในประเทศไทยก็มีอยู่มาก กลุ่มคนจิตอาสาที่มาก ยิ่งในช่วงปิดภาคเรียนที่ประเทศเขา เช่น เดือนกุมภาพันธ์-เดือนมีนาคม ญี่ปุ่นปิดเทอม 2 เดือน อย่างเดือนมิถุนายนถึงกันยายน ก็มีนักท่องเที่ยวอาสาสมัครเข้ามาทุกอาทิตย์ ....” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และคณะ, 2558)

“...ควรกำหนดรายละเอียดกิจกรรมในการนำเสนอขายให้ชัดเจนกับนักท่องเที่ยวอาสาเพราะบางครั้งเขาคาดหวังมาทำงานช่วยเหลือมากกว่าอยู่เฉยๆ หรือไม่ได้ทำกิจกรรมใด ทักษะพื้นฐานจำเป็นต้องมีสำหรับบางกิจกรรม เช่น เรามีนักศึกษาเรียนวิศวะมาช่วยร่วมออกความคิดสร้างสะพานไม้ที่ทำเรือ เป็นต้น...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3,4 และ 5, 2558)

สรุปภาพรวมจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ กรณีศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และมักถูกเน้นย้ำไปเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบปกติ ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว หรือรณรงค์ให้สามารถเที่ยวได้ทั้งปี แต่แหล่งท่องเที่ยวด้านภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นรากฐานของสังคมยังไม่ได้มีการดึงศักยภาพมากนัก ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นถึงการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาชุมชนควบคู่กันไปด้วย และควรได้รับการส่งเสริมเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล” ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว ระดับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รวมถึงรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละคลัสเตอร์ ในจังหวัดสตูล ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในจังหวัดสตูลได้ในลำดับถัดไป การศึกษาใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์ของค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) การทดสอบความแตกต่างของค่าที (t-Test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ของ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) โดยกำหนดค่า p-value ที่ 0.05 หากผลทดสอบมีความแตกต่างกันทางสถิติตามระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ จะทดสอบเปรียบเทียบเชิงซ้อนเป็นรายคู่ โดยเทคนิค Scheffe

รวมทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และตัวแทนองค์กรเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล ที่ทำกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อยู่ในจังหวัดสตูล จำนวน 7 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เชิงพรรณนาด้วยการอธิบายความ จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาจำแนกตามประเด็นที่ศึกษา และเรียบเรียงข้อมูลเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน ดังนี้

1. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา
2. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล เช่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่แต่ละคลัสเตอร์ ซึ่งถือเป็นข้อมูลด้านอุปสงค์ และข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และกลุ่มบุคคลที่ทำกิจกรรมเป็นตัวแทนจากองค์กรเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดสตูล เป็นข้อมูลด้านอุปทาน โดยศึกษาถึงข้อมูลส่วนบุคคล ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ

และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาแต่ละคลัสเตอร์พื้นที่ท่องเที่ยว และในภาพรวมทั้งจังหวัดสตูล ได้ดังนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อประเมินทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล

สรุปและอภิปรายผล : ระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ในภาพรวมของจังหวัดสตูล

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล เช่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่แต่ละคลัสเตอร์ ซึ่งถือเป็นข้อมูลด้านอุปสงค์ การศึกษาถึงข้อมูลส่วนบุคคล ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับด้านการท่องเที่ยว ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดสตูล รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ สามารถอภิปรายในภาพรวมได้ กล่าวคือ ปัจจัยบางประการของส่วนบุคคลข้างต้นมีความสัมพันธ์กับทรัพยากรการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญ โดยประเด็น การศึกษา อาชีพ อายุ รายได้ สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองการประเมินทรัพยากร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะมองภาพรวมในคลัสเตอร์ของตนเป็นบวก เป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับภาพรวมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดที่มีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในชุมชนต่างๆ กลุ่มโฮมสเตย์ที่มีแพร่หลายมากขึ้น การเดินทางท่องเที่ยวที่ง่ายและสะดวกขึ้นต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวหลักๆ แต่กระนั้น เมื่อลงรายละเอียดรายคลัสเตอร์จะพบว่าบางชุมชนยังประเมินปัจจัยด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู)

ทั้งนี้ภาพรวมของค่าเฉลี่ยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยว จะมีค่าเฉลี่ยในเกณฑ์ดีแล้วก็ตาม แต่ในบริบทของการศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จะถูกมองข้าม และในทางกลับกันปัญหาหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการลดทอนระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวจะนำมาพิจารณาแทนที่ เนื่องจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะสามารถเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชนหรือทรัพยากรส่วนที่บกร่องให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นได้ VolunTourism International (1999)

กล่าวว่า การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นั้น เป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่จะบูรณาการกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมเข้ากับกิจกรรมการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวอย่างแยกกันไม่ออก สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ขององค์กรอาสาสมัครที่ดูแลนักท่องเที่ยว (ผู้ให้สัมภาษณ์, คนที่ 1 และคณะ, 2558) มองว่า “...พื้นที่จังหวัดเองมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอยู่แล้ว เพราะ ฉะนั้นแล้ว กิจกรรมอะไรก็ได้ที่ต้องการมือที่คนเข้ามาช่วย สามารถร่างตารางกิจกรรมได้”

สรุปและอภิปรายผล : ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในภาพรวมของจังหวัดสตูล

การที่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวไม่ถึงร้อยละ 50 มีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน **ระดับสูง** นั้นสะท้อนข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ชวลิต เติรยาภิรมย์ และคณะ (2556) ได้วิจัยเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของภาคเหนือตอนบน เพื่อจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นระบบโดยที่ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลนั้นได้ เพื่อคัดสรรหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ในการนำไปประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ ได้แก่ หนังสือ และเว็บไซต์ และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้มีมาตรฐานและทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นสำหรับบริบทพื้นที่ของพื้นที่รวมทั้ง 3 คลัสเตอร์ ส่วนใหญ่จะยังคงรับทราบเพียงข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การทำกิจกรรมเก็บขยะเพื่อเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวเท่านั้น

ข้อพิจารณาจากลำดับประเด็นข้อความที่ผู้วิจัยศึกษาและเรียบเรียงจากคุณลักษณะของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จากข้อมูลทฤษฎี เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจตามลำดับนั้น อภิปรายได้ว่า พื้นฐานความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างอาจคลาดเคลื่อนจากการเป็นอาสาสมัคร และเป็นนักท่องเที่ยวอาสาสมัคร ซึ่งข้อแตกต่างส่วนนี้ มีการวิเคราะห์โดยผู้ที่มีความสนใจเรียงจากผู้สนใจงานอาสาสมัครจากทั่วโลกผ่าน www.travelblog.com เกี่ยวกับ volunteerism และ voluntourism ระบุคุณลักษณะเบื้องต้นของการท่องเที่ยวประเภทนี้ว่า 1) การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์จะมีวัตถุประสงค์หลักคือการเดินทางท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ และมีโอกาสช่วยเหลือสังคมบ้าง 2) การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะมีการเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้เข้าร่วมโครงการในลักษณะเดียวกับแพ็คเกจทัวร์ และ 3) การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์จะเข้าร่วมโครงการในฐานะผู้สนใจ โดยการทำงานกับชุมชนและอาจทำงานตามระดับความสนใจของตน *ดังนั้น ประเด็นข้อความที่ตอบผิดมากที่สุด 5 ลำดับแรก* เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจ มีประเด็น ดังนี้

ตอบผิคลำดับ 1 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง

ตอบผิคลำดับ 2 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเองได้ร่วมกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์

ตอบผิคลำดับ 3 กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชนเอง

ตอบผิคลำดับ 4 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติเท่านั้น

ตอบผิคลำดับ 5 การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ในชุมชน

ทั้งนี้หากกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ได้รับการส่งเสริมและให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการพัฒนา ด้านต่างๆ เช่น กรณีที่นักท่องเที่ยวชำระค่าใช้จ่ายมาเพื่อช่วยเหลือช่วยชุมชน ชุมชนเองก็สามารถสร้างรายได้จากส่วนนั้นได้ การที่ชุมชน โสมสเดย์ มีการพัฒนาเพื่อความเป็นสากล และมีมาตรฐานการรองรับเพื่อต้อนรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หรือนักท่องเที่ยวอาสาสมัครนี้ เพราะจากประเด็นที่ถูกต้อง คือ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้น้อยโดยและค่าใช้จ่ายสำคัญคือ เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเองได้ร่วมกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่ง ไม่จำเพาะเจาะจงในแหล่งธรรมชาติเท่านั้น แต่เป็นแหล่งที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือร่วมมือ สอดคล้องกับประเด็นจากการสัมภาษณ์ “ธนาคารหรือตู้เอทีเอ็ม มีความจำเป็นเพียงเล็กน้อย เพราะค่าใช้จ่ายเขาต้องจ่ายมาสนับสนุนองค์กรตั้งแต่แรก เพราะองค์กรจะรับชำระมาเป็นค่าบำรุงองค์กร เขาต้องออกค่าเดินทางด้วยตนเอง ตั้งแต่เริ่มต้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, และคณะ, 2558)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับจังหวัดสตูล

สรุป และอภิปรายผล: ระดับความเหมาะสมด้านรูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ ในภาพรวมของจังหวัดสตูล

ลำดับกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างจากข้อการสัมภาษณ์ และข้อมูล ได้ดังนี้

“...ลำดับที่ 1. กิจกรรมด้านการสอน
ลำดับที่ 2. กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน
ลำดับที่ 3. กิจกรรมด้านการก่อสร้าง

ลำดับที่ 1 กิจกรรมด้านการสอน
ลำดับที่ 2 .กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม
ลำดับที่ 3. กิจกรรมด้านประชาสัมพันธ์

ลำดับที่ 4. กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ลำดับที่ 5. กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ลำดับที่ 6. กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ลำดับที่ 7. กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ ลำดับที่ 8. กิจกรรมด้านประชาสงเคราะห์ ลำดับที่ 9. กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา ลำดับที่ 10. กิจกรรมด้านการแพทย์ ...”	ลำดับที่ 4. กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ลำดับที่ 5. กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา ลำดับที่ 6. กิจกรรมด้านการก่อสร้าง ลำดับที่ 7. กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน ลำดับที่ 8. กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ลำดับที่ 9. กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ ลำดับที่ 10. กิจกรรมด้านการแพทย์
โดย (คณะผู้ให้สัมภาษณ์, 2558)	โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในภาพรวมจังหวัดสตูล

เมื่อพิจารณารายกิจกรรมเปรียบเทียบกับ ผลการศึกษา เรื่อง อุปทานการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ของกาญจนา สมมิตร และคณะ (2556) ด้าน
ประเภทของกิจกรรม ซึ่งมีข้อค้นพบว่า ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน กิจกรรมที่ผู้จัดกิจกรรมเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์จัดมากที่สุด เรียงตามลำดับได้ ดังนี้

1. กิจกรรมประชาสงเคราะห์
2. การสอน
3. การพัฒนาธุรกิจ
4. การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
5. กิจกรรมการก่อสร้าง
6. กิจกรรมการวิจัยศึกษาสภาพแวดล้อม
7. การพัฒนาชุมชน

ทั้งนี้ คมสัน วาฤทธิ และคณะ (2556) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องอุปสงค์การท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน พบว่ากลุ่มประเภทของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยว
เชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบนใช้บริการมากที่สุด ตามลำดับดังนี้

1. กิจกรรมการสอน
2. การก่อสร้าง
3. กลุ่มประชาสงเคราะห์
4. กิจกรรมพัฒนาชุมชน
5. อนุรักษ์วัฒนธรรม
6. พัฒนาธุรกิจ
7. การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

8. กลุ่มทางการแพทย์
9. การทำสื่อ (บทความ)
10. การวิจัยและศึกษาสภาพแวดล้อม

เนื่องจากมีบริบทของพื้นที่เข้ามาเกี่ยวข้องระหว่างภูมิภาค รูปแบบและกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและมีศักยภาพนี้ จึงไม่อาจเปรียบเทียบหรือใช้เป็นแนวทางที่แน่ชัดว่าเหมาะสมหรือไม่ ดังนั้นเพื่อตอบคำถามการวิจัย ควรมีการทดลองจัดกิจกรรมขึ้น และนำเสนอทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกควบคู่กันไปด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับการศึกษาของ คมสัน วาฤทธิ์ และคณะ (2556) เรื่องอุปสงค์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ที่พบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจกับ ปัจจัยด้านคน รองลงมาคือ ลักษณะทางกายภาพ และสินค้าทางการท่องเที่ยว ตามลำดับ

ดังนั้นทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการรองรับและอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพราะจะเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ การรวมกลุ่มกันในชุมชนเพื่อสร้างสรรคกิจกรรมให้เป็นรูปธรรม สำคัญเช่นกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล

สรุปและอภิปรายผล : แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล

เนื่องจากแนวโน้มทางการตลาดของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน ในกลุ่มผู้จัดโปรแกรมท่องเที่ยวและกลุ่มแหล่งกิจกรรมแนวโน้มนิยมเติบโตสูง (กาญจนา สมมิตร และคณะ ,2556) และการจากที่กล่าวแล้วข้างต้น นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะพึงพอใจกับปัจจัยด้านคน ลักษณะทางกายภาพ และสินค้าทางการท่องเที่ยว ตามลำดับ แนวทางสำคัญเพื่อการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นี้จึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นไปยังกลุ่มทรัพยากรบุคคลในพื้นที่ ที่ต้องมีศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพราะการทำงานด้านอาสาสมัครจำเป็นต้องมีเครือข่ายการทำงานร่วมกันภายในชุมชน และพันธมิตรเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ

ดังนั้นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ คือ การจัดตั้งกลุ่มเพื่อเริ่มทำงานเพื่อพัฒนาสังคมอาจเริ่มจากในชุมชน หมู่บ้าน อบต. หรือก่อตั้งเป็น สมาคม มูลนิธิ Wisner et al.(2005) อ้างถึงในราณี อิศัย

สกุล (2557:366) ระบุว่าบทบาทของ NGOs มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและนักท่องเที่ยวเพราะเป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอาสาสมัครในแต่ละพื้นที่ โดยอาจใช้อินเตอร์เน็ตหรือเว็บไซต์เป็นช่องทางในการติดต่อกับนักท่องเที่ยวอาสาสมัครหรือนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Volunteer Tourism Programs: VTPs)

ส่วนแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มีศักยภาพในพื้นที่ จำเป็นต้องลงลึกถึงพื้นที่ คลัสเตอร์ที่มีความต้องการอย่างแท้จริง ทั้งนี้สามารถอ้างอิงผลการศึกษาของ กาญจนา สมมิตร และคณะ (2556) ที่พบว่า จุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตภาคเหนือตอนบน ยังขาดการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ชัดเจนและไม่ทันสมัย สินค้าและกิจกรรมยังไม่ตรงกับความต้องการของชุมชนและใช้เวลาพัฒนานาน โปรแกรมไม่ชัดเจน ขาดสัญลักษณ์ที่ดีและไม่เอื้อต่อการให้บริการ ผู้ให้บริการขาดทักษะด้านภาษา ระบบการให้บริการในองค์กรไม่ต่อเนื่อง

การศึกษาถึงบริบทพื้นที่แต่ละคลัสเตอร์ ในการจัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มากขึ้น นอกเหนือจะช่วยให้ไม่เกิดการพัฒนาซ้ำซ้อนในพื้นที่ การจัดกิจกรรมให้มีความเฉพาะตัวในแต่ละรูปแบบ หรือให้มีความเชื่อมโยงกันระหว่างคลัสเตอร์ จะสามารถเป็นแนวทางพัฒนารูปแบบและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Volunteer Tourism Programs: VTPs) ให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยอาจจัดควบคุมหรือสอดแทรกไปกับโปรแกรมการท่องเที่ยวรูปแบบแพ็คเกจจ็อกคิดที่เป็นสินค้าท่องเที่ยวหลักในจังหวัดสตูล แตกต่างกันไปตามคลัสเตอร์การท่องเที่ยวทั้ง 3 คลัสเตอร์ ตามลำดับความต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด 3 ลำดับแรก เช่น

ก. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยววิถีเกษตร และเศรษฐกิจพอเพียง (พื้นที่อำเภอควนโดน – อำเภอควนกาหลง) ต้องการกิจกรรมด้านการสอน ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียน ชุมชน ทั้งนี้สืบเนื่องจากการศึกษาภาษาต่างประเทศ อาจถูกจำกัดอยู่ในตัวครูผู้สอน อาจทำให้การเรียนการสอนด้านภาษา ขาดความน่าสนใจและแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรรมด้านประชาสัมพันธ์ ได้แก่ กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมด้านการก่อสร้าง ได้แก่ กิจกรรมการทำฟาร์ม/ เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยว ดังนั้นหากมีรูปแบบและกิจกรรมสำหรับให้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาช่วยส่งเสริมและดึงเอาศักยภาพด้านวิถีเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง การเรียนรู้วิถีในชุมชนล้วนแล้วแต่สามารถนำมาจัดกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เช่น กิจกรรมการสอนภาษา สามารถทำได้ทั้งในโรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กกำพร้า และชุมชน การ

เรียนรู้ภาษาสามารถผ่านกิจกรรมการก่อสร้าง ช่วยทำฟาร์มในชุมชน และเผยแพร่เกษตรปลอดสารพิษ เป็นต้น

ข. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเกาะ ทะเลและชายฝั่ง (พื้นที่อำเภอเมืองสตูล – อำเภอละงู) ต้องการกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมการดูแล ปกป้อง อนุรักษ์สัตว์ เช่น งานอนุบาลเต่าทะเล ทำหมันสุนัขและลิง กิจกรรมด้านการสอน ได้แก่ กิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน ชุมชน และกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ กิจกรรมเทศกาลแข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น เนื่องจากคลัสเตอร์นี้มีบทบาทสำคัญในการรองรับการท่องเที่ยวของจังหวัด การเข้ามาของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาหามลพิษด้านขยะ แต่จากการที่กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ได้ประเมินให้อยู่ในลำดับแรก อาจสืบเนื่องจากกิจกรรมการณรงค์เก็บขยะ งานรักษะเล ป่า ฟ้า สตูล เป็นกิจกรรมประจำปีที่เป็นที่รู้จักในจังหวัดอยู่แล้ว และมองว่าขยะเป็นปกติจึงถูกมองข้ามในอดีต แต่ปัจจุบันกลุ่ม TRASH HERO ซึ่งได้พยายามรณรงค์การเก็บขยะ ในพื้นที่คลัสเตอร์นี้ โดยเฉพาะพื้นที่หมู่เกาะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก รวมถึงชายหาดปากบารา ได้สร้างชื่อเสียงของกิจกรรม TRASH HERO ให้แพร่หลายในแหล่งท่องเที่ยวหลักๆ ทั่วไปประเทศ www.trashhero.org การจัด Trash Hero Camp เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของรูปแบบกิจกรรมที่เป็นตัวอย่างได้ดี ส่วนกิจกรรมการดูแลปกป้องสัตว์ก็เป็นจุดขายที่น่าสนใจเนื่องจากพรบ.คุ้มครองสัตว์ที่เข้มงวด และจิตใจอันโอบอ้อมอารีต่อสัตว์สามารถพบได้ในวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งหากสามารถจัดรูปแบบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ ก็จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กลุ่มรักสัตว์ได้ ดังตัวอย่างกิจกรรมของ Track of the Tiger และ Elephant Nature Park ในจังหวัดเชียงใหม่ Sea Turtle and Reef Shark conservation ที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือ Save Orangutans ในประเทศอินโดนีเซีย เป็นต้น ทั้งนี้บนเกาะหลีเป๊ะทุกปีจะมีการทำหมันสุนัขบนเกาะไม่ให้ขยายพันธุ์มากเกินไป จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรและงบประมาณในการจัดการทุกปี ซึ่งหากมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อาจให้ความสนใจไม่น้อย กิจกรรมนี้มีตัวอย่างปรากฏบนเกาะลันตาโดยใช้ชื่อกิจกรรมว่า Cats and Dogs of Koh Lanta ซึ่งจัดการโดย www.lantaanimalwelfare.com เป็นต้น

ค. คลัสเตอร์กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยา (พื้นที่อำเภอทุ่งหว้า – อำเภอมะนัง) ต้องการกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูกป่า กิจกรรมด้านการสอน ได้แก่ กิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน ชุมชนและ กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา ได้แก่ การช่วยสำรวจ ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน การจัดกิจกรรมก่อนข้างมีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เนื่องจากทั้ง 3 กิจกรรมข้างต้นสามารถครอบคลุมการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม พื้นที่เพื่อการปลูกป่ามีทั้งป่าชายเลนและป่าบก เป็นความ

หลากหลายทางธรรมชาติ ซึ่งสามารถสอดแทรกกิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศควบคู่กัน ก็จะสามารถเพิ่มศักยภาพด้านความรู้ และทักษะทางภาษา เพื่อจะนำไปสู่กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษาในระดับสูงขึ้นได้ ซึ่งคลัสเตอร์นี้ Satun Geopark ถือว่ามีความโดดเด่น และควรมีการเพิ่มศักยภาพด้านบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเพื่อไปสู่สากลในอนาคต

ความสอดคล้องในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมต่างๆ ควรมีการส่งเสริมหรือการร่วมผลักดันจากชุมชนเป็นเบื้องต้น กิจกรรมต่างๆ จะช่วยเสริมสร้างมิตรภาพ ระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งคนในชุมชน ทั้งนี้ลักษณะเฉพาะและความชัดเจนของรูปแบบกิจกรรม จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากการช่วยเหลือสังคม และชุมชนเองได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับการศึกษาของ Board (2003) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ จะเลือกพื้นที่ทำทนายแบบผจญภัย และ Weiler and Richins (1995) ที่ศึกษา นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ร่วมโครงการ Australia Earth watch และพบว่าความต้องการร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ เป็นสิ่งทำทนายและได้ช่วยเหลือ นักวิจัย เป็นต้น

แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล ในภาพรวม สามารถสรุป ดังนี้

1. ชุมชนมีความต้องการความช่วยเหลืออย่างแท้จริง
2. มีพลังขับเคลื่อนด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจกลุ่มนักท่องเที่ยว และบริบทพื้นที่ที่ทำกิจกรรม
3. ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้วย ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน และทันสมัยอย่างต่อเนื่อง
4. สินค้าและกิจกรรมต้องตรงกับความต้องการของชุมชน
5. มีโปรแกรมกิจกรรมที่ชัดเจน และมีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจ เพื่อเป็นจุดขายและประชาสัมพันธ์
6. แหล่งกิจกรรมอยู่ในสขลัลักษณะที่ดี เอื้อต่อการให้บริการและเข้าร่วมกิจกรรม
7. ผู้ให้บริการหรือชุมชนในพื้นที่มีทักษะด้านภาษาที่ดี สามารถสื่อสารได้ระดับที่เข้าใจได้
8. ระบบการให้บริการในชุมชนหรือองค์กรมีความสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล ในภาพรวมทั้ง 3 คลัสเตอร์ คือ

2.1.1 ควรมีการแนะนำและให้องค์ความรู้คนในชุมชนด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อสร้างความพร้อมในด้านการบริการและการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีมาตรฐาน

2.1.2 ควรส่งเสริมศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นชุมชนท่องเที่ยว และโฮมสเตย์ เพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.1.3 ควรมีการจัดการด้านเครือข่ายนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หรืออาสาสมัคร เพื่อการเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของตน กับองค์กรที่จัดหานักท่องเที่ยวอาสาสมัครทั้งภายในประเทศและระดับนานาชาติ

2.1.4 ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ควบคู่ไปกับโปรแกรมกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทอื่น เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวทั่วไปให้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นที่รู้จักมากขึ้น

2.1.5 ควรมีการกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ให้เหมาะกับชุมชนของตนเอง และเจาะนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม หรือมีความสนใจพิเศษ โดยมีการสนับสนุนดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.2.1 การศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะภาพรวมของรูปแบบและกิจกรรมใน 10 ด้าน ที่มีระดับศักยภาพและความเหมาะสมกับพื้นที่แต่ละคลัสเตอร์ และจังหวัดสตูล ดังนั้นควรมีศึกษาผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว เช่นการพัฒนาของคนในชุมชน ความพึงพอใจของชุมชน เป็นต้น

2.2.2 การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ครั้งนี้ ได้ศึกษาในประเด็นทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลด้านความพร้อมของบริบทพื้นที่เท่านั้น ดังนั้นควรมีการศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้ข้อดีของด้านต่าง ๆ เพื่อใช้โอกาสในวิกฤติ เสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้แบบกิจกรรมเฉพาะทาง

บรรณานุกรม

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2550). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา สมมิตร และคณะ.(2556). *การวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน*. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- กาญจนา สมมิตร, นิตส์น บุญไพศาลสถิต และสรวิฑูริ แซ่เตี๋ยว.(2557) *การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์กับโอกาสของกิจการเพื่อสังคมในเขตภาคเหนือตอนบน* Panyapiwat Journal Vol.6 No.1 July - December 2014 หน้า 33-45 สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2558 แหล่งที่มา <http://journal.pim.ac.th/pages/volunteer-tourism-and-opportunities-for-social-enterprises-in-the-upper-northern-thailand>
- กรมการท่องเที่ยว. สถิตินักท่องเที่ยว จังหวัดสตูล. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2554 แหล่งที่มา <http://www.tourism.go.th>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2540). *แผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2549). *การส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ*. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550). รายงานผลการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและการศึกษาเพิ่มเติมจากงานวิชาการและการส่งเสริมการขายของบริษัทนำเที่ยว voluntourism ทั้งในประเทศและต่างประเทศ. จุลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์. 1/2550 : 1-6. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2555 แหล่งที่มา http://etatjournal.com/upload/169/25501_7.pdf
- คมสัน วาฤทธิ และคณะ. (2556). *โครงการวิจัยย่อยที่ 2 : อุปสงค์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน*. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ครรชิต มาระโกชน. (2553). *องค์ประกอบของการท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2555 แหล่งที่มา <http://learn.rru.ac.th>

เครือข่ายจิตอาสา. (ม.ป.ป.). เทียวเพื่อคนอื่น. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2555 แหล่งที่มา:

<http://www.volunteerspirit.org/node/383>

จารุจน์ กลิ่นดีปาลี.(2541).การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม สำนักพัฒนา บัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์. (2542). การวางแผนและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร :
คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนิศา ครุจิรานาววัฒน์. (2546). เจตคติของผู้ประกอบการด้านที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบทใน
เขตภาคกลางของประเทศไทย. ปัญหาพิเศษปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
อุตสาหกรรมเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.

ชวลิต เติรยาภิรมย์ และคณะ. (2556). โครงการวิจัยย่อยที่ 3:การวิจัยเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและ
เว็บไซต์ของการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของภาคเหนือตอนบน. รายงานวิจัย.
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

ชนกฤต สังข์เฉย. (2550). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ. นครปฐม: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 11).
กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

ธิดารัตน์ ภาวิงค์กระรัตน์. (2551). ศักยภาพการให้บริการของสนามบินนานาชาติอุบลราชธานีที่
สามารถรองรับผู้ใช้บริการคมนาคมขนส่งทางอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ธีรกิติ นวรัตน์ ณ ออยุธยา. (2552). การตลาดบริการ: แนวคิดและกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

นันทน์ภัส สุจิมา และคณะ. (2556). การพัฒนาและประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลและเว็บไซต์การ
ท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ของภาคเหนือตอนบน วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มิถุนายน 2556 - พฤศจิกายน 2556 สืบค้นเมื่อ
วันที่ 8 ธันวาคม 2557 แหล่งที่มา [http://www.tcithaijo.org/index.php/FEU/article/view/
24753/21060](http://www.tcithaijo.org/index.php/FEU/article/view/24753/21060)

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ดีไซน์.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: บริษัท ไฟว์เอนด์โพรฟิรันดิ่งจำกัด
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม*. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพมหานคร.
- พงษ์จันทร์ คล้ายอุดม. (2553). *ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยว กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์: รายงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พงษ์รัช ศรีงานอง. (2553). *ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท วท.ม.
- ราณี อธิชัยกุล. (2557). *การจัดการการท่องเที่ยวเฉพาะทาง*. นนทบุรี: ฝ่ายตำรา สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรัชต์ มัชฌิมบุรุษ และอภิชาติ ไตรแสง. (2552). *องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่*. งานวิจัยสาขาบริหารศาสตร์ (อุตสาหกรรมบริการ), มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วัชรวิ ชูรักษา. (2011). *รายงานการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและการศึกษาเพิ่มเติมจากงานวิชาการและการส่งเสริมการขายของบริษัทนำเที่ยว Voluntourism ทั้งในประเทศและต่างประเทศ*. จุลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2555 แหล่งที่มา: http://www.etatjournal.com/upload/169/25501_7.pdf
- ศรัณยู วรากุลวิทย์. (2546). *ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว : Orientation to Tourism industry*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า พรินดิ่ง .
- ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์. (2538). *โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ กรณีภาคใต้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2552). *ท่องเที่ยวไทยปี'52: ชูความหลากหลายขายท่องเที่ยวแนวใหม่*. รายงานการวิจัย. 15(2515): 1-8. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2556 แหล่งที่มา <http://www.kasikornresearch.com>
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540). *การศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวนิเวศทางทะเล (MARINE ECOTOURISM): รายงานฉบับสมบูรณ์(ส่วนที่ 1)*.

- กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
 สำนักวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2536). *การศึกษาทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ตอนล่าง จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส*. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การการท่องเที่ยวโลก. รูปแบบการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2556 แหล่งที่มา <http://www.unwto.org>
- Beigbeder Y. (1991). *The Role and Status of International Humanitarian Volunteers and Organizations: The Right and Duty to Humanitarian Assistance*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht.
- Broad, S. (2003). *Living the Thai life – A case study of volunteer tourism at the Gibbon Rehabilitation Project, Thailand*. *Tourism Recreation Research*, 28: 63-72.
- Brown, S. & Morrison, A. M. (2003). *Expanding volunteer vacation participation: An exploratory study of the mini-mission concept*. *Tourism Recreation Research*, 28: 73-82.
- Callanan M. and Thomas S. (2005). *Volunteer tourism: Deconstructing volunteer activities within a dynamic environment*. Marina Novelli (editor). *Niche Tourism Contemporary issues, trends and cases*. (183-200). Wallington: Elsevier Butterworth-Heinemann
- Harg LuhSin. (2010) *Who are we responsible to? Locals' tales of volunteer tourism* *Geoforum* 41 (2010) 983–992 สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2556 แหล่งที่มา www.elsevier.com/locate/geoforum
- Jasveen, Rattan. (2009). *The Role Volunteer Tourism Plays in Conservation: A Case Study of the Elephant Nature Park, Chiang Mai, Thailand*. (Theses Master of Arts, University of Waterloo). *Electronic Theses and Dissertations (UW)*: [4634]. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2555 แหล่งที่มา <http://hdl.handle.net/10012/4817>
- Konstantinos Tomazos (2010). *Volunteer tourism – an ambiguous marketing phenomenon*. *Innovative Marketing*, Volume 6, Issue 4 สืบค้นเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2555 แหล่งที่มา http://etatjournal.com/upload/169/25501_7.pdf
- Kotler, Philip. (2002). *Marketing Management. The millennium Edition*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

- Lyons, K D. (2003). *Ambiguities in Volunteer Tourism: A Case Study of Australians Participating in a J-1 Visitor Exchange Program*. *Tourism Recreation Research*, 28(3): 5-13
- McGehee, N. G., & Santos, C. A. (2005). *Social change, discourse and volunteer tourism*. *Annals of Tourism Research*, 32(3), 760e779
- Michelle Callanan and Sarah Thomas. (2005). *Volunteer Tourism: Deconstructing Volunteer Activities within a Dynamic Environment,* in *Niche Tourism : Contemporary Issues, Trends, and Cases*, ed. Marina Novelli (Oxford: Butterworth-Heinemann, 2005), 183-200. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2556 แหล่งที่มา <http://ussc.edu.au/s/media/docs/other/VolunteerTourism.pdf>
- Patcharin Sirasoonthorn and Nathalie Coren. (2010). *A Comparative Analysis of Volunteer Tourism in Two Conservation Areas in Thailand and Vietnam*. Legazpi City, Philippines สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2556 แหล่งที่มา www.elsevier.com/locate/geoforum
- Pearce, D. G. (1989). *Tourist Development* (2nd ed.). New York: Longman.
- Stebbins, R. A. (1996). *Volunteering: A serious leisure perspective*. *Nonprofit and Voluntary Action Quarterly*, 25, 211-224.
- Stephen Wearing and Simone Grabowski. (2011). *International Volunteer Tourism: One Mechanism for Development*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2556 แหล่งที่มา http://www.oi.acidi.gov.pt/docs/Revista_9/PDF%20Artigos/Migracoes_9_pp145a165.pdf
- Stephen Cheung, Merriah Michel Dan Miller.(2010). *VOLUNTOURISM: Give a little Gain a lot*. Georgian College Research สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2556 แหล่งที่มา <https://voluntourismgal.files.wordpress.com/2011/08/voluntourism-give-a-little-gain-a-lot.pdf>
- Tomazos, K. & Butler, R. (2012). *Volunteer tourist in the field : A question of balance?*. *Tourism Management*. 33(2012), 177-178.
- Tourism Western Australia. (2008). *Five A's of Tourism*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2556 แหล่งที่มา http://www.tourism.wa.gov.au/jumpstartguide/pdf/Quickstart_five%20A's%20of%20TourismLOW.pdf
- Wearing, S. (2001). *Volunteer tourism: Experiences that make a difference*. Oxon: CABI publishing.

Wearing, S. (2002). *Re-centering the self in volunteer tourism*. In G. Dann (Ed.), *The tourist as a metaphor of the social world* (pp. 237e262). Wallingford: CABI Publishing.

Wearing, S. Deville, A., and Lynons, K. (2008). *The volunteer journey through leisure in to the self*. In K.D. Lyons & S. Wearing (Eds.) *Journey of discovery in volunteer tourism*. UK: CAB International.

Zoë Alexander. (2012). *The impact of a volunteer tourism experience, in South Africa, on the tourist: The influence of age, gender, project type and length of stay* : *Tourism Management Perspectives* Volume 4, October 2012, Pages 119–126 สืบค้นเมื่อ วันที่ 26 มกราคม 2556 แหล่งที่มา www.elsevier.com/locate/tmp

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล

Potential of Voluntourism of Satun Province

เลขที่แบบสอบถาม

สถานที่ .....

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นสำหรับใช้ในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ โดยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำหรับข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะถูกนำไปใช้ทางการศึกษาเท่านั้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะนำไปผ่านการประมวล การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ออกมาเป็นภาพรวม เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว สำหรับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จะถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะถูกลบปิดเป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อผู้ตอบแบบสอบถามอย่างแน่นอน

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ มีจำนวน 7 หน้า ประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ตอนที่ 3 ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ตอนที่ 4 รูปแบบและกิจกรรมเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณอย่างสูง

นางสาวสุภัทรา สังข์ทอง

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ
 ( ) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี ( ) 21-30 ปี ( ) 31-40 ปี
 ( ) 41-50 ปี ( ) 51-60 ปี ( ) มากกว่า 60 ปี
3. สถานภาพ
 ( ) โสด ( ) สมรส/อยู่ด้วยกัน ( ) หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่
4. ศาสนา
 ( ) พุทธ ( ) คริสต์ ( ) อิสลาม ( ) อื่นๆ.....
5. ระดับการศึกษาสูงสุด
 ( ) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 ( ) อนุปริญญา/ปวส. ( ) ปริญญาตรี
 ( ) ปริญญาโท ( ) อื่นๆ.....
6. อาชีพ
 ( ) นักเรียน/นักศึกษา ( ) กิจการส่วนตัว
 ( ) ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ( ) พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 ( ) พนักงานบริษัทเอกชน ( ) อื่นๆ.....
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 ( ) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 9,000 บาท ( ) 9,001 - 18,000 บาท ( ) 18,001 - 27,000 บาท
 ( ) 27,001 - 34,000 บาท ( ) มากกว่า 34,000 บาท
8. งานอดิเรก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา ( ) ชมภาพยนตร์/โทรทัศน์ ( ) ท่องเที่ยว ( ) เล่นอินเทอร์เน็ต
 ( ) อ่านหนังสือ ( ) เล่นเกม ( ) ซ้อมเปียโน ( ) ถ่ายภาพ ( ) อื่นๆ
9. ท่านเคยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์หรือไม่
 9.1 ( ) ไม่เคย ( ) เคย
 9.2 ถ้าเคยรับทราบข้อมูลดังกล่าว โปรดระบุว่าทราบจากสื่อประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) สื่อสิ่งพิมพ์ ( ) คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต ( ) โทรทัศน์
 ( ) วิทยุ ( ) สื่อตรงของจังหวัด/ททท. ( ) คำบอกเล่า
 ( ) อื่นๆระบุ.....
10. ท่านสนใจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์หรือไม่

( ) ไม่สนใจ

( ) สนใจ

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของท่าน

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามความรู้และความเข้าใจของท่าน

✓ ลงในช่อง “ถูก” = ข้อความกล่าวถูกต้อง, √ ลงในช่อง “ผิด” = ข้อความกล่าวผิด

ข้อความ	ความรู้และความเข้าใจ	
	ถูก	ผิด
1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการใช้จ่ายสูง		
2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก		
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่สามารถจัดขึ้นได้โดยชุมชนเอง		
4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ตนเองได้ร่วมกิจกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น		
5. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติเท่านั้น		
6. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ คือการที่นักท่องเที่ยวได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือคนในชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปอยู่ร่วม		
7. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆ ในชุมชน		
8. การที่ อบต. จัดการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านหรือการท่องเที่ยวชุมชน สามารถจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้		
9. การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำเป็นต้องมีผู้ติดต่อประสานงาน ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับหน่วยงานหรือชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นอาสาสมัครหรือบำเพ็ญประโยชน์		
10. กิจกรรมที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยสอนเด็กเล็ก ฝึกอาชีพคนพิการ ให้กำลังใจผู้ป่วยในโรงพยาบาล การสอนภาษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้		

ตอนที่ 3 ประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อ
 บำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของท่าน

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รายการศักยภาพของทรัพยากรการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับท่องเที่ยว	ระดับศักยภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
แหล่งท่องเที่ยว					
1.มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น เกาะ ชายหาด ป่าชายเลน น้ำตก ถ้ำ แก่ง					
2.มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ชุมชนดั้งเดิม					
3.มีประเพณี หรือกิจกรรมพิเศษ มีเอกลักษณ์โดดเด่น					
4.มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น รูป ปั้น อนุสรณ์สถาน					
5.มีวิถีชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นควรค่าแก่การเรียนรู้					
6.มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี ที่น่าศึกษา					
การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
1.เส้นทางเดินรถมีความสะดวกสบายในการเข้าถึง					
2.มีบริการรถโดยสารสาธารณะที่อำนวยความสะดวกไปยังแหล่ง ท่องเที่ยว					
3.มีเส้นทางการบินใกล้เคียงที่สะดวก					
4.มีสัญญาณนำทางโดยระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก(GPS)					
5.มีป้ายบอกทาง ไปยังแหล่งท่องเที่ยว					
6.มีการบริการข้อมูลการเดินทางที่ถูกต้องชัดเจน					
ที่พักแรม					
1.ความหลากหลายของประเภทที่พักแรม					
2.ความเหมาะสมด้านราคาของที่พักแรม					
3.การบริการพื้นฐานภายในที่พักแรม					

รายการศักยภาพของทรัพยากรการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับท่องเที่ยว	ระดับศักยภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4.จำนวนที่พักแรมที่เพียงพอกับความต้องการ					
5.สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายในที่พักแรม					
6.ความสะดวกในการสำรองห้องพัก หรือที่พักแรม เช่น ผ่านเว็บไซต์					

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รายการศักยภาพของทรัพยากรการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับท่องเที่ยว	ระดับศักยภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
สิ่งอำนวยความสะดวก					
1.ร้านจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม					
2.ร้านสะดวกซื้อ					
3.สถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสาธารณสุข					
4.ธนาคาร และตู้เอทีเอ็ม					
5.บริการไปรษณีย์					
6.บริการการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ และ สัญญาณอินเทอร์เน็ต					
กิจกรรมการท่องเที่ยว					
1.กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งทางธรรมชาติ					
2.กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม					
3.กิจกรรมท่องเที่ยวด้านประเพณี หรืองานเทศกาล					
4.กิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มความสนใจพิเศษ					

รายการศักยภาพของทรัพยากรการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับท่องเที่ยว	ระดับศักยภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
5.กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
6.กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนและสังคม					

**ตอนที่ 4 ประเมินความเหมาะสมเพื่อการจัดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์ในพื้นที่ของท่าน**

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1.กิจกรรมด้านประชาสงเคราะห์					
1) พัฒนาสังคม ช่วยเหลือ บริจาคสิ่งของให้กับองค์กรหรือชุมชนที่คลาดแคลนหรือประสบภัย ตามความเหมาะสม					
2) กิจกรรมดูแลเด็กเล็ก เด็กกำพร้า เตรียมอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลต่างๆ					
3) กิจกรรมการดูแล พัฒนา ส่งเสริม ผู้สูงอายุ					
4) กิจกรรมช่วยดูแล พัฒนา ส่งเสริม ผู้พิการ หรือเด็กพิเศษ					
2.กิจกรรมด้านการสอน					
5) กิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน ชุมชนท่องเที่ยวที่สนใจ					
6) กิจกรรมการสอนคอมพิวเตอร์ สอนอาชีพ					
7) กิจกรรมการฝึกซ้อม ฝึกสอนกีฬา เช่น มวย ฟุตบอล วัยน้ำ					
3.กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม					
8) กิจกรรมงานส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น เข้าค่ายการปลูกป่าในหน่วยอุทยาน วนอุทยาน					

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
9) กิจกรรมการดูแล ปกป้อง อนุรักษ์สัตว์ เช่น งานอนุบาลเต่าทะเล ทำหมันสุนัข ทำหมันลิง					
10) กิจกรรมร่วมรณรงค์ให้ความรู้ ในโรงเรียน ชุมชน ปัญหามลพิษ ขยะ ป้องกันโลกร้อน					
4.กิจกรรมด้านการแพทย์					
11) กิจกรรมการช่วยดูแลให้กำลังใจผู้ป่วย ในสถานพยาบาล					
12) กิจกรรมการสนับสนุนด้านการแพทย์ และการพยาบาลที่ขาดแคลน					
5. กิจกรรมด้านวัฒนธรรม					
13) กิจกรรมด้านศิลปะ เช่น สอนทักษะงานประดิษฐ์ งานฝีมือ					
14) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณี เช่น ส่งเสริมแลกเปลี่ยนให้ ความรู้เรื่องการทำอาหาร เรื่องประเพณีที่น่าสนใจต่างๆ					
15) กิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรี แม่บ้าน ในชุมชนต่างๆ					
6. กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ					
16) กิจกรรมสนับสนุนงานพิพิธภัณฑ์ เช่น การทำป้ายสื่อความหมาย					
17) กิจกรรมสนับสนุนด้านไอที เช่น การเผยแพร่กิจกรรมในชุมชนผ่านสื่อออนไลน์ การทำเว็บไซต์					

ตอนที่ 4 ความเหมาะสมเพื่อการจัดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ของท่าน

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รูปแบบและกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
7. กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน					
19) การพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและภูมิทัศน์ในชุมชน					
20) กิจกรรมเป็นล่ามช่วยงานกิจกรรม เทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น					
8. กิจกรรมด้านการก่อสร้าง					
21) กิจกรรมการทำฟาร์ม/ เกษตรปลอดสารพิษ ในสวนหรือฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยว					
22) กิจกรรมการช่วยงานด้านก่อสร้างต่างๆในชุมชน					
9. กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา					
23) กิจกรรมการช่วยเหลือวิจัยพืชสัตว์ ธรณีวิทยา ป้องกันน้ำท่วม ในชุมชน					
24) กิจกรรมการช่วยสำรวจ ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ในงานวิจัยเพื่อชุมชน					
10. กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน					
25) กิจกรรมเป็นล่ามช่วยงานกิจกรรม เทศกาล แข่งกีฬา ประเพณีในท้องถิ่น					

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะ

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ควรแก้ไขหรือปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวบ่าเพื่อประโยชน์ที่เหมาะสม

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านได้เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

----- ผู้วิจัย -----

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

ประเด็นคำถามการสัมภาษณ์

ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล

เลขที่แบบสัมภาษณ์

สถานที่ .....

ผู้สัมภาษณ์.....

วันที่สัมภาษณ์.....

เวลาที่เริ่มการสัมภาษณ์.....

เวลาที่จบการสัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นสำหรับใช้ในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ โดยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ฉบับนี้ จะถูกนำไปใช้ทางการศึกษาเท่านั้น ข้อมูลดังกล่าวจะนำไปผ่านการประมวล การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ออกมาเป็นภาพรวม เพื่อเป็นประโยชน์ในแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล โดยเฉพาะด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จะถูกปกปิดเป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ตามความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีจำนวน 3 หน้า ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ จังหวัดสตูล

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล

ขอบพระคุณอย่างสูง

นางสาวสุภัทรา สังข์ทอง

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ศักยภาพด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในพื้นที่ที่ท่านมีส่วนร่วม ในต่อประเด็นต่อไปนี้

- 1 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ท่านอยู่ร่วมด้วย
- 2 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
- 3 ที่พักแรมระหว่างการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
- 4 สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
- 5.กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ จังหวัดสตูล

1 หากท่านต้องจัดลำดับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ ให้มีความเหมาะสมและมีศักยภาพ ท่านจะจัดลำดับรูปแบบและกิจกรรมด้านต่างๆ ต่อไปนี้ อย่างไร เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่จังหวัดสตูล

- 1) กิจกรรมด้านประชาสงเคราะห์
- 2) กิจกรรมด้านการสอน
- 3) กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม
- 4) กิจกรรมด้านการแพทย์
- 5) กิจกรรมด้านวัฒนธรรม
- 6) กิจกรรมด้านการพัฒนาธุรกิจ
- 7) กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน
- 8) กิจกรรมด้านการก่อสร้าง
- 9) กิจกรรมด้านการวิจัยและศึกษา
- 10) กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

2 นอกเหนือจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่มีอยู่ในพื้นที่หรือชุมชนที่ท่านอยู่ท่านคิดเห็นว่าจะสามารถจัดรูปแบบกิจกรรมอื่นๆ ได้อย่างไรบ้าง

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดสตูล

1. ปัญหา หรืออุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
2. ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมในพื้นที่ ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านได้เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ตามครั้งนี้

----- ผู้วิจัย -----

ภาคผนวก ก
ภาพประกอบผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์

อาสาสมัครจากมูลนิธิเครือข่ายเพื่อชีวิต

จำนวน 3 คน

นักท่องเที่ยว / อาสาสมัครจากกลุ่มดาหลา

จำนวน 4 คน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นางสาวสุภัทรา สังข์ทอง
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 5310521087
 วุฒิ ชื่อสถาบัน ปีที่สำเร็จการศึกษา
 ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2544
 สาขาวิชาภูมิศาสตร์

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2545

ตำแหน่ง พนักงานทั่วไป
 สถานที่ทำงาน ชูปเปอร์สตาร์ดีโอ, บริษัทสตาร์ครุสซ์จำกัด ประเทศมาเลเซีย

พ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2547

ตำแหน่ง ตัวแทนฝ่ายขาย
 สถานที่ทำงาน บริษัทสบายสปอร์ต จำกัด จังหวัดสตูล

พ.ศ. 2547 - พ.ศ.2548

ตำแหน่ง ตัวแทนฝ่ายขายและส่งออก
 สถานที่ทำงาน บริษัทสปอร์ตตั้งกูดส์ จำกัด จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. 2548 - พ.ศ.2548

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ประสานงานอาสาสมัครนานาชาติ
 สถานที่ทำงาน บริษัทกรีนเวย์ จำกัด จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2550

ตำแหน่ง ตัวแทนฝ่ายขายและบริการลูกค้า
 สถานที่ทำงาน บริษัทชอว์ค อิมเมจิน จำกัด ปีนัง ประเทศมาเลเซีย

พ.ศ.2550 – ปัจจุบัน

ตำแหน่ง ผู้จัดการ/ผู้ประกอบการ
 สถานที่ทำงาน เฟรนด์ทัวร์ เกะหลีเป๊ะ สตูล จังหวัดสตูล

พ.ศ.2553 – ปัจจุบัน

ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้จัดการ (ฝ่ายขายและการตลาด สำรองห้องพัก และเว็บแอดมิน)
 สถานที่ทำงาน อังคารีสอร์ท จังหวัดสตูล

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

สุภัทรา สังข์ทอง. 2558. ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ:กรณีศึกษาจังหวัดสตูล การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารจัดการ ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28 มิถุนายน 2558 ณ อาคารวิจัยและพัฒนางานองค์ความรู้เพื่อการจัดการ (อาคาร 40 ปี วจก.) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.